SCRIPTORUM CLASSICORUM BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
LONDINI ET NOVI EBORACI
APUD HUMPHREDUM MILFORD

DEMOSTHENIS

ORATIONES

TOMI II PARS II

RECOGNOVIT
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT

W. RENNIE

COLLEGII TRINITATIS APVD CANTABRIGIENSES OLIM SOCIVS

OXONII

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

OXONII
Excudebat Joannes Johnson
Architypographus academicus

FIRST EDITION 1921
REPRINTED 1926, 1939
PRINTED IN GREAT BRITAIN

PRAEFATIO

SVPPVDET me quod tam sero prodit Demosthenis Oxoniensis alterius voluminis hic alter fasciculus, plures scilicet ob causas retardatus. primo enim iam longius intermisso opere multis alioqui districtus negotiis et impediente valetudine prior editor, S. Henricus Butcher, amicus et praeceptor meus, constituit sibi non ultra sextam et vicesimam orationem esse progrediendum: deinde bello iam indicto hic meus libellus prelo subiectus est ideoque diutius in scriniis retentus: in ipsis denique plagulis corrigendis plus iusto me temporis insumpsisse ingenue fateor. spero tamen mox fore ut tertio volumini iam magna ex parte confecto celerior et auspicatior cursus fiat.

Cuius in praefatione de codicibus Demosthenicis et quomodo inter se cohaereant fusius disputabo. ibi enim et largior ad textum constituendum suppetit codicum numerus et maioris momenti fragmenta papyracea, inprimis notissimum illud epistolae tertiae primo ante Ch. n. saeculo exaratum. quae hoc fasciculo continentur orationes quinque tantum codicum testimoniis innituntur. horum omnium principatum tenere codicem Parisinum S vix est quod te, lector, admoneam. cuius indolem et quanto opere ceteros antecellat bonitate, post dilucidam Butcheri expositionem exponere si conarer, quid aliud nisi acta agerem? huius

unius testimonium contra ceterorum consensum praevalet sescenties. testi tamen vel locupletissimo non utique fides habenda: neque codex ille Parisinus ita longe optimus ut Cobeto auctore ceteros omnes abiciamus. Cobetum redarguunt vel papyri quae velut novi quidam ex inferis excitati testes ut plerumque cum Parisino ita nonnumquam contra eum facientes, non impune neglegi codicum deteriorum scripturas declarant. in universum sane sinceriorem textum exhibet Parisinus: interpolationibus paene caret: ad exemplaria antiqua propius accedit. audienda tamen et altera pars. itaque unamquamque lectionem aestimanti ex Graeci sermonis cognitione atque oratoris usu loquendi diiudicandum est. ubi res non liquet, tutius ubique Parisinum sequi. hunc ego phototypice expressum denuo contuli idque non sine aliquo fructu.

Proximus huic sed longo intervallo Codex Augustanus A. compluribus in locis sinceram et antiquam lectionem hic liber solus servavit. vulgatam [1] tamen memoriam fidelius repraesentat, multifariam antiquitus corruptam et interpolatam. huius textum scholarum in usum castigatum esse vel inde patet quod saepius deprehendas sermonis exaequandi et levigandi studium. nec non deprehendi potest illa quoque corrigendi ratio [2] ut immutato verborum ordine, verbis vel omissis vel inculcatis concursus vocalium effugiatur. codicem ipse contuli.

[Sequitur Parisinus r: quem ex Augustano pendere vel inde colligitur quod orationem septimam et quadragesimam hic maxima ex parte, ille universam

[1] Cf. Engelberti Drerupi egregium illud opus quod inscribitur *Antike Demosthenesausgaben*, pp. 550–1.

[2] Cf. Frider. Schiller, *Progr. Hirschberg*, 1912.

omittit. adde quod Augustani correctiones[1] quaedam recentissimae in alterius textum receptae sunt. nonnihil tamen momenti habet codicis r testimonium in illa parte orationis undequadragesimae ubi duobus foliis deperditis obmutescit nobis Augustanus. nec non in Prooemiis suum sibi locum vindicat iuxta S F Q D.]

Tertiam familiam ducit Marcianus F. in priore parte cum codice quodam vulgatae memoriae contaminatus, in privatis certe orationibus saepius cum Parisino consentit. cum tamen in oratione xxxv litis instrumenta quibus caret S, ex codice ab eadem stirpe qua A derivato Marcianus sumpta praebeat, alia quoque indidem sumpsisse iure statuas. huius orationis praesto mihi fuit Drerupi adcuratissima collatio.

[Codicem Bavaricum vel ex F descriptum vel ita ex eo derivatum ut non nisi unus codex intercesserit, satis superque demonstraverunt Buermann, Lipsius, Drerup. quocirca non iam in censum vocandus.]

Marciani F quasi gemellum esse Marcianum Q inter viros doctos satis constat. paene ad verbum cum illo consentit. non tamen inde derivatum esse tam certis argumentis comprobavit vir doctissimus et optime de Demosthene meritus, Engelbertus Drerup, ut ne Carneades quidem dubitare posset. immo suas sibi habet bonas lectiones e.g. xlv. 8, xlvi. 22; notulas quoque marginales quas ad exemplar satis antiquum redire manifestum est; numeros denique stichometricos aliquanto quam in F copiosiores.

Codex Ambrosianus D antehac parum innotuit. cum F Q plerumque conspirat: ex neutro tamen

[1] e. g. xxxix. 8 καὶ δὴ καλεῖ] κἂν δὴ καλῇ A rec. r

pendere videtur. hic illic adfinitatem cum A, saepius cum S deprehendas. neque illud praetermittendum, notularum quas F Q in margine exhibeant magnam partem in textu Ambrosiani exhiberi. non uno loco veritatem praestare videtur, e. g. Φιλέου Arg. xxxvii; μὴ ὀμόσας Arg. lii, ubi ὀμόσας ceteri, οὐκ ὀμόσας coniecerat Wolfius. codicis lectiones publici iuris fecit I. May,[1] qui, ut iam aliquem numerum obtineat Ambrosianus, nescio an nimium ei tribuerit. suis scilicet studiis nimis indulgens multa, ut fit, aperte vitiosa hoc auctore conatur tueri, nonnulla Demostheni obtrudere quae neque vera neque verisimilia videantur.

Fragmenta papyracea in censum vocavi :—

Contra Phormionem §§ 5–7 ; saec. ii P. C. Bodl. MS. Gr. class. f. 47 (P).

hoc teste insuper damnatur Augustani γε particula infelicissima. eidem codici δραχμάς omittenti papyrus refragatur. proprium sibi ποιῆσαι habet, ubi ποιήσειν S A, ποιεῖν F Q exhibent. vellem equidem pro exiguo hoc frustulo paululum lucis posteriori parti orationis accessisset, ubi corruptela graviore laborare textus videtur.

Contra Boeotum I §§ 7–23 ; saec. ii P. C. *Oxy. Pap.* viii. 1093.

cum Parisino plerumque facit : hic illic deteriorum exhibet lectiones, e. g. codici Q suffragatur verbum ἡμᾶς (§ 11) omittenti. proprias lectiones habet quinque, nullam tamen quam in textum adsciscas.

Contra Boeotum II §§ 52–53 ; saec. ii P. C. *Oxy. Pap.* iv. 702.

lectionum discrepantias commodius ad locum con-

[1] *Neue Philologische Rundschau*, 1899–1902.

sulas ut vix tanti sit hic subiungere. sed quorsum haec pertinent testimonia? nempe luce clarius faciunt non Byzantinorum ineptiis depravationem perpessum esse textum nostri, sed multis ante saeculis.

Orationes xxix et xxxii utrum genuinae sint an Demostheni falso suppositae, in medio relinquam. illius, quam damnaverunt critici plerique Blassio paene solo reluctante, exstitit nuper defensor, Engelbertus Drerup, in libro illo non illepido qui inscribitur *Aus einer alten Advokatenrepublik*: scilicet orationem non pronuntiasse Demosthenem sed intra parietes elucubratam divulgasse ut sese venditaret causidicum; huiusmodi specimina nihil necesse esse sibi constare nec verae causae terminis angustioribus coerceri. ingeniosa sane protulit Drerup, vix tamen adsensum extorquentia. causidicus enim causam respicere debet, nec quid profecturum sese speraret eloquentiae institor si tribus tutoribus quartum de suo adfinxisset, ego quidem dispicio.

Vocabulorum formas ad inscriptionum veterumque grammaticorum normam adcommodavi, ita tamen ut usu inveterata non sine iustissima causa repudiarim. inprimis υἱός retinui, licet ὑός hic illic habeat Parisinus. sic etiam δωρεά, quam formam ab editoribus exterminatam ubique tamen exhibent papyri Atticae, *Rep. Ath.* 66. 11, Hyper. *Eux.* 37, Demos. *Ep.* III. ceteras huiusmodi minutias longius persequi supersedeo.

W. R.

Scribebam Glasguae mense Decembri M DCCCC XX

ORATIONVM ORDO

TOMVS I

TOMVS II

TOMVS III

SIGLA

S = cod. Parisinus 2934	saec. x
A = cod. Augustanus primus, nunc Monacensis 485	saec. xi (fortasse x)
[r = cod. Parisinus 2936	saec. xiii vel xiv]
F = cod. Marcianus 416	saec. xi (fortasse x)
[B = cod. Bavaricus, nunc Monacensis 85	saec. xiii]
Q = cod. Marcianus 418	saec. xi (fortasse x)
D = cod. Ambrosianus 112	saec. xi (fortasse x)

XXVII

ΚΑΤ' ΑΦΟΒΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Α

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατήρ,
τελευτῶν ἐπὶ δύο παισί, τῷ τε Δημοσθένει καὶ θυγατρί, ἐπι-
τρόπους καθίστησι καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν χρημάτων τρεῖς, δύο
μὲν συγγενεῖς, Ἄφοβόν τε καὶ Δημοφῶντα, ἕνα δὲ φίλον ἐκ
παίδων, Θηριππίδην. καὶ Θηριππίδῃ μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα
καρποῦσθαι μνᾶς, ἄχρις ἂν Δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ·
Δημοφῶντι δ' ἐγγυᾷ τὴν θυγατέρα, προστάξας αὐτὸν προῖκα δύο [812]
τάλαντα λαβεῖν· Ἀφόβῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, τῶν δὲ
παίδων μητέρα, Κλεοβούλην τὴν Γύλωνος, ἀξιοῖ γήμασθαι μνᾶς
ἐπιδοὺς ὀγδοήκοντα, καὶ χρῆσθαι κελεύει τῇ τ' οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἐν
αὐτῇ σκεύεσι μέχρι τῆς Δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς.
οὗτοι τὰ μὲν δοθέντα χρήματα αὐτοῖς εὐθὺς λαμβάνουσι, γαμεῖ δ' 2
οὔτ' Ἄφοβος τὴν γυναῖκα τοῦ τελευτήσαντος οὔτε Δημοφῶν τὴν
θυγατέρα. διαχειρίσαντες δὲ τὴν οὐσίαν τεττάρων καὶ δέκα
ταλάντων, ὡς ὁ ῥήτωρ ἐπιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τριάκοντα τάλαντ'
ἐκτῖσαι ἐπικαρπίας καὶ ἀποδοῦναι, μικρὰ παντελῶς παρέδωκαν εἰς
ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ Δημοσθένει. διὸ πρὸς τὸν Ἄφοβον
εἰσελήλυθεν ἐπιτροπῆς δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών, ἐπειδὴ
τρίτος ὢν ἐπίτροπος τὸ τρίτον ὀφείλει τῶν χρημάτων· ἃ καὶ
συντίθησιν ὁ ῥήτωρ ἔκ τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς ἐπικαρπίας.
Κατ' Ἀφόβου Β. Πρός τινας ἀντιρρήσεις εἰσαγομένας ὑπὸ 3
τοῦ Ἀφόβου οὗτος ὁ λόγος ἐπηγώνισται, ἔχει δὲ καὶ τῶν
προειρημένων ἐπανάμνησιν.

Εἰ μὲν ἐβούλετ' Ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δίκαια [813]
ποιεῖν ἢ περὶ ὧν διεφερόμεθα τοῖς οἰκείοις ἐπιτρέπειν,

14 post *οὐσίαν* add. *οὖσαν* Blass 16 post *ἐκτῖσαι* lacunam statuit R. Foerster, *ἀρχαῖα καὶ* excidisse censens 21 B add. Bekker *εἰσαγομένας* Schaefer : *ἀγομένας* vulg. : *λεγομένας* Bekker 25 *διε-φερόμεθα* S (me teste) : *διαφερόμεθα* vulg. Harpocr. s. v. *ἐπιτροπή*

οὐδὲν ἂν ἔδει δικῶν οὐδὲ πραγμάτων· ἀπέχρη γὰρ ἂν τοῖς
ὑπ' ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν, ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι
πρὸς τοῦτον διαφοράν. ἐπειδὴ δ' οὗτος τοὺς μὲν σαφῶς
εἰδότας τὰ ἡμέτερ' ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι περὶ αὐτῶν, εἰς
δ' ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους
ἐλήλυθεν, ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν
2 δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι
πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανοὺς καὶ παρασκευάσασθαι δυνα-
μένους χαλεπόν ἐστιν εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι περὶ τῶν
ὄντων ἁπάντων, ἄπειρον ὄντα παντάπασι πραγμάτων διὰ
τὴν ἡλικίαν· ὅμως δέ, καίπερ πολὺ τούτων καταδεέστερος
ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω καὶ παρ' ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δι-
καίων καὶ μέχρι γε τοῦ τὰ γεγενημένα διεξελθεῖν καὶ αὐτὸς
ἀρκούντως ἐρεῖν, ὥσθ' ὑμᾶς μήτ' ἀπολειφθῆναι τῶν πραγ-
[814] μάτων μηδὲ καθ' ἓν μήτ' ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν
3 ψῆφον ἐνεγκεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ'
εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι
τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων
τοὺς λόγους. ὅθεν οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐν-
τεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.
4 Δημοσθένης γὰρ οὑμὸς πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέ-
λιπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ἐμὲ
δ' ἑπτ' ἐτῶν ὄντα καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἔτι δὲ τὴν ἡμετέ-
ραν μητέρα πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰσενηνεγμένην.
βουλευσάμενος δὲ περὶ ἡμῶν, ὅτ' ἔμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα
ταῦτ' ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τουτῳὶ καὶ Δημοφῶντι τῷ
Δήμωνος υἱεῖ, τούτοιν μὲν ἀδελφιδοῖν ὄντοιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελ-
φοῦ, τῷ δ' ἐξ ἀδελφῆς γεγονότοιν, ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τῷ
Παιανιεῖ, γένει μὲν οὐδὲν προσήκοντι, φίλῳ δ' ἐκ παιδὸς

6 πειρᾶσθαι om. S[1], ante παρ' add. in mg. m. rec., cf. xxx 3 §§ 2–3, cf. Isae. viii. 5   7 ὅτι] ὅτι καὶ S[1], corr. ead. m.   12 ἐλπίδας om. S[1]   παρ' ὑμῶν A Isaeus   16 διενεγκεῖν F   17 τέ μου A: τε μου S: γ' ἐμοῦ F   19 ὅθεν δ' οὖν A   21 κατέλειπεν S, cf. §§ 8, 9, 32, 49   26 τούτω (S) vel τούτῳ codd.: corr. Blass   27 Δήμονος SAF

ὑπάρχοντι. κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐμῶν ἑβδομήκοντα 5
μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἐγὼ ἀνὴρ εἶναι
δοκιμασθείην, ὅπως μὴ δι' ἐπιθυμίαν χρημάτων χεῖρόν τι
τῶν ἐμῶν διοικήσειεν· Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν
καὶ δύο τάλαντ' εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν, αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν
μητέρα τὴν ἐμὴν καὶ προῖκ' ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τὴν οἰκίαν
⟨οἰκεῖν⟩ καὶ σκεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς, ἡγούμενος, καὶ τού-
τους ἔτ' οἰκειοτέρους εἴ μοι ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρόν μ' ἐπι-
τροπευθῆναι ταύτης τῆς οἰκειότητος προσγενομένης. λαβόντες 6
δ' οὗτοι ταῦτα πρῶτον σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, καὶ
τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ δέκ' ἔτη ἡμᾶς [815]
ἐπιτροπεύσαντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντ' ἀπεστερήκασιν, τὴν
οἰκίαν δὲ καὶ ἀνδράποδα τέτταρα καὶ δέκα καὶ ἀργυρίου μνᾶς
τριάκοντα, μάλιστα σύμπαντα ταῦτ' εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς
παραδεδώκασι. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς 7
ἂν συντομώτατ' εἴποι τις, τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί·
τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅτι τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθέν, μέ-
γιστοι μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν· εἰς γὰρ τὴν συμ-
μορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι
μνᾶς πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ
Κόνωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματ' εἰσέφερον·
δεῖ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι τά τ' ἐνεργὰ αὐτῶν
καὶ ὅσ' ἦν ἀργὰ καὶ ὅσου ἦν ἄξι' ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μα-
θόντες ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πώποτ' ἐπιτροπευσάντων
οὐδένες ἀναιδέστερον οὐδὲ περιφανέστερον ἢ οὗτοι τὰ ἡμέ-
τερα διηρπάκασιν. πρῶτον μὲν οὖν ὡς συνετιμήσανθ' ὑπὲρ 8
ἐμοῦ ταύτην τὴν εἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι
τούτων μάρτυρας, ἔπειθ' ὅτι οὐ πένητα κατέλιπέν μ' ὁ πατὴρ

2 ἕως ἂν F, cf. xxix 43 6 τὴν ἐμὴν cf. xxix 43] τὴν ἡμετέραν A προῖκα vulg.: προικα 6' S: προῖκά τ' Bekker τὴν οἰκίαν codd.: τῇ οἰκίᾳ Reiske 7 οἰκεῖν add. Frohberger coll. xxix 43 alterum καὶ] εἰ καὶ F 8 ἔτι om. S εἴ (ι in ras. S) μοι S A: ἐμοὶ F με S A Bekk. Anecd. p. 145. 28: ἐμὲ vulg. 9 μοι post οἰκειότητος add. S 17 alterum τὸ om. A 21 τιμήματα A, cf. xxix 60: τίμημα S: τιμητὰ F 28 ἔπειθ' codd.· ἵν' εἰδῆθ' Blass κατέλειπεν S

οὐδ' ἑβδομήκοντα μνῶν οὐσίαν κεκτημένου, ἀλλὰ τοσαύτην ὅσην οὐδ' αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἐδυνήθησαν. καί μοι ἀναγίγνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 *Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶν τὸ πλῆθος τῆς*
[816] *οὐσίας. πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα τίμημα·*
ταύτην ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον
εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες· ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, κατέλιπεν δύ' ἐργαστήρια, τέχνης οὐ μικρᾶς
ἑκάτερον, μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα καὶ δύ' ἢ τρεῖς, ἀνὰ
πέντε μνᾶς καὶ ἕξ, τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος ἢ τριῶν μνῶν
ἀξίους, ἀφ' ὧν τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς ἐλάμβανεν τοῦ
ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον, κλινοποιοὺς δ' εἴκοσι τὸν ἀριθμόν,
τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς
αὐτῷ προσέφερον, ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δραχμῇ
δεδανεισμένου, οὗ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου πλεῖν
10 *ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ*
αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν· ὧν γίγνεται τοῦ μὲν ἀρχαίου
κεφάλαιον τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι, τὸ δ' ἔργον
αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ
τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ σίδηρον, ὃν κατηργάζοντο, καὶ
ξύλα κλίνει' εἰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἄξια, κηκῖδα δὲ καὶ χαλ-
κὸν ἑβδομήκοντα μνῶν ἐωνημένα, ἔτι δ' οἰκίαν τρισχιλίων,
ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα καὶ χρυσία καὶ ἱμάτια, τὸν κόσμον
τῆς μητρός, ἄξια σύμπαντα ταῦτ' εἰς μυρίας δραχμάς, ἀρ-
11 *γυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι*
κατέλιπεν πάντα, ναυτικὰ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἔκδοσιν

3 *καί μοι*] *καίτοι* A 7 *γὰρ ταλάντων* A 10 *κατέλειπεν* S 11 *ἀνὰ*] *τοὺς μὲν ἄνα* A 12 *ἢ καὶ ἕξ* F 17 *δεδανεισμένον* A *πλεῖν* Dind.: *πλεῖον* codd. 18 *κατέλειπεν* S 20 *πεντακισχίλια* S¹ A F 22 *κατειργάζοντο* S corr. vulg. 23 *μνᾶς* Wolf: *μνῶν* codd. 25 *τὸν* S A: *καὶ* vulg. 26 *ταῦτα* om. F

παρὰ Ξούθῳ, τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τῇ Πασίωνος, ἑξακοσίας δ' ἐπὶ τῇ Πυλάδου, παρὰ Δημομέλει δὲ τῷ Δήμωνος υἱεῖ χιλίας καὶ ἑξακοσίας, κατὰ δια- [817] κοσίας δὲ καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον διακεχρημένον. καὶ τούτων αὖ τῶν χρημάτων τὸ κεφάλαιον πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα καὶ πεντήκοντα μναῖ γίγνονται. συμπάντων δ' εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλανθ' εὑρήσετε σκοποῦντες.

Καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθέν, 12 ὦ ἄνδρες δικασταί. ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλεπται καὶ ὅσ' ἰδίᾳ ἕκαστος εἴληφεν καὶ ὁπόσα κοινῇ πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς ταὐτὸ ὕδωρ εἰπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἕκαστον διελεῖν ἐστίν. ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότ' ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν· ἃ δὲ τοῦτον ἔχοντ' ἐξελέγχουσιν ἐκεῖνοι καὶ ἐγὼ οἶδ' αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν οὖν ὡς ἔχει τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

Οὗτος γὰρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ᾤκει τὴν 13 οἰκίαν εἰσελθὼν κατὰ τὴν ἐκείνου διαθήκην, καὶ λαμβάνει τά τε χρυσία τῆς μητρὸς καὶ τὰ ἐκπώματα τὰ καταλειφθέντα. καὶ ταῦτα μὲν ὡς εἰς πεντήκοντα μνᾶς εἶχεν, ἔτι δὲ τῶν ἀνδραπόδων τῶν πιπρασκομένων παρά τε Θηριππίδου καὶ Δημοφῶντος τὰς τιμὰς ἐλάμβανεν, ἕως ἀνεπληρώσατο τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ἐπειδὴ εἶχεν, ἐκπλεῖν 14 μέλλων εἰς Κέρκυραν τριήραρχος, ἀπέγραψε ταῦτα πρὸς Θηριππίδην ἔχονθ' ἑαυτὸν καὶ ὡμολόγει κεκομίσθαι τὴν

2 Δημωμέλει S 3 δὲ post Δημ. S A : ante Δημ. vulg. 6 πεντήκοντα Reiske : τριάκοντα codd. γίγνεται F σύμπαντα A 12 Δημοφω (ν sscr.) S : Δήμων fort. S¹, cf. xxix 6 ἢ] καὶ F 15 ἐλέγξουσιν F ἐγὼ S vulg. : ἔγωγ' A, cf. lvii 45 et v. l. xxviii 7, lvii 7 18 δύνωμαι vulg. : ἐγὼ δύνωμαι S, cf. Isae. vii 4 24 τῶν om. S 27 Κόρκυραν S ἀπεγράψατο F

[818] προῖκα. καὶ πρῶτον μὲν τούτων Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης,
οἱ τούτου συνεπίτροποι, μάρτυρές εἰσιν· ἔτι δὲ καὶ ὡς αὐτὸς
ὡμολόγει ταῦτ' ἔχειν, Δημοχάρης θ' ὁ Λευκονοεύς, ὁ τὴν
τηθίδα τὴν ἐμὴν ἔχων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μάρτυρες γεγόνασιν.
15 οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρί, τὴν προῖκ' ἔχοντος,
οὐδὲ τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων
ἐπιτρόπων διαχειρίζειν ἀξιοῦντος, ἐποιήσατο λόγους περὶ
τούτων ὁ Δημοχάρης. οὗτος δ' ἀκούσας οὔτ' ἠμφεσβήτησεν
μὴ ἔχειν οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν ὡς οὐκ εἰληφώς, ἀλλ' ὡμο-
λόγει καὶ ἔτι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα περὶ χρυσι-
δίων ἀντιλέγεσθαι· τοῦτ' οὖν διευκρινησάμενος, καὶ περὶ
τῆς τροφῆς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιήσειν οὕτως ὥστ' ἔχειν
16 μοι πάντα καλῶς. καίτοι εἰ φανήσεται πρός τε τὸν Δημο-
χάρη ταῦθ' ὡμολογηκὼς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους οἳ παρῆσαν,
παρά τε τοῦ Δημοφῶντος καὶ τοῦ Θηριππίδου τῶν ἀνδρα-
πόδων εἰς τὴν προῖκα τὰς τιμὰς εἰληφώς, αὐτός θ' ἑαυτὸν
ἔχειν τὴν προῖκ' ἀπογράψας πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους, οἰκῶν
τε τὴν οἰκίαν ἐπειδὴ τάχιστ' ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, πῶς οὐκ
ἐκ πάντων ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος εὑρεθήσεται φανε-
ρῶς τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, κεκομισμένος, καὶ
17 λίαν ἀναιδῶς μὴ λαβεῖν ἐξαρνούμενος; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ
λέγω, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὴν μὲν τοίνυν προῖκα τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει λαβών.
μὴ γήμαντος δ' αὐτοῦ τὴν μητέρα τὴν ἐμήν, ὁ μὲν νόμος
[819] κελεύει τὴν προῖκ' ὀφείλειν ἐπ' ἐννέ' ὀβολοῖς, ἐγὼ δ' ἐπὶ
δραχμῇ μόνον τίθημι. γίγνεται δ', ἐάν τις συντιθῇ τό τ'

1 Δημοφῶν in ras. S 3 Λευκονοιεύς Harpocr., cf. Meisterhans³ p. 57 5 δὲ post τὴν add. vulg.: om. S 8 ἠμφισβήτησε A F 9 σχεῖν A 10 καὶ ἔτι S A : καί τι vulg. χρυσειδίων S¹ 12 περὶ om. A¹ οὑτῶστ' (sic) S sed ως compendio add. sscr. 13 Δημοχάρην A F 23 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S (me teste) 24 ἔχει vulg.: εἶχε S

ἀρχαῖον καὶ τὸ ἔργον τῶν δέκ' ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα.
καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ὑμῖν ἐπιδείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχειν 18
ὁμολογήσαντα μαρτύρων ἐναντίον τοσούτων· ἄλλας τοίνυν
ἔχει τριάκοντα μνᾶς, τοῦ ἐργαστηρίου λαβὼν τὴν πρόσοδον,
καὶ ἀναισχυντότατ' ἀνθρώπων ἀποστερεῖν ἐπικεχείρηκεν.
ἐμοὶ δ' ὁ πατὴρ κατέλιπεν τριάκοντα μνᾶς ἀπ' αὐτῶν τὴν
πρόσοδον· ἀποδομένων δὲ τούτων τὰ ἡμίσεα τῶν ἀνδραπό-
δων, πεντεκαίδεκά μοι μνᾶς γίγνεσθαι κατὰ λόγον προσῆκε.
Θηριππίδης μὲν οὖν ἕπτ' ἔτη τῶν ἀνδραπόδων ἐπιμεληθεὶς 19
ἕνδεκα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέφηνε, τέτταρσι μναῖς καθ'
ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἔλαττον ἢ ὅσον προσῆκε λογιζόμενος.
οὗτος δὲ δύ' ἔτη τὰ πρῶτ' ἐπιμεληθεὶς οὐδ' ὁτιοῦν ἀπο-
δείκνυσιν, ἀλλ' ἐνίοτε μέν φησιν ἀργῆσαι τὸ ἐργαστήριον,
ἐνίοτε δ' ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμελήθη τούτων, ὁ δ' ἐπίτρο-
πος Μιλύας, ὁ ἀπελεύθερος ὁ ἡμέτερος, διῴκησεν αὐτά, καὶ
παρ' ἐκείνου μοι προσήκει λόγον λαβεῖν. ἂν οὖν καὶ νῦν
εἴπῃ τινὰ τούτων τῶν λόγων, ῥᾳδίως ἐξελεγχθήσεται ψευδό-
μενος. ἂν μὲν οὖν ἀργὸν φῇ γενέσθαι, λόγον αὐτὸς ἀπε- 20
νήνοχεν ἀναλωμάτων οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' εἰς
ἔργα, τὸν εἰς τὴν τέχνην ἐλέφαντα καὶ μαχαιρῶν λαβὰς καὶ
ἄλλας ἐπισκευάς, ὡς ἐργαζομένων τῶν δημιουργῶν. ἔτι δὲ
Θηριππίδῃ τριῶν ἀνδραπόδων, ἃ ἦν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ ἐργα-
στηρίῳ, μισθὸν ἀποδεδωκέναι λογίζεται. καίτοι μὴ γενο-
μένης ἐργασίας οὔτ' ἐκείνῳ λαβεῖν μισθὸν οὔτ' ἐμοὶ τὰ
ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν. εἰ δ' αὖ γενέσθαι [820]
μὲν φήσει, τῶν δ' ἔργων ἀπρασίαν εἶναι, δεῖ δήπου τά γ' 21
ἔργ' αὐτὸν ἀποδεδωκότα μοι φαίνεσθαι, καὶ ὧν ἐναντίον
ἀπέδωκε παρασχέσθαι μάρτυρας. εἰ δὲ μηδὲν τούτων

1 ἔργον] πρόσεργον S, cf. §§ 35, 39 : ἔνεργον S γρ. δέκα A : δώδεκα vulg. 2 ὑμῖν om. A 6 δ'] 'malim γὰρ' (Sauppe) 7 ἀποδεδομένων S 8 γενέσθαι S A 13 post ἐργαστήριον supplet ἐνίοτε δὲ ⟨τῶν⟩ ἔργων ἀπρασίαν εἶναι Wachendorf 15 διῴκηκεν Naber coll. §§ 22, 48, 50, 64 16 προσῆκε A 17 ἐξελεγχθήσεται S A : ἐλεγχθήσεται vulg. 20 τὸν] τῶν S (sine accentu) F 23 καίτοι γε μὴ F 26 ἀπρασίας S γ'] τε S : om. A 28 ἀπέδωκε S r : ἀποδέδωκε vulg. παρέχεσθαι A

πεποίηκεν, πῶς οὐκ ἔχει τὴν πρόσοδον δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου, τὰς τριάκοντα μνᾶς, φανερῶς οὕτως τῶν
22 ἔργων γεγενημένων; εἰ δ' αὖ τούτων μὲν μηδὲν ἐρεῖ, Μιλύαν δ' αὐτὰ φήσει πάντα διῳκηκέναι, πῶς χρὴ πιστεύειν, ὅταν φῇ τὰ μὲν ἀναλώματ' αὐτὸς ἀνηλωκέναι, πλέον ἢ πεντακοσίας δραχμάς, λῆμμα δ' εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖνον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν γενέσθαι τούτων, εἰ καὶ Μιλύας αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν ἀναλώματ' ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμμαθ' οὗτος λαβεῖν, εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι πρὸς τὸν ἄλλον αὐτοῦ τρόπον καὶ τὴν ἀναίδειαν. λάβ' οὖν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθ' αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

23 Ταύτας τοίνυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ὀκτὼ ἐτῶν· ὃ ἂν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, ἄλλας τριάκοντα μνᾶς εὑρήσει. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν· ἃ συντεθέντα πρὸς τὴν προῖκα μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνεται σὺν τοῖς ἀρχαίοις. ἃ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων κοινῇ διήρπακεν, καὶ ὅσ' ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι παντάπασιν ἠμφεσβήτηκεν, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη ἐπιδείξω
24 καθ' ἕκαστον. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῶν κλινοποιῶν, οὓς κατέλιπεν μὲν ὁ πατήρ, ἀφανίζουσι δ' οὗτοι, τετταράκοντα
[821] μὲν μνῶν ὑποκειμένους, εἴκοσι δ' ὄντας τὸν ἀριθμόν, ἐπιδείξω ὑμῖν ὡς λίαν ἀναιδῶς καὶ φανερῶς μ' ἀποστεροῦσι. τούτους γὰρ καταλειφθῆναι μὲν οἴκοι παρ' ἡμῖν πάντες ὁμολογοῦσιν, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ πατρὶ γίγνεσθαί φασιν· αὐτοὶ δὲ λῆμμα μὲν παρ' αὐτῶν ἐν δέκ' ἔτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ γεγενημένον ἀποφαίνουσιν ἀλλ' οὐδὲ

2 τὰς om. F 3 οὐδὲν A 10 αὐτοῦ om. S[1], add. m. ant. 12 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 13 ἔχει post μνᾶς ponit A τὰς ante τριάκοντα add. A F: om. S 15 ἄλλας ὁμοῦ τριάκοντα F 15 καὶ ... 16 εἴληφεν post ἀρχαίοις (17) transp. Buermann 19 ἐπιδείξω ἤδη A 20 καθ'] καθ' ἓν F 21 μὲν om. S F, sed cf. Isae. xi 43 22 μὲν om. A 27 οὐδὲν del. Herwerden

μικρόν, ἀναλώματος δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς οὗτος ὀλίγου
δεῖν λογίζεται χιλίας· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας ἐλήλυθεν. αὐτοὺς 25
δὲ τοὺς ἀνθρώπους, εἰς οὓς ταῦτ' ἀνηλωκέναι φησίν, οὐδα-
μοῦ μοι παραδεδώκασιν, ἀλλὰ πάντων κενότατον λόγον
λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τἀνδράποδα πονηρότατος
ἀνθρώπων ἐστὶν καὶ ἐράνους τε λέλοιπε πλείστους καὶ
ὑπέρχρεως γέγονε, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγους κεκλήκασι κατ'
ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ' ἀνδράποδ' ὅστις ἐστὶν ὁ λαβών,
ἢ πῶς ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθεν, ἢ τίς ἀφείλετο, ἢ πρὸς τίνα
δίκην ἥττηνται περὶ αὐτῶν, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καίτοι εἴ 26
τι ἔλεγον ὑγιές, οὐκ ἂν κατὰ τῆς ἐκείνου πονηρίας παρεί-
χοντο μάρτυρας, ἧς οὐδέν μοι προσήκει φροντίζειν, ἀλλὰ
τούτων ἂν ἀντελαμβάνοντο καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν
καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῶν παρέλειπον. νῦν δ' ὠμότατ' ἀνθρώπων,
ὁμολογοῦντες καταλειφθῆναι καὶ λαβόντες ὡς αὐτοὺς καὶ
καρπωσάμενοι δέκ' ἔτη τοὺς ἀνθρώπους, ἄρδην ὅλον τὸ
ἐργαστήριον ἀφανίζουσι. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβέ
μοι τὰς μαρτυρίας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. [822]

Ὅτι τοίνυν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ' ἦν τῷ 27
πατρὶ τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τἀνδράποδ' ἠλιθίως συμ-
βεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε· λαβὼν γὰρ ὡς
ἑαυτὸν Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ τῶν μαρ-
τύρων ἠκούσατε, καὶ δέον αὐτόν, εἰ καί τις ἄλλος ἐβούλετ'
εἰς ταῦτα συμβαλεῖν, τοῦτον διακωλύειν ἐπιτροπόν γ' ὄντα,
αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνδραπόδοις τῷ Μοιριάδῃ πεντακο-
σίας δραχμὰς ἐδάνεισεν, ἃς ὀρθῶς καὶ δικαίως παρ' ἐκείνου

2 δεῖ S (probante Wackernagel Verm. Beitr. p. 29), cf. § 29   3 ἀναλωκέναι S A^1 φασίν A   4 παρεδωκασιν S^1 κενότατον A : καινότατον vulg.   9 ἐξῆλθον A   τίς ἀφείλετο] ὡς ἀφείλετό τις F   12 μοι om. F   13 ἂν om. S   λαβόντας] εἰληφότας A   14 οὐδὲν ἂν] οὐδένα S   παρέλιπον S A F   19 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S   25 συμβαλεῖν A : συμβάλλειν vulg.   κωλύειν A

28 κεκομίσθαι ὡμολόγηκεν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἡμῖν
μὲν πρὸς τῷ λῆμμ' ἀπ' αὐτῶν μηδὲν γεγονέναι καὶ αὐτὰ τὰ
ὑποτεθέντ' ἀπόλωλεν, οἷ πρότερον συνεβάλομεν, τῷ δ' εἰς
τὰ ἡμέτερα δανείσαντι καὶ τοσούτῳ χρόνῳ πράξαντι καὶ οἱ
τόκοι καὶ τἀρχαῖ' ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδοται καὶ οὐδεμί'
ἀπορία γέγονεν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν
μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

29 Σκέψασθε τοίνυν ὅσον ἀργύριον οὗτοι παρὰ τοὺς κλινο-
ποιοὺς κλέπτουσι, τετταράκοντα μὲν μνᾶς αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον,
δέκα δ' ἐτῶν τὸ ἔργον αὐτῶν δύο τάλαντα· δώδεκα γὰρ
μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον αὐτῶν ἐλάμβανον.
ἆρα μικρόν τι καὶ ἐξ ἀφανοῦς ποθεν καὶ παραλογίσασθαι
ῥᾴδιον, ἀλλ' οὐ φανερῶς οὑτωσὶ μικροῦ δεῖν τρία τάλαντα
ταῦτ' ἀνηρπάκασιν; ὧν κοινῇ διαπεφορημένων τὸ τρίτον
δήπου μέρος παρὰ τούτου μοι προσήκει κεκομίσθαι.
30 [823] Καὶ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐλέφαντος
καὶ σιδήρου τοῦ καταλειφθέντος παραπλήσιά πως τούτοις
πεποιήκασιν· οὐδὲ γὰρ ταῦτ' ἀποφαίνουσιν. καίτοι κεκτη-
μένον μὲν τοσούτους κλινοποιούς, κεκτημένον δὲ μαχαιρο-
ποιοὺς οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἐλέφαντα
καταλιπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ταῦτά γ' ὑπάρχειν· τί γὰρ ἂν
31 ἠργάζοντο τούτων μὴ ὑπαρξάντων; τὸν τοίνυν πλέον ἢ
πεντήκοντ' ἀνδράποδα κεκτημένον καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμε-
λούμενον, ὧν θάτερον ἐργαστήριον εἰς τὰς κλίνας ῥᾳδίως
δύο μνᾶς τοῦ μηνὸς ἀνήλισκεν ἐλέφαντος, τὸ δὲ μαχαιρο-
ποιεῖον οὐκ ἔλαττον ἢ τοσοῦτον ἕτερον σὺν σιδήρῳ, τοῦτον

2 τῷ] τὸ S^1 A F : τω S corr. λῆμμα τι A S corr. (sine accentu) γεγονέναι] αι in S a m. ant. puncto notatum 3 συνεβάλλομεν S 4 post χρόνῳ add. ὕστερον vulg. S m. rec., ὑπερ r (ex ὕστερ' depravatum) : om. S^1 5 ἀποδέδοται A : ἀποδέδονται vulg. 14 δεῖ S^1, cf. § 24 21 μὴ οὐ A 23 ἠργάζοντο S : εἰργάζοντο vulg. πλέον om. S^1 : πλεῖν Dindorf 24 ἐπιμελούμενον] μελου sscr. a m. ant. S 26 μαχαιροποιεῖν S^1 F

οὔ φασιν καταλιπεῖν οὐδὲν τούτων· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας
ἐληλύθασιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ πιστὰ λέγουσιν, καὶ ἐκ τούτων 32
αὐτῶν ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν· ὅτι δ' ἐκεῖνος κατέλιπε τοσοῦτον
τὸ πλῆθος ὥστε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι κατεργάζεσθαι τοῖς
ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ πρὸς ὠνεῖσθαι
τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερόν, ὅτι αὐτός τ' ἐπώλει ζῶν καὶ
Δημοφῶν καὶ οὗτος τοῦ πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος ἐκ τῆς
οἰκίας τῆς ἐμῆς ἀπεδίδοντο τοῖς βουλομένοις. καίτοι πόσον 33
τινὰ χρὴ τὸν καταλειφθέντα νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται
τηλικούτοις τ' ἐργαστηρίοις ἐξαρκῶν καὶ χωρὶς ὑπὸ τῶν
ἐπιτρόπων πιπρασκόμενος; ἆρ' ὀλίγον, ἀλλ' οὐ πολλῷ
πλείω τῶν ἐγκεκλημένων; λαβὲ τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ ἀνάγνωθ' αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. [824]

Τούτου τοίνυν τοῦ ἐλέφαντός ἐστι πλέον ἢ τάλαντον, ὃν οὔτ' αὐτὸν οὔτε τὸ ἔργον μοι ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἄρδην ἀφανίζουσιν ὅλον.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τὸν λόγον ὃν ἀπο- 34
φέρουσιν, ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν, ἐπιδείξω ὑμῖν
τρεῖς μὲν ὄντας αὐτοὺς πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντ' ἐκ τῶν ἐμῶν
ἔχοντας, ἰδίᾳ δ' ἐκ τούτων Ἄφοβον τρία τάλαντα καὶ
χιλίας εἰληφότα, τά τ' ἀνηλωμένα χωρὶς τούτων πλείω
τιθεὶς καὶ ὅσ' ἐκ τούτων ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι
οὐ μικρᾶς ἀναιδείας τὰ ἐγχειρήματ' αὐτῶν ἐστίν. λαβεῖν 35
γὰρ ἐκ τῶν ἐμῶν ὁμολογοῦσιν οὗτος μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν
μνᾶς, χωρὶς ὧν ἔχοντ' αὐτὸν ἐγὼ ἐπιδείξω νῦν, Θηριππίδης
δὲ δύο τάλαντα, Δημοφῶν δ' ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα μνᾶς.
τοῦτο δ' ἐστὶ πέντε τάλαντα καὶ πεντεκαίδεκα μναῖ. τούτου

3 κατέλειπε S, cf. §§ 4, 8, 9, 49 5 πρὸς ὠνεῖσθαι Schaefer: προσωνεῖσθαι legebatur 12 ταύτας F 4 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 17 ὅλον ἀφανίζουσιν A: ὅλον del. Herwerden 21 τάλαντα om. A 22 ἀνηλωμένα A: ἀναλωμένα vulg. 27 post τάλαντα add. καὶ πέντε και δέκα μνᾶς S: om. cett.

τοίνυν ὃ μὲν οὐχ ἅθρουν ἐλήφθη, σχεδόν εἰσιν ἑβδομήκοντα
μναῖ καὶ ἑπτά, ἡ πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων, ὃ δ'
εὐθὺς ἔλαβον οὗτοι, μικροῦ δέοντα τέτταρα τάλαντα· οἷς
τὸ ἔργον ἂν προσθῆτ' ἐπὶ δραχμῇ μόνον τῶν δέκ' ἐτῶν,
ὀκτὼ τάλανθ' εὑρήσετε σὺν τοῖς ἀρχαίοις καὶ χιλίας γιγνο-
36 μένας. τὴν μὲν τοίνυν τροφὴν ἀπὸ τῶν ἑβδομήκοντα μνῶν
καὶ ἑπτὰ λογιστέον τῶν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου γενομένων.
Θηριππίδης γὰρ ἑπτὰ μνᾶς ἐδίδου καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν
εἰς ταῦτα, καὶ ἡμεῖς τοῦτο λαβεῖν ὁμολογοῦμεν. ὥσθ'
ἑβδομήκοντα μνῶν ἐν τοῖς δέκ' ἔτεσιν τροφὴν τούτων ἡμῖν
[825] ἀνηλωκότων, τὸ περιὸν τὰς ἑπτακοσίας προστίθημ' αὐτοῖς,
καὶ τούτων πλείω εἰμὶ τεθηκώς. ὃ δ' ἐμοὶ δοκιμασθέντι
παρέδοσαν καὶ ὅσον εἰς τὴν πόλιν εἰσενηνόχασιν, τοῦτ' ἀπὸ
τῶν ὀκτὼ ταλάντων καὶ τοῦ προσόντος ἀφαιρετέον ἐστίν.
37 ἀπέδοσαν μὲν τοίνυν οὗτος καὶ Θηριππίδης μίαν καὶ τριά-
κοντα μνᾶς, εἰσφορὰς δ' εἰσενηνοχέναι λογίζονται δυοῖν δεού-
σας εἴκοσι μνᾶς. ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν τοῦτο ποιήσω τριάκοντα
μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ' ἀντειπεῖν ἔχωσιν. οὐκοῦν ἂν
ἀφέλητε τὸ τάλαντον ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων, ἑπτὰ τὰ
λειπόμεν' ἐστί, καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσι,
τούτους ἔχειν ἐστὶν ἀναγκαῖον. τοῦτο τοίνυν, εἰ καὶ τἄλλα
πάντ' ἀποστεροῦσιν ἀρνούμενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προσῆ-
38 κεν, ὁμολογοῦντάς γε λαβεῖν ταῦτ' ἐκ τῶν ἐμῶν. νῦν
δὲ τί ποιοῦσιν; ἔργον μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τοῖς χρήμα-
σιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀρχαῖα πάντ' ἀνηλωκέναι φασὶ σὺν ταῖς
ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα μναῖς· Δημοφῶν δὲ καὶ πρὸς ὀφεί-
λοντας ἡμᾶς ἐνέγραψε. ταῦτ' οὐ μεγάλη καὶ περιφανὴς

1 *οὐχ ἅθρουν* Dind. : *ουκ αθρουν* (S) vel *ἄθροον* vel *ἀθρόον* codd. 2 alterum *ἡ* om. S A 3 *δέοντα* S : *δέον* cett. 4 *πρόσεργον* S, cf. §§ 17, 39 *δραχμην* S 5 *χιλίας* codd. : *τετρακισχιλίας* Reiske, recte puto 7 *γενομένων* S A : *γιγνομένων* vulg. 8 *τὸν* om. A F 10 *μνᾶς* A *ἔτεσιν εἰς* A 12 *τούτων* S : *τούτῳ* cett. *πλείον'* Blass coll. xxviii 9 *τεθεικώς* codd. 17 ante *τοῦτο* add. *καὶ* S corr. (compendio superscriptum) F : om. S¹ A 20 *ὁμολογοῦσι λαβεῖν* F 21 *τούτους*] *τούτοις* A 25 *ἀνηλωκέναι* A : *ἀναλωκέναι* vulg. 26 *πρὸς ὀφείλοντας* divisim Foerster

ἀναισχυντία; ταῦτ' οὐχ ὑπερβολὴ δεινῆς αἰσχροκερδίας;
τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει τηλικαύτας
ὑπερβολὰς ἔχοντα; οὗτος τοίνυν τὸ καθ' αὑτὸν ὀκτὼ καὶ 39
ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν, ἔχει καὶ αὐτὰς καὶ τὸ ἔργον
δέκ' ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα καὶ χιλίας. καὶ ταῦθ'
ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐν τοῖς λόγοις τῆς ἐπιτροπῆς τὸ λῆμμ'
ἕκαστος τοῦθ' ὁμολογῶν λαβεῖν ἅπαν ἀνηλωκέναι λογίζεται, [826]
λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων ἱκανῶς 40
μὲν ὑμᾶς μεμαθηκέναι, καὶ ὅσα κλέπτουσιν καὶ κακουργοῦσιν
ἕκαστος αὐτῶν· ἔτι δ' ἀκριβέστερον ἔγνωτ' ἄν, εἴ μοι τας
διαθήκας, ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν, οὗτοι ἀποδοῦναι ἠθέλησαν.
ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγέγραπτο, ὥς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν
ὁ πατὴρ πάντα, καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτους λαβεῖν τὰ δοθέντα,
καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσι. νῦν δ' ἀπαιτοῦντος ἐμοῦ 41
καταλειφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀποφαίνουσι.
ταῦτα δὲ ποιοῦσι τό τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι καταφανὲς
ποιῆσαι τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, ὃ διηρπάκασιν οὗτοι,
τάς τε δωρεὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὥσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ
τοῦ πράγματος ἐξελεγχθησόμενοι ῥᾳδίως. λαβὲ δ' αὐτοῖς
τὰς μαρτυρίας ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὗτος διαθήκην μὲν γενέσθαι φησίν, καὶ τὰ δύο τάλαντα 42
Δημοφῶντι καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι μαρτυ-

1 ταῦθ' οὐχ S 4 πρόσεργον S, cf. §§ 17, 35 5 τῶν δέκα A 6 τῆς SA, cf. xxxviii 14, 15: τοῖς τῆς vulg. 9 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 11 καὶ ὅσα] 'καὶ malim abesse' (Sauppe). sapit sane sequiorum usum 16 μισθώσουσι Reiske, cf. § 42, xxix 42: μισθώσοιτο vulg. (-οιντο A): μισθώσοιεν Foerster 19 καταλιφθεν S 21 ἐξελεγχθησόμενοι S: ἐλεγχ. vulg. 22 τὰς ⟨ἀποκρίσεις καὶ τὰς⟩ Blass ὧν ἐναντίον A, cf. § 21, xxx 24: ὧν S: ὡς F 23 'lemma esse debebat ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑ' (Blass), cf. Isae. vi 16 25 τὰ δύο τάλαντα post καὶ iterat S[1], corr. ead. m.

ρεῖ· τὰς δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἃς Θηριππίδης ἔλαβεν, οὐ προσγραφῆναί φησιν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν· οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. λαβὲ δὴ τὴν τούτου ἀπόκρισιν.

[827]

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

43 Οὗτος αὖ τὴν μὲν διαθήκην γενέσθαι φησίν, καὶ τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς κηκῖδος ἀποδοθῆναι τῷ Θηριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὔ φησιν, καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δημοφῶντι· περὶ δὲ τῶν αὐτῷ δοθέντων γραφῆναι μέν φησιν, οὐχ ὁμολογῆσαι δ' αὐτός, ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας οὐδ' οὗτος ἀποφαίνει καθόλου, οὐδὲ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τούτῳ συμφέρει προσ-
44 ομολογῆσαι ταῦτα. δῆλον τοίνυν ἐστὶν οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων, καίπερ ἀφανιζόντων τούτων τὴν οὐσίαν ἐκ τῶν διαθηκῶν, ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματ' ἀλλήλοις φασὶ δοθῆναι. ὅστις γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων τοῖς μὲν τρία τάλαντα καὶ δισχιλίας προῖκα δέδωκεν, τῷ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καρποῦσθαι, φανερὸν δήπου πᾶσιν ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ
45 διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλειπεν ταῦτ' ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ δήπου τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητ' ἐβούλετο καταλιπεῖν, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπεθύμησεν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε τοσοῦτον ἀργύριον καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν, καρποῦσθαι ἔδωκεν,

1 Θηριππίδης del. Voemel, αὐτὸς desideravit Schaefer 4 δὴ om. A 5 ἀπόκρισιν A: μαρτυρίαν S F 6 'lemma esse debebat ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑ' (Blass) 8 κικιδος S 12 τὸ καταλειφθέν post καθόλου add. A: om. S F 13 οὐδὲ τούτῳ] τούτοις A 17–18 ἐκ . . . τρισχιλίων] ἐκ τῶν ὄντων τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας Foerster coll. xxix 44 19 δέδωκεν] ἔδωκε Blass, sed cf. Isae. ix 35 21 κατέλειπε Blass: κατέλιπεν S corr. vulg.: καταλιπειν S[1] 25 τε in ras. S: om. A

ἵνα δυοῖν θάτερον διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους αὐτοὺς εἶναι τὰ περὶ τὴν ἐπιτροπὴν προτρέψειεν, ἢ εἰ κακοὶ γίγνοιντο, μηδεμιᾶς συγγνώμης παρ' ὑμῶν τυγχάνοιεν, εἰ τοσούτων ἀξιωθέντες τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνοιεν. οὗτος [828] 46 *τοίνυν καὶ αὐτὸς πρὸς τῇ προικὶ καὶ θεραπαίνας λαβὼν καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν, ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν δοῦναι τούτων, τὰ ἑαυτοῦ πράττειν φησίν· καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδίας ἦλθεν, ὥστε καὶ τοὺς διδασκάλους τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκεν καὶ τῶν εἰσφορῶν ἔστιν ἃς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δὲ λογίζεται. λαβὲ δὴ καὶ ταύτας αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν πάντα διηρπακότα 47 *καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς μετὰ τοσούτων μαρτύρων καὶ τεκμηρίων; τὴν μὲν προῖκα λαβεῖν ὁμολογήσαντα καὶ ἔχειν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἀπογράψαντα, τὸ δ' ἐργαστήριον κεκαρπωμένον αὐτὸν καὶ τὴν πρόσοδον οὐκ ἀποφαίνοντα, τῶν δ' ἄλλων τὰ* 48 *μὲν πεπρακότα καὶ τὰς τιμὰς οὐκ ἀποδεδωκότα, τὰ δ' ὡς ἑαυτὸν λαβόντα καὶ ταῦτ' ἠφανικότα, ἔτι δὲ παρὰ τὸν λόγον ὃν αὐτὸς ἀπέδωκε τοσαῦτα κλέπτοντα, πρὸς δὲ τούτοις τὴν διαθήκην ἠφανικότα, τὰ ἀνδράποδα πεπρακότα, τἄλλ' οὕτω πάντα διῳκηκότα, ὡς οὐδ' ἂν οἱ ἔχθιστοι διοικήσειαν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν.*

'Ετόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ λέγειν, ὡς ἀπὸ τῶν 49 *χρημάτων χρέα τε πάμπολλ' ἐκτέτεικεν ὑπὲρ ἐμοῦ Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς πολλὰ τῶν ἐμῶν λάβοιεν, οὐδέτερ' ἔχων ἐπιδεικνύναι τούτων. οὔτε*

2 *τὰ περὶ* S: *περὶ* vulg. *τρέψειεν* A 5 *καὶ* S A: *καὶ τὰς* vulg. 6 *αὐτὸν*] *αὐτῶν* S 6–7 *τὰ ἑαυτοῦ* vulg.: *τά τε αὑτοῦ* S plene tamen post *φησίν* interpungens 11 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 14 *τεκμηρίων;*] interrogandi signum hic posuit Blass coll. Isae. viii 28 sq. 15 *αυτον* S: *αὑτὸν* fort. scribendum, cf. § 14 17 *αὐτὸν* secl. Blass 19 *λαμβάνοντα* A 20 *ὃν*] *ὃ* S^1 *ἐπέδωκε* S F 21 *τὰ . . . πεπρακότα* secl. Dobree coll. § 13 25 *ὑπὲρ*] *ὑπ'* S^1 27 *οὐδέτερον* A

[829] γὰρ ὡς ὀφείλοντά με κατέλιπεν ὁ πατὴρ ἐν τοῖς γράμμασιν
ἀπέφηνεν, οὐδ' οἷς ἀποδεδωκέναι ταῦτ' ἔφη παρέσχηται μάρ-
τυρας, οὔτ' αὖ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρημάτων εἰς τοὺς συν-
επιτρόπους ἐπανέφερεν ὅσον αὐτὸς φαίνεται λαβών, ἀλλὰ
50 πολλοῖς ἐλάττω χρήμασιν. ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ
ταῦτά τε καθ' ἕκαστον, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ πότερον
ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν ἢ τἀρχαῖ' ἀναλίσκων διῴκηκεν, καὶ
πότερον ἐπιτροπευθεὶς ἀπεδέξατ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον παρὰ
τῶν ἐπιτρόπων ἢ τἀρχαῖ' ἂν ἀπολαβεῖν ἠξίου σὺν τοῖς
ἔργοις τοῖς γεγενημένοις, πρὸς μὲν ταῦτ' ἀπεκρίνατ' οὐδέν,
προὐκαλεῖτο δ' ἐθέλειν ἐπιδεῖξαί μοι τὴν οὐσίαν δέκα ταλάν-
51 των οὖσαν· εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς ἔφη προσθήσειν. κε-
λεύοντος δ' ἐμοῦ πρὸς τὸν διαιτητὴν ἐπιδεικνύναι ταῦτ' οὐκ
ἐπέδειξεν, οὐδ' ὡς οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν (οὐ γὰρ ἂν
αὐτοῦ κατεδιῄτησεν), μαρτυρίαν δ' ἐνεβάλετο τοιαύτην, περὶ
ἧς πειράσεταί τι λέγειν. ἂν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ,
τίνος παραδόντος ἐρωτᾶτ' αὐτόν, καὶ καθ' ἕκαστον παρα-
52 σχέσθαι μάρτυρας ἀξιοῦτε. ἐὰν δ' εἶναί μοι φῇ τοῦτον τὸν
τρόπον, λογιζόμενος τὰ παρ' ἑκατέρῳ τῶν ἐπιτρόπων, δι-
πλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων, ἔχοντα δ' οὐδὲν μᾶλλον
ἀποφαίνων. ἐγὼ γὰρ ὥσπερ καὶ τοῦτον τοσαῦτ' ἔχοντ'
ἐξήλεγξα, οὕτως κἀκείνων ἑκάτερον οὐκ ἐλάττω τούτων
ἔχοντ' ἐπιδείξω. ὥστ' οὐ τοῦτ' αὐτῷ λεκτέον, ἀλλ' ὡς ἢ
αὐτὸς ἢ οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν. εἰ δὲ μὴ τοῦτ' ἐπι-
δείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ τῇ προκλήσει προσέχειν ὑμᾶς τὸν
[830] νοῦν; οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔχοντά μ' ἐπιδείκνυσι.

53 Πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τῷ διαιτητῇ περὶ πάντων
τούτων, καὶ καθ' ἕκαστον ἐξελεγχόμενος ὥσπερ νυνὶ παρ'

1 κατέλειπεν S, cf. § 4 2 οὐδ' S : οὔθ' cett. 4 ὅσονπερ F 6 πρότερον S¹ 8 ante ἐπιτροπευθεὶς add. οὕτως A : οὗτος F : om. S : αὐτὸς coni. Naber praeeunte Wolfio 9 ἂν ἀπολαβεῖν S : ἀπολαβεῖν ἂν vulg. 12 ἐλλείποι vulg. Bekk. Anecd. p. 144. 19 : ἐλλείπει r : ἐλλίποι S 16 ἂν S : ἐὰν vulg. 18 μοι om. S¹, sscr. add. m. ant. 22 τοῦτον S¹ A 23 τοῦτ'] ταῦτ' A 24 τουγ S¹ 28 καὶ om. S¹ νῦν A F

ὑμῖν, ἐτόλμησε ψεύσασθαι πάντων δεινότατον, ὡς τέτταρά
μοι τάλανθ' ὁ πατὴρ κατέλιπε κατορωρυγμένα καὶ τούτων
κυρίαν τὴν μητέρ' ἐποίησεν. ταῦτα δ' εἶπεν, ἵν' εἰ μὲν καὶ
νῦν προσδοκήσαιμ' αὐτὸν ἐρεῖν, ἀπολογούμενος περὶ αὐτῶν
διατρίβοιμι, δέον ἕτερά μ' αὐτοῦ κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς· εἰ
δ' ὡς οὐ ῥηθησομένων παραλίποιμι, νῦν αὐτὸς εἴποι, ἵνα
δοκῶν εἶναι πλούσιος ἧττον ὑφ' ὑμῶν ἐλεοίμην. καὶ μαρ- 54
τυρίαν μὲν οὐδεμίαν ἐνεβάλετο τούτων ὁ ταῦτ' εἰπεῖν ἀξιώσας,
ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος ὡς πιστευθησόμενος δι' ἐκείνων.
καὶ ὅταν μὲν ἔρηταί τις αὐτόν, εἰς τί τῶν ἐμῶν τοσαῦτα
χρήματ' ἀνήλωκεν, χρέα φησὶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκτετεικέναι καὶ
πένητ' ἐνταυθοῖ ζητεῖ ποιεῖν· ὅταν δὲ βούληται, πλούσιον
ὡς ἔοικεν, εἴπερ γε καὶ τοσοῦτον ἐκεῖνος ἀργύριον οἴκοι κατέ-
λιπεν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγειν οἷόν τ' αὐτόν, ἀλλ' ἀδύνατόν
τι γενέσθαι τούτων, ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν γὰρ 55
ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἄλλ' ἐπέτρεπεν
οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλείπων αὐτοῖς ἔφραζε· μανία γὰρ
δεινὴ τὰ κεκρυμμέν' εἰπεῖν, μηδὲ τῶν φανερῶν μέλλοντ' ἐπι-
τρόπους καταστήσειν. εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν
πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισεν, τῶν δ' οὐκ ἂν
κυρίους ἐποίησεν. οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάτ-
τειν ἔδωκεν, αὐτὴν δ' ἐκείνην ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ [831]
γυναῖκ' ἔδωκεν· οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σῴζειν μὲν τὰ χρήματα
διὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων καὶ
αὐτῆς καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔτι δέ, τούτων εἴ τι 56

2 *κατωρυγμένα* S[1], corr. ead. m. 4 *προσδοκήσαιμ'* ante *αὐτὸν* S : post *αὐτὸν* vulg. 5 *μ' αὐτοῦ* S A : *αὐτοῦ με* vulg. 6 *οὐ* S A : *μὴ* vulg. *ῥηθησομεν* S[1], *ᵒν* add. m. rec. *παραλείποιμι* A F 9 *δι' ἐκείνων* S : *ὑπ' ἐκείνων* vulg. : *ὑπ' ἐκείνου* A : *εἰκῇ* Blass coll. xxviii 5 13 *γε* om. A F 14 *οἷόν τε*] *οἴονται* S[1] 17 *καταλείπων* Reiske : *καταλιπὼν* codd. hic et xxix 47 20 *ἐνεχείρησεν* S[1] alterum *τῶν*] *τούτων* F 22 *ἔδωκεν*] *παρέδωκεν* xxix 47 *ἐκείνην* om. F : *ταύτην* xxix 47 *τούτῳ* vulg. (S ex *τούτων*) : *τούτων* F et xxix 47 S F 23 *ἔδωκεν*] *ἐξέδωκεν* S *γρ.* : *ἠγγύησεν* xxix 47 *σῴζειν*] *σῶσαι* xxix 47 25 *τούτων εἴ τι* hic omnes et xxix 48 F : *τοῦτον εἴ τι τούτων* xxix 48 S : *εἴ τι τούτων* xxix 48 A, cf. xxviii 4, xxx 31

ἦν ἀληθές, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός; ὃς τὴν μὲν προῖκ' αὐτῆς ἤδη, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἔχων ὡς συνοικήσων αὐτῇ, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρ' ἔγημεν· τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον;
57 ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ συνῄδεσαν ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπασεν, ὧν δ' οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἂν ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστιν ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, πάντα τούτοις παρέδωκεν, οὗτος δ', ἵν' ἧττον ἐλεηθῶ παρ' ὑμῖν, τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται.

58 Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν· ἓν δὲ περὶ πάντων κεφάλαιον εἰπών, πάσας αὐτοῦ διαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ γὰρ ἐξῆν μηδὲν ἔχειν τούτων τῶν πραγμάτων, μισθώσαντι τὸν οἶκον κατὰ τουτουσὶ τοὺς νόμους. **λαβὲ τοὺς νόμους καὶ ἀνάγνωθι.**

ΝΟΜΟΙ.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους Ἀντιδώρῳ μὲν ἐκ τριῶν ταλάντων
[832] καὶ τρισχιλίων ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα καὶ πλέον ἐκ τοῦ μισθωθῆναι παρεδόθη, καὶ ταῦθ' ὑμῶν τινὲς εἶδον· Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος, ὁ μισθωσάμενος αὐτοῦ τὸν
59 οἶκον, ἐν τῇ ἀγορᾷ ταῦτα τὰ χρήματ' ἐξηρίθμησεν. ἐμοὶ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐν δέκ' ἔτεσιν πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν ἐκείνου μίσθωσιν πλέον ἢ τριπλάσια κατὰ

2 *πατρός;* distinxit Sandys 5 *ὡς* sscr. S 6 *αὐτὸν* A F 7 *οἱ πολλοὶ* S : *πολλοὶ* A F et xxix 49 omnes 9 *ὧν*] *ἧς* A *εσεσθε* S 12 *πάντα*] *ταῦτα* S 13 *δ'* om. S[1], add. sscr. ead. m. *ἐλεοίμην* S *γρ.* 15 *ἔχω* ex *ἔχοι* S 21 *τοὺς νόμους* om. S 22 *πλέον* A : *πλεῖον* vulg. 23 *ἴδον* S A 26 *πρός τε τὸν χρόνον καὶ* Schmidt, recte puto 27 *πλέον* S[1] A : *πλεῖον* vulg.

τὸ εἰκὸς προσῆκον γενέσθαι, τοῦτο διὰ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρωτᾶτ' αὐτόν. εἰ μὲν γάρ φησι βέλτιον εἶναι μὴ μισθωθῆναι τὸν οἶκον, δειξάτω μὴ διπλάσια μηδὲ τριπλάσιά μοι γεγενημένα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖ' ἐμοὶ πάντ' ἀποδεδομένα. εἰ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐμοὶ μὲν μηδ' ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν, ὁ δὲ καὶ πρὸς ὀφείλοντά μ' αὐτῷ ἀπέγραψεν, πῶς ἀποδέξασθαί τι προσήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμῶς δήπουθεν.

Τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης ὅσην ἐξ 60
ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον αὐτῆς
φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις τοῖς ἀπληστοτάτοις
χρημάτων, καὶ εἰ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον ἐβούλοντο, ἀπὸ μὲν
τούτων τῶν προσιόντων, ἐῶντας ὥσπερ εἶχεν κατὰ χώραν,
ἡμᾶς τε τρέφειν καὶ τὰ πρὸς τὴν πόλιν διοικεῖν, καὶ ὅσ' ἐξ
αὐτῶν περιεγίγνετο, ταῦτα προσπεριποιεῖν, τὴν δ' ἄλλην 61
οὐσίαν ἐνεργὸν ποιήσασιν, οὖσαν ταύτης διπλασίαν, αὐτοῖς
τε, εἰ χρημάτων ἐπεθύμουν, μέτρι' ἐξ αὐτῶν λαβεῖν, ἐμοί τε
σὺν τοῖς ἀρχαίοις τὸν οἶκον ἐκ τῶν προσόδων μείζω ποιῆσαι,
τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησαν, ἀποδόμενοι δ' ἀλλήλοις τὰ
πλείστου ἄξια τῶν ἀνδραπόδων, τὰ δὲ παντάπασιν ἀφανί- [833]
σαντες, ἐμοῦ μὲν ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πρόσοδον,
σφίσι δ' αὐτοῖς οὐ μικρὰν ἐκ τῶν ἐμῶν κατεσκευάσαντο.
λαβόντες δὲ καὶ τἄλλ' αἰσχρῶς οὑτωσὶ πάντα, πλέον ἢ τὰ 62
ἡμίσεα τῶν χρημάτων μηδὲ καταλειφθῆναι κοινῇ πάντες
ἀμφισβητοῦσιν, ὡς πεντεταλάντου δὲ μόνον τῆς οὐσίας οὔσης ἐκ τοσαύτης τοὺς λόγους ἀπενηνόχασιν, οὐ πρόσοδον μὲν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανερὰ ἀποδεικνύντες, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖ' οὕτως ἀναιδῶς ἀνηλῶ-

2 βέλτιόν φησιν A 4 ἐμοὶ S : μοι vulg. ἀποδεδομένα πάντα A 5 ἐμοὶ μὲν codd. : οἱ μὲν Blass coll. § 63 6 πρὸς ὀφείλοντα divisim Foerster με] μὲν S[1] 11 τοῖς ἀπληστοτάτοις A F : τοῖς ἀ. οὖσι S : ἀ. οὖσι Reiske 15 πρὸς περιποιεῖν S δ' sscr. in S 18 τὸν οἶκον ante ἐκ τῶν S : post προσόδων cett. 20 δὲ] δὲ καὶ A 23 οὑτωσὶ S : οὕτω vulg. 24 ἡμίση S hic et xxxvi 36, lviii 13, cf. Bekk. Anecd. p. 41. 33 26 οὐ hab. S solus 28 αὐτὰ] ταυτα S

σθαι φάσκοντες. καὶ οὐδ᾽ αἰσχύνονται ταῦτα τολμῶντες. 63 καίτοι τί ποτ᾽ ἂν ἔπαθον ὑπ᾽ αὐτῶν, εἰ πλείω χρόνον ἐπετροπεύθην; οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν. ὅπου γὰρ δέκ᾽ ἐτῶν διαγενομένων παρὰ μὲν τῶν οὕτω μικρὰ κεκόμισμαι, τῷ δὲ καὶ πρὸς ὀφείλων ἐγγέγραμμαι, πῶς οὐκ ἄξιον διαγανακτεῖν; δῆλον δὲ παντάπασιν· εἰ κατελείφθην μὲν ἐνιαύσιος, ἓξ ἔτη δὲ πρὸς ἐπετροπεύθην ὑπ᾽ αὐτῶν, οὐδ᾽ ἂν τὰ μικρὰ ταῦτα παρ᾽ αὐτῶν ἀπέλαβον. εἰ γὰρ ἐκεῖν᾽ ἀνήλωται ὀρθῶς, οὐδὲν ἂν τῶν νῦν παραδοθέντων ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος, ἀλλ᾽ ἢ παρ᾽ αὐτῶν ἄν μ᾽ ἔτρεφον ἢ τῷ λιμῷ περιεῖδον ἀπολόμενον. 64 καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἕτεροι μὲν οἶκοι ταλαντιαῖοι καὶ διτάλαντοι καταλειφθέντες ἐκ τοῦ μισθωθῆναι διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι γεγόνασιν, ὥστ᾽ ἀξιοῦσθαι λῃτουργεῖν, ὁ δ᾽ ἐμὸς τριηραρχεῖν εἰθισμένος καὶ μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέρειν μηδὲ μικρὰς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας; τίνας δ᾽ οὗτοι λελοίπασιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν; οἳ καὶ τὴν διαθήκην [834] ἠφανίκασιν ὡς λήσοντες, καὶ τὰς μὲν σφετέρας αὐτῶν οὐσίας ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν διῳκήκασι καὶ τἀρχαῖα τῶν ὑπαρχόντων ἐκ τῶν ἐμῶν πολλῷ μείζω πεποιήκασι, τῆς δ᾽ ἐμῆς οὐσίας, ὥσπερ τὰ μέγισθ᾽ ὑφ᾽ ἡμῶν ἀδικηθέντες, ὅλον τὸ κεφάλαιον 65 ἀνῃρήκασι; καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων ὅταν τινὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντ᾽ ἀφείλεσθε, ἀλλ᾽ ἢ γυναῖκας ἢ παιδί᾽ αὐτῶν ἐλεήσαντες μέρος τι κἀκείνοις ὑπελίπετε· οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν ὑμῶν, ὥστε καὶ δωρεὰς παρ᾽ ἡμῶν προσλαβόντες ἵνα δικαίως ἐπιτροπεύσωσι, τοιαῦτ᾽ εἰς ἡμᾶς ὑβρίκασι. καὶ οὐδ᾽ ᾐσχύνθησαν, εἰ μὴ ἠλέησαν, τὴν ἐμὴν ἀδελφήν, εἰ δυοῖν ταλάντοιν ὑπὸ τοῦ

3 οὐκ ἂν ἔχοιμ᾽ ἂν εἰπεῖν A 4 κεκόμισμαι vulg.: κεκομίσθαι S: κεκόμισται Funkhaenel 5 πρὸς ὀφ. divisim scripsi cum S πῶς . . . διαγανακτεῖν secl. Blass διαγανακτεῖν S: ἀγανακτεῖν cett. 6 δὲ] δὴ Blass εἰ γὰρ A: εἰ cett., Bekk. Anecd. p. 144. 10 7 πρὸς ἐπετροπεύθην divisim scripsi cum S 10 παρίδον ἀπολλύμενον A 14 ἠθισμένος S 23 γυναῖκα A 24 ὑπελίπετε Schaefer: ὑπελείπετε vulg.: ὑπολείπετε A 27 ante ἠλέησαν add. ἔδεισαν οὐδ᾽ A: ᾔδεισαν οὐδ᾽ S F: del. Reiske

πατρὸς ἀξιωθεῖσα, μηδενὸς τεύξεται τῶν προσηκόντων, ἀλλ'
ὥσπερ ἔχθιστοί τινες, ἀλλ' οὐ φίλοι καὶ συγγενεῖς κατα-
λειφθέντες οὐδὲν τῆς οἰκειότητος ἐφρόντισαν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν 66
ὁ πάντων ταλαιπωρότατος πρὸς ἀμφότερ' ἀπορῶ, ταύτην θ'
ὅπως ἐκδῶ καὶ τἄλλ' ὁπόθεν διοικῶ. προσεπίκειται δ' ἡ
πόλις ἀξιοῦσ' εἰσφέρειν, δικαίως· οὐσίαν γὰρ ἱκανὴν πρὸς
ταῦτα κατέλιπέν μοι ὁ πατήρ. τὰ δὲ χρήματα τὰ κατα-
λειφθένθ' οὗτοι πάντ' εἰλήφασιν. καὶ νῦν κομίσασθαι τἀ- 67
μαυτοῦ ζητῶν εἰς κίνδυνον καθέστηκα τὸν μέγιστον. ἂν γὰρ
ἀποφύγῃ μ' οὗτος, ὃ μὴ γένοιτο, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω
μνᾶς ἑκατόν. καὶ τούτῳ μέν, ἐὰν καταψηφίσησθε, τιμητόν,
κοὐκ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν ποιήσεται
τὴν ἔκτεισιν· ἐμοὶ δ' ἀτίμητον τοῦτ' ἔστιν, ὥστ' οὐ μόνον
ἔσομαι τῶν πατρῴων ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἠτιμω- [835]
μένος, ἂν μὴ νῦν ἡμᾶς ὑμεῖς ἐλεήσητε. δέομαι οὖν ὑμῶν, 68
ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, μνησθέντας
καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὀμόσαντες δικάζετε, βοη-
θῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ μὴ περὶ πλείονος τὰς τούτου
δεήσεις ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσασθαι. δίκαιοι δ' ἔστ' ἐλεεῖν
οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοὺς παραλόγως δυσ-
τυχοῦντας, οὐδὲ τοὺς ὠμῶς οὕτως τἀλλότρι' ἀποστεροῦντας,
ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς πολὺν χρόνον ὧν ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπεν
στερομένους καὶ πρὸς ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους καὶ νῦν περὶ
ἀτιμίας κινδυνεύοντας. μέγα δ' ἂν οἶμαι στενάξαι τὸν πατέρ' 69
ἡμῶν, εἰ αἴσθοιτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν ὧν αὐτὸς
τούτοις ἔδωκεν, ὑπὲρ τούτων τῆς ἐπωβελίας τὸν αὐτοῦ υἱὸν
ἐμὲ κινδυνεύοντα, καὶ ἄλλους μέν τινας ἤδη τῶν πολιτῶν

3 οὐδὲν] οὐδὲ S 12 κοὐκ S : καὶ οὐκ A : οὐκ F 14 ἀπεστερημένος S, cf. xxviii 21 : ἐστερημένος cett. πρὸς ἠτιμωμένος S : προσητιμωμένος vulg. 15 νῦν om. A ἡμᾶς ὑμεῖς S : ὑμεῖς μ' cett. 17 καὶ τῶν νόμων om. A 20 παρὰ λόγον Stob. Flor. xlvi 66 24 μεγάλα A 25 τῶν δωρεῶν καὶ τῶν προικῶν A 26 αὐτοῦ] αὐτὸν F : propter hiatum secl. Blass

οὐ μόνον συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ φίλων ἀνδρῶν ἀπορούντων θυγατέρας παρὰ σφῶν αὐτῶν ἐκδόντας, Ἄφοβον δὲ μηδ' ἣν ἔλαβεν προῖκ' ἐθέλοντ' ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτ' ἔτει δεκάτῳ.

1 *συγγενῶν* S corr. vulg. : *συγγενεῖς* S[1]

In S subscriptum

ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Α
$\overline{\text{ΓΗ}}\bar{\text{Η}}\bar{\text{Π}}\bar{\text{Δ}}\bar{\text{Δ}}\bar{\text{Δ}}$
Δ Φ

Litteram tertiam ex 𐅄 corruptam esse monuit (post Sauppium) Burger

XXVIII

ΚΑΤ' ΑΦΟΒΟΥ Β

Πολλὰ καὶ μεγάλ' ἐψευσμένου πρὸς ὑμᾶς Ἀφόβου, τοῦτ'
αὐτὸν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ μάλιστ' ἠγανάκτησα
τῶν ῥηθέντων. εἶπεν γὰρ ὡς ὁ πάππος ὤφειλε τῷ δημοσίῳ,
καὶ διὰ ταῦθ' ὁ πατὴρ οὐκ ἐβούλετο μισθωθῆναι τὸν οἶκον, [836]
ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ. καὶ τὴν μὲν πρόφασιν ποιεῖται ταύτην,
ὡς δ' ὀφείλων ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, οὐδεμίαν παρέσχετο μαρ-
τυρίαν· ἀλλ' ὡς μὲν ὦφλεν, ἐνεβάλετο τηρήσας τὴν τελευ-
ταίαν ἡμέραν, ταύτην δ' εἰς τὸν ὕστερον λόγον ὑπελίπετο,
ὡς διαβαλεῖν τὸ πρᾶγμ' ἐξ αὐτῆς δυνησόμενος. ἐὰν οὖν 2
ἀναγνῷ, προσέχετ' αὐτῇ τὸν νοῦν· εὑρήσετε γὰρ οὐχ ὡς
ὀφείλει μεμαρτυρημένην, ἀλλ' ὡς ὦφλεν. τοῦτ' οὖν ἐλέγξαι
πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ φρονεῖ μάλιστα· ὃ καὶ ἡμεῖς ἀμ-
φισβητοῦμεν. εἰ μὲν οὖν τότ' ἐξεγένετο καὶ μὴ τῷ χρόνῳ
τοῦτ' ἐνηδρεύθημεν, παρεσχόμεθ' ἂν μάρτυρας ὡς ἐξετείσθη
τὰ χρήματα καὶ πάντ' αὐτῷ διελέλυτο τὰ πρὸς τὴν πόλιν·
νῦν δὲ τεκμηρίοις μεγάλοις ἐπιδείξομεν ὡς οὔτ' ὤφειλεν οὔτ'
ἦν κίνδυνος οὐδεὶς ἡμῖν φανερὰ κεκτημένοις τὰ ὄντα. πρῶ- 3
τον μὲν γὰρ Δημοχάρης, ἔχων ἀδελφὴν τῆς ἐμῆς μητρός,
θυγατέρα δὲ Γύλωνος, οὐκ ἀποκέκρυπται τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ
χορηγεῖ καὶ τριηραρχεῖ καὶ τὰς ἄλλας λῃτουργίας λῃτουργεῖ

Titulus. Ἀφόβου] τοῦ αὐτοῦ S 1 ἐψευσμένου S A : ψευσαμένου vulg. 2 ἐξελέγξαι A F 5 κινδυνεύσῃ πρὸς τὸ δημόσιον S γρ. 7 ὤφειλεν A 8 ὑπελίπετο S : ὑπελείπετο cett. 9 διαβάλλειν A 11 μεμαρτυρημένον Foerster ἐλέγξαι S : ἐξελέγξαι cett. 12 μάλιστα] μέγιστον Cobet N. L. 643 14 ἐξετίσθη codd. 16 ἐπιδειξωμεν S[1] 17 οὐδεὶς ante ἡμῖν S A : post ἡμῖν F

καὶ οὐδὲν τῶν τοιούτων δέδοικεν. ἔπειτ' αὐτὸς ὁ πατὴρ τήν τ' ἄλλην οὐσίαν καὶ τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας φανερὰς ἐποίησεν, ἃς οὗτοι γραφῆναί τ' ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ 4 λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς Ἄφοβος μετὰ τῶν συνεπιτρόπων τῇ πόλει τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων χρημάτων ἐμφανὲς ἐποίησεν, ἡγεμόνα με τῆς συμμορίας καταστήσας οὐκ ἐπὶ μικροῖς τιμή- [837] μασιν, ἀλλ' ἐπὶ τηλικούτοις ὥστε κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας εἰσφέρειν. καίτοι εἴ τι τούτων ἦν ἀληθές, οὐδὲν ἂν αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντ' ἂν ηὐλαβήθη. νῦν δὲ καὶ Δημοχάρης καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτοὶ οὗτοι φαίνονται φανερὰ ποιοῦντες, καὶ οὐδένα τοιοῦτον κίνδυνον δεδιότες.

5 Πάντων δ' ἀτοπώτατόν ἐστιν, λέγοντας ὡς ὁ πατὴρ οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, τὴν μὲν διαθήκην μηδαμοῦ ταύτην ἀποφαίνειν, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι τἀκριβές, τηλικαύτην δ' ἀνελόντας μαρτυρίαν οὕτως οἴεσθαι δεῖν εἰκῇ πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν. ἀλλ' ἐχρῆν, ἐπειδὴ τάχιστ' ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, εἰσκαλέσαντας μάρτυρας πολλοὺς παρασημήνασθαι κελεῦσαι τὰς διαθήκας, ἵν' εἴ τι ἐγίγνετ' ἀμφισβητήσιμον, ἦν εἰς τὰ γράμματα ταῦτ' ἐπανελθεῖν καὶ τὴν ἀλήθειαν πάντων εὑρεῖν. 6 νῦν δ' ἕτερα μὲν παρασημήνασθαι ἠξίωσαν, ἐν οἷς πολλὰ τῶν καταλειπομένων οὐκ ἐγέγραπτο, ὑπομνήματα δ' ἦν· αὐτὴν δὲ τὴν διαθήκην, δι' ἧς τούτων ὧν ἐσημήναντο γραμμάτων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων χρημάτων ἐγίγνοντο κύριοι, καὶ τοῦ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον τῆς αἰτίας ἀπελέλυντο, ταύτην δ' οὐκ ἐσημήναντο, οὐδ' αὐτὴν ἀπέδοσαν. ἄξιόν γε πιστεύειν αὐτοῖς ὅ τι ἂν περὶ τούτων λέγωσιν.

7 Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ οἶδ' ὅ τι τοῦτ' ἔστιν. οὐκ εἴα μισθοῦν

3 τε om. F 7 με ante οὐκ iterat S sed punctis notatum 9 τούτων εἴ τι F, cf. xxvii 56, xxix 48 ἦν om. A 10 εὐλαβίθη S[1] 15 ἀνελόντας vulg. S γρ.: ἀνελόντες S 16 δεῖν om. F 19 ἐγίνετο S: ἐγένετο AF αμφισβητισημον S 22 καταλιπομένων S 23 δι' ἧς καὶ τούτων Blass 24 χρημάτων ὧν SF 28 ἐγὼ S, cf. Ar. Eq. 1021: ἔγωγ' vulg.

τὸν οἶκον οὐδ' ἐμφανῆ τὰ χρήματα ποιεῖν ὁ πατήρ. πότερον
ἐμοί; ἢ τῇ πόλει; φαίνεσθε γὰρ τοὐναντίον ἐκείνῃ μὲν
φανερὰ ποιήσαντες, ἐμοὶ δὲ παντάπασιν ἀφανῆ πεποιηκότες,
καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀποφαίνοντες ἐξ ὧν τιμησάμενοι τὰς εἰσ-
φορὰς εἰσεφέρετε. δείξατε γὰρ ταύτην τὴν οὐσίαν, τίς ἦν [838]
καὶ ποῦ παρέδοτέ μοι καὶ τίνος ἐναντίον. τὰ μὲν γὰρ δύο 8
τάλαντα καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀπὸ τῶν τεττάρων ταλάν-
των καὶ τρισχιλίων ἐλάβετε, ὥστ' οὐδὲ ταύτας ὑπὲρ ἐμοῦ
εἰς τὸ δημόσιον ἐτιμήσασθε· ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν ἐν ἐκείνοις
τοῖς χρόνοις. ἀλλὰ μὴν ἔκ γε τῆς οἰκίας καὶ τῶν τεττάρων
καὶ δέκ' ἀνδραπόδων καὶ τῶν τριάκοντα μνῶν, ἅ μοι παρε-
δώκατε, τὴν εἰσφορὰν οὐχ οἷόν τε γενέσθαι τοσαύτην ὅσην
ὑμεῖς συνετάξασθε πρὸς τὴν συμμορίαν. ἀλλ' ἀνάγκη 9
μεγάλη τὰ καταλειφθέντα, πολλῷ πλείον' ὄντα τούτων,
πάνθ' ὑμᾶς ἔχειν ἐστίν, ἃ φανερῶς ὅτι διηρπάκατ' ἐξε-
λεγχόμενοι τοιαῦτα πλάττεσθαι τολμᾶτε. καὶ τοτὲ μὲν εἰς
ἀλλήλους ἀναφέρετε, πάλιν δ' εἰληφέναι κατ' ἀλλήλων
μαρτυρεῖτε. φάσκοντες δ' οὐ πολλὰ λαβεῖν μεγάλων
ἀναλωμάτων λόγους ἀπενηνόχατε. πάντες δὲ κοινῇ μ' 10
ἐπιτροπεύσαντες ἰδίᾳ μετὰ ταῦθ' ἕκαστος μηχανᾶσθε. καὶ
τὴν μὲν διαθήκην ἠφανίκατε, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι περὶ πάντων
τὴν ἀλήθειαν, φαίνεσθε δ' οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ ἀλλήλων
λέγοντες.

Λαβὲ δὴ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθ' αὐτοῖς πάσας ἐφεξῆς, ἵνα μνησθέντες καὶ τῶν μεμαρτυρημένων καὶ τῶν εἰρημένων ἀκριβέστερον διαγιγνώσκωσι περὶ αὐτῶν.

2 ταῦτα post ἐμοὶ add. vulg.: post πόλει r: om. S γὰρ S: μὲν γὰρ vulg. 8 ταύτας] ταῦθ' A 10 γε] τε SA 16 τοτὲ] τότε S: ποτὲ A 17 κατ' ἀλλήλων om. S in extrema pagina, cf. § 14 20 ἕκαστος Naber: ἕκαστοι codd., cf. xxvii 12 22 φαίνεσθαι S[1] ταὐτὰ om. A 24 πάσας ἃς S (ἃς punctis notatum) 25 καὶ τῶν εἰρημένων S, cf. Isae. x 15: om. vulg. 26 διαγιγνώσκωσι edd. Turr.: διαγινώσκουσι (-οσι pr. m.) S: γινώσκωσι F: διαγνῶσι A

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

11 Ταῦθ' οὗτοι πρὸς πεντεκαιδεκαταλάντους οἴκους συνετιμήσανθ' ὑπὲρ ἐμοῦ· μνῶν δ' οὐδ' ἑβδομήκοντ' ἀξίαν μοι παραδεδώκασι τὴν οὐσίαν τρεῖς ὄντες. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

[839] ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταύτην τὴν προῖκα οἵ τ' ἐπίτροποι καταμαρτυροῦσιν αὐτὸν λαβεῖν, ἄλλοι τε πρὸς οὓς ἔχειν ὡμολόγησεν. ταύτην οὔτ' αὐτὴν οὔτε τὸν σῖτον ἀποδέδωκεν. λαβὲ τὰς ἄλλας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

12 Δύ' ἔτη τὸ ἐργαστήριον διοικήσας Θηριππίδῃ μὲν ἀποδέδωκε τὴν μίσθωσιν· ἐμοὶ δέ, δυοῖν ἐτοῖν λαβὼν τὴν πρόσοδον, τριάκοντα μνᾶς, οὔτ' αὐτὰς οὔτε τὸ ἔργον ἀποδέδωκεν. λάβ' ἑτέραν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ταῦτα τἀνδράποδ' ὡς αὐτὸν λαβὼν οὗτος, καὶ τἄλλα τὰ μετὰ τούτων ὑποτεθένθ' ἡμῖν, ἀνάλωμα μὲν εἰς αὐτὰ τοσοῦτο λελόγισται, λῆμμα δ' ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠφάνικεν, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον. λέγ' ἑτέραν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

13 Τοῦτον τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν σίδηρον πεπρακὼς οὐδὲ καταλειφθῆναί φησιν, ἀλλὰ καὶ τούτων τὴν τιμὴν ἀποστερεῖ με, μάλιστα τάλαντον. λέγε ταυτασί.

1 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 2 πέντε καὶ δέκα ταλαντα τοὺς S: πεντεκαίδεκα τάλαντα τοὺς F corr. 5 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ S (non ΜΑΡΤΥΡΙΑ) 6 ἣν post προῖκα add. vulg.: om. S A συνεπίτροποι A 8 τὰς habet S solus 16 οὗτος] οὕτως S 18 οὐδ' om. S^1 20 λέγ'] λαβὲ A 23 ἀποστερεῖν S^1 (ν puncto notatum)

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτος τρία τάλαντα καὶ χιλίας ἔχει χωρὶς τῶν ἄλλων. τοῦ μὲν οὖν ἀρχαίου πέντε τάλανθ' ἃ εἴληφεν· σὺν δὲ τοῖς ἔργοις, ἂν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, πλέον ἢ δέκα τάλαντ' ἔχει. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτοι γραφῆναι μὲν ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν 14
σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων μαρτυροῦσιν. οὗτος δὲ καὶ
μεταπεμφθῆναι φάσκων ὑπὸ τοῦ πατρός, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν
οἰκίαν, εἰσελθεῖν μὲν οὔ φησιν ὡς τὸν μεταπεμψάμενον, [840]
οὐδ' ὁμολογῆσαι περὶ τούτων οὐδέν, Δημοφῶντος δ' ἀκοῦσαι
γραμματεῖον ἀναγιγνώσκοντος καὶ Θηριππίδου λέγοντος ὡς
ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο, καὶ προεισεληλυθὼς καὶ ἅπαντα
διωμολογημένος πρὸς τὸν πατέρα, ὅσαπερ ἐκεῖνος γράψας
κατέλιπεν. ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ᾔσθετο 15
τὴν νόσον οὐκ ἀποφευξόμενος, συγκαλέσας τούτους τρεῖς
ὄντας, καὶ συμπαρακαθισάμενος Δήμωνα τὸν ἀδελφόν, τὰ
σώμαθ' ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκεν παρακαταθήκην
ἐπονομάζων, τὴν μὲν ἀδελφὴν Δημοφῶντι καὶ δύο τάλαντα
προῖκα διδοὺς εὐθύς, καὶ γυναῖκ' αὐτῷ ταύτην ἐγγυῶν, ἐμὲ
δὲ πᾶσιν κοινῇ μετὰ τῶν χρημάτων παρακατατιθέμενος, καὶ
ἐπισκήπτων μισθῶσαί τε τὸν οἶκον καὶ συνδιασῷσαί μοι
τὴν οὐσίαν, διδοὺς ἅμα τε Θηριππίδῃ τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς, 16
καὶ τούτῳ τήν τ' ἐμὴν μητέρ' ἐγγυῶν ἐπὶ ταῖς ὀγδοήκοντα
μναῖς, κἄμ' εἰς τὰ τούτου γόνατα τιθείς· ὧν οὗτος ὁ πάντων

3 τοῦ μὲν οὖν Dobree : τοῦ μὲν codd. : καὶ τοῦ μὲν Blass πέντε] τρία S ἃ secl. Reiske 4 δραχμην S 7 μὲν] τε Blass coll. § 3 11 οὐδέν S : οὐδενός cett. 13 προσεισεληλυθὼς S (sed σ puncto notatum) A 14 ἅπερ A 16 ἀναφευξόμενος S : ἀποφευξούμενος A 22 διασῷσαι A superscripto συν ab ead. m. 23 τε ante Θηριππίδῃ S, cf. xvii 28, xxiii 126, Isae. vi 38 : post Θ. cett. ἑβδομήκοντα] ὀγδοήκοντα S F 25 τιθείς S : ἐντιθείς vulg. post ὧν add. οὐδὲν sscr. S m. ant. ὁ om. S[1]

ἀνθρώπων ἀνοσιώτατος οὐδένα λόγον ἐποιήσατο, κύριος τῶν ἐμῶν γενόμενος ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ τὰ χρήματά με πάντ' ἀπεστερηκὼς μετὰ τῶν συνεπιτρόπων, ἐλεεῖσθαι νῦν ὑφ' ὑμῶν ἀξιώσει, μνῶν οὐδ' ἑβδομήκοντ' ἄξια τρίτος αὐτὸς ἀποδεδωκώς, εἶτα καὶ τούτοις αὐτοῖς πάλιν ἐπιβεβουλευκώς.

17 ὡς γὰρ τὰς δίκας ταύτας ἔμελλον εἰσιέναι κατ' αὐτῶν, ἀντίδοσιν ἐπ' ἐμὲ παρεσκεύασαν, ἵν' εἰ μὲν ἀντιδοίην, μὴ ἐξείη μοι πρὸς αὐτοὺς ἀντιδικεῖν, ὡς καὶ τῶν δικῶν τούτων
[841] τοῦ ἀντιδόντος γιγνομένων, εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιοίην, ἵν' ἐκ βραχείας οὐσίας λῃτουργῶν παντάπασιν ἀναιρεθείην. καὶ τοῦτ' αὐτοῖς ὑπηρέτησε Θρασύλοχος ὁ Ἀναγυράσιος· ᾧ τούτων οὐδὲν ἐνθυμηθεὶς ἀντέδωκα μέν, ἀπέκλεισα δ' ὡς διαδικασίας τευξόμενος· οὐ τυχὼν δὲ ταύτης, τῶν χρόνων ὑπογύων ὄντων, ἵνα μὴ στερηθῶ τῶν δικῶν, ἀπέτεισα τὴν λῃτουργίαν ὑποθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τἀμαυτοῦ πάντα, βουλόμενος εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τὰς πρὸς τουτουσὶ δίκας.

18 Ἆρ' οὐ μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδίκημαι, μεγάλα δ', ὅτι δίκην ζητῶ λαβεῖν, νῦν ὑπ' αὐτῶν βλάπτομαι; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῶν τούτῳ μὲν φθονήσειε δικαίως, ἡμᾶς δ' ἐλεήσειεν, ὁρῶν τῷ μὲν πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ παραδοθείσῃ πλεῖν ἢ δέκα ταλάντων τὴν ἐμὴν τοσαύτην οὖσαν προσγεγενημένην, ἡμᾶς δὲ μὴ μόνον τῶν πατρῴων διημαρτηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν παραδοθέντων διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπεστερημένους; ποῖ δ' ἂν τραποίμεθα, εἴ τι ἄλλο ψηφίσαισθ' ὑμεῖς περὶ αὐτῶν; εἰς τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν; ἀλλὰ τῶν ὑποθεμένων ἐστίν. ἀλλ' εἰς τὰ περιόντ' αὐτῶν; ἀλλὰ τούτου
19 γίγνεται, τὴν ἐπωβελίαν ἐὰν ὄφλωμεν. μηδαμῶς, ὦ

1 *οὐδένα λόγον ἐποιήσατο* S: *οὐδενὸς λόγον δέδωκε* (*ἔδωκεν* A) vulg. 2 *με* S corr. A: *μὲν* S¹: om. F 5 *αὐτοῖς* Reiske: *αὐτὸς* S A F 6 *κατ' αὐτῶν αντι* in ras. iv litt. in S; *κατ' αὐτῶν* primo omissum videtur 7 *ἀντιδοίην* Schaefer: *ἀντιδῴην* codd. 9 *ἀντιδιδόντος* A 12 *ᾧ* S: *ἐγὼ δὲ* cett. 16 *ἐλθεῖν* F 18 *δίκην ζητῶ* S¹ F: *ζητῶν δίκην* A: *δίκην ζητῶν* S corr. m. ant. 20 *τῇ οὐσίᾳ* ex *τὴν οὐσίαν* S *πλεῖν* Dind.: *πλεῖον* codd. 22 *μὴ μόνον* om. S¹ 24 *ψηφίσεσθε* F: *ψηφίσησθε* A 27 *μηδαμῶς μηδαμῶς* F

ἄνδρες δικασταί, γένησθ' ἡμῖν τοσούτων αἴτιοι κακῶν· μηδὲ
τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀνάξια παθόντας περι-
ίδητε, οὓς ὁ πατὴρ οὐκ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν κατέλιπεν,
ἀλλὰ τὴν μὲν ὡς Δημοφῶντι συνοικήσουσαν ἐπὶ δυοῖν
ταλάντοιν προικί, τὴν δ' ἐπ' ὀγδοήκοντα μναῖς τούτῳ τῷ [842]
σχετλιωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων, ἐμὲ δ' ὑμῖν διάδοχον ἀνθ'
αὑτοῦ τῶν λῃτουργιῶν ἐσόμενον. βοηθήσατ' οὖν ἡμῖν, 20
βοηθήσατε, καὶ τοῦ δικαίου καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα καὶ ἡμῶν
καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ τετελευτηκότος. σῴσατε, ἐλεήσατε,
ἐπειδή μ' οὗτοι συγγενεῖς ὄντες οὐκ ἠλέησαν. εἰς ὑμᾶς
καταπεφεύγαμεν. ἱκετεύω, ἀντιβολῶ πρὸς παίδων, πρὸς
γυναικῶν, πρὸς τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν. οὕτως ὄναισθε
τούτων, μὴ περιίδητέ με, μηδὲ ποιήσητε τὴν μητέρα καὶ τῶν
ἐπιλοίπων ἐλπίδων εἰς τὸν βίον στερηθεῖσαν ἀνάξιον αὑτῆς
τι παθεῖν· ἣ νῦν μὲν οἴεται τυχόντα με τῶν δικαίων παρ' 21
ὑμῖν ὑποδέξεσθαι καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκδώσειν· εἰ δ' ὑμεῖς
ἄλλο τι γνώσεσθε, ὃ μὴ γένοιτο, τίν' οἴεσθ' αὐτὴν ψυχὴν
ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν ἴδῃ μὴ μόνον τῶν πατρῴων ἀπεστερη-
μένον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἠτιμωμένον, περὶ δὲ τῆς ἀδελφῆς μηδ'
ἐλπίδ' ἔχουσαν ὡς τεύξεταί τινος τῶν προσηκόντων διὰ τὴν
ἐσομένην ἀπορίαν; οὐκ ἄξιος, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐγὼ 22
δίκης ἐν ὑμῖν μὴ τυχεῖν, οὔθ' οὗτος τοσαῦτα χρήματ' ἀδίκως
κατασχεῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ καὶ μήπω πεῖραν εἰλήφατε,
ποῖός τις ἂν εἰς ὑμᾶς εἴην, ἐλπίζειν προσήκει μὴ χείρω τοῦ
πατρὸς ἔσεσθαι. τούτου δὲ πεῖραν ἔχετε, καὶ σαφῶς ἴσθ'
ὅτι πολλὴν οὐσίαν παραλαβὼν οὐ μόνον οὐδὲν πεφιλοτίμη-
ται πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τἀλλότρι' ἀποστερῶν ἀποδέδεικται.
ταῦτ' οὖν σκοποῦντες καὶ τἄλλα μνησθέντες, ᾗ δίκαιόν ἐστι, 23

1 μὴ γένησθε A αἴτιοι τοσούτων A 3 οὐκ om. S¹ 9 σῴσατέ με, ἐλεήσατέ με F 10 με om. vulg.: add. S A 12 ἀγαθῶν ante ὑμῖν S A F: post ὑμῖν Aristid. p. 403 W 15 τυχόντα om. S¹ 16 ὑποδέξεσθαι Schaefer: ὑποδέξασθαι codd. 17 ἄλλο om. S¹, add. m. ant. 18 ἕξειν in ras. S: ἔχειν S¹ ut vid. εἴδῃ A 19 πρὸς ἠτιμωμένον Dind.: προσητιμωμένον legebatur 25 καὶ] ὥστε F 27 ἀποδέδεικται S: ἐπιδέδεικται cett.

[843] ταύτῃ ψηφίσασθε. πίστεις δ' ἔχεθ' ἱκανὰς ἐκ μαρτύρων, ἐκ τεκμηρίων, ἐκ τῶν εἰκότων, ἐξ ὧν οὗτοι λαβεῖν ὁμολογοῦντες ἀθρόα τἀμά, ταῦτ' ἀνηλωκέναι φασὶν οὐκ ἀνηλω-
24 κότες, ἀλλ' αὐτοὶ πάντ' ἔχοντες. ὧν ἐνθυμουμένους χρὴ ποιήσασθαί τιν' ἡμῶν πρόνοιαν, εἰδότας ὅτι ἐγὼ μὲν τἀμαυτοῦ δι' ὑμῶν κομισάμενος εἰκότως λῃτουργεῖν ἐθελήσω, χάριτας ὀφείλων ὅτι μοι δικαίως ἀπέδοτε τὴν οὐσίαν, οὗτος δ', ἐὰν αὐτὸν ποιήσητε τῶν ἐμῶν κύριον, οὐδὲν ποιήσει τοιοῦτον. μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτόν, ὑπὲρ ὧν ἤρνηται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λῃτουργεῖν ἐθελήσειν, ἀλλ' ἀποκρύψεσθαι μᾶλλον, ἵνα δικαίως ἀποπεφευγέναι δοκῇ.

1 ψηφίσασθε edd. Turr. : ψηφίσησθε S : διαψηφίσασθε vulg. 2 ἐξ] τῶν ἐξ S (τῶν punctis deletum) post οὗτοι sscr. μὲν S corr. ὁμολογοῦντες S : ὁμολογοῦσιν cett. 3 ταῦτ' S : ταῦτα δὲ cett. 9 alterum μὴ om. A 10 ἀποκρύψεσθαι Reiske : ἀποκρύψασθαι codd. In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ
Ο ΥΣΤΕΡΟΣ
ΗΗΔΔΔΔ
Δ

XXIX

ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΥΠΕΡ ΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κρινόμενος τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος ἐξῄτει παρὰ Δημοσθένους Μιλύαν εἰς βάσανον, εἰδὼς οὐ δοθησόμενον. οὐ γὰρ ἐδίδου Δημοσθένης, φάσκων οὐκ οἰκέτην ἀλλ᾽ ἐλεύθερον εἶναι τὸν Μιλύαν, ἐλευθερωθένθ᾽ ὑπὸ τοῦ πατρός, ὅτ᾽ ἐτελεύτα, καὶ εἰς τούτου πίστιν ἄλλα τε παρεχόμενος καὶ δὴ καὶ μαρτυρίαν Φάνου, ὃς ἐμαρτύρησε πρὸς τοὺς δικαστὰς φάσκων ὡμολογηκέναι Ἄφοβον ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ ἐλεύθερον εἶναι Μιλύαν. ἁλοὺς δὴ τῆς ἐπι- 2 τροπῆς Ἄφοβος ψευδομαρτυριῶν Φάνῳ δικάζεται, ὑπὲρ οὗ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Δημοσθένης λέγει, καὶ τἀληθῆ φάσκων αὐτὸν μεμαρτυρηκέναι, καὶ πρὸς τούτῳ δεικνὺς ὡς οὐδὲν ἐκ ταύτης τῆς [844] μαρτυρίας Ἄφοβος ἐβλάβη, ἀλλὰ δι᾽ ἑτέρους ἥλω μάρτυρας, οἷς οὐκ ἐπισκηψάμενος δῆλός ἐστιν ἠδικηκώς.

Εἰ μὴ πρότερόν μοι δίκης γενομένης πρὸς Ἄφοβον, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνῄδειν πολλῷ τούτων μείζω καὶ δεινότερ᾽ αὐτοῦ ψευσαμένου ῥᾳδίως ἐξελέγξας διὰ τὴν περιφάνειαν τῶν ἀδικημάτων, θαυμασίως ἂν ὡς ηὐλαβούμην μὴ καὶ νῦν οὐ δυνηθῶ δεῖξαι, πῇ παρακρούεταί ποθ᾽ ἕκασθ᾽ ὑμᾶς αὐτῶν. νῦν δὲ σὺν θεοῖς εἰπεῖν, ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθ᾽ ἡμῶν ἀκροαταί, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω μηδὲν ἧττον ὑμᾶς τὴν ἀναίδειαν τὴν τούτου γνώσεσθαι τῶν πρότερον δικασάντων. καὶ

Titulum om. S 6 ὃς Wolf: ἣν Foerster (N. Jahrb. f. kl. Phil. 1874): ὡς F Aldina 13 εἰ καὶ μὴ A 16 θαυμασίως S A D: θαυμαστῶς vulg. ὡς S: ἴσως A: om. F D 17 παρακρούσεται F D αὐτῶν] αὐτούς S 18 ἡμῶν om. S 20 προτέρων S^1

ταῦτ᾽ εἰ μὲν ἐδεῖτο λόγου τινὸς ἢ ποικιλίας, ἔγωγε κατώκνουν ἂν τὴν ἐμαυτοῦ καταμεμφόμενος ἡλικίαν· νῦν δ᾽ ἁπλῶς δεῖ διδάξαι καὶ διηγήσασθαι τὰ τούτῳ πεπραγμένα περὶ ἡμῶν· ἐκ δὲ τούτων οἶμαι πᾶσιν ὑμῖν εὔγνωστον ἔσεσθαι, πότερός ποθ᾽ ἡμῶν ἐσθ᾽ ὁ πονηρός.

2 Οἶδα μὲν οὖν ὅτι τὴν δίκην οὗτος εἴληχε ταύτην, οὐχὶ τῷ τὰ ψευδῆ τιν᾽ αὐτοῦ καταμεμαρτυρηκέναι ἐξελέγξειν πιστεύων, ἀλλ᾽ ἡγούμενος διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τιμήματος τῆς [845] δίκης, ἣν ὦφλεν, ἐμοὶ μὲν ἂν γενέσθαι τινὰ φθόνον, αὐτῷ δ᾽ ἔλεον. καὶ διὰ ταῦτα περὶ τῆς γεγενημένης δίκης νῦν ἀπολογεῖται, περὶ ἧς τότ᾽ οὐδὲν ἔσχε δίκαιον εἰπεῖν. ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ἐπεπράγμην τοῦτον τὴν δίκην ἢ μηδὲν ἤθελον μέτριον συγχωρεῖν, ἠδίκουν μὲν οὐδ᾽ ἂν οὕτως, τὰ παρ᾽ ὑμῖν γνωσθέντα πραττόμενος αὐτόν, ὅμως δ᾽ ἂν εἶχέν τις εἰπεῖν, ὡς λίαν ὠμῶς καὶ πικρῶς ὄντα συγγενῆ 3 τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας ἁπάσης ἐκβέβληκα. νῦν δὲ τοὐναντίον ἐστίν· οὗτος ἐμὲ τῶν πατρῴων ἁπάντων μετὰ τῶν συνεπιτρόπων ἀπεστέρηκεν, καὶ οὐδ᾽ ἐν ὑμῖν φανερῶς ἐξελεγχθεὶς οἴεται δεῖν οὐδὲν τῶν μετρίων ποιεῖν, ἀλλὰ διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν, καὶ παραδοὺς τὴν μὲν συνοικίαν Αἰσίῳ, τὸν δ᾽ ἀγρὸν Ὀνήτορι, πρὸς μὲν ἐκείνους δίκην καὶ πράγματ᾽ ἔχειν ἐμὲ πεποίηκεν, ἐκ δὲ τῆς οἰκίας αὐτὸς τὰ σκεύη λαβὼν καὶ τἀνδράποδ᾽ ἐξαγαγὼν καὶ τὸν λάκκον συντρίψας καὶ τὰ θυρώματ᾽ ἀποσπάσας καὶ μόνον οὐκ αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἐμπρήσας Μέγαράδ᾽ ἐξῴκηκεν κἀκεῖ μετοίκιον τέθηκεν. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον διὰ ταῦτα τὰ ἔργα τοῦτον μισήσαιτε ἢ ἐμοῦ τιν᾽ ἀνεπιείκειαν καταγνοίητε.

1 ἢ secl. Blass: num ⟨πλείονος⟩ ἢ? cf. xliv 16, Isae. iv 5 3 δεῖ om. S A διδάξαι om. S¹, add. in mg. ead. m. 7 ἐξελέγξειν ex ἐξελέγχειν S 14 ὑμῶν A 15 ὠμὸς καὶ πικρὸς S 16 ἁπάσης S A F γρ.: om F¹: del. Blass 20 συνοικίαν A S corr.: οἰκίαν S¹ vulg. 21 Αἰσίῳ Wolf: Ἀφόβῳ codd. μὲν om. A 22 αὐτὸς om. Photius (s.v. λάκκος) 23 ἀπαγαγὼν Photius 24 οὐκ αὐτὴν] κ in ras. S 25 ἐξῳκίσθη Photius 27 μισήσετε S επιεικειαν (αν sscr.) S: ἂν ἐπιείκειαν F D καταγνωητε S: καταγνώιητε F¹: καταγνῶτε A

Περὶ μὲν οὖν τῆς αἰσχροκερδίας τῆς τούτου καὶ μιαρίας 4
ὕστερόν μοι δοκεῖ διεξελθεῖν πρὸς ὑμᾶς· καὶ νῦν δ' ὡς ἐν
κεφαλαίοις ἀκηκόατε· περὶ δὲ τῶν μεμαρτυρημένων, ὡς
ἔστιν ἀληθῆ, περὶ ὧνπερ οἴσετε τὴν ψῆφον, ἤδη πειράσομαι
διδάσκειν ὑμᾶς. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δικαίαν
δέησιν, ἐξ ἴσου ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. τοῦτο δ' ἐστὶ [846]
καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ὁμοίως· ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον τὰ πεπραγ-
μένα μάθητε, τοσούτῳ δικαιοτέραν καὶ εὐορκοτέραν θήσεσθε
τὴν ψῆφον περὶ αὐτῶν. ἐπιδείξω δὲ τοῦτον οὐ μόνον 5
ὡμολογηκότ' εἶναι τὸν Μιλύαν ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ φανερὸν
τοῦτ' ἔργῳ πεποιηκότα, καὶ πρὸς τούτοις ⟨τοὺς⟩ ἐκ βασάνου
περὶ αὐτῶν πεφευγότα τοῦτον τοὺς ἀκριβεστάτους ἐλέγχους,
καὶ οὐκ ἐθελήσαντ' ἐκ τούτων ἐπιδεῖξαι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ
πανουργοῦντα καὶ μάρτυρας ψευδεῖς παρεχόμενον καὶ δια-
κλέπτοντα τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις τὴν ἀλήθειαν τῶν πεπραγ-
μένων, οὕτω μεγάλοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις ὥσθ' ὑμᾶς
πάντας εἴσεσθαι σαφῶς, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀληθῆ λέγομεν,
οὗτος δ' οὐδὲν ὑγιὲς εἴρηκεν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν ὅθεν
καὶ ὑμεῖς ῥᾷστ' ἂν μάθοιτε κἀγὼ τάχιστ' ἂν διδάξαιμι.

Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ 6
καὶ τούτῳ δίκας ἔλαχον ἐπιτροπῆς ἀποστερηθεὶς ἁπάντων
τῶν ὄντων. γενομένης δέ μοι τῆς δίκης πρὸς τοῦτον
πρῶτον, ἐπέδειξα σαφῶς τοῖς δικάζουσιν, ὥσπερ ὑμῖν ἐπι-
δείξω, πάνθ' ὅσ' ἡμῖν κατελείφθη χρήματ' ἀπεστερηκότα
τοῦτον μετ' ἐκείνων, οὐ καταψευδομαρτυρησάμενος. τεκμή- 7
ριον δὲ μέγιστον· μαρτυριῶν γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν τῶν
ἁπασῶν ἀναγνωσθεισῶν ἐπὶ τῇ δίκῃ, καὶ τούτων τῶν μὲν
ὡς ἔδοσάν τι τούτῳ τῶν ἐμῶν καταμαρτυρουσῶν, τῶν δ' ὡς
παρῆσαν κομιζομένῳ, τῶν δ' ὡς πριάμενοι παρὰ τούτου
τούτῳ τὰς τιμὰς διέλυσαν, οὐδ' ᾗ τινι τούτων τῶν ψευδο-

9 *περὶ αὐτῶν τὴν ψῆφον* F D 11 ⟨*τοὺς*⟩ addidi 13 *ἀλλὰ*] *ἀλλ' ἀεὶ* A 20 *Δήμωνι καὶ Δημοφῶντι* F D 24 *ἀπεστερηκότα* om. S[1] 27 *ἐπὶ . . . τούτων* om. D, in *γρ.* hab. F 30 *οὐδ' ᾗ τινι τούτων τῶν*] *τούτων* om. A : *οὐδ' ᾑτινιοῦν τῶν* Dobree

[847] μαρτυρίων ἐπεσκήψατο, οὐδὲ τετόλμηκεν διώκειν ἀλλ' ἢ
ταύτην μίαν οὖσαν, ἐν ᾗ δραχμὴν οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι μεμαρ-
8 τυρημένην. καίτοι τό γε τίμημα τῶν χρημάτων ὧν ἀπε-
στερήμην, οὐκ ἐκ ταύτης συντιθεὶς ἐλογιζόμην τοσοῦτον (οὐ
γὰρ ἔνεστ' ἀργύριον), ἀλλ' ἐξ ἐκείνων καθ' ἕκαστα τιθείς,
αἷς οὗτος οὐκ ἐπεσκήψατο. ὅθεν οἱ τότ' ἀκούσαντες οὐ
μόνον αὐτοῦ κατέγνωσαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιγεγραμμένων
ἐτίμησαν. τίνος οὖν ἕνεκ' ἐκείνας μὲν εἴασε, τῇδε δ' ἐπε-
9 σκήψατο; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω. τῶν μαρτυριῶν ὅσαι μὲν
αὐτοῦ χρήματ' ἔχειν κατεμαρτύρουν, ᾔδει σαφῶς ὅτι τοσούτῳ
μᾶλλον ἐξελεγχθήσεται ταῦτ' ἔχων, ὅσῳ πλείων λόγος
δοθήσεται καθ' ἓν περὶ ἑκάστου. τοῦτο δ' ἔμελλεν ἐν τῇ
τῶν ψευδομαρτυρίων ἔσεσθαι κρίσει· ὃ γὰρ τότ' ἐν μικρῷ
μέρει τινὶ τοῦ παντὸς ὕδατος μετὰ τῶν ἄλλων κατηγορήσαμεν,
νῦν πρὸς ἅπαν τὸ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ διδάξειν ἐμέλλομεν.
10 ἀποκρίσει δ' ἐπισκηψάμενος ἐνόμιζεν, ὥσπερ τόθ' ὡμο-
λόγησεν, οὕτω πάλιν ἔξαρνος γενέσθαι ταῦτ' ἐφ' ἑαυτῷ
γενήσεσθαι. διὰ ταῦτα τήνδε διώκει. βούλομαι δὴ ταύ-
την, ὡς ἔστιν ἀληθής, ἐπιδεῖξαι σαφῶς πᾶσιν ὑμῖν, οὐκ ἐξ
εἰκότων οὐδὲ λόγων πρὸς τὸ παρὸν μεμηχανημένων, ἀλλ' ἐκ
τοῦ παρὰ πᾶσιν ὑμῖν δόξοντος, ὡς ἐγὼ νομίζω, δικαίου.
σκοπεῖτε δ' ἀκούσαντες.

11 Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῆς μαρτυρίας τῆς ἐν
τῷ γραμματείῳ γεγραμμένης εἰδὼς ὄντα μοι τὸν ἀγῶνα, καὶ
περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμᾶς οἴσοντας ἐπιστάμενος, ᾠήθην
δεῖν μηδὲν ἄλλο τούτου πρότερον ἢ τοῦτον προκαλούμενος
[848] ἐλέγξαι. καὶ τί ποιῶ; παραδοῦναι παῖδ' ἤθελον αὐτῷ
γράμματ' ἐπιστάμενον βασανίζειν, ὃς παρῆν ὅθ' ὡμολόγει

3 ἀπεστερούμην A 4 συντιθεὶς] prius ι in ras. S 10 χρήματ' ἔχειν αὐτοῦ F D 11 ἐλεγχθήσεται A D 13 κρίσει A: om. S F D 17 post ταῦτα add. δ' S corr. m. ant., F D: om. S[1] A 20 εἰκότος A F[1] D 21 δόξοντος S: δόξαντος vulg. 22 ἀκούοντες A 26 μηθὲν S προκαλούμενον (ς sscr.) S 27 ἐξελέγξαι F D

ταῦθ' οὗτος, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἔγραφεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν
κελευσθεὶς κακοτεχνεῖν, οὐδὲ τὸ μὲν γράφειν, τὸ δ' ἀφαιρεῖν
ὧν οὗτος εἰρήκει περὶ τούτων, ἀλλ' ἁπλῶς ὑπὲρ τοῦ πάντα
τἀληθῆ καὶ τὰ τούτῳ ῥηθέντα γράψαι. καίτοι τί κάλλιον 12
ἦν τοῦ τὸν παῖδα στρεβλοῦντ' ἐλέγξαι ψευδομένους ἡμᾶς;
ἀλλὰ συνῄδει πάντων μάλιστ' ἀνθρώπων ὅτι τἀληθῆ μεμαρ-
τύρηται· διόπερ ἔφευγε τὴν βάσανον. ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς
οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ' ὑπὸ μάλης ἡ πρόκλησις γέγονεν,
ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ πολλῶν παρόντων. καί μοι κάλει
τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστιν σοφιστὴς καὶ σφόδρ' ἑκὼν τὰ 13
δίκαι' ἀγνοεῖν προσποιούμενος, ὥστε ψευδομαρτυρίων διώκων,
καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμῶν μελλόντων οἴσειν καὶ
ὀμωμοκότων, περὶ τῆς μαρτυρίας μὲν ἔφευγε τὴν βάσανον,
περὶ οὗ μάλιστα προσῆκεν αὐτῷ τὸν λόγον ποιεῖσθαι, περὶ
δ' ἄλλων φησὶν ἐξαιτεῖν, ψευδόμενος. καίτοι πῶς οὐχ 14
ὑπερφυές, αὑτὸν μὲν δεινὰ πεπονθέναι φάσκειν, εἰ τὸν ἐλεύ-
θερον ἐξαιτῶν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω, μὴ παρέλαβεν,
τοὺς δὲ μάρτυρας οὐ δεινὰ πάσχειν νομίζειν, τὸν ὁμολο-
γουμένως δοῦλον περὶ ὧν ἐμαρτύρησαν ἐκδιδόντος, οὐκ
ἐθέλοντος τούτου παραλαβεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἔνεστιν
εἰπεῖν, ὡς περὶ μὲν τινῶν ὧν αὐτὸς βούλεται σαφὴς ἡ
βάσανος, περὶ δ' αὖ τινῶν οὐ σαφής.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτην τὴν μαρτυρίαν 15 [849]
ἐμαρτύρησεν ἁδελφὸς ὁ τούτου πρῶτος Αἴσιος, ὃς νῦν μὲν
ἔξαρνός ἐστιν τούτῳ συναγωνιζόμενος, τότε δ' ἐμαρτύρησεν
ταῦτα μετὰ τῶν ἄλλων, οὔτ' ἐπιορκεῖν οὔτ' εὐθὺς παραχρῆμα

2 ἀφερεῖν S[1] 3 πάντα τἀληθῆ vulg. : πάντἀληθῆ S 5 ἐξελέγξαι A D 7 ἔφευγε S : πέφευγε A : ἔφυγε F 15 ἔφυγε A D 18 αὑτὸν scripsi cum S, cf. Isocr. xviii 15 : αὐτὸν vulg. 20 ὁμολογούμενον ὡς F D 21 ἐμαρτύρησεν A 22 οὐ γὰρ δὴ S A : οὐδὲ γὰρ F D 26 ἁδελφὸς Bekker : ὁ ἀδ. S : ἀδ. vulg.

δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος. ὃν οὐκ ἂν δήπου, ψευδῆ μαρτυρίαν εἰ παρεσκευαζόμην, ἐνέγραψ' ἂν εἰς τοὺς μάρτυρας, ὁρῶν μὲν Ἀφόβῳ χρώμενον μάλιστ' ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰδὼς δὲ συνεροῦντ' αὐτῷ τὴν δίκην, ἔτι δ' ἐμαυτοῦ ὄντ' ἀντίδικον· οὐ γὰρ ἔχει λόγον τὸν ἑαυτοῦ διάφορον καὶ τούτου ἀδελφὸν μὴ ἀληθινῆς μαρτυρίας ἐγγράψαι μάρτυρα.

16 τούτων τοίνυν εἰσὶ μὲν πολλοὶ μάρτυρες, ἔτι δ' οὐκ ἐλάττω τεκμήρια τῶν μαρτύρων. πρῶτον μὲν γάρ, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ταῦτα μὴ ἐμαρτύρησεν, οὐκ ἂν νῦν ἔξαρνος ἦν, ἀλλὰ τότ' εὐθὺς ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἡνίκα μᾶλλον ἂν αὐτὸν ἢ νῦν ὠφέλει. δεύτερον δ' οὐκ ἂν ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ δίκην ἄν μοι βλάβης ἔλαχεν, εἰ ψευδομαρτυρίων ὑπόδικον αὐτὸν ἐποίουν κατὰ τἀδελφοῦ οὐ προσῆκον, ἐν ᾗ καὶ περὶ χρημάτων καὶ περὶ ἀτιμίας ἄνθρωποι
17 κινδυνεύουσιν. ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξήτησεν ἄν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν. νῦν δὲ τοσούτου ποιῆσαί τι τούτων ἐδέησεν, ὥστ' οὐδ' ἐμοῦ παραδιδόντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένεθ' οὗτος, παραλαβεῖν ἠθέλησεν, ἀλλ' ὁμοίως φαίνονται καὶ περὶ τούτων φεύγοντες
18 [850] τὰς βασάνους. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἔν τε τοῖς μάρτυσιν μεμαρτυρηκὼς [Αἴσιος] οὐκ ἠρνήθη ταῦτ' ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τούτῳ παρεστηκὼς τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἐμοῦ τ' ἐκδιδόντος τὸν παῖδα περὶ ἁπάντων τούτων βασανίζειν αὐτοῖς οὐκ ἠθέλησε παραλαβεῖν, καθ' ἕκαστον ὑμῖν παρέξομαι τοὺς μάρτυρας. καί μοι κάλει δεῦρ' αὐτούς.

2 ἔγραψα ἂν F D 5–6 καὶ . . . ἀδελφὸν om. A 13 κατα τ' αδελφου (sic) S : κατὰ τοῦ ἀδ. F D : κατ' ἀδ. A : secl. Blass 14 alterum περὶ om. A 16 ἐζήτησεν S A 17 μὴ om. F D 18 τοσούτου Cobet N. L. p. 529 : τοσοῦτο τοῦ codd. παραδιδουντος S¹ 22 Αἴσιος post μεμαρτυρηκὼς add. F γρ. : post μάρτυσιν S corr. : om. S¹ A F D ἠρνήθη] ἠρνήθη τε S 23 τούτῳ] τούτου S γρ. F corr. 25 αὐτὸς S corr. (ο in ii litt. ras.) ἠθέλησε S A : ἠθέλησαν vulg. ante Reiskium, Schaefer

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων τῶν εἰρημένων 19
οἶμαι μέγιστον ὑμῖν ἐρεῖν σημεῖον τοῦ ταῦτ' ἀποκρίνασθαι
τοῦτον, βούλομαι διελθεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ἐξῄτει με τὸν ἄν-
θρωπον ταῦθ' ὡμολογηκὼς ἃ μεμαρτύρηται, βουλόμενος καὶ
τότ' αὐτὸν ἐξελέγξαι τεχνάζοντα τί ποιῶ; προσκαλοῦμαι 20
κατὰ Δήμωνος εἰς μαρτυρίαν, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ κοινωνοῦ
τῶν ἀδικημάτων, καὶ συγγράψας ταῦτ' ἐκέλευον μαρτυρεῖν,
ἃ νῦν διώκει τῶν ψευδομαρτυρίων. οὗτος δὲ τὸ μὲν πρῶτον
ἀπηναισχύντει, τοῦ δὲ διαιτητοῦ κελεύοντος μαρτυρεῖν ἢ
ἐξομνύειν ἐμαρτύρησεν πάνυ μόγις. καίτοι εἴ γ' ἦν δοῦλος
ἄνθρωπος καὶ μὴ προωμολόγητο πρὸς τοῦδ' ἐλεύθερος εἶναι,
τί μαθὼν ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' οὐκ ἐξομόσας ἀπηλλάγη τοῦ
πράγματος; ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τούτων ἤθελον παραδοῦναι 21
τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὴν μαρτυρίαν, ὃς τά τε γράμματ'
ἔμελλεν γνώσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον ἐμνημόνευεν ἀκρι-
βῶς μαρτυρήσαντα ταῦτα. καὶ ταῦτ' ἤθελον οὐχὶ μαρτύρων
ἀπορῶν οἳ παρῆσαν (ἦσαν γάρ), ἀλλ' ἵνα μὴ τούτους αἰτιῷτο
τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἐκ τῆς βασάνου τούτοις
ὑπάρχοι. καίτοι πῶς ἄξιόν ἐστι καταγνῶναι τῶν μαρτύρων [851]
διὰ τοῦτο, οἳ μόνοι τῶν πώποτ' ἠγωνισμένων δίκην ἐν ὑμῖν
τὸν διώκοντ' αὐτὸν αὐτοῖς μάρτυρα τούτων ἐπιδεικνύουσιν
γεγενημένον; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν πρό-
κλησιν καὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τηλικαῦτα τοίνυν δίκαια φυγὼν οὗτος, καὶ ἐκ τοσούτων 22
τεκμηρίων ἐπιδεικνύμενος ὅτι συκοφαντεῖ, τοῖς μὲν αὐτοῦ

4 διεξελθεῖν A 6 τότ' S[1] : τοῦτ' vulg., cf. § 25 προκαλοῦμαι Pauli Manutii editio 11 μόλις A 12 ὁ ἄνθ. S : ἄνθ. A F προσωμολόγητο S A 13 παθὼν F corr. απαλλαγη S 21 τοῦτο codd. : τοῦτον Dobree coll. § 53 22 αὐτὸν om. S (me teste) επιδεικνυσι S 23 πρόσκλησιν A 25 ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ A

μάρτυσιν ἀξιοῖ πιστεύειν ὑμᾶς, τοὺς δ' ἐμοὺς διαβάλλει καὶ φησιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν. βούλομαι δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. οἶδ' οὖν ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε τοὺς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας ἢ κέρδεσιν δι' ἀπορίαν ἐπαιρομένους ἢ δι' ἑταιρίαν ἢ καὶ δι' ἔχθραν τῶν ἀντιδίκων ἐθέλειν
23 ἄν τι τοιοῦτον ποιῆσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲ δι' ἓν ἂν εἶεν ἐμοὶ μεμαρτυρηκότες. οὔτε γὰρ ἑταιρίᾳ (πῶς γάρ; οἵ γε μήτ' ἐν ταῖς αὐταῖς διατριβαῖς μήτε καθ' ἡλικίαν, μὴ ὅτι ἐμοί τινες αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ σφίσιν αὐτοῖς εἰσίν), οὔτ' ἔχθρᾳ τούτου· φανερὸν γὰρ καὶ τοῦτ' ἔστιν· ὁ μὲν γὰρ ἀδελφὸς καὶ σύνδικος, Φᾶνος δ' ἐπιτήδειος καὶ φυλέτης, Φίλιππος δ' οὔτε φίλος οὔτ' ἐχθρός, ὥστ' οὐδὲ ταύτην ἄν τις ἐπενέγκοι
24 δικαίως τὴν αἰτίαν. καὶ μὴν οὐδὲ δι' ἀπορίαν ἄν τις φήσειεν· πάντες γὰρ κέκτηνται τοσαύτην οὐσίαν ὥστε καὶ λῃτουργεῖν ὑμῖν προθύμως καὶ τὰ προσταττόμενα ποιεῖν. χωρὶς δὲ τούτων οὔτ' ἀγνῶτες ὑμῖν οὔτ' ἐπὶ τὰ χείρω γιγνωσκόμενοι, μέτριοι δ' ὄντες ἄνθρωποι. καίτοι εἰ μήτ'
[852] ἄποροι μήτ' ἐχθροὶ τούτου μήτ' ἐμοὶ φίλοι, πῶς χρὴ κατὰ τούτων λαβεῖν τιν' ὑποψίαν ὡς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα.

25 Ταῦτα τοίνυν οὗτος εἰδώς, καὶ πάντων μάλιστ' ἐπιστάμενος τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας αὐτούς, ὅμως συκοφαντεῖ καί φησιν οὐ μόνον οὐκ εἰπεῖν ταῦτα, ἃ πῶς τις ἂν μᾶλλον ἐξελέγξειεν εἰρηκότα; ἀλλὰ καὶ δοῦλον εἶναι τὸν ἄνθρωπον τῷ ὄντι. βούλομαι δὲ διὰ βραχέων εἰπὼν πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγξαι καὶ ταῦτ' αὐτὸν ψευδόμενον. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τούτων ἠθέλησα τούτῳ παραδοῦναι βασανίζειν τὰς θεραπαίνας, αἳ τελευτῶντος τοῦ πατρὸς μνημο-
26 νεύουσιν ἀφεθέντα τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι τότε. καὶ πρὸς

3 ὁμολογήσετε S A al. 5 ἑταιρίαν S A (επηριαν S¹) : ἑταιρείαν F 7 ἑταιρείᾳ F 9 οὐδὲ S (me teste) A : οὔτε F D 11 δ' οὔτε] τε οὔτε S¹ 15 λειτουργίαν S¹ 16 τὰ] τὸ S 18 post τούτου ii litt. in S erasae ἐμοὶ om. F D 22 μεμαρτυρηκα vel -καν S¹ 23 ἄν τις D 25 δὲ] δὴ Blass 26 ταῦτ' αὐτὸν A : ταυτον (ταὺ sscr.) S : τοῦτ' αὐτὸν vulg.

τούτοις ἡ μήτηρ κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, οἳ μόνοι παῖδές ἐσμεν αὐτῇ, δι' οὓς κατεχήρευσε τὸν βίον, πίστιν ἤθελεν ἐπιθεῖναι παραστησαμένη, τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀφεῖναι τὸν πατέρ' ἡνίκ' ἐτελεύτα, καὶ νομίζεσθαι παρ' ἡμῖν τοῦτον ἐλεύθερον· ἣν μηδεὶς ὑμῶν νομιζέτω καθ' ἡμῶν ποτ' ἂν ὀμνύναι ταῦτ' ἂν ἐθέλειν, εἰ μὴ σαφῶς ᾔδει τὰ εὔορκ' ὀμουμένη. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω καὶ ταῦτ' ἦμεν ἕτοιμοι ποιεῖν, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 Τοσαῦτα τοίνυν δίκαια λέγειν ἐχόντων ἡμῶν καὶ καταφεύγειν εἰς τοὺς μεγίστους ἐλέγχους ἐθελόντων περὶ τῶν μεμαρτυρημένων, πάντα ταῦτα φυγὼν οὗτος οἴεται, περὶ τῆς γεγενημένης δίκης διαβάλλων καὶ κατηγορῶν ἐμοῦ, τοῦ μάρτυρος ὑμᾶς πείσειν καταψηφίσασθαι, πάντων οἶμαι πρᾶγμα κατασκευάσας ἀδικώτατον καὶ πλεονεκτικώτατον. 28 αὐτὸς μὲν γὰρ μάρτυρας ψευδεῖς παρεσκεύασται περὶ τούτων, [853] συγχορηγὸν ἔχων Ὀνήτορα τὸν κηδεστὴν καὶ Τιμοκράτην· ἡμεῖς δ' οὐχὶ προειδότες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας ἡγούμενοι τὸν ἀγῶν' ἔσεσθαι, τοὺς περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς χρημάτων μάρτυρας οὐ παρεσκευάσμεθα νῦν. ὅμως δέ, καίπερ οὕτως τούτου σεσοφισμένου, τὰ πράγματ' αὐτὰ διεξιὼν οἶμαι ῥᾳδίως ὑμῖν ἐπιδείξειν δικαιότατ' ἀνθρώπων τοῦτον ὠφληκότα τὴν δίκην, 29 οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ἐκώλυον βασανίζειν, οὐδ' ὅτι τοῦτον ἐλεύθερον ὡμολόγησεν, οἱ δὲ μάρτυρες οἶδ' ἐμαρτύρησαν, ἀλλ' ὅτι πολλὰ τῶν ἐμῶν ἐξηλέγχθη λαβὼν καὶ τὸν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσεν τῶν νόμων κελευόντων καὶ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω· ταῦτα μὲν γὰρ ἦν πᾶσιν ἰδεῖν, οἱ νόμοι καὶ τὸ πλῆθος ὧν οὗτοι διηρπάκεσαν χρημάτων·

2 κατεχήρευε D ἤθελεν S (me teste), cf. § 56: ἠθέλησεν vulg.
6 ἂν om. F D 21 αὐτὰ om. S[1] 25 οἶδ' ἐμ.] οἱ ἐμ. S[1]: οἱ διεμ. A 27 καὶ suspectat Schulthess 29 διηρπάκεισαν codd.

τὸν Μιλύαν δ' οὐδ' ὅστις ἔστιν οὐδεὶς ᾔδει. γνώσεσθε δ'
ἐκ τῶν ἐγκεκλημένων ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχοντ' ἐστίν.
30 Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ἔλαχον τούτῳ
τῆς ἐπιτροπῆς οὐχ ἓν τίμημα συνθείς, ὥσπερ ἂν εἴ τις
συκοφαντεῖν ἐπιχειρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐγγράψας καὶ πόθεν
λαβὼν καὶ πόσον τὸ πλῆθος καὶ παρὰ τοῦ, καὶ οὐδαμοῦ τὸν
31 Μιλύαν παρέγραψ' ὡς εἰδότα τι τούτων. ἔστιν οὖν τοῦ μὲν
ἐγκλήματος ἀρχή 'τάδ' ἐγκαλεῖ Δημοσθένης Ἀφόβῳ· ἔχει
μου χρήματ' Ἄφοβος ἀπ' ἐπιτροπῆς ἐχόμενα, ὀγδοήκοντα
μὲν μνᾶς, ἣν ἔλαβεν προῖκα τῆς μητρὸς κατὰ τὴν διαθήκην
τοῦ πατρός'. τοῦτο πρῶτόν ἐστιν τῶν χρημάτων ὧν ἀπε-
στερῆσθαί φημι. τοῖς δὲ μάρτυσιν τί μεμαρτύρηται; 'μαρ-
[854] τυροῦσιν παραγενέσθαι πρὸς τῷ διαιτητῇ Νοθάρχῳ, ὅτε Ἄφο-
βος ὡμολόγει Μιλύαν ἐλεύθερον εἶναι, ἀφεθέντα ὑπὸ τοῦ
32 Δημοσθένους πατρός.' σκοπεῖτε τοίνυν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς,
εἴ τις ἂν ὑμῖν ἢ ῥήτωρ ἢ σοφιστὴς ἢ γόης οὕτω θαυμάσιος
δοκεῖ γενέσθαι καὶ λέγειν δεινός, ὥστ' ἐκ ταύτης τῆς μαρτυ-
ρίας διδάξαι τιν' ἀνθρώπων, ὡς ἔχει τὴν προῖκ' Ἄφοβος τῆς
μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς Διός; 'ὡμολό-
γησεν εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον;' καὶ τί μᾶλλον ἔχων τὴν
33 προῖκα; οὐδὲν ἂν δήπου διὰ τοῦτό γε δόξειεν. ἀλλὰ πόθεν
τοῦτ' ἐπεδείχθη; πρῶτον μὲν Θηριππίδης ὢν αὐτῷ συνεπί-
τροπος κατεμαρτύρησε δοῦναι· δεύτερον δὲ Δήμων θεῖος ὢν
καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες ἐμαρτύρησαν σῖτον τῇ μητρὶ
δώσειν ὁμολογεῖν τοῦτον ὡς ἔχοντα τὴν προῖκα. καὶ τούτοις
οὐκ ἐπεσκήψατο, δῆλον ὅτι τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας εἰδώς.

3, 4 τὴν et τῆς om. A 4 συντιθεὶς S ὥσπερ ἂν εἴ τις S vulg.: ὥσπερ ἄν τις A 6 παρά του (sic) S 7 προσέγραψα A ἔστιν οὖν S A: ἔστι μὲν οὖν F D 9 ἀπὸ] ὑπὸ S F 12 τί om. S 14 M. vulg.: τὸν M. S 16 ἢ ante γόης del. Dobree 19 τῆς ἑαυτοῦ] τῆς ἐμῆς D S γρ. F γρ. ὦ πρὸς τοῦ Διός F D, recte fort., cf. ix 15, xiv 12 ὡμολόγησας (εν sscr.) F: ὁμολογεῖς A 20 ἔχων S[1]: ἔχω vulg. 22 ταῦτ' ἐδείχθη A 25 ὡς om. S[1] 26 τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας vulg., cf. § 25: ὡς τἀληθῆ μεμαρτύρηται S F γρ.

ἔτι τοίνυν ἡ μήτηρ πίστιν ἠθέλησεν ἐπιθεῖναι κατ' ἐμοῦ καὶ
τῆς ἀδελφῆς παραστησαμένη, λαβεῖν τὴν προῖκα τοῦτον τὴν
ἑαυτῆς κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην. ταύτας τὰς ὀγδοή- 34
κοντα μνᾶς πότερ' αὐτὸν ἔχειν φῶμεν ἢ μή; καὶ πότερον
διὰ τούσδ' ὀφλεῖν τοὺς μάρτυρας ἢ διὰ τούσδε; ἐγὼ μὲν γὰρ
οἶμαι διὰ τὴν ἀλήθειαν. ταύτας τοίνυν δέκ' ἔτη κεκαρπω-
μένος, καὶ οὐδὲ δίκην ὀφλὼν ἀποδοῦναι τετολμηκώς, δεινὰ
πεπονθέναι φησὶν καὶ διὰ τούσδε τοὺς μάρτυρας ὠφληκέναι.
καίτοι τούτων γ' οὐδεὶς αὐτὸν ἔχειν ταύτην ἐμαρτύρησεν.
Περὶ τοίνυν τῆς ἐκδόσεως καὶ τῶν κλινοποιῶν καὶ τοῦ 35
σιδήρου καὶ τοῦ καταλειφθέντος ἡμῖν ἐλέφαντος καὶ τῆς
προικὸς τῆς ἀδελφῆς, ἣν οὗτος καθυφεῖκεν ὑπὲρ τοῦ καὶ
αὐτὸς ἔχειν ὅσα βούλοιτο τῶν ἐμῶν, ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖθ' [855]
ὡς δικαίως τ' ὤφληκεν καὶ οὐδὲν ἦν Μιλύαν περὶ τούτων
βασανιστέον. περὶ μὲν γὰρ ὧν καθυφεῖκας, νόμος ἔστιν, 36
διαρρήδην ὃς κελεύει σ' ὁμοίως ὀφλισκάνειν ὥσπερ ἂν
αὐτὸς ἔχῃς· ὥστε τί τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ; περὶ δ' αὖ
τῆς ἐκδόσεως, ἐπικοινωνήσαντες τῷ Ξούθῳ καὶ διανειμάμε-
νοι τὰ χρήματα καὶ τὰς συγγραφὰς ἀνελόντες, καὶ πάνθ' ὃν
τρόπον ἐβούλεσθε κατασκευάσαντες, καὶ διαφθείραντες τὰ
γράμματα, ὡς ὑμῶν ὁ Δήμων κατεμαρτύρει, φενακίζετε καὶ
τουτουσὶ παρακρούσασθαι ζητεῖτε. περὶ τοίνυν τῶν κλινο- 37
ποιῶν, εἰ σὺ λαβὼν ἀργύριον καὶ πόλλ' ἰδίᾳ κερδάνας ἐπὶ
τοῖς ἐμοῖς δανείζων, ὃν καὶ τοὺς ἄλλους προσῆκε κωλύειν,
εἶτ' ἀφανεῖς πεποίηκας, τί σοι ποιήσωσιν οἱ μάρτυρες; οὐ
γὰρ οὗτοί γε μεμαρτυρήκασιν, ὡς ὡμολόγεις ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς

1 ἠθέλησε πίστιν A F D 2 λαβεῖν προῖκα τὴν ἑαυτῆς S[1]; τὴν ante προῖκα add. ead. m., deinde altero τὴν eraso τοῦτον τὴν τοῦτον ante λαβεῖν F D 5 ὀφλεῖν] φιλειν S[1] 9 τούτων οὐδεὶς A: γ' οὐδεὶς τούτων F D 10–11 καὶ τοῦ σιδήρου post ἐλέφαντος transp. Blass coll. xxvii 30, xxviii 13 12 καθυφεικεν ex καθηφεικεν S: καθυφῆκεν vulg. 17 ἔχεις S αὖ τῆς] ταύτης τῆς S 18 post καὶ iv litt. erasae in S 20 ἐβούλοντο S A 23 ἀργύριον] ὡς σαυτὸν Blass coll. xxvii 27, recte fort. ἰδίᾳ κ.] διεκ. S 25 ποιήσουσιν A F corr. 26 ὡμολόγεις S corr.: ὁμολογεῖς S[1] vulg.

δανείζειν καὶ λαβεῖν τἀνδράποδ᾽ ὡς σαυτόν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ λόγῳ τοῦτ᾽ ἔγραψας σύ, κατεμαρτύρησαν δ᾽ οἱ μάρτυρες.
38 ἀλλὰ μὴν περί γε τοῦ ἐλέφαντος καὶ τοῦ σιδήρου, πάντας ἐγώ φημι τοὺς οἰκέτας εἰδέναι τοῦτον πωλοῦντα, καὶ παραδοῦναι καὶ τότε καὶ νῦν ἤθελον αὐτῷ τούτων ὅντινα βούλοιτο λαβὼν βασανίζειν. εἰ τοίνυν φήσει με, τὸν εἰδότ᾽ οὐκ ἐθέλοντα δοῦναι, τοὺς οὐκ εἰδότας ἐκδιδόναι, πολὺ δὴ μᾶλλον αὐτῷ παραλαβεῖν φανήσεται προσῆκον· εἰ γάρ, οὓς ὡς εἰδότας ἐξεδίδουν ἐγώ, μηδὲν ἔχειν ἔφασαν τούτων αὐτόν,
39 ἀπήλλακτο δήπουθεν ἂν τῆς αἰτίας. ἀλλ᾽ οὐχὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ἐξηλέγχθη πωλῶν καὶ τὴν τιμὴν
[856] κεκομισμένος. διόπερ τοὺς ὁμολογουμένως δούλους παραβὰς τὸν ἐλεύθερον ἠξίου βασανίζειν, ὃν οὐδ᾽ ὅσιον παραδοῦναι, τὸ πρᾶγμ᾽ οὐκ ἄγειν εἰς ἔλεγχον ζητῶν, ἀλλὰ μὴ παραλαμβάνων βουλόμενός τι δοκεῖν λέγειν. περὶ τοίνυν πάντων τούτων, πρῶτον μὲν περὶ τῆς προικός, εἶθ᾽ ὑπὲρ ὧν καθυφεῖκεν, εἶθ᾽ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τούς τε νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν᾽ εἰδῆτε.

ΝΟΜΟΙ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

40 Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων ἂν γνοίητε, ὅτι δεινὸν οὐδ᾽ ὁτιοῦν πέπονθεν τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐκδόντος ἐμοῦ βασανίζειν, ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμ᾽ αὔτ᾽ εἰ σκέψαισθε. θῶμεν γὰρ δὴ τὸν Μιλύαν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ στρεβλοῦσθαι, καὶ τί μάλιστ᾽ ἂν αὐτὸν εὔξαιτο λέγειν σκοπῶμεν. οὐχ ὅτι τῶν χρημάτων οὐδ᾽ ὁτιοῦν οἶδεν τοῦτον ἔχοντα; καὶ δὴ λέγει. διὰ τοῦτ᾽

2 γέγραφας F D συ· κατεμαρτύρησαν S F D : συγκατεμαρτύρησαν S¹ A 3 περί γε τοῦ] καὶ περὶ τοῦ γ᾽ F : καὶ περὶ τοῦ A 3–4 πάντας ἐγώ φ. A : π. ἔγωγέ φ. S : ἐγώ φ. π. F D 7 δοῦναι codd., cf. Antiph. i 9, 12, Lys. vii 43 : ἐκδοῦναι mg. ed. Paris. a. 1570 δὴ] δήπου A 8 αὑτῷ S 12 ὁμολογουμένους F D, cf. xiv 11, xxvi 22, lix 107 14 ἀγαγεῖν F 17 καθὐφεῖκεν S : καθυφῆκεν vulg. 19 ΝΟΜΟΙ om. S 22 σκεψαισθε Wolf : σκέψεσθε S : σκέψησθε A : σκέψασθε F D εἰ omisso δὴ] ἤδη A 25 δὴ] δεῖ S λέγειν S¹

ἄρ' οὐκ ἔχει; πολλοῦ γε δεῖ· τοὺς γὰρ εἰδότας καὶ παρόν-
τας μάρτυρας παρεσχόμην ἐγώ. τεκμήριον δὲ καὶ πίστις
ἐστίν, οὐκ εἴ τίς τι μὴ οἶδε τοῦτον ἔχοντα (πολλοὶ γὰρ ἂν
εἶεν), ἀλλ' εἴ τις οἶδεν. καταμαρτυρησάντων τοίνυν τοσού- 41
των σου μαρτύρων, τίνι τῶν ψευδομαρτυρίων ἐπεσκήψω;
δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις δεῖξαι. καίτοι πῶς οὐ σαφῶς
σὺ σαυτὸν ἐξελέγχεις, ὅτι ψεύδει δεινὰ πεπονθέναι φάσκων
καὶ τὴν δίκην ἀδίκως ὠφληκέναι τὸν ἄνθρωπον οὐ παρα-
λαβών, ὃς τοὺς ταῦτα μαρτυρήσαντας ἔχειν σε καὶ λαβεῖν,
περὶ ὧν ὡς οὐ καταλειφθέντων σὺ τὸν Μιλύαν ἐξῄτεις,
ἀφῆκας τῶν ψευδομαρτυρίων; οὓς πολὺ κάλλιον ἦν, εἴπερ
ἠδίκησο, διώκειν. ἀλλ' οὐκ ἠδικημένος σὺ συκοφαντεῖς.

Πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τὴν σὴν πονηρίαν, [857] 42
μάλιστα δ' εἰ περὶ τῆς διαθήκης ἀκούσειεν. τοῦ γὰρ πα-
τρός, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ καταλειφθέντα πάντ' ἐν τῇ
διαθήκῃ γράψαντος, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν, ταύ-
την μὲν οὐκ ἀπέδωκεν, ἵνα μὴ τὸ πλῆθος εὕροιμ' ἐγὼ τῶν
χρημάτων ἐξ αὐτῆς, ὡμολόγει δὲ [κεκτῆσθαι] ταῦτα, ἃ
μάλιστ' οὐχ οἷόν τ' ἦν ἐξάρνῳ γενέσθαι διὰ τὴν περιφά-
νειαν. ἦν δὲ ταῦθ' ἃ γεγράφθαι φησὶν ἐν τῇ διαθήκῃ, δύο 43
μὲν τάλαντα Δημοφῶντα λαβεῖν εὐθύς, τὴν δ' ἀδελφὴν
ὅταν ἡλικίαν ἔχῃ (τοῦτο δ' ἔμελλεν εἰς ἔτος δέκατον γενή-
σεσθαι), τοῦτον δ' ὀγδοήκοντα μνᾶς καὶ τὴν μητέρα τὴν
ἐμὴν καὶ τὴν οἰκίαν οἰκεῖν, Θηριππίδην δ' ἑβδομήκοντα
μνᾶς λαβόντα καρπώσασθαι, τέως ἀνὴρ ἐγὼ γενοίμην. τὰ
δ' ἄλλ' ὅσ' ἐμοὶ χωρὶς τούτων κατελείφθη, καὶ τὸ μισθοῦν
τὸν οἶκον ἠφάνιζεν ἐκ τῆς διαθήκης, οὐ συμφέρον αὐτῷ

1 πολλοῦ γε καὶ δεῖ A F, sed cf. xxiii 165, Hyper. Phil. § 7 post εἰδότας add. καὶ διδόντας S solus : καὶ δόντας Dindorf 3 τι om. S¹, add. sscr. ead. m. 4–5 τοσούτων σου vulg. : σου τοσούτων S 7 ψεύδῃ S 10 σὺ] σοι S ἀνεξῄτεις S¹ 12 σὺ hab. S solus 13 ειδοι S 15 πάντα om. S, cf. xxvii 40 16 μισθώσωσιν S A 18 ἐξ] τῶν ἐξ S κεκτῆσθαι secl. Blass 25 τέως F D : τέως ἂν S : θ' ἕως ἂν A ἐγὼ om. F, cf. xxvii 5 27 ἠφάνισεν F D συμφέρον S A : συμφέρειν F D

44 νομίζων ταῦτ᾽ ἐπιδειχθῆναι παρ᾽ ὑμῖν. ἐπειδὴ τοίνυν ὡμολόγηθ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ τούτου τὸν πατέρ᾽ ἡμῶν τελευτῶντα τοσοῦτον ἀργύριον τούτων ἑκάστῳ δοῦναι, τεκμήριον οἱ δικάζοντες τότε τὰς ὁμολογίας ἐποιήσαντο ταύτας τοῦ πλήθους τῶν χρημάτων· ὅστις γὰρ ἀπὸ τῶν ὄντων τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας προῖκα καὶ δωρεὰν ἔδωκεν, φανερὸν ἦν ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας ἧς
45 ἐμοὶ κατέλειπεν ταῦτ᾽ ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ ἂν ἐδόκει τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα βούλεσθαι καταστῆσαι, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπιθυμεῖν, ἀλλ᾽ ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε
[858] τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν, καρποῦσθαι δοῦναι. ταῦτα δὴ τὰ χρήματ᾽ οὐδαμοῦ παραδοὺς ἐφαίνετο, οὐδ᾽ ἐλάττω μικροῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀνηλωκέναι, τὰ δ᾽ οὐ λαβεῖν ἔφη, τὰ δ᾽ οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ τὸν δεῖν᾽ ἔχειν, τὰ δ᾽ ἔνδον εἶναι, τὰ δὲ πάντα μᾶλλον ἢ ὅπου παρέδωκεν εἶχεν λέγειν.

46 Περὶ δὲ τοῦ μὴ καταλειφθῆναι τὰ χρήματ᾽ ἔνδον, βούλομαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον. τοῦτον γὰρ τὸν λόγον καθεῖκεν, ἐπειδὴ τὰ χρήματα μὲν πολλὰ πέφηνεν ὄντα, οὐκ ἔχει δ᾽ ἐπιδεῖξαι ταῦθ᾽ ὡς ἀποδέδωκεν, ἵν᾽ ἐξ εἰκότος οὐδὲν προσῆκον ἡμῖν φανῇ κομίζεσθαι τά γ᾽ ὄντα
47 παρ᾽ ἡμῖν. εἰ μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ᾽ ἂν τἄλλ᾽ ἐπέτρεπεν, οὔτ᾽ ἂν ἐκεῖν᾽ οὕτω καταλείπων αὐτοῖς ἔφραζεν· ὥστε πόθεν ἴσασιν; εἰ δ᾽ ἐπίστευεν, οὐκ

1 ὡμολόγητο S : ὡμολογεῖτο vulg. 2 αὐτοῦ τούτου S A : αὐτοῦ τὸ F : αὐτῶν τοῦ D corr. : αὐτῶν τούτων Blass 7 ἧς] η S[1] 8 κατέλειπε Blass : κατέλιπε(ν) codd. 10 ἐπιθυμῆσαι ποιῆσαι F D 13 συνοικεῖν F D 19 μὴ om. F D 21 καθεικεν S : καθῆκεν vulg. ἀπέφηνεν S A 22 ἔχει Schaefer : εἶχε(ν) codd. ἀπέδωκεν A 23–24 εἰκότ νν . . . ὑμῖν . . . ὑμῖν A 24 τοίνυν S A : οὖν F D 25 ὅτι om. S[1], add. in mg. ead. m. ἐκεῖν᾽ οὕτω A : ἐκεῖνα S D : ἐκεινως(α sscr.) F : ταῦθ᾽ οὕτω xxvii 55 καταλείπων Reiske : καταλιπὼν codd.

ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισεν,
τῶν δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν. οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου
ταῦτα φυλάττειν παρέδωκεν, αὐτὴν δὲ ταύτην ἑνὶ τῶν ἐπι-
τρόπων τούτῳ γυναῖκ' ἠγγύησεν· οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σῷσαι
μὲν τὰ χρήματα δι' ἐκείνης ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων
ταύτης κἀκείνων κύριον ποιεῖν. ἔτι δὲ τοῦτον, εἴ τι τού- 48
των ἀληθὲς ἦν, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ
τοῦ πατρός; ὃς τὴν μὲν προῖκ' αὐτῆς ἤδη, τὰς ὀγδοήκοντα
μνᾶς, ἔχων ὡς αὐτῇ συνοικήσων, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελι-
τέως θυγατέρ' ἔγημεν δι' αἰσχροκέρδιαν, ἵνα πρὸς αἷς εἶχεν
παρ' ἡμῶν, ἑτέρας ὀγδοήκοντα μνᾶς λάβοι παρ' ἐκείνου·
τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχού-
σης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν, [859]
ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν μὲν φανε- 49
ρὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν ὅτι κατελείφθη,
μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπασεν, ὧν δ'
οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἂν ἐξὸν
αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτ', ὦ
ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, ὅσα
κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κατωρύττετο, ὅτ' εἰς
τὰς τούτων χεῖρας ἦλθεν, οὗτος δ' οὐκ ἔχων ἂν εἰπεῖν ὅπου
τι τούτων ἀπέδωκεν, ἵν' εὔπορος εἶναι δοκῶν μηδενὸς τύχω
παρ' ὑμῶν ἐλέου, τούτοις χρῆται τοῖς λόγοις.

Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν· 50
οὐκ ἐνδέχεται δέ μοι, τῷ μάρτυρι τοῦ κινδύνου περὶ τῆς
ἐπιτιμίας ὄντος, περὶ ὧν αὐτὸς ἠδίκημαι λέγειν. ἀλλὰ
βούλομαι πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνῶναι· γνώσεσθε γὰρ ἐξ
αὐτῆς ἀκούσαντες, τὰ μεμαρτυρημέν' ὡς ἔστιν ἀληθῆ, καὶ

1 ἐνεχείρισε F, xxvii 55, Bekk. Anecd. p. 128. 31: ἐνεχείριζε(ν) S A   3 ἔδωκεν xxvii 55   αὐτὴν δ' ἐκείνην xxvii 55   4 τούτῳ A: τούτων S F D et xxvii 55 S[1] F   6 ταύτης] καὶ ταύτης A: καὶ αὐτῆς xxvii 55   τοῦτον εἴ τι τούτων S: εἴ τι τούτων A: τούτων εἴ τι F D et xxvii 56   7 ἦν ἀληθές xxvii 56   8 αὐτῆς] αὐτὸς S: τῆς μητρὸς αὐτὸς A, cf. xxvii 56   14 αὐτὸν A F   16 διήρπακεν F[1]   20 ἐν ἐκείνῃ A   21 ὅποι S   23–24 παρ' . . . ἔχω om. S[1]

τὸν Μιλύαν ὅτι νῦν μὲν περὶ πάντων φησὶν ἐξαιτεῖν, τὸ δὲ πρῶτον ὑπὲρ τριάκοντα μόνον μνῶν ἐξῄτει, καὶ προσέτι
51 ζημιοῦται κατὰ τὴν μαρτυρίαν οὐδέν. ἐγὼ γὰρ πανταχῇ τοῦτον ἐλέγξαι βουλόμενος, καὶ τὰς τέχνας αὐτοῦ καὶ τὰς πανουργίας ἐμφανεῖς ὑμῖν καταστῆσαι πειρώμενος, ἠρόμην αὐτὸν πόσ' εἴη τὰ χρήματα τὸ πλῆθος, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ὡς συνειδότ' ἐξῄτησεν· οὗτος δὲ ψευσάμενος περὶ πάντων ἔφησεν. 'περὶ μὲν τοίνυν' ἔφην ἐγώ 'τούτου παραδώσω σοι τὸν ἔχοντα τἀντίγραφα ὧν σύ με προὐκαλέσω.
52 προομόσαντος δέ μου τὸν ἄνθρωπον ὡς ὡμολόγησας ἐλεύ-
[860] θερον εἶναι καὶ κατὰ Δήμωνος ἐμαρτύρησας, ἂν ἀπομόσῃς τἀναντία τούτων κατὰ τῆς θυγατρός, ἀφίημί σοι πάνθ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐξαιτήσας φανῇς τὸ πρῶτον βασανιζομένου τοῦ παιδός, καὶ τοσούτῳ σοι γενέσθω τὸ τίμημ' ἔλαττον ὧν ὦφλες, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξῄτησας, ἵνα μηδὲν ζημιωθῇς
53 παρὰ τοὺς μάρτυρας.' ταῦτ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου πολλῶν παρόντων, οὐκ ἂν ἔφη ποιῆσαι. καίτοι ὅστις αὐτὸς αὑτῷ ταῦτ' ἔφυγεν δικάσαι, πῶς ὑμᾶς χρὴ τοὺς ὀμωμοκότας τούτῳ πειθομένους καταγνῶναι τῶν μαρτύρων, ἀλλ' οὐ τοῦτον ἀναισχυντότατον πάντων ἀνθρώπων εἶναι νομίζειν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

54 Οὐ τοίνυν ἐγὼ μὲν ταῦθ' ἕτοιμος ἦν, οἱ δὲ μάρτυρες οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ εἶχον, ἀλλ' ἐκεῖνοι παραστησάμενοι τοὺς παῖδας, ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησαν, πίστιν ἐπιθεῖναι ἠθέλησαν κατ' ἐκείνων. ὁ δ' οὔτ' ἐκείνοις οὔτ' ἐμοὶ δοῦναι τὸν

1 μὲν A : om. vulg. 2 μόνων S 4 ἐλέγξαι S^1 : ἐξελέγξαι vulg. 7 συνειδότα] εἰδότα A 8 περὶ μὲν τούτων S γρ. F γρ. D γρ. 9 ὧν Dobree : ὡς codd. 10 δὲ ἐμοῦ A 14 τοσοῦτο D : τοσοῦτο (ον sscr.) F 15 καθ' ἃ vulg. : καθ' ὃ F 24 γνώμην ἐμοὶ S A : μοι γνώμην F D ἀλλ' ἐκεῖνοι S, cf. Gebauer Arg. ex contr. p. 131 : ἀλλὰ κἀκεῖνοι vulg. 26 ὁ δ' A : add. οὔτ' αὐτὸς S^1, οὔτ' αὐτοῖς S corr. F D, cf. Stahl Gr. Verb. 649

ὅρκον ἠξίωσεν, ἀλλ' ἐπὶ λόγοις μεμηχανημένοις καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν εἰθισμένοις τὸ πρᾶγμα καταστήσας, ἐλπίζει ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν. λάβ' οὖν αὐτοῖς καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐξελέγξειεν συκοφαντου- 55
μένους ἡμᾶς καὶ καταμεμαρτυρημένα τἀληθῆ καὶ τὴν δίκην
δικαίως ὠφλημένην, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνύς; οἰκέτην
τὸν τὴν μαρτυρίαν γράφοντ' οὐκ ἐθελήσαντα τοῦτον βασανί-
ζειν περὶ αὐτῶν τῶν μεμαρτυρημένων· Αἴσιον τὸν ἀδελφὸν [861]
αὐτοῦ ταῦτα μεμαρτυρηκότα, ἅ φησιν εἶναι ψευδῆ· τοῦτον 56
αὐτὸν ταὐτὰ τοῖς μάρτυσιν οὓς διώκει μεμαρτυρηκότα μοι
κατὰ Δήμωνος, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ συνεπιτρόπου· τὰς
θεραπαίνας οὐκ ἐθελήσανθ' ὑπὲρ τοῦ τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθε-
ρον εἶναι βασανίζειν· τὴν μητέρα τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν περὶ
τούτων ἐπιθεῖναι καθ' ἡμῶν ἐθέλουσαν· τῶν ἄλλων οἰκετῶν
οὐκ ἐθέλοντα τοῦτον παραλαμβάνειν οὐδένα, τῶν πάντ' εἰδό-
των μᾶλλον ἢ Μιλύας· τῶν μαρτύρων οἳ κατεμαρτύρουν
χρήματ' ἔχειν αὐτόν, οὐδενὶ τῶν ψευδομαρτυρίων ἐπεσκημ-
μένον· τὴν διαθήκην οὐκ ἀποδόντα, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθώ- 57
σαντα τῶν νόμων κελευόντων· πίστιν ἐπιθεῖναι προομνύντος
ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων, ὥστ' ἀφεῖσθαι τοῦτον τῶν χρημάτων
καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξῄτησεν, οὐκ οἰηθέντα δεῖν; μὰ τοὺς
θεούς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμ' ἐπιδεῖξαι ταῦτ' ἀκριβέστερον
ἢ τοῦτον τὸν τρόπον. οὕτω τοίνυν φανερῶς τῶν μαρτύρων
καταψευδόμενος καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων οὐδὲν ζημιούμενος
καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφληκώς, ὅμως ἀναισχυντεῖ. καὶ εἰ 58
μὲν μὴ καὶ παρὰ τοῖς αὑτοῦ φίλοις καὶ παρὰ τῷ διαιτητῇ

2 ἠθισμένοις S 7 καταμεμαρτυρημένα Foerster: καταμεμαρτυρημένον codd. (-ους A) 9 ἐθελήσοντα S 11 εἶναι om. S[1] 15 περὶ om. S[1] spatio vacuo relicto 17 ἐθελήσαντα A οὐδένα τῶν A: οὐδὲν αὐτῶν F D: τῶν S 18 ἢ Μιλύας μᾶλλον S[1], corr. ead. m. 20 ἀποδιδόντα A 24 οὐκ ἂν] καν S 25 τῶν τε μ. F

*προεγνωσμένος ἀδικεῖν τούτους ἐποιεῖτο τους λόγους, ἧττον
ἂν ἦν ἄξιον θαυμάζειν· νῦν δ' ἐπιτρέψαι με πείσας Ἀρχένεῳ
καὶ Δρακοντίδῃ καὶ Φάνῳ τουτῳί, τῷ νῦν ὑπ' αὐτοῦ φεύγοντι
τῶν ψευδομαρτυρίων, τούτους μὲν ἀφῆκεν ἀκούσας αὐτῶν ὅτι,
εἰ μεθ' ὅρκου ταῦτα διαιτήσουσιν, καταγνώσονται τὴν ἐπι-*
[862] *τροπήν, ἐπὶ τὸν κληρωτὸν δὲ διαιτητὴν ἐλθὼν καὶ οὐδὲν
ἔχων ἀπολύσασθαι τῶν ἐγκεκλημένων ὦφλεν τὴν δίαιταν.*
59 *οἱ δικασταὶ δ' ἀκούσαντες, εἰς οὓς ἐφῆκεν, ταὐτὰ καὶ τοῖς
τούτου φίλοις καὶ τῷ διαιτητῇ περὶ αὐτῶν ἔγνωσαν καὶ δέκα
ταλάντων ἐτίμησαν, οὐ μὰ Δί' οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ὡμολό-
γησεν εἶναι ἐλεύθερον (τοῦτο μὲν γὰρ οὐδὲν ἦν), ἀλλ' ὅτι
πεντεκαίδεκα ταλάντων οὐσίας μοι καταλειφθείσης τὸν μὲν
οἶκον οὐκ ἐμίσθωσεν, δέκα δ' ἔτη μετὰ τῶν συνεπιτρόπων
διαχειρίσας πρὸς μὲν τὴν συμμορίαν ὑπὲρ παιδὸς ὄντος ἐμοῦ
πέντε μνᾶς συνετάξατ' εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ Κόνω-*
60 *νος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματ' εἰσέφερον, χρόνον
δὲ τοσοῦτον τὰ χρήματα ταῦτ' ἐπιτροπεύσας, ὑπὲρ ὧν τηλι-
καύτην αὐτὸς εἰσφορὰν ἠξίου εἰσφέρειν, ἐμοὶ μὲν τὸ καθ'
αὑτὸν οὐδ' εἴκοσι μνῶν ἄξια παρέδωκεν, μετὰ δ' ἐκείνων ὅλα
τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ἐπικαρπίας ἀπεστέρηκεν. θέντες οὖν οἱ
δικασταὶ τοῖς πᾶσι χρήμασιν οὐκ ἐφ' ὅσῳ μισθοῦσιν τοὺς
οἴκους τόκον, ἀλλ' ὃς ἦν ἐλάχιστος, ηὗρον τὸ σύμπαν πλέον
ἢ τριάκοντα τάλαντ' αὐτοὺς ἀποστεροῦντας· διὸ τούτῳ τῶν
δέκα ταλάντων ἐτίμησαν.*

1 *προκατεγνωσμένος* coni. Reiske 2 Αρχενεω (ι sscr.) S: Ἀρχιναίῳ A 3 *τουτῳί*, scripsi: *τούτῳ* vulg. 5 *εἰ* S A: *οἱ* F: *οἳ* D 14 *ὄντος* om. A 15 ante *πέντε μνᾶς* excidisse *κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς* censet Lipsius coll. xxvii 9, xxviii 4; quae verba subaudienda censuerat Reiske 18 *ἠξίωσεν* F *ἐμοὶ τὸ μὲν* Blass 20 *ἀπεστέρηκεν* S: *ἀπεστέρησεν* vulg. 21 *οὐκ*] *οὐδ'* F D 22 *ὃς*] *ὅσον* S D

In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ

Δ̦

XXX

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ Α

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἄφοβος, μέλλοντος αὐτῷ Δημοσθένους τὰς τῆς ἐπιτροπῆς [863] δίκας λαγχάνειν, ἔγημεν Ὀνήτορος ἀδελφὴν ἐκδοθεῖσαν αὐτῷ παρὰ Τιμοκράτους τοῦ προτέρου ἀνδρός, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπίκληρον λαμβάνειν ἔμελλε. μετὰ δὲ ταῦτ' Ὀνήτωρ, ἤδη φεύγοντος Ἀφόβου τὴν τῆς ἐπιτροπῆς δίκην, ὡς ὁ ῥήτωρ ἀποδείκνυσι, πλασάμενος ἀπόλειψιν τὴν ἀδελφὴν παρ' ἑαυτὸν ἀπήγαγεν. ἐπεὶ δ' Ἄφοβος ἑάλω, ἐπὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν ῥήτορ' ἀφικνούμενον καὶ εἰς τὰ χωρί' εἰσιόντ' ἐξήλασεν Ὀνήτωρ, φάσκων τῆς ἀδελφῆς εἶναι τὰ χωρία, εἰς τὴν προῖκ' ἀποτιμηθέντα. διόπερ 2
ἐξούλης αὐτῷ δικάζεται ὁ Δημοσθένης, ὡς ἐκ τῶν Ἀφόβου πρότερον, νῦν δ' ἑαυτῷ γεγενημένων ἐξεληλαμένος, φάσκων οὐκ εἰληφέναι τὴν προῖκ' Ἄφοβον, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα μόνον· τὴν γὰρ προῖκα μὴ βουληθῆναι Ὀνήτορα δοῦναι, διότι κινδυνεύοντα τὸν Ἄφοβον ἑώρα καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. νῦν οὖν, φησί, πλαστὴ μὲν ἡ ἀπόλειψις, ὑπὲρ δ' ὧν οὐκ εἴληφεν Ἄφοβος, τὸ χωρίον ἀποτετίμηται ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν. τὸ δὲ τῆς ἐξούλης ὄνομα Ἀττικόν· ἐξίλλειν γὰρ ἔλεγον τὸ ἐξωθεῖν καὶ ἐκβάλλειν βίᾳ.

Περὶ πολλοῦ ποιούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε πρὸς [864] Ἄφοβόν μοι συμβῆναι τὴν γενομένην διαφορὰν μήτε τὴν νῦν οὖσαν πρὸς Ὀνήτορα τουτονί, κηδεστὴν ὄντ' αὐτοῦ, πολλὰ καὶ δίκαια προκαλεσάμενος ἀμφοτέρους, οὐδενὸς ἐδυνήθην τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλ' ηὕρηκα πολὺ τοῦτον ἐκείνου

Titulus debebat esse Κατ' Ὀνήτορος ἐξούλης α'. sic D post Argumentum), Harpocr., Caecilius Calact. fr. 164 3 παρὰ Blass coll. § 11: ὑπὸ codd. 6 ἀπόλειψιν D (Wolf): ἀπολείψειν vulg. ἑαυτῷ F D Ald.: corr. Morel 16–18 τὸ . . . βίᾳ in margine λιβάνιος adscripto citavit exc. cod. Darmstad. 2773 fol. 369ᵛ (teste Foerster) 16 δὲ τῆς om. Darmst. 17 ἐξίλλειν Darmst. pr. m.: ἐξείλλειν Darmst. corr.: ἐξέλλειν F D

2 δυσκολώτερον καὶ μᾶλλον ἄξιον ὄντα δοῦναι δίκην. τὸν μὲν
γὰρ οἰόμενος δεῖν ἐν τοῖς φίλοις διαδικάσασθαι τὰ πρὸς ἐμὲ
καὶ μὴ λαβεῖν ὑμῶν πεῖραν οὐχ οἷός τ' ἐγενόμην πεῖσαι·
τοῦτον δ' αὐτὸν αὑτῷ κελεύων γενέσθαι δικαστήν, ἵνα μὴ
παρ' ὑμῖν κινδυνεύσῃ, τοσοῦτον κατεφρονήθην, ὥστ' οὐχὶ
μόνον λόγου τυχεῖν οὐκ ἠξιώθην, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς γῆς, ἣν
Ἄφοβος ἐκέκτηθ' ὅτ' ὠφλίσκανέ μοι τὴν δίκην, ὑβριστικῶς
3 ὑπ' αὐτοῦ πάνυ ἐξεβλήθην. ἐπειδὴ οὖν συναποστερεῖ τέ με
τῶν ὄντων τῷ ἑαυτοῦ κηδεστῇ, πιστεύων τ' εἰς ὑμᾶς εἰσελή-
λυθεν ταῖς αὑτοῦ παρασκευαῖς, ὑπόλοιπόν ἐστιν ἐν ὑμῖν
πειρᾶσθαι παρ' αὐτοῦ τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι μοι πρὸς παρασκευὰς λόγων καὶ
μάρτυρας οὐ τἀληθῆ μαρτυρήσοντας ὁ ἀγών ἐστιν· ὅμως
μέντοι τοσοῦτον οἶμαι διοίσειν τῷ δικαιότερα τούτου λέγειν,
4 ὥστ' εἰ καί τις ὑμῶν πρότερον τοῦτον ἡγεῖτ' εἶναι μὴ πονηρόν,
[865] ἔκ γε τῶν πρὸς ἐμὲ πεπραγμένων γνώσεσθαι, ὅτι καὶ τὸν
ἄλλον χρόνον ἐλάνθανεν αὐτὸν κάκιστος ὢν καὶ ἀδικώτατος
ἁπάντων. ἀποδείξω γὰρ αὐτὸν οὐ μόνον τὴν προῖκ' οὐ δεδω-
κότα, ἧς φησι νῦν ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἀρχῆς τοῖς ἐμοῖς ἐπιβουλεύσαντα, καὶ πρὸς τούτοις τὴν μὲν
γυναῖκ' οὐκ ἀπολελοιπυῖαν, ὑπὲρ ἧς ἐξήγαγέ μ' ἐκ ταύτης
5 τῆς γῆς, προϊστάμενον δ' ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν Ἀφόβου
καὶ τούτους ὑπομένοντα τοὺς ἀγῶνας, οὕτω μεγάλοις τεκμη-
ρίοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις ὥσθ' ὑμᾶς ἅπαντας εἴσεσθαι
σαφῶς ὅτι δικαίως καὶ προσηκόντως οὗτος φεύγει ταύτην
ὑπ' ἐμοῦ τὴν δίκην. ὅθεν δὲ ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν,
ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.
6 Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλούς τ' ἄλλους Ἀθη-

1 ὄντα post ἄξιον vulg.: post δυσκολώτερον A 6 ἣν] ἧς A 8 συναποστερεῖ τε Reiske: συναπεστέρει S: συναποστερεῖται A: ἀποστερεῖται F D 14 τῷ] τὸ A 16 γε om. A πρὸς ἐμὲ πε om. S^1 γνώσεσθαι Sauppe coll. § 5: γνώσεσθε S F D: γνώσεται A 17 ἄλλον A: παρεληλυθότα vulg. 18 ἁπάντων S: πάντων vulg. 19 ἀποτιμήσασθαι F D 24 ἅπαντας S: πάντας vulg. 26 μαθήσεσθε] μ in litura ii litt. in S

ναίων καὶ τοῦτον οὐκ ἐλάνθανον κακῶς ἐπιτροπευόμενος,
ἀλλ' ἦν καταφανὴς εὐθὺς ἀδικούμενος· τοσαῦται πραγματεῖαι
καὶ λόγοι καὶ παρὰ τῷ ἄρχοντι καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐγί-
γνονθ' ὑπὲρ τῶν ἐμῶν. τό τε γὰρ πλῆθος τῶν κατα-
λειφθέντων ἦν φανερόν, ὅτι τ' ἀμίσθωτον τὸν οἶκον ἐποίουν
οἱ διαχειρίζοντες, ἵν' αὐτοὶ τὰ χρήματα καρποῖντο, οὐκ ἄδη-
λον ἦν. ὥστ' ἐκ τῶν γιγνομένων οὐκ ἔσθ' ὅστις οὐχ ἡγεῖτο
τῶν εἰδότων δίκην με λήψεσθαι παρ' αὐτῶν, ἐπειδὴ τάχιστ'
ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην. ἐν οἷς καὶ Τιμοκράτης καὶ Ὀνήτωρ 7
ταύτην ἔχοντες διετέλεσαν τὴν διάνοιαν. τεκμήριον δὲ
πάντων μέγιστον· οὗτος γὰρ ἐβουλήθη μὲν Ἀφόβῳ δοῦναι
τὴν ἀδελφήν, ὁρῶν τῆς θ' αὐτοῦ πατρῴας οὐσίας καὶ τῆς
ἐμῆς οὐκ ὀλίγης αὐτὸν κύριον γεγενημένον, προέσθαι δὲ τὴν [866]
προῖκ' οὐκ ἐπίστευσεν, ὥσπερ εἰ τὰ τῶν ἐπιτροπευόντων
χρήματ' ἀποτίμημα τοῖς ἐπιτροπευομένοις καθεστάναι νομί-
ζων. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀδελφὴν ἔδωκεν, τὴν δὲ προῖκ' αὐτῷ
Τιμοκράτης ἐπὶ πέντ' ὀβολοῖς ὀφειλήσειν ὡμολόγησεν, ᾧ
πρότερον ἡ γυνὴ συνοικοῦσ' ἐτύγχανεν. ὀφλόντος δέ μοι 8
τὴν δίκην Ἀφόβου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ οὐδὲν δίκαιον ποιεῖν
ἐθέλοντος, διαλύειν μὲν ἡμᾶς Ὀνήτωρ οὐδ' ἐπεχείρησεν, οὐκ
ἀποδεδωκὼς δὲ τὴν προῖκα, ἀλλ' αὐτὸς κύριος ὤν, ὡς ἀπο-
λελοιπυίας τῆς ἀδελφῆς καὶ δοὺς κομίσασθαι δ' οὐ δυνάμενος,
ἀποτιμήσασθαι φάσκων τὴν γῆν ἐξάγειν μ' ἐξ αὐτῆς ἐτόλ-
μησεν· τοσοῦτον καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ τῶν κειμένων νόμων
κατεφρόνησεν. καὶ τὰ μὲν γενόμενα, καὶ δι' ἃ φεύγει τὴν 9
δίκην καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες
δικασταί· παρέξομαι δὲ μάρτυρας πρῶτον μὲν αὐτὸν Τιμο-
κράτην, ὡς ὡμολόγησεν ὀφειλήσειν τὴν προῖκα καὶ τὸν τόκον

3 καὶ παρὰ τῷ] παρά τε τῷ A 5 τὸν om. S^1 6 διαχειρίσαντες A 8 ἐπειδὴ Dobree : ἐπειδὰν codd. 12 θ' αὐτοῦ edd. Turr., Dyroff : τε αὐτοῦ codd. (sine spiritu S) 14 ἐπίστευεν A : ἐπίστευσαν F 20 οὐδ' S : οὐκ vulg. 24 καὶ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ S^1, corr. ead. m. κειμένων om. A 25 καὶ δι' S : δι' A F D 27 μάρτυρας S : μάρτυρα A F D Τιμοκράτην S : τὸν Τιμοκράτην A F D

ἀπεδίδου τῆς προικὸς Ἀφόβῳ κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἔπειθ' ὡς αὐτὸς Ἄφοβος ὡμολόγει κομίζεσθαι τὸν τόκον παρὰ Τιμοκράτους. καί μοι λαβὲ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

10 Ἐξ ἀρχῆς μὲν τοίνυν ὁμολογεῖται μὴ δοθῆναι τὴν προῖκα μηδὲ γενέσθαι κύριον αὐτῆς Ἄφοβον. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων ὅτι τούτων ἕνεχ' ὧν εἴρηκα ὀφείλειν εἵλοντο μᾶλλον ἢ καταμεῖξαι τὴν προῖκ' εἰς τὴν οὐσίαν τὴν Ἀφόβου τὴν οὕτω κινδυνευθήσεσθαι μέλλουσαν. οὔτε γὰρ δι' ἀπορίαν οἷόν τ' εἰπεῖν ὡς οὐκ εὐθὺς ἀπέδοσαν (Τιμοκράτει τε γάρ [867] ἐστιν οὐσία πλέον ἢ δέκα ταλάντων, Ὀνήτορί τε πλέον ἢ τριάκοντα, ὥστ' οὐκ ἂν διὰ τοῦτό γ' εἶεν οὐκ εὐθὺς δεδωκότες)

11 οὔτε κτήματα μὲν ἦν αὐτοῖς, ἀργύριον δ' οὐκ ἔτυχεν παρόν, ἡ γυνὴ δ' ἐχήρευεν, διὸ πρᾶξαι ταῦτ' ἠπείχθησαν οὐχ ἅμα τὴν προῖκα διδόντες· ἀργύριόν τε γὰρ οὗτοι δανείζουσιν ἄλλοις οὐκ ὀλίγον, συνοικοῦσάν τε ταύτην, ἀλλ' οὐ χηρεύουσαν παρὰ Τιμοκράτους ἐξέδοσαν, ὥστ' οὐδ' ἂν ταύτην τὴν

12 σκῆψιν εἰκότως αὐτῶν τις ἀποδέξαιτο. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, κἀκεῖν' ἂν πάντες ὁμολογήσαιτε, ὅτι τοιοῦτον πρᾶγμα συναλλάττων ὁστισοῦν ἕλοιτ' ἂν ἑτέρῳ μᾶλλον ὀφείλειν ἢ κηδεστῇ τὴν προῖκα μὴ ἀποδοῦναι. μὴ διαλυσάμενος μὲν γὰρ γίγνεται χρήστης ἄδηλος εἴτ' ἀποδώσει δικαίως εἴτε μή, μετὰ δὲ τῆς γυναικὸς τἀκείνης ἀποδοὺς οἰκεῖος καὶ κη-

13 δεστής· ἐν οὐδεμιᾷ γάρ ἐστιν ὑποψίᾳ τὰ δίκαια πάντα ποιήσας. ὥσθ' οὕτως τοῦ πράγματος ἔχοντος, καὶ τούτων οὐδὲ καθ' ἓν ὧν εἶπον ὀφείλειν ἀναγκασθέντων, οὐδὲ βουληθέντων ἄν, οὐκ ἔστ' εἰπεῖν ἄλλην πρόφασιν δι' ἣν οὐκ ἀπέδοσαν, ἀλλ' ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δοῦναι τὴν προῖκ' οὐκ ἐπίστευσαν.

9 *διακινδυνευθήσεσθαι* F D 18 *τις αὐτῶν* A *καὶ μὲν δή*] *καὶ μήν* A 19 *ἂν πάντες* S : *πάντες ἂν* cett. *ὁμολογήσετε* S A 21 *ἢ* S A F corr. : *οὐ* F[1] D 22 *γίγνεται* cf. Lyc. 126] *ἔσται* S A, quod secl. Blass 23 *γυναικὸς*] *μητρὸς* S *γρ.* 28 *δι' ἣν*] *διὸ* A

Ἐγὼ τοίνυν ὁμολογουμένως οὕτω ταῦτ᾽ ἐξελέγχων, ὡς 14
οὐδ᾽ ὕστερον ἀπέδοσαν, οἶμαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ αὐτῶν τῶν
πεπραγμένων, ὥσθ᾽ ὑμῖν γενέσθαι φανερόν, ὅτι κἂν εἰ μὴ
ἐπὶ τούτοις, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ διὰ ταχέων ἀποδοῦναι τἀργύριον
εἶχον, οὐκ ἄν ποτ᾽ ἀπέδοσαν οὐδ᾽ ἂν προεῖντο· τοιαύτας
ἀνάγκας εἶχεν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα. δύο μὲν γάρ ἐστιν ἔτη 15
τὰ μεταξὺ τοῦ συνοικῆσαί τε τὴν γυναῖκα καὶ φῆσαι τούτους
πεποιῆσθαι τὴν ἀπόλειψιν· ἐγήματο μὲν γὰρ ἐπὶ Πολυζήλου [868]
ἄρχοντος σκιροφοριῶνος μηνός, ἡ δ᾽ ἀπόλειψις ἐγράφη ποσι-
δεῶνος μηνὸς ἐπὶ Τιμοκράτους· ἐγὼ δ᾽ εὐθέως μετὰ τοὺς
γάμους δοκιμασθεὶς ἐνεκάλουν καὶ λόγον ἀπῄτουν, καὶ πάντων
ἀποστερούμενος τὰς δίκας ἐλάγχανον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος.
ὁ δὴ χρόνος οὗτος ὀφειλῆσαι μὲν ἐνδέχεται κατὰ τὰς ὁμο- 16
λογίας, ἀποδοῦναι δ᾽ οὐκ ἔχει πίστιν. ὃς γὰρ διὰ ταῦτ᾽ ἐξ
ἀρχῆς ὀφείλειν εἵλετο καὶ τόκον φέρειν, ἵνα μὴ κινδυνεύοι
ἡ προὶξ μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, πῶς οὗτος ἂν ἀπέδωκεν ἤδη
τὴν δίκην φεύγοντος; ὃς εἰ καὶ τότ᾽ ἐπίστευσεν, τηνικαῦτ᾽
ἂν ἀπολαβεῖν ἐζήτησεν. οὐκ ἔνεστι δήπουθεν, ὦ ἄνδρες
δικασταί. ἀλλὰ μὴν ὡς ἐγήματο μὲν ἡ γυνὴ καθ᾽ ὃν ἐγὼ 17
λέγω χρόνον, ἀντίδικοι δ᾽ ἡμεῖς ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ
μεταξὺ χρόνῳ κατέστημεν, ὕστερον δ᾽ ἢ ἐγὼ τὴν δίκην
ἔλαχον τὴν ἀπόλειψιν οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντ᾽ ἀπεγράψαντο,
λαβέ μοι καθ᾽ ἕκαστον ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα Κηφισόδωρος, Χίων. ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν δοκιμασθείς, ἔλαχον δὲ τὴν δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

1 ἐλέγχων F : ἐλέγχω D   ὡς οὐδ᾽ SA : ὡς δ᾽ FD   3 κἂν εἰ μὴ] εἰ μὴ καὶ S   6 ἐστιν S : ἦν vulg.   9 ποσειδεῶνος codd. (-αιῶνος A), sed cf. Meisterhans^3 p. 54   10 εὐθέως S : εὐθὺς vulg.   10–11 δοκιμασθεὶς μετὰ τοὺς γάμους A   12 τὰς om. S^1, compendio sscr. add. ead. m.   15 τὸν τόκον A   21 δ᾽ ἢ] δὴ S : δ᾽ ἢ A : δ᾽ FD   22 ἢ post ἔλαχον add. sscr. S corr.   τὴν] τὴν δ᾽ FD   οὗτοι . . . ἄρχοντ᾽ om. A   23 καθ᾽ ἕκαστον] καὶ A   24 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ codd. : corr. Auger   27 λαβὲ] λαβέ μοι A   ταύτην om. A

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

18 Ἀνάγνωθι δὲ καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τῶν μεμαρτυρημένων, ὅτι τὴν
προῖκ' οὐ δόντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διασῴζειν Ἀφόβῳ τὴν οὐσίαν
ταῦτα τολμῶσι πράττειν. οἱ γὰρ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ
[869] ὀφειλῆσαι καὶ ἀποδοῦναι καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν καὶ οὐ
κομίσασθαι καὶ τὸ χωρίον ἀποτιμήσασθαί φασιν, πῶς οὐ
φανερὸν ὅτι προστάντες τοῦ πράγματος τὰ γνωσθένθ' ὑφ'
19 ὑμῶν ἀποστερῆσαί με ζητοῦσιν; ὡς δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς
οὗτος καὶ Τιμοκράτης καὶ Ἄφοβος ἀπεκρίναντο, οὐχ οἷόν τ'
ἀποδεδόσθαι τὴν προῖκα, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν
ὑμᾶς. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτων ἕκαστον ἠρόμην
πολλῶν ἐναντίον μαρτύρων, Ὀνήτορα μὲν καὶ Τιμοκράτην,
εἴ τινες εἶεν μάρτυρες ὧν ἐναντίον τὴν προῖκ' ἀπέδοσαν,
20 αὐτὸν δ' Ἄφοβον, εἴ τινες παρῆσαν ὅτ' ἀπελάμβανεν. καί
μοι πάντες ἀπεκρίναντο καθ' ἕκαστον, ὅτι οὐδεὶς μάρτυς
παρείη, κομίζοιτο δὲ λαμβάνων καθ' ὁποσονοῦν δέοιτ' Ἄφο-
βος παρ' αὐτῶν. καίτοι τῷ τοῦθ' ὑμῶν πιστόν, ὡς ταλάντου
τῆς προικὸς οὔσης ἄνευ μαρτύρων Ὀνήτωρ καὶ Τιμοκράτης
Ἀφόβῳ τοσοῦτον ἀργύριον ἐνεχείρισαν; ᾧ μὴ ὅτι τοῦτον
τὸν τρόπον, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ πολλῶν μαρτύρων ἀποδιδοὺς
εἰκῇ τις ἂν ἐπίστευσεν, ἵν' εἴ τις γίγνοιτο διαφορά, κομί-
21 σασθαι ῥᾳδίως παρ' ὑμῖν δύνηται. μὴ γὰρ ὅτι πρὸς τοῦτον
τοιοῦτον ὄντα, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἄλλον οὐδ' ἂν εἷς οὐδένα

7 καὶ ante τὴν om. S[1], add. ead. m. καὶ οὐ κομίσασθαι ante καὶ τὴν codd. : transp. Sauppe, cf. § 8 9 ὅτι πρόσταντες τοῦ πράγματος τὰ γνωσθέντα vulg. : ἐκ τοῦ πράγματος ὅτι καταγνωσθέντα S (ὅτι τὰ γνωσθέντα S γρ.) 12 ταῦτ' ἤδη] ταύτην δὴ S[1] 15 οἵ τινες F D 16 οἵ τινες A F D 17 καθ' ἕκαστον om. S[1] 19 ὑμῖν F D 21 ἐνεχείρησαν S 22 οὐδὲ] οὐ F D 23 γίγνοιτο S : γένοιτο vulg. 24 παρ' ὑμῖν vulg. : ὑπ' αὐτοῦ S : παρ' αὐτοῦ Voemel τοῦτον] τὸν F D

τοιοῦτον συνάλλαγμα ποιούμενος ἀμαρτύρως ἂν ἔπραξεν· ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἕνεκα καὶ γάμους ποιοῦμεν καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους παρακαλοῦμεν, ὅτι οὐ πάρεργον, ἀλλ' ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων βίους ἐγχειρίζομεν, ὑπὲρ ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα σκοποῦμεν. εἰκὸς τοίνυν καὶ τοῦτον, ὧνπερ 22
ἐναντίον ὀφείλειν ὡμολόγησεν καὶ τὸν τόκον οἴσειν, τῶν αὐτῶν τούτων παρόντων διαλύσασθαι πρὸς Ἄφοβον, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπεδίδου τὴν προῖκ' αὐτῷ. τοῦτον μὲν γὰρ τὸν [870]
τρόπον πράξας, ὅλου τοῦ πράγματος ἀπηλλάττετο, μόνος μόνῳ δ' ἀποδιδούς, τοὺς ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις παραγενομένους ὡς κατ' ὀφείλοντος ἂν αὐτοῦ μάρτυρας ὑπελείπετο. νῦν 23
τοίνυν τοὺς μὲν ὄντας οἰκείους καὶ βελτίους αὐτῶν οὐκ ἐδύναντο πεῖσαι τὴν προῖκ' ἀποδεδωκέναι σφᾶς μαρτυρεῖν, ἑτέρους δ' εἰ παρέχοιντο μάρτυρας μηδὲν γένει προσήκοντας, οὐκ ἂν ἡγοῦνθ' ὑμᾶς αὐτοῖς πιστεύειν. ἔτι δ' ἁθρόαν μὲν φάσκοντες δεδωκέναι τὴν προῖκα, ᾔδεσαν ὅτι τοὺς ἀπενεγκόντας οἰκέτας ἐξαιτήσομεν, οὓς μὴ γεγενημένης τῆς δόσεως παραδοῦναι μὴ 'θέλοντες ἠλέγχοντ' ἄν· εἰ δ' αὐτοὶ μόνοι μόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον ἀποδεδωκέναι λέγοιεν, ἐνόμιζον οὐκ ἐλεγχθήσεσθαι. διὰ τοῦτο τοῦτον εἵλοντ' ἐξ ἀνάγκης ψεύ- 24
δεσθαι τὸν τρόπον. τοιαύταις τέχναις καὶ πανουργίαις, ὡς ἁπλοῖ τινὲς εἶναι δόξοντες, ἡγοῦνται ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν, ἁπλῶς οὐδ' ἂν μικρὸν ὑπὲρ τῶν διαφερόντων, ἀλλ' ὡς οἷόν τ' ἀκριβέστατα πράξαντες. λαβὲ τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Φέρε δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν γυναῖχ' ὑμῖν ἀπο- 25
δείξω λόγῳ μὲν ἀπολελοιπυῖαν, ἔργῳ δὲ συνοικοῦσαν Ἀφόβῳ·

5 σκοποῦμεν] ποιοῦμεν S γρ. 10 ἀποδιδούς S A : ἀποδούς F D 14 μηδὲν A : μηδὲ S : om. F D 15 πιστεύσειν S 19 τὸν om. S[1] ἀποδεδωκέναι S, cf. § 39 : δεδωκέναι vulg. 22 δόξοντες S : δόξαντες vulg. 24 ἀκριβέστατ' ἂν A F 27 ἐπιδείξω A

νομίζω γάρ, ἂν τοῦτ' ἀκριβῶς μάθητε, μᾶλλον ὑμᾶς τούτοις μὲν ἀπιστήσειν, ἐμοὶ δ' ἀδικουμένῳ τὰ δίκαια βοηθήσειν. μάρτυρας δὲ τῶν μὲν ὑμῖν παρέξομαι, τῶν δ' ἐπιδείξω μεγάλα
[871] 26 τεκμήρια καὶ πίστεις ἱκανάς. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετὰ τὸ γεγράφθαι παρὰ τῷ ἄρχοντι ταύτην τὴν γυναῖκ' ἀπολελοιπυῖαν καὶ τὸ φάσκειν Ὀνήτορ' ἀντὶ τῆς προικὸς ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ὁρῶν Ἄφοβον ὁμοίως ἔχοντα καὶ γεωργοῦντα τὴν γῆν καὶ τῇ γυναικὶ συνοικοῦντα, σαφῶς ᾔδειν ὅτι λόγος ταῦτα καὶ παραγωγὴ τοῦ πράγματός ἐστιν.
27 βουλόμενος δ' ἐμφανῆ ποιῆσαι ταῦτα πᾶσιν ὑμῖν, ἐξελέγχειν αὐτὸν ἠξίουν ἐναντίον μαρτύρων, εἰ μὴ φάσκοι ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ παρεδίδουν οἰκέτην εἰς βάσανον, ὃς συνῄδει πάντ' ἀκριβῶς· ὃν ἔλαβον κατὰ τὴν ὑπερημερίαν ἐκ τῶν Ἀφόβου. οὗτος δ' ἐμοῦ ταῦτ' ἀξιώσαντος, περὶ μὲν τοῦ συνοικεῖν Ἀφόβῳ τὴν ἀδελφὴν ἔφυγε τὴν βάσανον· ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἐδύνατ' ἀρνηθῆναι διὰ τὴν περιφάνειαν,
28 ἀλλὰ προσωμολόγησεν. οὐ μόνον δ' ἐκ τούτων ἦν ῥᾴδιον γνῶναι, ὅτι καὶ συνῴκει τῇ γυναικὶ καὶ τὸ χωρίον ἐκέκτητ' ἔτι πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ὀφλὼν διεπράξατο περὶ αὐτῶν. ὡς γὰρ οὐκ ἀποτετιμηκώς, ἀλλ' ἐμῶν ἐσομένων κατὰ τὴν δίκην, ἃ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐξενεγκεῖν, ᾤχετο λαβών, τοὺς καρποὺς καὶ τὰ σκεύη τὰ γεωργικὰ πάντα πλὴν τῶν πιθακνῶν· ὃ δ' οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀνελεῖν, ἐξ ἀνάγκης ὑπέλιπεν, ὥστ' ἐγγενέσθαι τούτῳ νῦν αὐτῆς τῆς γῆς ἀμφισ-
29 βητεῖν. καίτοι δεινὸν τὸν μὲν λέγειν ὡς ἀπετιμήσατο τὸ χωρίον, τὸν δ' ἀποτετιμηκότα φαίνεσθαι γεωργοῦντα, καὶ φάσκειν μὲν ἀπολελοιπέναι τὴν ἀδελφήν, ὑπὲρ αὐτῶν δὲ τούτων φανερὸν εἶναι φεύγοντα τοὺς ἐλέγχους, καὶ τὸν μὲν

5 τὸ] τω S 9 ταῦτα om. S¹, add. in mg. ead. m. 10 ἐξελέγχειν S : ἐλέγχειν vulg. 11 ἠξίου S 14 δ' ἐμοῦ A D : δέ μου S F 17 ῥᾴδιον S : ῥᾷστον F D : om. A 23 πιθακνῶν] φιδακνῶν Schaefer, recte puto, cf. Photius p. 646. 25, Moeris 272 ὃ δὲ F, cf. xliii 69 · ἃ δὲ cett. (etiam S γρ.) post ἀνελεῖν add. τὴν γῆν D S γρ. F γρ. 24 ὑπέλειπεν A 27 μὲν] με S¹

οὐ συνοικοῦντα, ὡς οὗτός φησιν, καὶ τοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἐκ [872]
τῆς γεωργίας ἅπαντ' ἐξενεγκεῖν, τὸν δ' ὑπὲρ τῆς ἀπολελοι-
πυίας πράττοντα, ὑπὲρ ἧς ἀποτετιμῆσθαί φησι τὸ χωρίον,
φαίνεσθαι μηδ' ὑπὲρ ἑνὸς τούτων ἀγανακτοῦντα, ἀλλ' ἡσυχίαν
ἔχοντα. ταῦτ' οὐ πολλῇ περιφάνει' ἐστίν; ταῦτ' οὐχ ὁμο- 30
λογουμένη προστασία; φήσειέ γ' ἄν τις, εἰ διαλογίζοιτ'
ὀρθῶς ἕκαστ' αὐτῶν. ὡς τοίνυν ὡμολόγει μὲν ἐκεῖνον
γεωργεῖν πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην ἐμοὶ πρὸς αὐτόν, ὑπὲρ δὲ
τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελφὴν οὐκ ἠθέλησεν ποιήσασθαι τὴν
βάσανον, ἡ δὲ γεωργία ἐξεσκευάσθη μετὰ τὴν δίκην πλὴν
τῶν ἐγγείων, λαβὲ ταύτας τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐμοὶ τοίνυν τοσούτων ὑπαρχόντων τεκμηρίων, οὐχ 31
ἥκιστ' αὐτὸς ἔδειξεν Ὀνήτωρ, ὅτι οὐκ ἀληθινὴν ἐποιήσατο
τὴν ἀπόλειψιν. ᾧ γὰρ προσῆκεν χαλεπῶς φέρειν, εἰ τὴν
προῖκα δούς, ὥς φησιν, ἀντ' ἀργυρίου χωρίον ἀμφισβητού-
μενον ἀπελάμβανεν, οὗτος οὐχ ὡς διάφορος οὐδ' ὡς
ἀδικούμενος, ἀλλ' ὡς οἰκειότατος πάντων τὴν πρὸς ἐμὲ
δίκην αὐτῷ συνηγωνίζετο. κἀμὲ μὲν συναποστερῆσαι μετ'
ἐκείνου τῶν πατρῴων ἐπεχείρησεν, καθ' ὅσον αὐτὸς οἷός τ'
ἦν, ὑφ' οὗ κακὸν οὐδ' ὁτιοῦν ἦν πεπονθώς· Ἀφόβῳ δ', ὃν
ἀλλότριον εἶναι προσῆκε νομίζειν, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν
ὧν νῦν λέγουσιν, καὶ τἀμὰ πρὸς τοῖς ἐκείνου περιποιεῖν
ἐζήτησεν. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ 32
κατεγνωσμένης ἤδη τῆς δίκης, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ δικαστήριον
ἐδεῖθ' ἱκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντιβολῶν καὶ δάκρυσι
κλάων ταλάντου τιμῆσαι, καὶ τούτου αὐτὸς ἐγίγνετ' ἐγγυη- [873]
τής. καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα μέν ἐστιν πολλαχόθεν (οἵ τε

4 μηδ'] μὴ S   ὑπεραγανακτοῦντα F D   5 ταῦθ' οὐχ S   11 ἐγγείων] πιθακνῶν A (qui ἃ δ' οὐχ § 28) . . . πιθακνῶν (§ 30) iterat) ταύτας om. F D   14 ἀληθεινὴν S   19 μὲν οὖν ἀποστερῆσαι A   22 εἶναι om. D   27 τούτου A, cf. xxxi 10: τούτων S F D

γὰρ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τότε δικάζοντες καὶ τῶν ἔξωθεν παρόντων πολλοὶ συνίσασιν), ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

33 *Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τεκμηρίῳ μεγάλῳ γνῶναι ῥᾴδιον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ συνῴκει καὶ οὐδέπω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. αὕτη γὰρ ἡ γυνή, πρὶν μὲν ὡς Ἄφοβον ἐλθεῖν, μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν, ἀλλὰ παρὰ ζῶντος Τιμοκράτους ἐκείνῳ συνῴκησεν, νῦν δ' ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἄλλῳ συνοικοῦσ' οὐδενὶ φαίνεται. καίτοι τῷ πιστόν, ὡς τότε μέν, ἵνα μὴ χηρεύσειεν, παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρ' ἐβάδιζεν, νῦν δ', εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπολέλοιπεν, τοσοῦτον ἂν χρόνον χηρεύουσ' ἠνείχετ' ἐξὸν ἄλλῳ συνοικεῖν, τοῦ τ' ἀδελφοῦ κεκτημένου τοσαύτην οὐσίαν, αὐτή τε ταύτην*
34 *ἔχουσα τὴν ἡλικίαν; οὐκ ἔχει ταῦτ' ἀλήθειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πιθανήν, ἀλλὰ λόγοι ταῦτ' εἰσί, συνοικεῖ δ' ἡ γυνὴ φανερῶς καὶ οὐκ ἐπικρύπτεται τὸ πρᾶγμα. παρέξομαι δ' ὑμῖν Πασιφῶντος μαρτυρίαν, ὃς ἀρρωστοῦσαν αὐτὴν θεραπεύων ἑώρα παρακαθήμενον Ἄφοβον ἐπὶ τούτου τοῦ ἄρχοντος, ἤδη τούτῳ ταυτησὶ τῆς δίκης εἰληγμένης. καί μοι λαβὲ τὴν Πασιφῶντος μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

35 *Ἐγὼ τοίνυν εἰδώς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μετὰ τὴν δίκην τοῦτον εὐθὺς ἀποδεδεγμένον τὰ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Ἀφόβου χρήματα, καὶ κύριον τῶν τ' ἐκείνου καὶ τῶν ἐμῶν*

7 *μὲν* om. A, qui *μίαν μὲν* infra habet 10 *τῷ*] *τὸ* S: *τῷ τοῦτο* A 12 *νῦν* S: *νυνὶ* vulg. *ἀπελελοίπει* Blass 13 *ἂν* om. F D 15 *ἀλήθειαν* S vulg.: *ἀληθινὴν* A 16 *πιθανήν* S: *πιστήν* vulg.: *πίστιν* A 17 *οὐκ ἐπικρύπτεται* S: *οὐδὲ κρύπτεται* vulg.: *οὐδ' ἐπικρύπτεται* Blass 20 *εἰληγμένης* Wolf: *εἰλεγμένης* S F D: *ἐληλεγμένης* A 21 *Πασιφῶντος* vulg. S *γρ.*: *Πασιφάνους* S

ἁπάντων γεγενημένον, καὶ συνοικοῦσαν [αὐτῷ] τὴν γυναῖκα [874] σαφῶς ἐπιστάμενος, τρεῖς θεραπαίνας ἐξήτησ' αὐτόν, αἳ συνοικοῦσάν τε τὴν γυναῖκ' ᾔδεσαν καὶ τὰ χρήμαθ' ὅτι παρὰ τούτοις ἦν, ἵνα μὴ λόγοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βάσανοι περὶ αὐτῶν γίγνοιντο. οὗτος δ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου ταῦτα, 36 καὶ πάντων τῶν παρόντων δίκαια λέγειν μ' ἀποφηναμένων, οὐκ ἠθέλησεν εἰς τοῦτο τἀκριβὲς καταφυγεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἑτέρων τινῶν ὄντων περὶ τῶν τοιούτων σαφεστέρων ἐλέγχων ἢ βασάνων καὶ μαρτυριῶν, οὔτε μάρτυρας παρεχόμενος τὴν προῖχ' ὡς ἀπέδωκεν, οὔτ' εἰς βάσανον ἐκδιδοὺς τὰς συνειδυίας περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελφήν, ὅτι ταῦτ' ἠξίουν, ὑβριστικῶς πάνυ καὶ προπηλακιστικῶς οὐκ εἴα μ' αὐτῷ διαλέγεσθαι. τούτου γένοιτ' ἄν τις σχετλιώτερος ἄνθρωπος, ἢ μᾶλλον ἑκὼν τὰ δίκαι' ἀγνοεῖν προσποιούμενος; λαβὲ δ' αὐτὴν τὴν πρόκλησιν καὶ ἀνάγνωθι.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ὑμεῖς τοίνυν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ βάσανον ἀκριβεστάτην 37 πασῶν ⟨πίστεων⟩ νομίζετε, καὶ ὅπου ἂν δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι παραγένωνται, δέῃ δ' εὑρεθῆναι τὸ ζητούμενον, οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευθέρων μαρτυρίαις, ἀλλὰ τοὺς δούλους βασανίζοντες, οὕτω ζητεῖτε τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν. εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί· τῶν μὲν γὰρ μαρτυρησάντων ἤδη τινὲς οὐ τἀληθῆ μαρτυρῆσαι ἔδοξαν· τῶν δὲ βασανισθέντων οὐδένες πώποτ' ἐξηλέγχθη-

1 *αὐτῷ* secl. Blass ut nimis ambiguum 5 *περὶ αὐτῶν* post *γίγνοιντο* F D *γένοιντο* A *δέ μου* S D 6 *ἀποφηναμένων* S : *ἀποφαινομένων* vulg. post *ἀποφ.* add. *εἰς τοῦτο* S sed punctis notatum 9 *ἢ* om. S[1] *μαρτυριῶν* S : *μαρτύρων* vulg. 10 *ἀπέδωκεν* S : *ἀποδέδωκεν* vulg. *βάσανον* S A : *βασάνους* F D 11 *μὴ* om. F D 14 *δ' αὐτὴν* S A : *ταύτην* F D 15 *ἀνάγνωθι* S : *ἀναγίγνωσκε* vulg. § 37, cf. Isae. viii 12 17 *ὑμεῖς ⟨μὲν⟩* Blass ex Isaeo, sed cf. Andoc. iv 35, Lyc. § 146 18 *⟨πίστεων⟩* add. Dobree *ὅπου ἂν* S A : *ὁπόταν* F Isaeus (vix Demosthenicum) 21 post *εὑρεῖν* add. *τῶν πεπραγμένων* F D (*τῶν γεγενημένων* Isaeus) : om. S A 23 *τῶν* S Isaeus : *δούλων* vulg. S *γρ.*

38 σαν, ὡς οὐκ ἀληθῆ τὰ ἐκ τῆς βασάνου εἶπον. οὗτος δὲ
[875] τηλικαῦτα δίκαια φυγὼν καὶ σαφεῖς οὕτω καὶ μεγάλους ἐλέγχους παραλιπών, Ἄφοβον παρεχόμενος μάρτυρα καὶ Τιμοκράτην, τὸν μὲν ὡς ἀπέδωκε τὴν προῖκα, τὸν δ᾽ ὡς ἀπείληφεν, ἀξιώσει πιστεύεσθαι παρ᾽ ὑμῖν, ἀμάρτυρον τὴν πρὸς τούτους πρᾶξιν γεγενῆσθαι προσποιούμενος· τοσαύτην
39 ὑμῶν εὐήθειαν κατέγνωκεν. ὅτι μὲν τοίνυν οὔτ᾽ ἀληθῆ οὔτ᾽ ἀληθείᾳ ἐοικότα λέξουσιν, καὶ ἐκ τοῦ ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ὁμολογεῖν τὴν προῖκα μὴ δοῦναι, καὶ ἐκ τοῦ πάλιν ἄνευ μαρτύρων ἀποδεδωκέναι φάσκειν, καὶ ἐκ τοῦ τὸν χρόνον μὴ ἐγχωρεῖν ἀμφισβητουμένης ἤδη τῆς οὐσίας ἀποδοῦναι τἀργύριον, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω.

1 *τῶν βασάνων* Isaeus *εἶπον* (*ειπων* S[1]) codd. : *εἰπόντες* Isaeus 4 *ἀπέδωκε* S : *ἀποδέδωκε* vulg. 7 *τοίνυν* om. F D 8 *ἀληθείᾳ* S vulg. : *ἀληθείαις* A : *ἀληθέσιν* Aristides ii 552, nescio an recte 8–9 *ὁμολογεῖν αὐτοὺς* A 12 *νομίζω* S : *μοι νομίζω* vulg.

In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ

Α Δ

XXXI

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ Β

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Παραλελειμμένα τιν' ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ διὰ τούτου προστίθησιν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπισημαίνεται, καὶ δὴ καὶ πρός τινας ἀντιρρήσεις ἵσταται.

Περὶ δὲ τῶν λόγων τούτων προειρήκαμεν ὅτι πολλοί φασιν αὐτοὺς ὑπ' Ἰσαίου συντεθῆναι, τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν, οἱ δέ γε, εἰ μὴ τοῦτο, διωρθῶσθαί γ' ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου· ἐοίκασι γὰρ τοῖς ἐκείνου λόγοις. θαυμαστὸν δ' οὐδέν, εἰ τὸν διδάσκαλον ἐμιμήσατο, καὶ μηδέπω πρὸς τὸ τέλειον ἥκων [ἐπὶ] τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα μετῄει τέως.

Ὃ παρέλιπον ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ τεκμήριον, οὐδενὸς [876] *τῶν εἰρημένων ἔλαττον, τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα τούτους Ἀφόβῳ, τοῦτο πρῶτον εἰπών, μετὰ τοῦτο καὶ περὶ ὧν οὗτος ἔψευσται πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγχειν αὐτὸν πειράσομαι. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πρῶτον ὅτε τῶν Ἀφόβου διενοεῖτ' ἀμφισβητεῖν, οὐχὶ τάλαντον ἔφη τὴν προῖκα, ὥσπερ νυνί, ἀλλ' ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκέναι, καὶ τίθησιν ὅρους ἐπὶ μὲν τὴν οἰκίαν δισχιλίων, ἐπὶ δὲ τὸ χωρίον ταλάντου, βουλόμενος μὴ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ κἀκείνην διασῴζειν αὐτῷ. γενομένης* 2
δέ μοι τῆς δίκης πρὸς αὐτόν, ἰδὼν ὡς διάκεισθ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς λίαν ἀναιδῶς ἀδικοῦντας, ἔννους γίγνεται, καὶ δεινὰ πάσχειν ἡγήσατο δόξειν ἐμὲ τοσούτων χρημάτων ἀπεστερη-

Titulus. Κατ' Ὀνήτορος D (post Argumentum) recte, Harpocr., Caecil. fr. 164 8 *ἐπὶ* secl. Blass 11 *προειρημένων* S *τούτους τὴν προῖκα* A 16 *καὶ τίθησιν* S A : *κατατίθησιν* D : *κᾶτα τίθησιν* F 18 *τοῦτο*] *τἆλλα* S : *τὰ ἄλλα* A 19 *ἰδὼν*] *εἰδὼς* A *διεκεισθ'* S

μένον, εἰ μηδ᾿ ὁτιοῦν ἔξοιμι τῶν Ἀφόβου λαβεῖν τοῦ τἄμ᾿
ἔχοντος, ἀλλ᾿ ὑπὸ τούτου κωλυόμενος φανερὸς γενήσομαι.
3 καὶ τί ποιεῖ; τοὺς ὅρους ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀφαιρεῖ, καὶ τάλαντον
μόνον εἶναι τὴν προῖκά φησιν, ἐν ᾧ τὸ χωρίον ἀποτετιμῆ-
σθαι. καίτοι δῆλον ὅτι τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίας ὅρους εἰ δικαίως
ἔθηκεν καὶ ὄντως ἀληθεῖς, δικαίως καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ χωρίου
τέθηκεν· εἰ δ᾿ εὐθὺς ἀδικεῖν βουλόμενος ψευδεῖς ἔθηκεν
4 ἐκείνους, εἰκὸς καὶ τούτους οὐκ ἀληθεῖς ὑπάρχειν. τοῦτο
[877] τοίνυν οὐκ ἐξ ὧν ἐγὼ δεδήλωκα λόγων δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ᾿ ἐξ
ὧν αὐτὸς οὗτος διεπράξατο· οὐδ᾿ ὑφ᾿ ἑνὸς γὰρ ἀναγκασθεὶς
ἀνθρώπων αὐτὸς ἀνεῖλεν τοὺς ὅρους, ἔργῳ φανερὸν ποιήσας
ὅτι ψεύδεται. καὶ ταῦθ᾿ ὡς ἀληθῆ λέγω, τὸ μὲν χωρίον καὶ
νῦν οὗτός φησιν ἀποτετιμῆσθαι ταλάντου, τὴν δ᾿ οἰκίαν ὡς
προσωρίσατο δισχιλίων καὶ πάλιν τοὺς ὅρους ἀνεῖλεν γενο-
μένης τῆς δίκης, τοὺς εἰδότας ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. καί
μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

5 Δῆλον τοίνυν ὅτι δισχιλίων μὲν ὡρισμένος τὴν οἰκίαν, ταλάντου δὲ τὸ χωρίον, ὡς ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκὼς ἔμελλεν ἀμφισβητήσειν. μεῖζον οὖν ἄν τι γένοιτο τεκμήριον ὑμῖν τοῦ μηδὲν ἀληθὲς νῦν λέγειν τοῦτον ἢ εἰ φανείη μὴ ταὐτὰ λέγων τοῖς ἐξ ἀρχῆς περὶ τῶν αὐτῶν; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν δοκεῖ τούτου μεῖζον εὑρεθῆναι.

6 Σκέψασθε τοίνυν τὴν ἀναίδειαν, ὃς ἐν ὑμῖν ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἀποστερεῖ μ᾿ ὅσῳ πλείονος ἄξιόν ἐστι ταλάντου, καὶ ταῦτ᾿ αὐτὸς τιμήσας οὐκ ἄξιον εἶναι πλείονος. τί γὰρ βουλόμενος δισχιλίων προσωρίσω τὴν οἰκίαν, ὅτε τὰς

4 φασιν S ἐν ᾧ] ἐφ᾿ ᾧ Seager, οὗ Schaefer, at cf. § 7, Pap. B.U. 970 5 δικαίως F : δικαίους S A 6 ἔθηκεν] τέθεικε A δικαίως S[1] F : δικαίους A (post χωρίου), S m. rec. 7 εὐθὺς S mg. vulg. : τούτους S 8 ἐκείνους S mg. vulg. : κακείνους S 10 γὰρ om. S[1], add. m. ant. : post αὐτὸς ponit F 11 αὐτὸς A F : οὗτος S D F γρ. 14 προωρίσατο F D πάλιν ὅτι A 21 νῦν om. A D 24 ὃς] ὅς γ᾿ A 27 προωρίσω F D

ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐνεκάλεις, εἴ γε τὸ χωρίον ἄξιον ἦν πλείονος, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ τούτῳ καὶ τὰς δισχιλίας ἐτίθεις; ἢ 7 ὅταν μέν σοι δοκῇ πάντα τὰ Ἀφόβου διασῴζειν, τό τε χωρίον ἔσται ταλάντου μόνον ἄξιον, καὶ τὴν οἰκίαν ἐν δισχιλίαις προσέξεις, ἥ τε προὶξ ὀγδοήκοντα μναῖ γενήσονται, καὶ ἀξιώσεις ἔχειν ἀμφότερα· ὅταν δέ σοι μὴ συμφέρῃ, τἀναντία πάλιν ἡ μὲν οἰκία ταλάντου, διότι νῦν ἐγὼ ταύτην ἔχω, τοῦ δὲ χωρίου τὸ περιὸν οὐκ ἐλάττονος ἢ [878] δυοῖν ἄξιον, ἵν᾽ ἐγὼ δοκῶ βλάπτειν τοῦτον, οὐκ ἀποστερεῖσθαι; ὁρᾷς ὡς ὑποκρίνει μὲν δεδωκέναι τὴν προῖκα, φαίνει 8 δὲ κατ᾽ οὐδ᾽ ὁντινοῦν τρόπον δεδωκώς; τὰ γὰρ ἀληθῆ καὶ μὴ κακουργούμενα τῶν πραγμάτων ἁπλῶς, οἷ᾽ ἂν ἐξ ἀρχῆς πραχθῇ, τοιαῦτ᾽ ἐστίν· σὺ δὲ τοὐναντίον ἐξελέγχει πράξας εἰς τὴν καθ᾽ ἡμῶν ὑπηρεσίαν.

Ἄξιον τοίνυν καὶ τὸν ὅρκον, ὁποῖόν τιν᾽ ἂν ὤμοσεν, 9 εἴ τις ἔδωκεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν. ὃς γὰρ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔφη τὴν προῖκ᾽ εἶναι, εἰ τότ᾽ αὐτῷ τις ἔδωκεν, ὀμόσαντι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγειν, κομίσασθαι, τί ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσεν; τί γὰρ καὶ λέγων οὐ φήσει τότ᾽ ἂν ὀμόσαι, νῦν γε τοῦτ᾽ ἀξιῶν; οὐκοῦν ὅτι γ᾽ ἐπιώρκησεν ἄν, ἑαυτὸν ἐξελέγχει· νῦν γὰρ οὐκ ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἀλλὰ τάλαντον δεδωκέναι φησίν. τί μᾶλλον ἂν οὖν εἰκότως τις αὐτὸν ἐκεῖν᾽ ἐπιορκεῖν ἢ τάδ᾽ ἡγοῖτο; ἢ τίνα τις δικαίως ἂν ἔχοι περὶ τούτου διάνοιαν, τοῦ ῥᾳδίως οὕτως αὐτὸν ἐξελέγχοντος ὄντ᾽ ἐπίορκον;

Ἀλλὰ νὴ Δί᾽ ἴσως οὐχὶ πάντ᾽ αὐτῷ τοιαῦτα πέπρακται, 10 οὐδὲ πανταχόθεν δῆλός ἐστι τεχνάζων. ἀλλὰ καὶ τιμώμενος φανερὸς γέγονεν ὑπὲρ Ἀφόβου ταλάντου, καὶ τοῦτ᾽ αὐτὸς ἡμῖν ἀποδώσειν ἐγγυώμενος. καίτοι σκέψασθ᾽ ὅτι τοῦτ᾽

2 καὶ om. S[1], add. sscr. m. rec. 3 τό τε S[1] A : τότε τὸ F D S corr. 9 δυεῖν S δοκῶ ante βλάπτειν S A : post ἀποστερεῖσθαι F D 10–13 ὑποκρίνῃ . . . φαίνῃ . . . ἐξελέγχῃ codd. 10 μὲν post δεδωκέναι iterat S sed punctis notatum 17 ὀμόσαντι] ὁμολογήσαντι S[1] 19 ὤμοσεν] ὡμολόγησεν F D τί γὰρ ἂν καὶ S 20 τοῦτ᾽ S : τοιαῦτ᾽ vulg. 27 τεχνάζων] ἐπηρεάζων S γρ.

ἔστι τεκμήριον οὐ μόνον τοῦ τὴν γυναῖκα συνοικεῖν Ἀφόβῳ
καὶ τοῦτον οἰκείως ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν
11 προῖκα. τίς γὰρ ἀνθρώπων ἠλίθιός ἐστιν οὕτως ὥστ'
ἀργύριον μὲν δοὺς τοσοῦτον, ἔπειθ' ἓν λαβὼν χωρίον
ἀμφισβητούμενον εἰς ἀποτίμησιν, σὺν οἷς πρότερον ἐζημίωτο,
[879] τὸν ἀδικήσανθ' ὡς δίκαιόν τι ποιήσοντα καὶ τοῦ τῆς δίκης
ὀφλήματος προσεγγυήσασθαι; ἐγὼ μὲν οὐδέν' οἶμαι. καὶ
γὰρ οὐδὲ λόγον τὸ πρᾶγμ' ἔχον ἐστίν, τὸν αὐτὸν αὑτῷ
μὴ δυνάμενον κομίσασθαι τάλαντον, τοῦτον ἄλλῳ τινὶ
φάσκειν ἀποτείσειν καὶ ταῦτ' ἐγγυᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ ἀπ'
αὐτῶν τούτων ἐστὶ δῆλον ὅτι τὴν μὲν προῖκ' οὐκ ἔδωκεν,
ἀντὶ δὲ πολλῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν οἰκεῖος ὢν Ἀφόβῳ
ταῦτ' ἀπετιμᾶτο, κληρονόμον τὴν ἀδελφὴν τῶν ἐμῶν μετ'
12 ἐκείνου καταστῆσαι βουλόμενος. εἶτα νῦν παρακρούσασθαι
ζητεῖ καὶ φενακίζει, λέγων ὡς πρότερον τοὺς ὅρους ἔστησεν
ἢ 'κεῖνον τὴν δίκην ὀφλεῖν. οὐ πρότερόν γ' ἢ παρὰ σοί, νῦν
εἰ ἀληθῆ λέγεις. δῆλον γὰρ ὅτι καταγνοὺς ἀδικίαν αὑτοῦ
ταῦτ' ἐποίεις. εἶτα καὶ γελοῖον τοῦτο λέγειν, ὥσπερ οὐκ
εἰδότων ὑμῶν ὅτι πάντες οἱ τὰ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες σκοποῦσι
τί λέξουσιν, καὶ οὐδεὶς πώποτ' ὦφλεν σιωπῶν οὐδ' ἀδικεῖν
ὁμολογῶν· ἀλλ' ἐπειδὰν οἶμαι μηδὲν ἀληθὲς λέγων ἐξε-
13 λεγχθῇ, τότε γιγνώσκεται ὁποῖός ἐστιν. ὅπερ καὶ οὗτος
ἔμοιγε δοκεῖ πάσχειν. ἐπεὶ φέρε, πῶς ἐστι δίκαιον, ἐὰν μὲν
ὀγδοήκοντα μνῶν θῇς ὅρους, ὀγδοήκοντα μνᾶς εἶναι τὴν
προῖκα, ἐὰν δὲ πλείονος πλέον, ἐὰν δ' ἐλάττονος ἔλαττον; ἢ
πῶς ἐστι δίκαιον, τῆς ἀδελφῆς τῆς σῆς μηδέπω καὶ τήμερον
ἄλλῳ συνοικούσης μηδ' ἀπηλλαγμένης Ἀφόβου, μηδὲ τὴν

3 ἀνθρώπων] ἄνθρωπος S A ὥστ' Blass : ὃς vulg. : ὡς A 4 μὲν S : om. cett. 6 ποιήσοντα D (coni. Dobree) : ποιήσαντα vulg. 7 ἐγὼ μὲν S : om. cett. 10 ἐγγυ S[1] spatio v litt. relicto : ἐγγυήσασθαι S corr. : ἐγγυᾶσθαι vulg. 11 οὐκ ἔδωκεν S A : οὐ δέδωκεν F D 13 ἀπετιμᾶτο S : ἐπετιμᾶτο A F D τῶν ἐμῶν τὴν ἀδελφὴν F D 16–17 νῦν εἰ ἀληθῆ λέγεις Blass : νυνὶ S[1] (λέγεις ἀληθῆ in spat. v litt. add. m. rec.) : νῦν εἴ γε ἀλ. λ. F D : εἴ γε ν. λ. ἀλ. A 18 λέγει S 20 καὶ οὐδεὶς S : οὐδεὶς δὲ cett. 24 θῇς in ras. S 25 πλέον D : πλεῖον vulg. 26 σῆς vulg. S γρ. : ἐμῆς S

προῖκα δεδωκότος σοῦ, μηδ' ὑπὲρ τούτων εἰς βάσανον μηδ' εἰς ἄλλο δίκαιον μηδὲν καταφεύγειν ἐθέλοντος, ὅτι σὺ στῆσαι φῄς ὅρους, σὸν εἶναι τὸ χωρίον; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς οἶμαι· τὴν γὰρ ἀλήθειαν σκεπτέον, οὐχ ἅ τις αὐτῷ παρεσκεύασεν ἐξεπίτηδες εἰς τὸ λέγειν τι δοκεῖν, ὥσπερ ὑμεῖς. [880]
ἔπειτα τὸ δεινότατον· εἰ καὶ δεδωκότες ἦθ' ὡς μάλιστα τὴν 14
προῖκα, ἣν οὐ δεδώκατε, τίς ὁ τούτων αἴτιος; οὐχ ὑμεῖς, ἐπεὶ ⟨ἐπὶ⟩ τἄμ' ἔδοτε; οὐχ ὅλοις ἔτεσιν πρότερον δέκα τἀμὰ λαβὼν εἶχεν ἐκεῖνος ὧν ὦφλεν τὴν δίκην, ἢ κηδεστήν σοι γενέσθαι; ἢ σὲ μὲν δεῖ κομίσασθαι πάντα, τὸν δὲ καὶ καταδικασάμενον καὶ δι' ὀρφανίαν ἠδικημένον καὶ προικὸς ἀληθινῆς ἀπεστερημένον, ὃν μόνον ἀνθρώπων οὐδὲ τῆς ἐπωβελίας ἄξιον ἦν κινδυνεύειν, ἠναγκάσθαι τοιαῦτα παθεῖν, κεκομισμένον μηδ' ὁτιοῦν, καὶ ταῦτ' ἐθέλοντα ποιεῖν ⟨ἐφ'⟩ ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τι τῶν δεόντων ἐβούλεσθε πράττειν;

1 σοῦ S : τούτου S γρ. A F D   2 καταφεύγειν S A : καταφυγεῖν vulg.   3 ὅρους in lacuna vii litt. habet S a m. ant.   8 ⟨ἐπὶ⟩ add. Boissonade, Dobree   10 δεῖ A : ἔδει vulg.   καταδεδικασμένον A   11–12 καὶ δι' . . . ὃν om. S[1], add. in mg. ead. m.   11 ἀληθινῆς] ἀληθῶς S mg.   12 fort. οὐδ' ⟨ὑπὲρ⟩ τῆς, cf. xxvii 69   14 ἐφ' ὑμῖν Seager, cf. xxx 2 : ὑμῖν codd.
In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ
Ο ΥΣΤΕΡΟΣ Β
Η̄ Δ̄Δ̄Δ̄ ἕως ὧδε

XXXII

ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δανεισάμενος παρὰ Δήμωνος, ἑνὸς τῶν Δημοσθένους συγγενῶν,
ἔμπορός τις, Πρῶτος ὄνομα, ἐπρίατο τοῦ ἀργυρίου σῖτον ἐν
Συρακούσαις, καὶ τοῦτον ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας ἐπὶ νεὼς ἧς
Ἡγέστρατος ἐναυκλήρει. Ἡγέστρατος δὲ καὶ Ζηνόθεμις, πρὸς
ὃν ἐστιν ἡ παραγραφή, Μασσαλιῶται μὲν ἦσαν τὸ γένος, κα-
[881] κούργημα δὲ τοιοῦτον ἐν Συρακούσαις ἐκακούργησαν, ὡς ὁ ῥήτωρ
φησίν. ἐδανείσαντο χρήματα, ταῦτα δ' εἰς μὲν τὴν ναῦν οὐκ
ἐνέθεντο, λάθρᾳ δ' εἰς τὴν Μασσαλίαν ἀπέστειλαν, ἀποστερῆσαι
2 τοὺς δανείσαντας βεβουλευμένοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐγέγραπτ' ἐν τῷ
συμβολαίῳ, εἰ πάθοι τι ἡ ναῦς, μὴ ἀπαιτεῖσθαι αὐτοὺς τὰ
χρήματα, ἐσκέψαντο καταδῦσαι τὴν ναῦν. νύκτωρ οὖν ἐν τῷ
πλῷ κατελθὼν ὁ Ἡγέστρατος διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος.
φωραθεὶς δὲ καὶ φεύγων τοὺς ἐπιβάτας εἰς τὴν θάλασσαν εἰσπίπτει
καὶ παραχρῆμ' ἀπόλλυται. ὁ τοίνυν Ζηνόθεμις, ὁ κοινωνός, ὥς
φησιν ὁ ῥήτωρ, τοῦ Ἡγεστράτου, μόλις σωθείσης εἰς Ἀθήνας
τῆς νεώς, ἠμφισβήτει τοῦ σίτου, λέγων εἶναι τὸν σῖτον Ἡγεστρά-
3 του, ἐκεῖνον δὲ παρ' ἑαυτοῦ δεδανεῖσθαι χρήματα. ἐνστάντων δὲ
αὐτῷ τοῦ τε Πρώτου καὶ τοῦ Δήμωνος, ἀμφοτέροις ἔλαχε δίκην
ἐμπορικήν. καὶ τὸν Πρῶτον ἐξ ἐρήμης ἑλὼν ἑκόντα, ὥς φησι
Δημοσθένης, καὶ συγκακουργοῦντα, εἰσάγει καὶ τὸν Δήμωνα
δεύτερον εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ παραγράφεται μὴ εἰσαγώγιμον
εἶναι τὴν δίκην, νόμον παρεχόμενος τὸν διδόντα τοῖς ἐμπόροις
τὰς δίκας εἶναι περὶ τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων·
4 Ζηνοθέμιδι δέ φησι μηδὲν συμβόλαιον εἶναι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ
μὲν ἀγών ἐστι παραγραφικός, ὁ δὲ λόγος, ὡς τῆς εὐθυδικίας τοῦ
πράγματος εἰσηγμένης, οὕτως εἴρηται περὶ τοῦ μὴ Ζηνοθέμιδος
εἶναι τὸν σῖτον, ἀλλὰ τοῦ Πρώτου, ᾧ ὁ Δήμων ἐδάνεισε τὸ

11 *καταδῦσαι* Reiske : *καταλῦσαι* vulg. 18 *αὐτῷ* Reiske : *αὐτῶν* F D alterum *τοῦ* Aldina : om. F D

ἀργύριον. οὐ γὰρ βούλεται δοκεῖν ῥήματι τοῦ νόμου μόνον ἰσχυρίζεσθαι κατὰ τὸ πρᾶγμ' ἀδικῶν, ἀλλὰ δείκνυσιν ὡς θαρρεῖ [882] μὲν καὶ τῇ εὐθείᾳ, ἐκ περιουσίας δ' αὐτῷ καὶ παραγραφὴν ὁ νόμος δίδωσι.

Ἄνδρες δικασταί, βούλομαι παραγεγραμμένος μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, περὶ τῶν νόμων πρῶτον εἰπεῖν, καθ' οὓς παρεγραψάμην. οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰς δίκας εἶναι τοῖς ναυκλήροις καὶ τοῖς ἐμπόροις τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων, καὶ περὶ ὧν ἂν ὦσι συγγραφαί· ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα δικάζηται, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. τουτῳὶ τοίνυν Ζηνοθέμιδι πρὸς μὲν 2 ἐμὲ ὅτι οὐδὲν ἦν συμβόλαιον οὐδὲ συγγραφή, καὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἐγκλήματι· δανεῖσαι δέ φησιν Ἡγεστράτῳ ναυκλήρῳ, τούτου δ' ἀπολομένου ἐν τῷ πελάγει, ἡμᾶς τὸ ναῦλον σφετερίσασθαι· τουτὶ τὸ ἔγκλημ' ἐστίν. ἐκ δὴ τοῦ αὐτοῦ λόγου τήν τε δίκην οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν μαθήσεσθε, καὶ τὴν ὅλην ἐπιβουλὴν καὶ πονηρίαν τουτουὶ τοῦ ἀνθρώπου ὄψεσθε. δέομαι δ' ὑμῶν πάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ 3 ἄλλῳ τινὶ πώποτε πράγματι τὸν νοῦν προσέσχετε, καὶ τούτῳ προσέχειν· ἀκούσεσθε γὰρ ἀνθρώπου τόλμαν καὶ πονηρίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἄνπερ ἐγὼ τὰ πεπραγμέν' αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς [883] πολλάκις εἰπεῖν δυνηθῶ. οἶμαι δέ.

Ζηνόθεμις γὰρ οὑτοσί, ὢν ὑπηρέτης Ἡγεστράτου τοῦ 4 ναυκλήρου, ὃν καὶ αὐτὸς ἔγραψεν ἐν τῷ ἐγκλήματι ὡς ἐν τῷ πελάγει ἀπώλετο (πῶς δέ, οὐ προσέγραψεν, ἀλλ' ἐγὼ φράσω), ἀδίκημα τοιουτονὶ μετ' ἐκείνου συνεσκευάσατο. χρήματ' ἐν ταῖς Συρακούσαις ἐδανείζεθ' οὗτος κἀκεῖνος.

2 δείκνυσι μὲν ὡς θαρρεῖ F D : corr. Reiske 3 αὐτῷ D (Wolf) : αὐτῶν F 11 τούτῳ codd. : corr. Blass 13 ⟨τῷ⟩ ναυκλήρῳ post Reiskium Naber 15 καὶ τουτὶ A δὴ S A : δὲ vulg. 18 ὑμῶν πάντων S : πάντων ὑμῶν A : ὑμῶν ἁπάντων vulg. 19 προσέσχετε Reiske : προσέχετε codd. 20 προσέχειν vulg., cf. xli 20, xlviii 36, Isae. viii 4 : προσχεῖν S Q : προσσχεῖν edd. Turr. 27 ἐδανείζοντο A οὑτοσὶ A

ὡμολόγει δ' ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς τούτῳ δανείζοντας, εἴ τις
ἔροιτο, ἐνεῖναι σῖτον ἐν τῇ νηὶ τούτῳ πολύν, οὗτος δὲ πρὸς
τοὺς ἐκείνῳ τὸν γόμον οἰκεῖον ἔχειν αὐτὸν τῆς νεώς· ὧν δ'
ὁ μὲν ναύκληρος, ὁ δ' ἐπιβάτης, ἐπιστεύοντ' εἰκότως ἃ περὶ
5 ἀλλήλων ἔλεγον. λαμβάνοντες δὲ τὰ χρήματα, οἴκαδ'
ἀπέστελλον εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ναῦν
εἰσέφερον. οὐσῶν δὲ τῶν συγγραφῶν, ὥσπερ εἰώθασιν
ἅπασαι, σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, ἵν' ἀπο-
στερήσαιεν τοὺς δανείσαντας, τὴν ναῦν καταδῦσαι ἐβουλεύ-
σαντο. ὁ μὲν οὖν Ἡγέστρατος, ὡς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπῆραν
δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν πλοῦν, καταβὰς τῆς νυκτὸς εἰς κοίλην
ναῦν διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος. οὑτοσὶ δ', ὡς οὐδὲν
εἰδώς, ἄνω μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν διέτριβεν. ψόφου
δὲ γενομένου, αἰσθάνονται οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ὅτι κακόν τι ἐν
6 κοίλῃ νηὶ γίγνεται, καὶ βοηθοῦσι κάτω. ὡς δ' ἡλίσκεθ' ὁ
Ἡγέστρατος καὶ δίκην δώσειν ὑπέλαβεν, φεύγει καὶ διω-
κόμενος ῥίπτει αὑτὸν εἰς τὴν θάλατταν, διαμαρτὼν δὲ τοῦ
λέμβου διὰ τὸ νύκτ' εἶναι, ἀπεπνίγη. ἐκεῖνος μὲν οὕτως,
[884] ὥσπερ ἄξιος ἦν, κακὸς κακῶς ἀπώλετο, ἃ τοὺς ἄλλους ἐπε-
7 βούλευσε ποιῆσαι, ταῦτα παθὼν αὐτός. οὑτοσὶ δ' ὁ κοινω-
νὸς αὐτοῦ καὶ συνεργὸς τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἐν τῷ πλοίῳ
παρὰ τἀδικήματα, ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἀλλ' ἐκπεπληγμένος καὶ
αὐτός, ἔπειθεν τὸν πρῳρέα καὶ τοὺς ναύτας εἰς τὸν λέμβον
ἐκβαίνειν καὶ ἐκλιπεῖν τὴν ναῦν τὴν ταχίστην, ὡς ἀνελπίστου
τῆς σωτηρίας οὔσης καὶ καταδυσομένης τῆς νεὼς αὐτίκα
μάλα, ἵν', ὅπερ διενοήθησαν, τοῦτ' ἐπιτελεσθείη καὶ ἡ ναῦς
8 ἀπόλοιτο καὶ τὰ συμβόλαι' ἀποστερήσαιεν. ἀποτυχὼν δὲ

1 ἐκεῖνος μὲν] οὗτος μὲν S 2 οὗτος S: οὑτοσὶ vulg. 3 αὐτὸν ἔχειν A ὧν A: ὡς S: ἦν vulg. 6 Μεσσαλίαν S corr. 10 ἡγε-στρατηγος ut vid. S[1] ἀπηῖραν δυεῖν S 16 ὑπελάμβανε A, cf. § 21 διωκόμενος S: ἐκδιωκόμενος vulg.: malim καταδιωκόμενος 18 μὲν S, cf. Antiph. vi 14, Lys. ix 7: μὲν οὖν vulg. 22 παρ' αὐτὰ τἀδ. Herwerden 24 ἐμβαίνειν καὶ ἐκλείπειν A 26 τοῦτ' ἐπιτελεσθείη S A Bekk. Anecd. p. 149. 14: τουτὶ τελεσθείη F Q D

τούτου, καὶ τοῦ παρ᾽ ἡμῶν συμπλέοντος ἐναντιωθέντος καὶ
τοῖς ναύταις μισθούς, εἰ διασῴσειαν τὴν ναῦν, μεγάλους
ἐπαγγειλαμένου, σωθείσης εἰς Κεφαλληνίαν τῆς νεὼς διὰ
τοὺς θεοὺς μάλιστά γε, εἶτα καὶ διὰ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρετήν,
πάλιν μετὰ τῶν Μασσαλιωτῶν τῶν τοῦ Ἡγεστράτου πολιτῶν
μὴ καταπλεῖν Ἀθήναζε τὸ πλοῖον ἔπραττε, λέγων ὡς αὐτός
τε καὶ τὰ χρήματ᾽ ἐκεῖθέν ἐστι, καὶ ὁ ναύκληρος εἴη καὶ οἱ
δεδανεικότες Μασσαλιῶται. ἀποτυχὼν δὲ καὶ τούτου, καὶ 9
τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ γνόντων Ἀθήναζε τὴν
ναῦν καταπλεῖν, ὅθενπερ ἀνήχθη, ὃν οὐδ᾽ ἂν εἷς ἐλθεῖν ᾤετο
δεῦρο τολμῆσαι τοιαῦτά γ᾽ ἐσκευωρημένον καὶ πεποιηκότα,
οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἀναιδείᾳ
καὶ τόλμῃ, ὥστ᾽ οὐκ ἐλήλυθεν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ σίτου
τοῦ ἡμετέρου ἀμφισβητήσας ἡμῖν δίκην προσείληχεν.

Τί οὖν ποτ᾽ ἐστὶν τὸ αἴτιον, καὶ τῷ ποτ᾽ ἐπηρμένος οὗτος 10
καὶ ἐλήλυθεν καὶ τὴν δίκην εἴληχεν; ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἄνδρες
δικασταί, ἀχθόμενος μὲν νὴ τὸν Δία καὶ θεούς, ἀναγκαζό- [885]
μενος δέ. ἔστιν ἐργαστήρια μοχθηρῶν ἀνθρώπων συνεστη-
κότων ἐν τῷ Πειραιεῖ· οὓς οὐδ᾽ ὑμεῖς ἀγνοήσετ᾽ ἰδόντες. ἐκ 11
τούτων ἕνα, ἡνίχ᾽ οὗτος ἔπραττεν ὅπως ἡ ναῦς μὴ καταπλεύ-
σεται δεῦρο, πρεσβευτὴν ἐκ βουλῆς τινα λαμβάνομεν γνώ-
ριμον οὑτωσί, ὅ τι δ᾽ ἦν οὐκ εἰδότες, ἀτύχημ᾽ οὐδὲν ἔλαττον,
εἰ οἷόν τ᾽ εἰπεῖν, ἀτυχήσαντες ἢ τὸ ἐξ ἀρχῆς πονηροῖς ἀνθρώ-
ποις συμμεῖξαι. οὗτος ὁ πεμφθεὶς ὑφ᾽ ἡμῶν (Ἀριστοφῶν
ὄνομ᾽ αὐτῷ), ὃς καὶ τὰ τοῦ Μικκαλίωνος πράγματ᾽ ἐσκευώ-
ρηται (ταῦτα γὰρ νῦν ἀκούομεν), ἠργολάβηκεν αὐτὸς καὶ
κατεπήγγελται τουτῳί, καὶ ὅλως ἐστὶν ὁ πάντα πράττων

1 *συμπλέοντος* cf. xxxiv 26, xxxv 33] *ἐμπλέοντος* A *ἐναντιωθέντος* om. A *καὶ* sequ. eraso 2 *μισθούς* om. S : post *ναῦν* colloc. edd. Turr. cum F Q *διασωσειαν* S : *διασώσαιεν* vulg. 3 *Κεφαληνίαν* S, it. 9 *Κεφαληνίᾳ* *νεὼς ὡς* S 4 *καὶ* om. F Q D 16 *καὶ ἐλήλυθε* vulg. : *κατελήλυθε(ν)* S Q : *τ᾽ ἐλήλυθεν* D 18 *ἐργαστήριον* A 19 *ἀγνοήσαιτ᾽* A (Blass *ἂν* addito) 20 *καταπλεύσηται* S : *καταπλευσεῖται* vulg. (etiam A) 22 *ἦν* S : *ἦν τοιοῦτος* vulg. *ειδοντες* S *οὐδενὸς* A (Dobree) 23 *ἢ*] *καὶ* S : secl. Dobree *τὸ*] *τό γε* A 24 *οὗτος ὁ* vulg. : *οὗτος* A : *οὑτοσὶ* S

12 οὗτος· ὁδὶ δ' ἄσμενος δέδεκται ταῦτα. ὡς γὰρ διήμαρτεν τοῦ διαφθαρῆναι τὸ πλοῖον, οὐκ ἔχων ἀποδοῦναι τὰ χρήματα τοῖς δανείσασιν (πῶς γάρ; ἅ γ' ἐξ ἀρχῆς μὴ ἐνέθετο) ἀντιποιεῖται τῶν ἡμετέρων, καί φησι τῷ Ἡγεστράτῳ ἐπὶ τούτῳ τῷ σίτῳ δεδανεικέναι ὃν ὁ παρ' ἡμῶν ἐπιπλέων ἐπρίατο. οἱ δὲ δανεισταὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐξηπατημένοι, ὁρῶντες ἑαυτοῖς ἀντὶ τῶν χρημάτων ἄνθρωπον πονηρὸν χρήστην, ἄλλο δ' οὐδέν, ἐλπίδ' ἔχοντες ὑπὸ τούτου παρακρουσθέντων ὑμῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀπολήψεσθαι τὰ ἑαυτῶν, ὃν ἴσασιν ψευδόμενον ταῦτα καθ' ἡμῶν, τούτῳ συνδικεῖν ἀναγκάζονται τοῦ συμφέροντος εἵνεκα τοῦ ἑαυτῶν.

13 Τὸ μὲν οὖν πρᾶγμ' ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, ὡς εἰπεῖν ἐν κεφαλαίῳ, τοιοῦτόν ἐστιν. βούλομαι δὲ τοὺς μάρτυρας ὧν λέγω πρῶτον ὑμῖν παρασχόμενος, μετὰ ταῦτ' ἤδη καὶ τἄλλα διδάσκειν. καί μοι λέγε τὰς μαρτυρίας.

[886] ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφίκετο δεῦρο τὸ πλοῖον, γνόντων τῶν Κεφαλλήνων ἀντιπράττοντος τούτου, ὅθεν ἐξέπλευσε τὸ πλοῖον, ἐνταῦθα καὶ καταπλεῖν αὐτό, τὴν μὲν ναῦν οἱ ἐπὶ τῇ νηὶ δεδανεικότες ἐνθένδ' εὐθέως εἶχον, τὸν δὲ σῖτον ὁ ἠγορακὼς εἶχεν· ἦν δ' οὗτος ὁ ἡμῖν τὰ χρήματ' ὀφείλων. μετὰ ταῦθ' ἧκεν οὗτος ἔχων τὸν παρ' ἡμῶν πεμφθέντα πρεσβευτήν, τὸν Ἀριστοφῶντα, καὶ ἠμφεσβήτει τοῦ σίτου, φάσκων
15 Ἡγεστράτῳ δεδανεικέναι. 'τί λέγεις, ἄνθρωπε;' εὐθέως ὁ Πρῶτος (τοῦτο γὰρ ἦν τοὔνομα τῷ τὸν σῖτον εἰσαγαγόντι, τῷ τὰ χρήμαθ' ἡμῖν ὀφείλοντι) 'σὺ χρήματα δέδωκας Ἡγεστράτῳ, μεθ' οὗ τοὺς ἄλλους ἐξηπάτηκας, ὅπως δανεί-

3 γ' om. S 6 ἠπατημένοι Harpocr. s. v. χρήστης 7 ἄλλο δ' οὐδέν SA: ἀλλ' οὐδ' FQD 8 ἐλπίδας A 11 ἕνεκα SA 14 ἤδη S (me teste) A: δὴ vulg. 20 ἐνθάδε FQD 22 πρεσβευτὴν πεμφθέντα FQD 23 τὸν om. A ἠμφεσβήτει S[1] D: ἠμφισβήτει vulg. 24 ante ὁ Πρῶτος add. ὁ ἄνθρωπος vulg., cf. § 25: om. SA

σηται, καὶ σοὶ πολλάκις λέγοντος ὅτι τοῖς προϊεμένοις ἀπο-
λεῖται τὰ χρήματα; σὺ οὖν ταῦτ' ἀκούων αὐτὸς ἂν προήκω;'
ἔφη καὶ ἀναιδὴς ἦν. 'οὐκοῦν εἰ τὰ μάλιστ' ἀληθῆ λέγεις,'
τῶν παρόντων τις ὑπέλαβεν, 'ὁ σὸς κοινωνὸς καὶ πολίτης,
ὁ Ἡγέστρατος, ὡς ἔοικεν, ἐξηπάτηκέν σε, καὶ ὑπὲρ τούτων
αὐτὸς αὑτῷ θανάτου τιμήσας ἀπόλωλεν.' 'καὶ ὅτι γ',' ἔφη 16
τις τῶν παρόντων, 'ἁπάντων ἐστὶ συνεργὸς οὗτος ἐκείνῳ,
σημεῖον ὑμῖν ἐρῶ· πρὸ γὰρ τοῦ διακόπτειν ἐπιχειρῆσαι τὴν
ναῦν, τίθενται πρός τινα τῶν συμπλεόντων οὗτος καὶ ὁ
Ἡγέστρατος συγγραφήν. καίτοι εἰ μὲν εἰς πίστιν ἔδωκας,
τί πρὸ τοῦ κακουργήματος ἂν τὰ βέβαι' ἐποιοῦ; εἰ δ' ἀπι-
στῶν ἐτύγχανες, τί οὐχ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δίκαι' ἐλάμβανες
ἐν τῇ γῇ;' τί ἂν τὰ πολλὰ λέγοι τις; ἦν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν 17
πλέον ἡμῖν ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' εἴχετο τοῦ σίτου. ἐξῆγεν [887]
αὐτὸν Πρῶτος καὶ ὁ κοινωνὸς τοῦ Πρώτου, Φέρτατος· οὑτοσὶ
δ' οὐκ ἐξήγετο, οὐδ' ἂν ἔφη διαρρήδην ὑπ' οὐδενὸς ἐξαχθῆναι,
εἰ μὴ αὐτὸν ἐγὼ ἐξάξω. μετὰ ταῦτα προὐκαλεῖθ' ὁ Πρῶτος 18
αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν τῶν Συρακοσίων, κἂν μὲν
ἐωνημένος τὸν σῖτον ἐκεῖνος φαίνηται καὶ τὰ τέλη κείμεν'
ἐκείνῳ καὶ τὰς τιμὰς ὁ διαλύων ἐκεῖνος, τοῦτον πονηρὸν ὄντ'
ἀξιοῦμεν ζημιοῦσθαι, εἰ δὲ μή, καὶ τὰ διάφορ' ἀπολαβεῖν καὶ
τάλαντον προσλαβεῖν, καὶ τοῦ σίτου ἀφιστάμεθα. ταῦτ'
ἐκείνου προκαλουμένου καὶ λέγοντος καὶ ἡμῶν οὐδὲν ἦν
πλέον, ἀλλ' ἦν αἵρεσις ἢ τοῦτον ἐξάγειν ἢ ἀπολωλεκέναι
σωθέντα καὶ παρόντα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν. ὁ γὰρ αὖ Πρῶτος 19
διεμαρτύρετ' ἐξάγειν, βεβαιῶν ἀναπλεῖν ἐθέλειν εἰς τὴν
Σικελίαν· εἰ δὲ ταῦτ' ἐθέλοντος αὐτοῦ προησόμεθ' ἡμεῖς

1 λέγοντος r A corr. : λέγοντα vulg. προεμένοις F Q D 3 εἰ S A : εἰ καὶ vulg. 5 τούτου A 8 ὑμῖν] ἡμῖν S 9 ὁ S A soli 10 συγγραφήν S : βιβλίον σ. vulg. ἔδωκας S A : δέδωκας F Q D 14 ἀντείχετο A 15 Πρῶτος S : ὁ Π. vulg. 17 ἐγὼ αὐτὸν A 18 alterum τὴν om. S 20 ἐκείνῳ A : ἐκείνου vulg. 21 ἠξιοῦμεν A 21–22 καὶ τάλ. προσλαβεῖν om. A 24 post ἐξάγειν add. ἡμᾶς A : om. cett. 25 καὶ om. F Q D 26 διεμαρτύρατο A βεβαιῶν mg. ed. Paris. a. 1570 : βεβαιοῦν codd. 27 αὑτοῦ S : αὐτοῦ vulg. προησόμεθα Reiske : ποιησόμεθα A : προήσομεν vulg.

τούτῳ τὸν σῖτον, οὐδὲν αὐτῷ μέλειν. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ
λέγω, καὶ οὔτ' ἂν ἐξαχθῆναι ἔφη, εἰ μὴ ὑπ' ἐμοῦ, οὔθ' ἃ
προὐκαλεῖτο περὶ τοῦ ἀναπλεῖν ἐδέχετο, ἔν τε τῷ πλῷ τὴν
συγγραφὴν ἔθετο, λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

20 Ἐπειδὴ τοίνυν οὔτ' ἐξάγεσθαι ἤθελεν ὑπὸ τοῦ Πρώτου
οὔτ' εἰς τὴν Σικελίαν ἀναπλεῖν ἐπὶ τὰ δίκαια, προειδὼς θ'
ἅπαντ' ἐφαίνετο, ἃ ὁ Ἡγέστρατος ἐκακούργει, λοιπὸν ἦν
ἡμῖν τοῖς ἐνθένδε μὲν πεποιημένοις τὸ συμβόλαιον, παρει-
ληφόσι δὲ τὸν σῖτον παρὰ τοῦ δικαίως ἐκεῖ πριαμένου, ἐξά-
21 γειν τοῦτον. τί γὰρ ἂν καὶ ἄλλ' ἐποιοῦμεν; οὔπω γὰρ
[888] τοῦτό γ' οὐδεὶς ἡμῶν τῶν κοινωνῶν ὑπέλαβεν, ὡς ὑμεῖς
γνώσεσθέ ποτ' εἶναι τούτου τὸν σῖτον, ὃν καταλιπεῖν οὗτος
ἔπειθεν τοὺς ναύτας, ὅπως ἀπόλοιτο τοῦ πλοίου καταδύντος.
ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ μηδὲν προσήκειν αὐτῷ.
τίς γὰρ ἂν τὸν ἑαυτοῦ σῖτον ἔπειθε προέσθαι τοὺς σῴζειν
βουλομένους; ἢ τίς οὐκ ἂν ἔπλει δεξάμενος τὴν πρόκλησιν
22 εἰς τὴν Σικελίαν, οὗ ταῦτ' ἦν ἐλέγξαι καθαρῶς; καὶ μὴν
οὐδὲ τοῦτ' ἐμέλλομεν ὑμῶν καταγνώσεσθαι, ὡς εἰσαγώγιμον
ψηφιεῖσθε τούτῳ τὴν δίκην περὶ τούτων τῶν χρημάτων, ἃ
κατὰ πολλοὺς τρόπους οὗτος ἔπραττεν ὅπως μὴ εἰσαγώγιμα
δεῦρ' ἔσται, πρῶτον μὲν ὅτ' αὐτὰ καταλιπεῖν τοὺς ναύτας
ἔπειθεν, εἶθ' ὅτ' ἐν Κεφαλληνίᾳ μὴ δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν
23 ἔπραττεν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν γένοιτο, εἰ
Κεφαλλῆνες μέν, ὅπως τοῖς Ἀθηναίοις σωθῇ τὰ χρήματα,
δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἔκριναν, ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι τὰ

3 πλῷ A, cf. Arg. § 2: πλοίῳ S: πλείω vulg. 9 ἐνθένδε μὲν] ἐνθάδε F Q D παρειληφόσι (οσι in ras. ii litt.) S 11 καὶ om. A 12 ὑπέλαβεν S A: ὑπελάμβανεν vulg. 13 καταλείπειν S, sed cf. § 22 17 ἢ] εἰ S[1] 19 ἔμελλον codd.: ἐμέλλομεν Reiske ἡμῶν S 20 ψηφιεῖσθε (ψηφιεῖσθαι pr. m.) τούτῳ S: τούτῳ ψηφιεῖσθε vulg. 23 ἔπειθον S 24 ἔπραττον S (ρατт in ras.) 25 τοῖς om. Q D: hab. Bekk. Anecd. p. 159. 30

τῶν πολιτῶν τοῖς καταποντίσαι βουληθεῖσιν δοῦναι γνοίητε, καὶ ἃ μὴ καταπλεῖν ὅλως οὗτος δεῦρ' ἔπραττεν, ταῦτ' εἰσαγώγιμα τούτῳ ψηφίσαισθε; μὴ δῆτ', ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. λέγε δή μοι τί παραγέγραμμαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Λέγε δή μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν ἐκ τῶν νόμων παρεγραψάμην μὴ εἰσαγώ- 24
γιμον εἶναι τὴν δίκην, ἱκανῶς οἴομαι δεδεῖχθαι· τέχνην δ'
ἀκούσεσθε τοῦ σοφοῦ τοῦ ταῦτα πάντα συντεθηκότος, τοῦ
Ἀριστοφῶντος. ὡς γὰρ ἐκ τῶν πραγμάτων ἁπλῶς οὐδὲν
ἑώρων δίκαιον ἑαυτοῖς ἐνόν, ἐπικηρυκεύονται τῷ Πρώτῳ καὶ
πείθουσι τὸν ἄνθρωπον ἐνδοῦναι τὰ πράγμαθ' ἑαυτοῖς, πράτ- [889]
τοντες μὲν ὡς ἔοικεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦτο, ὡς ἡμῖν νῦν φα-
νερὸν γέγονεν, οὐ δυνάμενοι δὲ πεῖσαι. ὁ γὰρ Πρῶτος, ἕως 25
μὲν ᾤετο τὸν σῖτον κέρδος ἐλθόντα ποιήσειν, ἀντείχετο
τούτου, καὶ μᾶλλον ᾑρεῖτ' αὐτός τε κερδᾶναι καὶ ἡμῖν τὰ
δίκαι' ἀποδοῦναι, ἢ κατακοινωνήσας τούτοις τῆς μὲν ὠφελίας
τούτους ποιῆσαι μερίτας, ἡμᾶς δ' ἀδικῆσαι· ὡς δὲ δεῦρ'
ἥκοντος αὐτοῦ καὶ περὶ ταῦτα πραγματευομένου, ἐπανῆκεν ὁ
σῖτος, ἄλλην εὐθέως ἔλαβεν γνώμην. καὶ ἅμα (εἰρήσεται 26
γάρ, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσα πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια) καὶ ἡμεῖς
οἱ δεδανεικότες προσεκρούομεν αὐτῷ καὶ πικρῶς εἴχομεν, τῆς
τε ζημίας ἐφ' ἡμᾶς ἰούσης τῆς περὶ τὸν σῖτον καὶ συκοφάντην
ἀντὶ χρημάτων αἰτιώμενοι τοῦτον ἡμῖν κεκομικέναι. ἐκ τού-

2 ὅλως om. A 3 ψηφισησθε SA δῆτα A: δήπου vulg.: δήπου γ' S 8 παρεγραψάμην] παρεγεγραμην S 10 ἀκούσεσθαι S^1 D τοῦ σοφοῦ] σοφ (i.e. σοφὴν) S^1 συντεθεικότος SA: συντεταχότος vulg. 14 νυνὶ A 15 ante Πρῶτος add. ἄνθρωπος ὁ codd., cf. § 15: del. Schaefer 16 ἀντείχετο ἐλθόντα ποιήσειν S 22 ἄνδρες SAD: ὦ ἄνδρες vulg. πᾶσα om. FQD 24 περὶ Wolf: ἐπὶ codd.

των, οὐδὲ φύσει χρηστὸς ὢν ἅνθρωπος δῆλον ὅτι, ἐπὶ τούτους
ἀποκλίνει, καὶ συγχωρεῖ τὴν δίκην ἔρημον ὀφλεῖν, ἣν οὗτος
27 αὐτῷ λαγχάνει τότε, ὅτ' οὔπω ταὔτ' ἐφρόνουν. εἰ μὲν γὰρ
ἀφῆκε τὸν Πρῶτον, ἐξελήλεγκτ' ἂν εὐθέως ἡμᾶς συκοφαντῶν·
ὀφλεῖν δὲ παρὼν ἐκεῖνος οὐ συνεχώρει, ἵν' ἐὰν μὲν αὐτῷ
ποιῶσιν ἃ ὡμολογήκασιν—, εἰ δὲ μή, τὴν ἔρημον ἀντιλάχῃ.
ἀλλὰ τί ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ ἃ γέγραφεν οὗτος εἰς τὸ ἔγκλημ'
ἐποίει, οὐκ ὀφλεῖν ἂν δίκην δικαίως, ἀλλ' ἀποθανεῖν Πρῶτος
ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ γὰρ ἐν κακοῖς καὶ χειμῶνι τοσοῦτον οἶνον
ἔπινεν ὥσθ' ὅμοιον εἶναι μανίᾳ, τί οὐκ ἄξιός ἐστι παθεῖν;
28 ἢ εἰ γράμματ' ἔκλεπτεν; εἰ ὑπανέῳγεν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν
[890] αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς ὑμεῖς ὅπως ποτ' ἔχει διακρινεῖσθε· τῇ δ'
ἐμῇ δίκῃ μηδὲν ἐκείνης πρόσαγε. εἴ τί σ' ἠδίκηκεν ὁ Πρῶ-
τος ἢ λέγων ἢ ποιῶν, ἔχεις ὡς ἔοικε δίκην· οὐδεὶς ἡμῶν
ἐκώλυεν, οὐδὲ νῦν παραιτεῖται. εἰ σεσυκοφάντηκας, οὐ
29 περιεργαζόμεθα. νὴ Δί', ἀλλ' ἐκποδών ἐστιν ἅνθρωπος.
διά γ' ὑμᾶς, ἵνα τάς τε μαρτυρίας τὰς ἡμετέρας λίπῃ, καὶ
νῦν ὑμεῖς ὅ τι ἂν βούλησθε λέγητε κατ' αὐτοῦ. εἰ γὰρ μὴ
δι' ὑμῶν ἔρημος ἐγίγνεθ' ἡ δίκη, ἅμ' ἂν αὐτὸν προσεκαλοῦ
καὶ κατηγγύας πρὸς τὸν πολέμαρχον, καὶ εἰ μὲν κατέστησέ
σοι τοὺς ἐγγυητάς, μένειν ἠναγκάζετ' ἄν, ἢ σὺ παρ' ὧν λήψει
δίκην ἑτοίμους εἶχες, εἰ δὲ μὴ κατέστησεν, εἰς τὸ οἴκημ' ἂν
30 ᾔει. νῦν δὲ κοινωσάμενοι τὸ πρᾶγμα, ὁ μὲν διὰ σοῦ τὴν
γεγονυῖαν ἔκδειαν οὐκ ἀποδώσειν ἡμῖν οἴεται, σὺ δ' ἐκείνου
κατηγορῶν τῶν ἡμετέρων κύριος γενήσεσθαι. τεκμήριον δέ·
ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν κλητεύσω, σὺ δ' οὔτε κατηγγύησας οὔτε
νῦν κλητεύσεις.

1 ἅνθρωπος Schaefer : ἄνθρωπος vulg. (sine spiritu S) 2 συγχω-ρεῖν S ὄφλει S (ν eraso) 3 ταὐτὰ S A : ταῦτα vulg. 8 Πρῶτος S : ὁ Π. vulg. 10 ἐστι A et (ex ειστι) S : εἴη vulg. 11 εἰ ὑπανέῳγεν S : ἢ εἰ ὑπ. A F Q D 12 αὐτοὶ om. F Q D δια-κρίνεσθε S A 15 ἐκώλυεν S : ἐκώλυσεν vulg. : σε κωλύσειεν A εἰ S : εἰ δὲ vulg. 16 ἅνθρωπος Bekker : ἄνθρωπος codd. (sine spiritu S) 17 ὑμετέρας S λίπει S : λείπῃ A 18 γὰρ μὴ S : μὴ γὰρ vulg. : γὰρ A 23 ᾔει] ἀπῆκτο A τὴν om. S 24 ἔκδειαν A F[1] D : ἔνδειαν S F corr. Q 26 δ' οὔτε] δ' οὐ S 27 κλητεύεις S

*Ἔτι τοίνυν ἑτέρα τις ἐστὶν ἐλπὶς αὐτοῖς τοῦ παρακρού- 31
σεσθαι καὶ φενακιεῖν ὑμᾶς. αἰτιάσονται Δημοσθένην, καὶ
ἐκείνῳ ἐμὲ πιστεύοντα φήσουσιν ἐξάγειν τουτονί, ὑπολαμ-
βάνοντες τῷ ῥήτορα καὶ γνώριμον εἶναι ἐκεῖνον πιθανὴν ἔχειν
τὴν αἰτίαν. ἐμοὶ δ' ἐστὶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Δημο-
σθένης οἰκεῖος γένει (καὶ πάντας ὑμῖν ὄμνυμι τοὺς θεοὺς ἦ μὴν
ἐρεῖν τἀληθῆ), προσελθόντος δ' αὐτῷ μου καὶ παρεῖναι καὶ 32
βοηθεῖν ἀξιοῦντος εἴ τι ἔχοι, 'Δήμων,' ἔφη, 'ἐγὼ ποιήσω
μὲν ὡς ἂν σὺ κελεύῃς (καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη). δεῖ μέντοι
καὶ τὸ σαυτοῦ καὶ τοὐμὸν λογίσασθαι. ἐμοὶ συμβέβηκεν,
ἀφ' οὗ περὶ τῶν κοινῶν λέγειν ἠρξάμην, μηδὲ πρὸς ἓν πρᾶγμ' [891]
ἴδιον προσεληλυθέναι· ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας αὐτῆς τὰ
τοιαῦτ' ἐξέστηκα . . . . .*

1 *παρακρούσασθαι* A F Q D 3 *με* A *ἐξαγαγεῖν* A 5 *ἐστὶ μέν* S : *ἐστίν* vulg. *ὦ ἄ. Ἀ.*] *ὁ* A 9 post *μέντοι* add. *σε* A: om. cett. 13 in fine mancam esse orationem et Reiskius vidit et signorum S S S S S tribus versibus indicatum est in S

In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

XXXIII

ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ παραγραφόμενος τὴν δίκην ἴδια μέν τινα συμβόλαια πρὸς Ἀπατούριον ἔχων ἄφεσιν ἐπ᾽ ἐκείνοις καὶ ἀπαλλαγὴν ἐποιήσατο, νῦν δ᾽ ὑπὲρ Παρμένοντος ἐγκαλεῖται καὶ ἀπαιτεῖται χρήματα. ὁ γὰρ Παρμένων πολίτης μὲν ἦν τοῦ ἐμπόρου τοῦ Ἀπατουρίου Βυζάντιος, φυγὴν δ᾽ ἐκ τῆς πατρίδος κατεδεδίκαστο. φίλῳ δὲ κατ᾽ ἀρχὰς τῷ Ἀπατουρίῳ χρώμενος, ὕστερον προσκρούσας εἰς δίκας ἦλθε, καὶ ἐδίωκε τὸν Ἀπατούριον πληγῶν τε καὶ βλάβης,
2 κἀκεῖνος αὖθις τῷ Παρμένοντι δίκην ἀντέλαχεν. ὁ μὲν οὖν Ἀπατούριος ἑνὶ διαιτητῇ τὸ πρᾶγμ᾽ ἐπιτραπῆναί φησιν Ἀριστοκλεῖ κἀκεῖνον καταγνῶναι τοῦ Παρμένοντος· διόπερ ἐπὶ τοῦτον ἥκει τὸν νῦν παραγραφόμενον τὴν δίκην, ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος γεγενῆσθαι φάσκων. ὁ δ᾽ οὐδὲν τούτων ὁμολογεῖ, ἀλλὰ πρῶτον μέν φησι τρισὶν αὐτοὺς ἐπιτρέψαι διαιτηταῖς, οὐχ ἑνὶ τῷ Ἀριστοκλεῖ, ἔπειτ᾽ ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος ἐν ταῖς συνθήκαις Ἄρχιππον γραφῆναι, κἀκείνας δ᾽ ἀφανισθῆναι τὰς συνθήκας κακουργίᾳ τοῦ Ἀπατουρίου, πείσαντος τὸν Ἀριστοκλέα τὸν
[892] ἔχοντ᾽ αὐτὰς μὴ κομίζειν εἰς μέσον, ἀλλὰ λέγειν ὡς ἀπολώλεκε
3 τὸ γραμματεῖον καθεύδων ὁ παῖς· ἑτέρας δ᾽ οὐκέτι γραφῆναι συνθήκας, οὐδ᾽ ἐπιτραπῆναι τὸ πρᾶγμα διαίτῃ, τῆς μὲν πρότερον ἀναιρεθείσης τῇ τῶν συνθηκῶν ἀπωλείᾳ, δευτέρας δ᾽ οὐκέτι συμβαθείσης αὐτοῖς· τὸν δ᾽ Ἀριστοκλέα παρὰ πάντα τὰ δίκαια κατὰ τοῦ Παρμένοντος ἀποφήνασθαι οὐκέτ᾽ ὄντα διαιτητήν, καὶ ταῦτ᾽ ἀποδημοῦντός τε τοῦ Παρμένοντος κατὰ συμφορὰν μεγάλην καὶ ἀπηγορευκότος αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ταῦτά τ᾽ οὖν ὁ τὴν δίκην φεύγων προτείνεται τὰ δίκαια καὶ παραγράφεται τὸν ἀγῶνα, λέγων ἐπὶ μὲν τοῖς γενομένοις αὐτῷ πρὸς Ἀπατούριον συμβολαίοις ἄφεσιν ὑπάρξαι, ὕστερον δ᾽ οὐδὲν ἔτι γεγενῆσθαι

1 ἴδια F D (Voemel): ἰδίᾳ edd. plerique 9 ἑνὶ Wolf: ἐν codd.
19 διαίτῃ τῆς Bekker: διαιτητὴς D: διαιτητῇ τῆς F

συμβόλαιον, περὶ δὲ τῶν τοιούτων τοὺς νόμους μὴ διδόναι δικάζεσθαι.

Τοῖς μὲν ἐμπόροις, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς ναυκλήροις
κελεύει ὁ νόμος εἶναι τὰς δίκας πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἐάν τι
ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἢ ἐνθένδε ποι πλέοντες ἢ ἑτέρωθεν
δεῦρο, καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν δεσμὸν ἔταξεν τοὐπιτίμιον, ἕως ἂν
ἐκτείσωσιν ὅ τι ἂν αὐτῶν καταγνωσθῇ, ἵνα μηδεὶς ἀδικῇ
μηδένα τῶν ἐμπόρων εἰκῇ. τοῖς δὲ περὶ τῶν μὴ γενομένων 2
συμβολαίων εἰς κρίσιν καθισταμένοις ἐπὶ τὴν παραγραφὴν
καταφεύγειν ἔδωκεν ὁ νόμος, ἵνα μηδεὶς συκοφαντῆται, ἀλλ' [893]
αὐτοῖς τοῖς τῇ ἀληθείᾳ ἀδικουμένοις τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν
ναυκλήρων αἱ δίκαι ὦσιν. καὶ πολλοὶ ἤδη τῶν φευγόντων
ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς παραγραψάμενοι κατὰ τὸν νόμον τουτονὶ
καὶ εἰσελθόντες εἰς ὑμᾶς ἐξήλεγξαν τοὺς δικαζομένους
ἀδίκως ἐγκαλοῦντας καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ ἐμπορεύεσθαι
συκοφαντοῦντας. ὁ μὲν οὖν μετὰ τούτου μοι ἐπιβεβουλευκὼς 3
καὶ τὸν ἀγῶνα τουτονὶ κατεσκευακὼς προϊόντος τοῦ λόγου
καταφανὴς ὑμῖν ἔσται· ἐγκαλοῦντος δέ μοι Ἀπατουρίου τὰ
ψευδῆ καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου, καὶ ὅσα μὲν ἐμοὶ
καὶ τούτῳ ἐγένετο συμβόλαια, πάντων ἀπαλλαγῆς καὶ ἀφέσεως γενομένης, ἄλλου δὲ συμβολαίου οὐκ ὄντος ἐμοὶ πρὸς
τοῦτον, οὔτε ναυτικοῦ οὔτ' ἐγγείου, παρεγραψάμην τὴν δίκην
μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι κατὰ τοὺς νόμους τουτουσί.

ΝΟΜΟΙ.

Ὡς τοίνυν παρὰ τοὺς νόμους τούτους εἴληχέ μοι τὴν 4
δίκην Ἀπατούριος καὶ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκεν, ἐκ πολλῶν
ὑμῖν τοῦτ' ἐπιδείξω. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολὺν

3 *δικασταί* S Q *γρ.* : *Ἀθηναῖοι* vulg. 5 *ἐμπορείῳ* S[1] ut saepius infra S 8 *μὴ* om. S 10 *μηδεὶς συκοφαντῆται* S A : *μὴ συκοφαντῶνται* vulg. 13 *τουτονὶ* S : *τοῦτον* cett. 22 *οὔτ' ἐμπορικοῦ οὔτ' ἰδιωτικοῦ* A *ἐγγείου* D Suid. : *ἐγγαίου* vulg. 27 *ὑμῖν*] *ἂν ὑμῖν* S

ἤδη χρόνον ἐπὶ τῆς ἐργασίας ὢν τῆς κατὰ θάλατταν, μέχρι
μέν τινος αὐτὸς ἐκινδύνευον, οὔπω δὲ ἔτη ἐστὶν ἑπτὰ ἀφ' οὗ
τὸ μὲν πλεῖν καταλέλυκα, μέτρια δ' ἔχων τούτοις πειρῶμαι
5 ναυτικοῖς ἐργάζεσθαι. διὰ δὲ τὸ ἀφῖχθαι πολλαχόσε καὶ
διὰ τὸ εἶναί μοι τὰς διατριβὰς περὶ τὸ ἐμπόριον γνωρίμως
ἔχω τοῖς πλείστοις τῶν πλεόντων τὴν θάλατταν· τούτοις δὲ
τοῖς ἐκ Βυζαντίου καὶ πάνυ οἰκείως χρῶμαι διὰ τὸ ἐνδιατρῖ-
[894] ψαι αὐτόθι. ἔχοντος δέ μου οὕτως ὡς λέγω, κατέπλευσαν
δεῦρο τρίτον ἔτος οὗτός τε καὶ πολίτης αὐτοῦ Παρμένων,
6 Βυζάντιος μὲν τὸ γένος, φυγὰς δ' ἐκεῖθεν. προσιόντες δέ
μοι ἐν τῷ ἐμπορίῳ οὗτος καὶ ὁ Παρμένων ἐμνήσθησαν περὶ
ἀργυρίου. ἔτυχεν δὲ οὑτοσὶ ὀφείλων ἐπὶ τῇ νηὶ τῇ ἑαυτοῦ
τετταράκοντα μνᾶς, καὶ οἱ χρῆσται κατήπειγον αὐτὸν ἀπαι-
τοῦντες καὶ ἐνεβάτευον εἰς τὴν ναῦν, εἰληφότες τῇ ὑπερημερίᾳ.
ἀπορουμένῳ δ' αὐτῷ μνᾶς μὲν δέκα ὁ Παρμένων ὡμολόγησεν
δώσειν, τριάκοντα δὲ μνᾶς ἐδεῖτό μου οὗτος συνευπορῆσαι,
αἰτιώμενος τοὺς χρήστας ἐπιθυμοῦντας τῆς νεὼς διαβεβλη-
κέναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἵνα κατάσχωσι τὴν ναῦν εἰς
7 ἀπορίαν καταστήσαντες τοῦ ἀποδοῦναι τὰ χρήματα. ἐμοὶ
μὲν οὖν οὐκ ἔτυχεν παρὸν ἀργύριον, χρώμενος δὲ Ἡρακλείδῃ
τῷ τραπεζίτῃ ἔπεισα αὐτὸν δανεῖσαι τὰ χρήματα λαβόντα
ἐμὲ ἐγγυητήν. ἤδη δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν πεπορισμένων,
ἔτυχεν προσκεκρουκώς τι τούτῳ ὁ Παρμένων· ὡμολογηκὼς
δ' εὐπορήσειν αὐτῷ δέκα μνᾶς, καὶ τούτων δεδωκὼς τὰς
τρεῖς, διὰ τὸ προειμένον ἀργύριον ἠναγκάζετο καὶ τὸ λοιπὸν
8 διδόναι. αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τοῦτο οὐκ ἐβούλετο ποιήσασθαι
τὸ συμβόλαιον, ἐμὲ δ' ἐκέλευεν πρᾶξαι ὅπως αὐτῷ ὡς
ἀσφαλέστατα ἕξει. λαβὼν δὲ [ἐγὼ] τὰς ἑπτὰ μνᾶς παρὰ

6 ⟨ἐν⟩ τούτοις Dobree 8 ὡς ἐγὼ λέγω A 10 προσελθόντες A 11 οὗτος . . . Παρμένων secl. Naber ὁ Παρμ. S A : Παρμ. vulg. 12 ἐν τῇ νηὶ A, cf. § 10 16 οὗτος S : οὑτοσὶ cett. 20 οὖν om. F Q D 22 ἐμὲ] με F Q D 23 τι om. A D 24 τούτων S vulg. : τούτῳ A 25 προειμένον Wolf : προιέμενον S A : προειρημένον vulg. 27 ἐκέλευσε A 28 ἐγὼ om. S

τοῦ Παρμένοντος, καὶ τὰς τρεῖς ἃς προειλήφει οὗτος παρ' ἐκείνου, ἀνθομολογησάμενος πρὸς τοῦτον, ὠνὴν ποιοῦμαι τῆς νεὼς καὶ τῶν παίδων, ἕως ἀποδοίη τάς τε δέκα μνᾶς ἃς δι' ἐμοῦ ἔλαβεν, καὶ τὰς τριάκοντα ὧν κατέστησεν ἐμὲ ἐγγυη-
τὴν τῷ τραπεζίτῃ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν [895]
μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὸν μὲν τρόπον τοῦτον ἀπήλλαξεν τοὺς χρήστας Ἀπα- 9
τούριος οὑτοσί. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ μετὰ ταῦτα τῆς τραπέζης ἀνασκευασθείσης, καὶ τοῦ Ἡρακλείδου κατ' ἀρχὰς κεκρυμμένου, ἐπιβουλεύει οὑτοσὶ τούς τε παῖδας ἐκπέμψαι Ἀθήνηθεν καὶ τὴν ναῦν ἐξορμίσαι ἐκ τοῦ λιμένος. ὅθεν ἐμοὶ πρὸς τοῦτον ἡ πρώτη διαφορὰ ἐγένετο. αἰσθόμενος γὰρ ὁ Παρμένων ἐξαγομένων τῶν παίδων ἐπιλαμβάνεται καὶ τὴν ναῦν κατεκώλυσεν αὐτὸν ἐξορμίζειν, καὶ μεταπεμψάμενος ἐμὲ
λέγει τὸ πρᾶγμα. ὡς δ' ἤκουσα, τοῦτον μὲν ἀνοσιώτατον 10
ἡγησάμην εἶναι τῷ ἐπιχειρήματι, ἐσκοπούμην δὲ ὅπως αὐτός τε ἀπολυθήσομαι τῆς ἐγγύης τῆς ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ὁ ξένος μὴ ἀπολεῖ ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ ἐδάνεισεν. καταστήσας δὲ φύλακας τῆς νεὼς διηγησάμην τοῖς ἐγγυηταῖς τῆς τραπέζης τὴν πρᾶξιν, καὶ παρέδωκα τὸ ἐνέχυρον, εἰπὼν αὐτοῖς ὅτι δέκα μναῖ ἐνείησαν τῷ ξένῳ ἐν τῇ νηί. ταῦτα δὲ πράξας κατηγγύησα τοὺς παῖδας, ἵν' εἴ τις ἔνδεια γίγνοιτο,
τὰ ἐλλείποντα ἐκ τῶν παίδων εἴη. καὶ ἐγὼ μὲν ἐπειδὴ 11
ἔλαβον τοῦτον ἀδικοῦντα, διωρθωσάμην ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ ξένου· ὁ δ' ὥσπερ ἀδικούμενος, ἀλλ' οὐκ ἀδικῶν ἐμέμφετό μοι, καὶ ἠρώτα εἰ οὐχ ἱκανόν μοι εἴη αὐτῷ ἀπολυθῆναι τῆς ἐγγύης τῆς πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀργυρίου τοῦ Παρμένοντος τὴν ναῦν κατεγγυῶ καὶ τοὺς παῖδας, καὶ

2 ἀνομολογησάμενος Schulze   ποιοῦμαι τῆς] ποιούμενος S^1 ut vid.   3 τε A solus   12 ἐκ om. S^1, add. sscr. ead. m.   23 ἔνδεια codd. : ἔκδεια Valesius ad Harpocr. 54   27 εἰ A : ἢ D : ἦ S F Q   αὐτῷ om. A   28 πρὸς τὴν in mg. a pr. m. S   τραπέζης S^1

[896] 12 ὑπὲρ ἀνθρώπου φυγάδος ἀπεχθανοίμην αὐτῷ. ἐγὼ δὲ τὸν πιστεύοντα ἐμαυτῷ τοσούτῳ ἔφην ἧττον ἂν περιιδεῖν, ὅσῳ φυγὰς ὢν καὶ ἀτυχῶν ἠδικεῖτο ὑπὸ τούτου. πάντα δὲ ποιήσας καὶ εἰς πᾶσαν ἀπέχθειαν τούτῳ ἐλθών, μόλις εἰσέπραξα τὸ ἀργύριον, πραθείσης τῆς νεὼς τετταράκοντα μνῶν, ὅσουπερ ἡ θέσις ἦν. ἀποδοθεισῶν δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ τῶν δέκα μνῶν τῷ Παρμένοντι, ἐναντίον πολλῶν μαρτύρων τάς τε συγγραφὰς ἀνειλόμεθα, καθ' ἃς ἐδανείσθη τὰ χρήματα, καὶ τῶν συναλλαγμάτων ἀφεῖμεν καὶ ἀπηλλάξαμεν ἀλλήλους, ὥστε μήτε τούτῳ πρὸς ἐμὲ μήτ' ἐμοὶ πρὸς τοῦτον πρᾶγμα εἶναι μηδέν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

13 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐμοὶ μὲν οὔτε μεῖζον οὔτε ἔλαττον πρὸς αὐτὸν συμβόλαιον γέγονεν· ὁ δὲ Παρμένων ἐδικάζετο τούτῳ τῶν τε πληγῶν ὧν ἔλαβεν ὑπὸ τούτου, ὅτε τῶν παίδων ἐξαγομένων ἐπελάβετο, καὶ ὅτι τοῦ εἰς Σικελίαν πλοῦ διὰ τοῦτον κατεκωλύθη. ἐνεστηκυίας δὲ τῆς δίκης δίδωσιν ὁ Παρμένων ὅρκον τούτῳ περί τινων ἐγκλημάτων, καὶ οὗτος ἐδέξατο, ἐπιδιαθέμενος ἀργύριον, ἐὰν μὴ ὀμόσῃ τὸν ὅρκον. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Δεξάμενος τοίνυν τὸν ὅρκον, εἰδὼς ὅτι πολλοὶ αὐτῷ συνείσονται ἐπιορκήσαντι, ἐπὶ μὲν τὸ ὀμόσαι οὐκ ἀπήντα, ὡς δὲ δίκῃ λύσων τὸν ὅρκον προσκαλεῖται τὸν Παρμένοντα. ἐνεστηκυιῶν δ' αὐτοῖς τῶν δικῶν πεισθέντες ὑπὸ τῶν παρ-
[897] όντων εἰς ἐπιτροπὴν ἔρχονται, καὶ γράψαντες συνθήκας ἐπιτρέπουσιν ἑνὶ μὲν διαιτητῇ κοινῷ Φωκρίτῳ πολίτῃ

2 πιστεύοντα S : πιστεύσοντα F¹ Q D : πιστεύσαντα A F corr. 4 πᾶσαν S : ἅπασαν vulg. 7 μνῶν post δέκα add. S vulg. : om. A 24 ἐπιορκήσοντι A 28 ἐπιτρέπουσιν A, cf. Arg. § 2 : om. vulg. : om. edd. Turr. καὶ (l. 27) deleto

*αὐτῶν, ἕνα δ' ἑκάτερος παρεκαθίσατο, οὗτος μὲν Ἀριστο-
κλέα Ὀῆθεν, ὁ δὲ Παρμένων ἐμέ. καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς* 15
*συνθήκαις, εἰ μὲν τρεῖς ὄντες ὁμογνώμονες γενοίμεθα, ταῦτα
κύρια εἶναι αὐτοῖς, εἰ δὲ μή, οἷς οἱ δύο γνοίησαν, τούτοις
ἐπάναγκες εἶναι ἐμμένειν. συνθέμενοι δὲ ταῦτα, ἐγγυητὰς
τούτων ἀλλήλοις κατέστησαν, οὗτος μὲν ἐκείνῳ τὸν Ἀριστο-
κλέα, ὁ δὲ Παρμένων τούτῳ Ἄρχιππον Μυρρινούσιον. καὶ
τὸ μὲν πρῶτον ἐτίθεντο τὰς συνθήκας παρὰ τῷ Φωκρίτῳ, εἶτα
κελεύσαντος τοῦ Φωκρίτου παρ' ἄλλῳ τινὶ θέσθαι, τίθενται
παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν
μαρτυριῶν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν ἐτέθησαν αἱ συνθῆκαι παρὰ Ἀριστοκλεῖ καὶ 16
*ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο Φωκρίτῳ καὶ Ἀριστοκλεῖ καὶ ἐμοί,
οἱ εἰδότες ταῦτα μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν. δέομαι δέ, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τὰ μετὰ ταῦτα πραχθέντα ἀκοῦσαί μου· ἐντεῦθεν
γὰρ ἔσται φανερὸν ὑμῖν, ὅτι συκοφαντοῦμαι ὑπὸ τουτουὶ
Ἀπατουρίου. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθετο ὁμογνώμονας ὄντας ἐμὲ
καὶ τὸν Φώκριτον καὶ ἔγνω καταδιαιτήσοντας ἡμᾶς ἑαυτοῦ,
λῦσαι βουλόμενος τὴν ἐπιτροπήν, διαφθεῖραι τὰς συνθήκας
ἐπεχείρησε μετὰ τοῦ ἔχοντος αὐτάς. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸ* 17
*ἀμφισβητεῖν ὡς αὐτῷ διαιτητὴς εἴη ὁ Ἀριστοκλῆς, τὸν
δὲ Φώκριτον καὶ ἐμὲ οὐδενὸς κυρίους ἔφησεν εἶναι ἀλλ'
ἢ τοῦ διαλῦσαι. ἀγανακτήσας δὴ τῷ λόγῳ ὁ Παρμένων
ἠξίου τὸν Ἀριστοκλέα ἐκφέρειν τὰς συνθήκας, οὐ πόρρω* [898]
*φάσκων εἶναι τὸν ἔλεγχον, εἴ τι κακουργοῖτο περὶ τὰ γράμ-
ματα· γεγραφέναι γὰρ αὐτὰ οἰκέτην ἑαυτοῦ. ὁμολογήσας δὲ* 18
ἐξοίσειν τὰς συνθήκας ὁ Ἀριστοκλῆς ἐμφανεῖς μὲν οὔπω καὶ

2 Οἰῆθεν codd., cf. Meisterhans³ p. 58 4 *οἷς*] *s* in ras. in S
12 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 15 *ταῦτα* om. D *δέ* S A : add. *ὑμῶν* vulg.
22 *διαμφισβητεῖν* A D F *γρ.* Q *γρ.* *ὁ* om. A 23 *ἔφησεν* S Q *γρ.* :
ἔφη vulg. 24 *διαλῦσαι* S : *συνδιαλῦσαι* vulg. *δὴ*] *δὲ* A 28 *οὔπω
κ. τ.* S vulg., cf. Aeschin. F. L. § 139 : *οὐδέπω κ. τ.* A et Demos. alibi

τήμερον ἐνήνοχεν, εἰς δὲ τὴν ἡμέραν τὴν συγκειμένην ἀπαντήσας εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον, προὐφασίζετο ὡς ὁ παῖς περιμένων αὐτὸν ἀπολωλεκὼς εἴη τὸ γραμματεῖον καθεύδων. ὁ δὲ ταῦτα κατασκευάζων ἦν Ἐρυξίας ὁ ἰατρὸς ὁ ἐκ Πειραιῶς, οἰκείως ἔχων τῷ Ἀριστοκλεῖ· ὅσπερ καὶ ἐμοὶ τοῦ ἀγῶνος αἴτιός ἐστιν, διαφόρως ἔχων. καὶ ὡς ἐσκήψατο ἀπολωλέναι ὁ Ἀριστοκλῆς, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

19 Ἐντεῦθεν τοίνυν τὸ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ἐλέλυτο, ἠφανισμένων τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν διαιτητῶν ἀντιλεγομένων· ἐπιχειροῦντες δὲ γράφειν ἑτέρας συνθήκας περὶ τούτων διηνέχθησαν, οὗτος μὲν ἀξιῶν τὸν Ἀριστοκλέα, ὁ δὲ Παρμένων τοὺς τρεῖς, οἷσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. οὐ γραφεισῶν δ' ἑτέρων συνθηκῶν, τῶν δὲ ἐξ ἀρχῆς ἀφανισθεισῶν, εἰς τοῦτ' ἦλθεν ἀναιδείας ὁ ἠφανικὼς τὰς συνθήκας, ὥστε εἷς ὢν ἀποφανεῖσθαι ἔφη τὴν δίαιταν. παρακαλέσας δὲ ὁ Παρμένων μάρτυρας ἀπεῖπεν τῷ Ἀριστοκλεῖ μὴ ἀποφαίνεσθαι παρὰ τὰς συνθήκας καθ' αὑτοῦ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν. καὶ ὧν ἐναντίον ἀπεῖπεν, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

20 Μετὰ ταῦτα τοίνυν τῷ Παρμένοντι συνέβη συμφορὰ
[899] δεινή, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἰκοῦντος γὰρ αὐτοῦ ἐν Ὀφρυνείῳ διὰ τὴν οἴκοθεν φυγήν, ὅτε ὁ σεισμὸς ἐγένετο ὁ περὶ Χερρόνησον, συμπεσούσης αὐτῷ τῆς οἰκίας ἀπώλοντο ἡ γυνὴ καὶ οἱ παῖδες. καὶ ὁ μὲν πυθόμενος τὴν συμφορὰν

4 κατασκευάζων S: συγκατασκευάζων A (me teste) F Q D ἦν S A: ἐστὶν vulg. Ἐρυξίας] Ἔρυξις A 6 ἀπολωλέναι A, cf. § 37: ἀπολωλεκέναι vulg. 13 καὶ] τὸ A 19 διαιτητῶν A 22 τῷ S: τῷ μὲν vulg. 23 Ὀφρυνείῳ cf. Meisterhans[3] p. 52] Ὀφρυνίῳ codd. 25 καὶ ante συμπεσούσης vulg.: om. S A

ᾤχετο ἐνθένδε ἀποπλέων· ὁ δὲ Ἀριστοκλῆς, διαμαρτυραμένου τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον μαρτύρων μὴ ἀποφαίνεσθαι καθ' αὑτοῦ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν, ἀποδημήσαντος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν συμφορὰν ἐρήμην κατ' αὐτοῦ ἀπεφήνατο τὴν δίαιταν. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ὁ Φώκριτος ἐν ταῖς αὐταῖς συνθήκαις 21 γεγραμμένοι, ὅτι ἠμφεσβήτησεν οὗτος μὴ εἶναι ἡμᾶς διαιτητὰς αὑτῷ, ἐφύγομεν τὸ διαιτῆσαι· ὁ δὲ οὐ μόνον ἀμφισβητηθείς, ἀλλὰ καὶ ἀπορρηθὲν αὐτῷ, οὐδὲν ἧττον τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσατο. ὃ οὔτε ὑμῶν οὔτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ὑπομεῖναι ἂν ποιῆσαι οὐδείς.

Ἃ μὲν οὖν περὶ τὴν ἀφάνισιν τῶν συνθηκῶν καὶ περὶ 22 τὴν γνῶσιν τῆς διαίτης Ἀπατουρίῳ καὶ τῷ διαιτητῇ πέπρακται, ἐάν ποτε σωθῇ ὁ ἠδικημένος, δίκην παρ' αὐτῶν λήψεται· ἐπειδὴ δ' εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν Ἀπατούριος ἀναιδείας, ὥστε κἀμοὶ δικάζεται, ἐπιφέρων αἰτίαν ὡς ἀνεδεξάμην ἐκτείσειν, εἴ τι καταγνωσθείη τοῦ Παρμένοντος, καί φησιν ἐγγραφῆναι εἰς τὰς συνθήκας ἐμὲ ἐγγυητήν, ὥσπερ προσήκει τοιαύτην αἰτίαν ἀπολύσασθαι, πρῶτον μὲν ὑμῖν μάρτυρας παρασχήσομαι ὡς οὐκ ἠγγυησάμην ἐγὼ τὸν Παρμένοντα, ἀλλ' Ἄρχιππος Μυρρινούσιος, ἔπειτα πειράσομαι καὶ ἐκ τεκμηρίων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί. πρῶτον μὲν οὖν τὸν χρόνον 23 ἐμαυτῷ ἡγοῦμαι μάρτυρα εἶναι τοῦ μὴ ἀληθὲς τὸ ἔγκλημα [900] εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ἐπιτροπὴ τούτῳ πρὸς τὸν Παρμένοντα τρίτον ἔτος γέγονεν καὶ ἡ γνῶσις τοῦ Ἀριστοκλέους· αἱ δὲ λήξεις τοῖς ἐμπόροις τῶν δικῶν ἔμμηνοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ βοηδρομιῶνος μέχρι τοῦ μουνιχιῶνος, ἵνα παραχρῆμα τῶν δικαίων τυχόντες ἀνάγωνται. εἰ δὴ τῇ ἀληθείᾳ ἐγγυητὴς ἦν τοῦ Παρμένοντος, διὰ τί πρῶτον μὲν οὐκ εὐθὺς τῆς

1 διαμαρτυρομένου A   3 διαιτητῶν A   τοῦ ἀνθρώπου secl. Herwerden   5 αὐταῖς om. A   6 ἠμφεσβήτησεν S : ἠμφισβήτησεν vulg.   15 δικάζεται] δικάζεσθαι S Q D   19 ante Μυρρινούσιος add. ὁ A solus   25 τοῖς ἐμπόροις τῶν δικῶν A : τῶν δ. τοῖς ἐμπ. vulg. : τοῖς ἐμπόροις om. S (λήξεις in fine versus)   26 μουνυχιῶνος codd.   27 δὴ S (me teste) A : δὲ vulg.   28 μὲν om. A

24 γνώσεως γενομένης ἐπράττετο τὴν ἐγγύην; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό
γ' αὐτῷ ἔνι εἰπεῖν, ὡς διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν ὤκνει μοι
ἀπεχθέσθαι. αὐτὸς γὰρ εἰσεπέπρακτο ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἔχθραν
τὰς χιλίας δραχμὰς τὰς τοῦ Παρμένοντος, καὶ ὅτ' ἐξώρμιζε
τὴν ναῦν ἐπιβουλεύων ἀποδρᾶναι καὶ ἀποστερῆσαι τὸ ἐπὶ
τὴν τράπεζαν χρέως, ἐκωλύθη ὑπ' ἐμοῦ. ὥστε εἰ ἦν ἠγγυη-
μένος ἐγὼ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἂν τρίτῳ ἔτει ὕστερον, ἀλλ'
25 εὐθὺς τότε εἰσέπραττεν ἄν με τὴν ἐγγύην. ἀλλὰ νὴ Δία
εὐπόρως διέκειτο, ὥστ' ἐνεδέχετο αὐτῷ καὶ ὕστερον ἐπ' ἐμὲ
ἐλθεῖν, τότε δ' ἀσχόλως εἶχεν περὶ ἀναγωγὴν ὤν. ἀλλὰ δι'
ἀπορίαν ἐξειστήκει τῶν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ναῦν ἐπεπράκει. εἰ δ'
ἄρα ἐμποδών τι αὐτῷ ἐγένετο τοῦ μὴ εὐθὺς τότε δικάσασθαι,
διὰ τί πέρυσιν ἐπιδημῶν, μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ'
ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησεν; καίτοι προσῆκεν, εἰ ὁ μὲν Παρ-
μένων ὠφλήκει αὐτῷ τὴν δίκην, ἐγὼ δὲ ἐγγυητὴς ἦν,
προσελθεῖν αὐτόν μοι ἔχοντα μάρτυρας καὶ ἀπαιτῆσαι τὴν
ἐγγύην, εἰ μὴ προπέρυσιν, ἐν τῷ ἐξελθόντι ἐνιαυτῷ· καὶ εἰ
26 μὲν αὐτῷ ἀπεδίδουν, κομίσασθαι, εἰ δὲ μή, δικάζεσθαι. τῶν
[901] γὰρ τοιούτων ἐγκλημάτων πρότερον τὰς ἀπαιτήσεις ποιοῦνται
ἅπαντες ἢ δικάζονται. οὐκ ἔστιν τοίνυν ὅστις μαρτυρήσει
παραγενέσθαι, ὅπου οὗτος ἢ πέρυσιν ἢ προπέρυσιν ἐδικάσατό
μοι ἢ λόγον ὁντινοῦν ἐποιήσατο πρὸς ἐμὲ περὶ ὧν νυνί μοι
δικάζεται. ὅτι δ' ἐπεδήμει πέρυσιν, ὅτε αἱ δίκαι ἦσαν, λαβέ
μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

27 Λαβὲ δή μοι καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὰς ἐγγύας
ἐπετείους εἶναι. καὶ οὐκ ἰσχυρίζομαι τῷ νόμῳ, ὡς οὐ δεῖ

1 ἐπράττετο S : εἰσεπράττετο vulg. 3 ἀπεχθέσθαι post Felicianum Dindorf : ἀπέχεσθαι vulg. : ἀπεχθάνεσθαι A οὗτος γὰρ F^1 D 6 ἐγγεγυημένος S vulg. : ἐγγυημένος A 8 με] μετὰ S 12 ἐγένετο S A : ἐγεγόνει vulg. 17 πρωπέρυσιν Bekk. Anecd. p. 60. 32 21 ἢ προπέρυσιν S A D F γρ. Q γρ.: om. F^1 Q^1 22 μοι post ἐδικάσατο add. vulg. : om. S in fine versus : ἐδικάσατο ἢ secl. Blass 27 ἐπετίους S (ex ἐπαιτίους), A οὐκ ἰσχ.] οὐχ ἰσχ. S : οὐ δυσχ. A

με δίκην δοῦναι εἰ ἠγγυησάμην, ἀλλὰ μάρτυρά μοί φημι τὸν νόμον εἶναι τοῦ μὴ ἐγγυήσασθαι καὶ αὐτὸν τοῦτον· ἐδεδίκαστο γὰρ ἄν μοι τῆς ἐγγύης ἐν τῷ χρόνῳ τῷ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένῳ.

NOMOΣ.

28 Γενέσθω τοίνυν καὶ τοῦτο ὑμῖν τεκμήριον τοῦ ψεύδεσθαι Ἀπατούριον· εἰ γὰρ ἠγγυησάμην ἐγὼ τούτῳ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἔστιν ὅπως τούτῳ μὲν ὑπὲρ ἐκείνου ἀπηχθόμην, πρόνοιαν ποιούμενος ὅπως μὴ ἀπολεῖ ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ συνέβαλεν, αὐτὸς δ' ἐμαυτὸν περιεῖδον ἂν ὑπ' ἐκείνου πρὸς τοῦτον ἐν ἐγγύῃ καταλειπόμενον. τίνα γὰρ ἐλπίδα ἔσχον τοῦτον ἀποσχήσεσθαί μου, ὃν αὐτὸς ἠναγκάκειν ἐκείνῳ τὰ δίκαια ποιῆσαι; καὶ τὴν ἐγγύην αὐτὸν εἰσπράξας τὴν πρὸς τὴν τράπεζαν πρὸς ἀπέχθειαν, τί προσεδόκων ὑπὸ τούτου αὐτὸς πείσεσθαι;

29 Ἄξιον τοίνυν καὶ τοῦτ' ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἄν ποτε ἔξαρνος ἐγενόμην, εἰ ἠγγυήμην· πολὺ γὰρ ὁ λόγος ἦν μοι ἰσχυρότερος ὁμολογοῦντι τὴν ἐγγύην ἐπὶ τὰς συνθήκας ἰέναι, καθ' ἃς ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. ὅτι μὲν γὰρ τρισὶν ἐπετράπη διαιτηταῖς, μεμαρτύρηται ὑμῖν· ὁπότε δὲ μὴ ἔγνωσται ὑπὸ τῶν τριῶν, τί βουλόμενος ἠρνούμην ἂν τὴν [902] ἐγγύην; μὴ γὰρ γενομένης τῆς γνώσεως κατὰ τὰς συνθήκας, οὐδ' ἂν ἐγὼ τῆς ἐγγύης ὑπόδικος ἦν. ὥστε οὐκ ἄν ποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παραλιπὼν τὴν οὖσάν μοι ἀπολογίαν, εἰ ἠγγυησάμην, ἐπὶ τὸ ἀρνεῖσθαι ἦλθον.

30 Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὅτι ἐπειδὴ ἠφανίσθησαν αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τούτων, ἐζήτουν ἑτέρας γράφεσθαι

6 ἡμῖν S 7 et 25 ἠγγυησάμην S: ἐνεγυησάμην (vel ἐνεγγ.) vulg. 8 ἀπηχθόμην S: ἀπηχθανόμην vulg. 9 τούτῳ om. A 10 ὑπ'] ὑπὲρ A 13 πρὸς τὴν S A: εἰς τὴν vulg. 16 τοίνυν S A: δὲ vulg. 17 ἠγγυήμην Dind.: ἐγγεγυήμην S: ἐνεγεγυήμην vulg. 19 ἃς S A: ἃς καὶ vulg. 23 ἐγὼ S A: ἔτι vulg. 24 παραλείπων S 25 ἦλθον S: ἀνῆλθον A Q D: ἀπῆλθον (ν sscr.) F

οὗτος καὶ ὁ Παρμένων, ὡς ἀκύρων ὄντων αὐτοῖς τῶν πρότερον
ὡμολογημένων. καίτοι ὁπότε περὶ τῆς μελλούσης γνώσεως
γενήσεσθαι ἑτέρας ἐνεχείρουν συνθήκας γράφεσθαι, ἐπειδὴ αἱ
ὑπάρχουσαι ἀπώλοντο, πῶς ἐνῆν μὴ γραφεισῶν συνθηκῶν
ἑτέρων ἢ δίαιταν γενέσθαι ἢ ἐγγύην; περὶ αὐτοῦ γὰρ τούτου
διενεχθέντες οὐκ ἔγραψαν ἕτερα γράμματα, ὁ μὲν ἀξιῶν ἕνα
διαιτητὴν αὑτῷ εἶναι, ὁ δὲ τρεῖς. ὁπότε δὲ αἱ μὲν ἐξ ἀρχῆς
συνθῆκαι ἠφανίσθησαν, καθ' ἃς ἐμέ φησιν γενέσθαι ἐγγυη-
τήν, ἕτεραι δὲ μὴ ἐγράφησαν, πῶς ὀρθῶς ἂν ἐμοὶ δικάζοιτο,
καθ' οὗ μὴ ἔχει παρασχέσθαι συνθήκας;

31 Ἀλλὰ μὴν καὶ ὡς ἀπηγόρευεν ὁ Παρμένων τῷ Ἀριστοκλεῖ
καθ' αὑτοῦ μὴ γιγνώσκειν ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν, μεμαρτύ-
ρηται ὑμῖν. ὅταν δὴ ὁ αὐτὸς ἠφανικὼς φαίνηται τὰ γράμματα
καθ' ἃ ἔδει τὴν δίαιταν γενέσθαι, καὶ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν
παρὰ τὴν ἀπόρρησιν φῇ δεδιῃτηκέναι, πῶς ἂν τούτῳ τῷ
32 ἀνθρώπῳ πιστεύσαντες δικαίως ἐμὲ ἀπολέσαιτε; σκέψασθε
γὰρ τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί· εἰ μὴ ἐμὲ νυνί, ἀλλὰ τὸν
Παρμένοντα ἐδίωκεν Ἀπατούριος οὑτοσί, εἰσπράττων τὰς
[903] εἴκοσι μνᾶς, ἰσχυριζόμενος τῇ Ἀριστοκλέους γνώσει, ὁ δὲ
Παρμένων παρὼν ἀπελογεῖτο ὑμῖν καὶ μάρτυρας παρείχετο,
τοῦτο μὲν ὅτι οὐ μόνῳ τῷ Ἀριστοκλεῖ, ἀλλὰ τρίτῳ ἐπέτρεψεν,
33 εἶθ' ὅτι ἀπεῖπεν αὐτῷ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν καθ' αὑτοῦ
μὴ ἀποφαίνεσθαι, καὶ ὅτι ἀπολομένης αὐτῷ τῆς γυναικὸς καὶ
τῶν παίδων ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ καὶ ἐπὶ τηλικαύτην συμφορὰν
ἀπάραντος οἴκαδε, ὁ τὰς συνθήκας ἠφανικὼς ἐρήμην αὐτοῦ ἐν
τῇ ἀποδημίᾳ κατέγνω τὴν δίαιταν, ἔστιν ὅστις ἂν ὑμῶν ταῦτα
τοῦ Παρμένοντος ἀπολογουμένου τὴν οὕτω παρανόμως γνω-
34 σθεῖσαν δίαιταν κυρίαν ἔγνω εἶναι; μὴ γὰρ ὅτι ἀμφισβητου-
μένων ἁπάντων, ἀλλ' εἰ ἦσαν μὲν αἱ συνθῆκαι, ὡμολογεῖτο δὲ

1 αὐτοῖς ὄντων A προτέρων S 3 γενήσεσθαι om. FQ: γ. ἑτέρας om. D γράφεσθαι om. A 4 πῶς ἐνῆν μὴ . . . ἑτέρων] πῶς μὴ . . . ἑτέρων ἐνδέχεται A 13 δὴ ὁ αὐτὸς S: δ' αὐτὸς A: δὲ vulg. 16 ἀπολέσετε S 21 ὅτι] ὡς A 25 ἀπαίροντος A 28 post ὅτι add. γε vulg.: om. SA 29 ὡμολόγητο A

εἷς εἶναι ὁ διαιτητὴς Ἀριστοκλῆς, μὴ ἀπεῖπεν δὲ ὁ Παρμένων
αὐτῷ καθ' αὑτοῦ μὴ διαιτᾶν, ἀλλὰ συνέβη πρὶν τὴν ἀπόφασιν
γενέσθαι τῆς διαίτης ἡ συμφορὰ τῷ ἀνθρώπῳ, τίς οὕτως
ὠμός ἐστιν ἀντίδικος ἢ διαιτητὴς ὃς οὐκ ἂν ἀνεβάλετο εἰς
τὸ ἐπιδημῆσαι τὸν ἄνθρωπον; εἰ δὲ ὁ Παρμένων εἰς λόγον
καταστὰς πανταχοῦ δικαιότερ' ἂν φαίνοιτο λέγων τούτου, πῶς
ἂν ὀρθῶς ἐμοῦ καταγιγνώσκοιτε, ᾧ τὸ παράπαν πρὸς τὸν
ἄνθρωπον τουτονὶ μηδὲν συμβόλαιόν ἐστιν;

Ὅτι μὲν οὖν ἐγὼ μὲν ὀρθῶς τὴν παραγραφὴν πεποίημαι, 35
Ἀπατούριος δὲ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκε καὶ παρὰ τοὺς νόμους
τὴν λῆξιν πεποίηται, ἐκ πολλῶν οἶμαι ἐπιδεδεῖχθαι τοῦτο
ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί· τὸ δὲ κεφάλαιον, πρὸς ἐμὲ οὐδ'
ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπατούριος ὡς συνθῆκαί τινες αὐτῷ
εἰσίν. ὅταν δὲ λέγῃ ψευδόμενος, ὡς ἐν ταῖς πρὸς τὸν [904]
Παρμένοντα συνθήκαις ἐνεγράφην ἐγγυητής, ἀπαιτεῖτε αὐτὸν
τὰς συνθήκας, καὶ ἐνταῦθα αὐτῷ ἀπαντᾶτε, ὅτι πάντες 36
ἄνθρωποι, ὅταν πρὸς ἀλλήλους ποιῶνται συγγραφάς, τούτου
ἕνεκα σημηνάμενοι τίθενται παρ' οἷς ἂν πιστεύσωσιν, ἵνα,
ἐάν τι ἀντιλέγωσιν, ᾖ αὐτοῖς ἐπανελθοῦσιν ἐπὶ τὰ γράμματα,
ἐντεῦθεν τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι περὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου.
ὅταν δ' ἀφανίσας τις τἀκριβὲς λόγῳ ἐξαπατᾶν πειρᾶται,
πῶς ἂν δικαίως πιστεύοιτε; ἀλλὰ νὴ Δία (τὸ ῥᾷστον τοῖς 37
ἀδικεῖν καὶ συκοφαντεῖν προῃρημένοις) μαρτυρήσει τις αὐτῷ
κατ' ἐμοῦ. ἐὰν οὖν ἐπισκήψωμαι αὐτῷ, πόθεν τὴν ἀπόδειξιν
ποιήσεται τοῦ ἀληθῆ μαρτυρεῖν; ἐκ τῶν συνθηκῶν; τοῦτο
τοίνυν μὴ ἀναβαλλέσθω, ἀλλ' ἤδη φερέτω ὁ ἔχων τὰς
συνθήκας. εἰ δ' ἀπολωλέναι φησίν, πόθεν λάβω ἐγὼ τὸν
ἔλεγχον καταψευδομαρτυρηθείς; εἰ μὲν γὰρ παρ' ἐμοὶ ἐτέθη

2 πρὶν ἢ codd. : ἢ del. Dind. 10 ψευδη S : ψευδῆ μοι vulg. 18 τίθεται S[1] ἂν A : ἐὰν vulg. πιστεύσωσιν vulg. : τι πιστεύσωσι S 19 ἐάν τι λέγωσιν S ᾖ om. F Q D αὐτοῖς] ἑαυτοῖς Q D ἐπανελθοῦσιν S A : ἐπανέλθωσιν F Q D 21 τἀκριβὲς] τἀληθὲς F Q D 22 πιστεύοιτο A 27 ἀπολωλεκέναι A φησίν S : φήσει A : φησὶ τότε vulg. ἐγὼ λάβω A 28 μὲν om. F Q D

τὸ γραμματεῖον, ἐνῆν αἰτιάσασθαι Ἀπατουρίῳ, ὡς ἐγὼ διὰ
38 τὴν ἐγγύην ἠφάνικα τὰς συνθήκας· εἰ δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ, διὰ τί, εἴπερ ἄνευ τῆς τούτου γνώμης ἀπολώλασιν αἱ συνθῆκαι, τῷ μὲν λαβόντι αὐτὰς καὶ οὐ παρέχοντι οὐ δικάζεται, ἐμοὶ δ' ἐγκαλεῖ, μάρτυρα παρεχόμενος κατ' ἐμοῦ τὸν ἠφανικότα τὰς συνθήκας, ᾧ προσῆκεν αὐτὸν ὀργίζεσθαι, εἴπερ μὴ κοινῇ μετὰ τούτου ἐκακοτέχνει;

Εἴρηταί μοι τὰ δίκαια, ὅσα ἐδυνάμην. ὑμεῖς οὖν κατὰ τοὺς νόμους γιγνώσκετε τὰ δίκαια.

1 *αἰτιάσασθαι* S vulg. : *ἂν αἰτιᾶσθαι* A *Ἀπατουρίῳ* A : *Ἀπατούριον* vulg. 4 *ταύτας* A 6 *κοινῶς* F Q D 8 *τὰ δίκαια* del. Herwerden, cf. xxxvi 1

In S subscriptum

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ
ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ

XXXIV

ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ ΠΕΡΙ ΔΑΝΕΙΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Φορμίων ἔμπορος δανείζεται παρὰ Χρυσίππου μνᾶς εἴκοσι [905]
πλέων εἰς Βόσπορον. ἀφικόμενος δ' ἐκεῖσε κατέλαβεν ἀπρασίαν
τῶν φορτίων ὧν ἐκόμιζε. διόπερ τοῦ ναυκλήρου Λάμπιδος
ἀποπλεῖν βουλομένου Ἀθήναζε, καὶ κελεύοντος αὐτὸν ἐνθέσθαι
τῇ νηὶ τὰ ἀγοράσματα τῶν χρημάτων τῶν παρὰ Χρυσίππου
(τοῦτο γὰρ ἔφραζεν ἡ συγγραφή), οὔτε φόρτον τιν' ἐνέθετ' οὔτ'
ἀργύριον, ἀλλ' ἔφη πρὸς τὸν Λάμπιν ἀδυνάτως ἔχειν ἐν τῷ
παρόντι ποιῆσαι ταῦτα, μικρὸν δ' ὕστερον ἐφ' ἑτέρας ἐκπλευ-
σεῖσθαι νεὼς ἅμα τοῖς χρήμασιν. ἡ μὲν οὖν τοῦ Λάμπιδος ναῦς 2
ἀναχθεῖσα διαφθείρεται, καὶ μετ' ὀλίγων ὁ Λάμπις ἐν τῷ λέμβῳ
σῴζεται, καὶ ἀφικόμενος Ἀθήναζε μηνύει Χρυσίππῳ τὸ εὐτύχημα
τοῦ Φορμίωνος, ὡς ἀπελείφθη τ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ εἰς τὴν ναῦν
οὐδὲν ἐνέθετο. ὁ δὲ Φορμίων καταπλεύσας ὕστερον καὶ τὸ
ἀργύριον ἀπαιτούμενος, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἔφη Χρύσιππος, καὶ
ὀφείλειν ὡμολόγει καὶ ἀποδώσειν ὑπισχνεῖτο, ἔπειθ' ὡς ἀποδε-
δωκὼς Λάμπιδι μηδὲν ὀφείλειν ἔλεγε· τὴν γὰρ συγγραφὴν κε-
λεύειν παθούσης τι κατὰ θάλατταν τῆς νεὼς ἀπηλλάχθαι τοῦ
ὀφλήματος τὸν Φορμίωνα. ἔλαχεν οὖν δίκην αὐτῷ ὁ Χρύσιππος· 3
ὁ δὲ παρεγράψατο, καὶ Λάμπις ἐμαρτύρησε παρὰ τῷ διαιτητῇ,
ὡς ἀπειληφὼς εἴη παρὰ Φορμίωνος ἐν Βοσπόρῳ τὰ χρήματα καὶ
ἀπολωλεκὼς μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῇ ναυαγίᾳ. πρότερον δὲ [906]
τἀναντία τούτων εἰρήκει πρὸς Χρύσιππον, ὡς οὐδὲν ὁ Φορμίων
εἰς τὴν ναῦν ἐντέθεικεν. ἐλεγχόμενος δ' ἐπὶ τούτοις ὁ Λάμπις
ἐξεστηκέναι τότ' ἔφησεν, ὅτ' ἐκεῖνα πρὸς τὸν Χρύσιππον ἔλεγε.
τούτων ἀκούσας ὁ διαιτητὴς καὶ μηδὲν ἀποφηνάμενος εἰς τὸ

Titulus. Ὑπὲρ Χρυσίππου πρὸς τὴν Φορμίωνος παραγραφήν tit. in A, subscriptio in S, Harpocr. s. v. ἐπιθέτους ἑορτάς 4 Ἀθήναζε βουλομένου Blass 10 ὀλίγων Wolf : ὀλίγον codd. 16 μηδὲν Wolf : μηδενὸς codd. 19 παρεγράψατο Wolf : συνεγ. codd.

4 δικαστήριον τὸ πρᾶγμα πέπομφε. καὶ ὁ ἀγὼν ὀνόματι μέν ἐστι παραγραφικός, τῷ δ' ἀληθεῖ τὴν εὐθεῖαν γίγνεται· εὖ γὰρ καὶ ὁ ῥήτωρ κατ' ἀρχὰς ἐπισημαίνεται, ὡς οὐκ ἔστιν ὅλως παραγραφὴ τὸ λέγειν πεποιηκέναι πάντα κατὰ τὰ συγκείμενα, ἀποδεδωκέναι τὰ χρήματα Λάμπιδι, κελευούσης τοῦτο τῆς συγγραφῆς καὶ ἀφιείσης ἐπὶ τοιούτῳ πάθει τὸ ὄφλημα· ταῦτα γάρ ἐστι τὴν εὐθυδικίαν ἀγωνιζομένου καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις ἐγκλήμασιν ἀπαντῶντος, ἀλλ' οὐχὶ ἀναιροῦντος τὸν περὶ αὐτῶν ἀγῶνα καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δίκης· παραγραφὴν δέ, φησίν, ὁ νόμος δίδωσι περὶ τῶν μὴ γενομένων ὅλως Ἀθήνησι μηδ' εἰς Ἀθήνας συμβολαίων.

5 Τετήρηται δ' ἐν τῷ λόγῳ ταὐτὸν ὅπερ καὶ περὶ τὸν κατὰ Νεαίρας, ὅτι μὴ ὑφ' ἑνὸς εἴρηται προσώπου. ἀλλ' ⟨ἐκεῖ μὲν⟩ ἑκατέρου διαστολὴ φανερά, ἐνταῦθα δὲ συγκέχυται. δοκεῖ δ' ἔμοιγ' ἐντεῦθεν ὁ δεύτερος λέγειν 'ἀκούσας τοίνυν ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Θεόδοτος πολλάκις καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν'. δῆλον δ' ὅτι κοινωνοί τινές εἰσιν οἱ πρὸς τὸν Φορμίων' ἀγωνιζόμενοι.

[907] Δίκαια ὑμῶν δεησόμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκοῦσαι ἡμῶν μετ' εὐνοίας ἐν τῷ μέρει λεγόντων, γνόντας ὅτι ἰδιῶται παντελῶς ἐσμέν, καὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον εἰσαφικνούμενοι καὶ συμβόλαια πολλοῖς συμβάλλοντες οὐδεμίαν πώποτε δίκην πρὸς ὑμᾶς εἰσήλθομεν, οὔτ' ἐγκαλοῦντες
2 οὔτ' ἐγκαλούμενοι ὑφ' ἑτέρων. οὐδ' ἂν νῦν, ἀκριβῶς ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὑπελαμβάνομεν ἀπολωλέναι τὰ χρήματα ἐπὶ τῆς νεὼς τῆς διαφθαρείσης, ἃ ἐδανείσαμεν Φορμίωνι, οὐκ ἄν ποτ' ἐλάχομεν τὴν δίκην αὐτῷ· οὐχ οὕτως ἡμεῖς ἀναίσχυντοί ἐσμεν οὐδ' ἄπειροι τοῦ ζημιοῦσθαι. πολλῶν δ' ἡμᾶς κακιζόντων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν Βοσπόρῳ ἐπιδημησάντων ἅμα Φορμίωνι, οἵπερ τοῦτον ᾔδεσαν οὐ συναπολέ-

2 τὴν Bekker: παρὰ τὴν codd 3 ὅλως Bekker: ὅλον codd. 4 ἀποδεδωκέναι Voemel: καὶ ἀποδοῦναι Bekker: ἀποδιδόναι codd. (Blass τοῦτο secluso. sed cf. § 1 supra) 6 ἀφιείσης Wolf: ἀφικούσης codd. 8 οὐκ Aldina 10 γενομένων Bekker: γινομένων codd. 12 τὸν Wolf: τῶν codd. 13 ⟨ἐκεῖ μὲν⟩ add. Wolf, cf. Arg. Isae. ii 21 ἐμπόρειον S hic et infra 22 συμβαλόντες A 23 ἤλθομεν S 26 δεδανείκαμεν A 27 οὕτω S 29 ἐν Βοσπόρῳ A, cf. § 34: ἐμπόρων S D: ἐμπόρων τῶν vulg.

σαντα τὰ χρήματα ἐν τῇ νηί, δεινὸν ἡγούμεθα εἶναι τὸ μὴ
βοηθῆσαι ἡμῖν αὐτοῖς ἀδικουμένοις ὑπὸ τούτου.

Περὶ μὲν οὖν τῆς παραγραφῆς βραχύς ἐστιν ὁ λόγος· 3
καὶ γὰρ οὗτοι οὐ τὸ παράπαν συμβόλαιον ἐξαρνοῦνται μὴ
γενέσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ, ἀλλ' οὐκέτι εἶναί φασι
πρὸς αὐτοὺς οὐδὲν συμβόλαιον· πεποιηκέναι γὰρ οὐδὲν ἔξω
τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένων. οἱ μὲν οὖν νόμοι, καθ' [908] 4
οὓς ὑμεῖς δικασταὶ κάθησθε, οὐχ οὕτως λέγουσιν, ἀλλ' ὑπὲρ
μὲν τῶν μὴ γενομένων ὅλως συμβολαίων Ἀθήνησι μηδ' εἰς
τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον παραγράφεσθαι δεδώκασιν, ἐὰν δέ
τις γενέσθαι μὲν ὁμολογῇ, ἀμφισβητῇ δὲ ὡς πάντα πεποίηκεν
τὰ συγκείμενα, ἀπολογεῖσθαι κελεύουσιν εὐθυδικίαν εἰσιόντα,
οὐ κατηγορεῖν τοῦ διώκοντος. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε ἐλπίζω
καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος δείξειν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην
οὖσαν. σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅ τι ὁμολογεῖται 5
παρ' αὐτῶν τούτων καὶ τί ἀντιλέγεται· οὕτω γὰρ ἂν ἄριστα
ἐξετάσαιτε. οὐκοῦν δανείσασθαι μὲν τὰ χρήματα ὁμολογοῦσι
καὶ συνθήκας ποιήσασθαι τοῦ δανείσματος, φασὶν δ' ἀποδε-
δωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι τῷ Δίωνος οἰκέτῃ ἐν Βοσπόρῳ.
ἡμεῖς τοίνυν οὐ μόνον τοῦτο δείξομεν, ὡς οὐκ ἀπέδωκεν,
ἀλλ' ὡς οὐδ' ἐνῆν αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶν
βραχέα τῶν ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι ὑμῖν.

Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐδάνεισα Φορμίωνι τουτῳὶ 6
εἴκοσι μνᾶς ἀμφοτερόπλουν εἰς τὸν Πόντον ἐπὶ ἑτέρᾳ ὑπο-
θήκῃ, καὶ συγγραφὴν ἐθέμην παρὰ Κίττῳ τῷ τραπεζίτῃ.
κελευούσης δὲ τῆς συγγραφῆς ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τετρακισ-
χιλίων φορτία ἄξια, πρᾶγμα ποιεῖ πάντων δεινότατον· εὐθὺς

2 αὐτοῖς A: om. S F Q D　4 συμβόλαιον] τὸ συμβ. A　7 μὲν οὖν] μέντοι A　8 οὕτως S D: οὕτω vulg.　9 μὲν om. A D　15 ὅ τι S (me teste): τί vulg.　17 ἐξετάσαιτε D: ἐξετάσετε S A: ἐξετάσεται F Q　τὰ χρήματα S A D: in γρ. F Q: del. Blass. non habet lvi 46　20 μόνον om. F Q D　ἀπέδωκεν S: ἀποδέδωκεν vulg.　21 ἐνῆν Herwerden: ἐξῆν S vulg.: ἦν A, cf. xx 2 ἐνῆν S: ἦν A, xliv 58　23 τούτῳ codd.: corr. Blass　24 γ' post ἑτέρᾳ add. A: om. cett., etiam Pap. Bodleiana fr. 47

γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐπιδανείζεται λάθρᾳ ἡμῶν παρὰ μὲν Θεοδώρου τοῦ Φοίνικος τετρακισχιλίας πεντακοσίας δραχμάς,
7 παρὰ δὲ τοῦ ναυκλήρου Λάμπιδος χιλίας δραχμάς. δέον δ'
[909] αὐτὸν καταγοράσαι φορτία Ἀθήνηθεν μνῶν ἑκατὸν δέκα πέντε, εἰ ἔμελλεν τοῖς δανεισταῖς πᾶσι ποιήσειν τὰ ἐν ταῖς συγγραφαῖς γεγραμμένα, οὐ κατηγόρασεν ἀλλ' ἢ πεντακισχιλίων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν, σὺν τῷ ἐπισιτισμῷ· ὀφείλει δὲ ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ πέντε. ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη ἐγένετο τοῦ ἀδικήματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὔτε γὰρ τὴν ὑποθήκην παρέσχεν οὔτε τὰ χρήματ' ἐνέθετ' εἰς τὴν ναῦν, κελευούσης τῆς συγγραφῆς ἐπάναγκες ἐντίθεσθαι. καί μοι λαβὲ τὴν συγγραφήν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Λαβὲ δὴ καὶ τὴν τῶν πεντηκοστολόγων ἀπογραφὴν καὶ τὰς μαρτυρίας.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

8 Ἐλθὼν τοίνυν εἰς τὸν Βόσπορον, ἔχων ἐπιστολὰς παρ' ἐμοῦ, ἃς ἔδωκ' αὐτῷ ἀπενεγκεῖν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ παραχειμάζοντι ἐκεῖ καὶ κοινωνῷ τινί, γράψας ἐν τῇ ἐπιστολῇ τό τε ἀργύριον ὃ ἐδεδανείκειν καὶ τὴν ὑποθήκην, καὶ προστάξας, ἐπειδὰν τάχιστα ἐξαιρεθῇ τὰ χρήματα, ἐξετάζειν καὶ παρακολουθεῖν, τὰς μὲν ἐπιστολὰς οὐκ ἀποδίδωσιν οὗτος ἃς ἔλαβεν παρ' ἐμοῦ, ἵνα μηδὲν εἰδείησαν ὧν ἔπραττεν οὗτος, καταλαβὼν δ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ μοχθηρὰ τὰ πράγματα διὰ τὸν συμβάντα πόλεμον τῷ Παιρισάδῃ πρὸς τὸν Σκύθην καὶ τὸν

3 post χιλίας add. δραχμάς S F Q D Pap.: om. A 4 δέκα πέντε S F Q D Pap.: καὶ δέκα καὶ πέντε A: πεντήκοντα Reiske 5 πᾶσι om. F Q D ποιήσειν S A: ποιῆσαι Pap.: ποιεῖν vulg. 10 παρέσχεν A: παρέσχετο vulg. τὰ . . . εἰς om. S 16 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 18 ἔδωκ' S: δέδωκ' vulg. 21 ἐπακολουθεῖν F Q D 23 οὗτος] fort. αὐτός 24 τὰ om. A 25 Παιρισάδῃ Dind., cf. C. I. G. ii 2117: Παρεισάδῃ S F Q: Παρυσάδῃ A. eadem variatio § 36

φορτίων ὧν ἦγεν πολλὴν ἀπρασίαν, ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἦν· καὶ
γὰρ οἱ δανεισταὶ εἴχοντο αὐτοῦ οἱ τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντες.
ὥστε τοῦ ναυκλήρου κελεύοντος αὐτὸν κατὰ τὴν συγγραφὴν 9
ἐντίθεσθαι τὰ ἀγοράσματα τῶν ἐμῶν χρημάτων, εἶπεν οὗτος
ὁ νῦν φάσκων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο
ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα· ἄπρατον γὰρ εἶναι τὸν [910]
ῥῶπον. καὶ ἐκεῖνον μὲν ἐκέλευεν ἀνάγεσθαι, αὐτὸς δ', ἐπειδὰν διαθῆται τὰ φορτία, ἐφ' ἑτέρας νεὼς ἔφη ἐκπλεύσεσθαι. καί μοι λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος μὲν ἐν τῷ 10
Βοσπόρῳ κατελέλειπτο, ὁ δὲ Λάμπις ἀναχθεὶς ἐναυάγησεν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου· γεγεμισμένης γὰρ ἤδη τῆς νεώς, ὡς ἀκούομεν, μᾶλλον τοῦ δέοντος, προσανέλαβεν ἐπὶ τὸ κατάστρωμα χιλίας βύρσας, ὅθεν καὶ ἡ διαφθορὰ τῇ νηὶ συνέβη. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπεσώθη ἐν τῷ λέμβῳ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων τῶν Δίωνος, ἀπώλεσεν δὲ πλέον ἢ τριάκοντα σώματα ἐλεύθερα χωρὶς τῶν ἄλλων. πολλοῦ δὲ πένθους ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὄντος ὡς ἐπύθοντο τὴν διαφθορὰν τῆς νεώς, ηὐδαιμόνιζον Φορμίωνα πάντες τουτονί, ὅτι οὔτε συναιήχθη οὔτε ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν οὐδέν. συνέβαινεν δὲ παρά τε τῶν ἄλλων καὶ παρὰ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Αὐτὸς μὲν τοίνυν ὁ Λάμπις, ᾧ φησιν ἀποδεδωκέναι τὸ 11
χρυσίον (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν), προσελθόντος αὐτῷ

2 ἑτερόπλοια codd. hic et paene constanter 7 ῥῶπον Valesius: ὥρωπον A: αν̅ωπο̅ν in ras. S: ἄνθρωπον (vel ἄνο̅ν) vulg. 9 λέγε] λαβὲ A 12 κατελέλειπτο D, mg. ed. Paris. a. 1570: κατελείπετο S: καταλέλειπτο cett. 16 ἐσώθη A 17 τῶν Δίωνος] τοῦ Δίωνος S A τριάκοντα mg. ed. Paris. a. 1570: τριάκοσια S vulg.: διακόσια A 18 ἐλεύθερα hab. A solus, cf. πολλοῦ πένθους 20 Φορμίωνα A: τὸν Φ. vulg. 22 παρ' αὐτοῦ τούτου A 25 μὲν om. A

ἐμοῦ, ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν ἐκ τῆς ναυαγίας Ἀθήναζε, καὶ ἐρωτῶντος ὑπὲρ τούτων, ἔλεγεν ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὗτος κατὰ τὴν συγγραφήν, οὔτε τὸ χρυσίον εἰληφὼς εἴη παρ' αὐτοῦ ἐν Βοσπόρῳ τότε. καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων.

[911] ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

12 Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπεδήμησεν Φορμίων οὑτοσὶ σεσῳσμένος ἐφ' ἑτέρας νεώς, προσῄειν αὐτῷ ἀπαιτῶν τὸ δάνειον. καὶ οὗτος κατὰ μὲν ἀρχὰς οὐδεπώποτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπε τὸν λόγον τοῦτον ὃν νυνὶ λέγει, ἀλλ' ἀεὶ ὡμολόγει ἀποδώσειν· ἐπειδὴ δὲ ἀνεκοινώσατο τοῖς νῦν παροῦσιν αὐτῷ καὶ συνδικοῦσιν, ἕτερος ἤδη ἦν καὶ οὐχ
13 ὁ αὐτός. ὡς δ' ᾐσθόμην αὐτὸν διακρουόμενόν με, προσέρχομαι τῷ Λάμπιδι, λέγων ὅτι οὐδὲν ποιεῖ τῶν δικαίων Φορμίων οὐδ' ἀποδίδωσι τὸ δάνειον, καὶ ἅμα ἠρόμην αὐτὸν εἰ εἰδείη ὅπου ἐστίν, ἵνα προσκαλεσαίμην αὐτόν. ὁ δ' ἀκολουθεῖν μ' ἐκέλευεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυροπωλίοις τουτονί· κἀγὼ κλητῆρας ἔχων προσεκαλεσάμην
14 αὐτόν. καὶ ὁ Λάμπις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρὼν προσκαλουμένῳ μοι οὐδαμοῦ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀπείληφε παρὰ τούτου τὸ χρυσίον, οὐδ' ὃ εἰκὸς ἦν εἶπε 'Χρύσιππε, μαίνει· τί τοῦτον προσκαλεῖ; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον'. ἀλλὰ μὴ ὅτι Λάμπις ἐφθέγξατο, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς οὗτος οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεστηκότος τοῦ Λάμπιδος, ᾧ νῦν φησὶν
15 ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον. καίτοι εἰκός γ' ἦν αὐτὸν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 'τί με προσκαλεῖ, ἄνθρωπε; ἀποδέδωκα

2 τὰ om. A 4 αὐτοῦ S A : τούτου vulg. τότε om. A 5 παραγεγενημένων A 7 Φορμίων S A : ὁ Φ. vulg. 9 κατ' ἀρχὰς μὲν A 11 ἐπειδὴ δ' vulg. : ἐπεὶ δ' S : ἐπεὶ δ' ἂν δ' A qui ἐκοινώσατο habet 14 οὐδέν μοι ποιεῖ A 18 τουτονί S A : αὐτόν vulg. 21 εἶπε S vulg. : εἰπεῖν A μαίνει ex μένει S : μαίνῃ cett. 22 προσκαλεῖ S et (-ῇ) A : προσκαλεῖς vulg. ἀπέδωκε A 23 Λάμπις S A : ὁ Λ. vulg. ἐφθέγξατο S A : οὐκ ἐφθ. vulg. οὐδὲν post οὗτος om. S A 25 εἰπεῖν αὐτόν A D 26 ἄνθρωπε S A : ὦ ἄνθρωπε vulg.

γὰρ τούτῳ τῷ παρεστηκότι τὸ χρυσίον᾿, καὶ ἅμα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν Λάμπιν· νυνὶ δ᾿ οὐδέτερος αὐτῶν οὐδ᾿ ὁτιοῦν εἶπεν ἐν τοιούτῳ καιρῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. [912]

Λαβὲ δή μοι καὶ τὸ ἔγκλημα ὃ ἔλαχον αὐτῷ πέρυσιν· ὅ 16
ἐστιν οὐδενὸς ἔλαττον τεκμήριον, ὅτι οὐδέπω τότ᾿ ἔφησεν Φορμίων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἔγραφον ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν σκοπῶν ἀλλ᾿ ἢ ἐκ τῆς ἀπαγγελίας τῆς Λάμπιδος, ὃς οὐκ ἔφασκεν οὔτε τὰ χρήματα ἐντεθεῖσθαι τοῦτον οὔτε τὸ χρυσίον ἀπειληφέναι· μὴ γὰρ οἴεσθέ με οὕτως ἀπόπληκτον εἶναι καὶ παντελῶς μαινόμενον, ὥστε τοιοῦτο γράφειν ἔγκλημα ὁμολογοῦντος τοῦ Λάμπιδος ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον, ὑφ᾿ οὗ ἔμελλον ἐξελεγχθήσεσθαι.

Ἔτι δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο σκέψασθε· αὐτοὶ 17
γὰρ οὗτοι παραγραφὴν διδόντες πέρυσιν, οὐκ ἐτόλμησαν ἐν τῇ παραγραφῇ γράψαι ὡς ἀποδεδώκασιν Λάμπιδι τὸ χρυσίον. καί μοι λαβὲ αὐτὴν τὴν παραγραφήν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδαμοῦ γέγραπται ἐν τῇ παραγραφῇ ὡς ἀποδέδωκεν τὸ χρυσίον Φορμίων Λάμπιδι, καὶ ταῦτ᾿ ἐμοῦ διαρρήδην γράψαντος εἰς τὸ ἔγκλημα ὃ ἠκούσατε ἀρτίως, ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὔτ᾿

2 νῦν A 3 ἐν] ἐν τῷ F Q D 4 κλητόρων S A 5 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S D : ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ vulg. 7 οὐδέπω τότ᾿ Reiske : οὐδεπώποτ᾿ codd. 10 ἔγραφον A Schaefer ('agitur de ipsa litis formula') : ἔλαχον cett. 11 ἀγγελίας S F Q D 18 διδόντες] δόντες τῆς δίκης A 20 λαβὲ] λέγε F Q D αὐτὴν A : ταύτην cett.

ἀπέδωκεν τὸ χρυσίον. τίνα οὖν ἄλλον χρὴ περιμένειν ὑμᾶς
μάρτυρα, ὅταν τηλικαύτην μαρτυρίαν παρ' αὐτῶν τούτων
ἔχητε;

18 Μελλούσης δὲ τῆς δίκης εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον
ἐδέοντο ἡμῶν ἐπιτρέψαι τινί· καὶ ἡμεῖς ἐπετρέψαμεν Θεο-
δότῳ ἰσοτελεῖ κατὰ συνθήκας. καὶ ὁ Λάμπις μετὰ ταῦτα
νομίσας αὐτῷ ἀσφαλὲς ἤδη εἶναι [πρὸς διαιτητῇ] μαρτυρεῖν
[913] ὅ τι βούλοιτο, μερισάμενος τὸ ἐμὸν χρυσίον μετὰ Φορμίωνος
19 τουτουί, ἐμαρτύρει τἀναντία οἷς πρότερον εἰρήκει. οὐ γὰρ
ὅμοιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα
ἐμβλέποντα τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν καὶ πρὸς διαιτητῇ· παρ'
ὑμῖν μὲν γὰρ ὀργὴ μεγάλη καὶ τιμωρία ὑπόκειται τοῖς τὰ
ψευδῆ μαρτυροῦσιν, πρὸς δὲ τῷ διαιτητῇ ἀκινδύνως καὶ ἀναι-
σχύντως μαρτυροῦσιν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἀγανακτοῦντος δέ
μου καὶ σχετλιάζοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῇ τόλμῃ
20 τοῦ Λάμπιδος, καὶ παρεχομένου πρὸς τὸν διαιτητὴν τὴν
αὐτὴν μαρτυρίαν ἥνπερ καὶ νῦν πρὸς ὑμᾶς παρέχομαι, τῶν
ἐξ ἀρχῆς προσελθόντων αὐτῷ μεθ' ἡμῶν, ὅτε οὔτε τὸ χρυσίον
ἔφη ἀπειληφέναι παρὰ τούτου οὔτε τὰ χρήματα αὐτὸν ἐνθέ-
σθαι εἰς τὴν ναῦν, οὕτως ὁ Λάμπις κατὰ κράτος ἐξελεγχό-
μενος τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν καὶ πονηρὸς ὤν, ὡμολόγει μὲν
εἰρηκέναι ταῦτα πρὸς τοῦτον, οὐ μέντοι γε ἐντὸς ὢν εἰπεῖν
αὑτοῦ. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

21 Ἀκούσας τοίνυν ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ Θεόδοτος
πολλάκις, καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν, οὐκ
ἀπέγνω τῆς δίκης, ἀλλ' ἀφῆκεν ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον·

1 ἀπέδωκεν S : ἀποδέδωκε cett. 7 πρὸς διαιτητῇ secl. Naber 9 τουτουί S : τούτου vulg. ἐμαρτύρει A : om. cett. 11 τὰ om. A 12 γὰρ καὶ ὀργὴ S ὑπόκειται τοῖς τὰ] ἀπόκειται τοῖς A 19 τὰ χρήματα A, cf. §§ 11, 17, 22, 27 : χρήματα vulg. 21 τὰ ψ. SA : ψ. vulg. καὶ . . . ὢν om. A 22 γε om. A 25 ὁ om. A, Arg. § 5 27 ἀφῆκεν S : ἐφῆκεν vulg. post δικαστήριον add. ἰέναι A

καταγνῶναι μὲν γὰρ οὐκ ἐβουλήθη διὰ τὸ οἰκείως ἔχειν
Φορμίωνι τουτῳί, ὡς ἡμεῖς ὕστερον ἐπυθόμεθα, ἀπογνῶναι
δὲ τῆς δίκης ὤκνει, ἵν' αὐτὸς μὴ ἐπιορκήσειεν. ἐξ αὐτοῦ δὴ 22
τοῦ πράγματος λογίσασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρ' ὑμῖν
αὐτοῖς, ὁπόθεν ἔμελλεν οὗτος ἀποδώσειν τὸ χρυσίον. ἐνθένδε
μὲν γὰρ ἐξέπλει οὐκ ἐνθέμενος εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα καὶ [914]
ὑποθήκην οὐκ ἔχων, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς χρήμασιν ἐπιδανει-
σάμενος· ἐν Βοσπόρῳ δ' ἀπρασίαν τῶν φορτίων κατέλαβεν,
καὶ τοὺς τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντας μόλις ἀπήλλαξεν. καὶ 23
οὗτος μὲν ἐδάνεισεν αὐτῷ δισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν,
ὥστ' ἀπολαβεῖν Ἀθήνησιν δισχιλίας ἑξακοσίας δραχμάς·
Φορμίων δέ φησιν ἀποδοῦναι Λάμπιδι ἐν Βοσπόρῳ ἑκατὸν
καὶ εἴκοσι στατῆρας Κυζικηνούς (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν
νοῦν) δανεισάμενος ἐγγείων τόκων. ἦσαν δὲ ἔφεκτοι οἱ
ἔγγειοι τόκοι, ὁ δὲ Κυζικηνὸς ἐδύνατο ἐκεῖ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ
δραχμὰς Ἀττικάς. δεῖ δὴ μαθεῖν ὑμᾶς ὅσα φησὶν χρήματα 24
ἀποδεδωκέναι. τῶν μὲν γὰρ ἑκατὸν εἴκοσι στατήρων γίγνον-
ται τρισχίλιαι τριακόσιαι ἑξήκοντα, ὁ δὲ τόκος ὁ ἔγγειος ὁ
ἔφεκτος [τῶν τριάκοντα μνῶν καὶ τριῶν καὶ ἑξήκοντα] πεντα-
κόσιαι δραχμαὶ καὶ ἑξήκοντα· τὸ δὲ σύμπαν κεφάλαιον
γίγνεται τόσον καὶ τόσον. ἔστιν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 25
οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἢ γενήσεταί ποτε, ὃς ἀντὶ δισχιλίων
ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ τριακοσίας καὶ ἑξή-
κοντα ἀποτίνειν προείλετ' ἄν, καὶ τόκον πεντακοσίας δραχμὰς
καὶ ἑξήκοντα δανεισάμενος, ἅς φησιν ἀποδεδωκέναι Φορμίων
Λάμπιδι, τρισχιλίας ἐνακοσίας εἴκοσι; ἐξὸν δ' αὐτῷ ἀμφο-
τερόπλουν Ἀθήνησιν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ἐν Βοσπόρῳ

2 τούτῳ codd.: corr. Blass 3 αὐτὸς om. A ἐπιορκήσει S[1]: ἐπιορκήσῃ S corr. δὴ] δὲ A 4 δικασται οἱ S 5 ἀποδώσειν οὗτος F Q D 17 ἑκατὸν καὶ εἴκοσι A 18 ὁ ante ἔγγειος om. S Q D, ὁ post ἔγγειος om. F D ὁ ἔγγειος vel ὁ ἔφεκτος Dobree alterutro deleto 19 τῶν . . . ἑξήκοντα del. Stahl 20 τὸ . . . κεφάλαιον (deleto γίγνεται . . . τόσον, l. 21) ante τρισχιλίας (l. 26) transp. Stahl 22 οὗτος ὁ] τοιοῦτος A ποτε] πο (in fine versus) ποτε S δισχ. καὶ ἑξ. A 25 ἃς . . . Λαμπίδι post προείλετ' ἄν (l. 24) transp. Morris (A. J. P. 1882), Thalheim, Stahl 26 ἐννακοσίας codd.

26 ἀπέδωκε, τρισὶ καὶ δέκα μναῖς πλέον; καὶ τοῖς μὲν τὰ ἑτερόπλοα δανείσασι μόλις τἀρχαῖον ἀποδέδωκας, οἳ συνέπλευσάν σοι καὶ προσήδρευον· τούτῳ δὲ τῷ μὴ παρόντι οὐ μόνον
[915] τἀρχαῖα καὶ τοὺς τόκους ἀπεδίδους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτίμια τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς ἀπέτινες, οὐδεμιᾶς σοι ἀνάγκης οὔσης;
27 κἀκείνους μὲν οὐκ ἐδεδίεις, οἷς αἱ συγγραφαὶ ἐν Βοσπόρῳ τὴν πρᾶξιν ἐδίδοσαν τοῦ δανείου· τούτου δὲ φῂς φροντίζειν, ὃν ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἠδίκεις οὐκ ἐνθέμενος τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν κατὰ τὴν συγγραφὴν Ἀθήνηθεν; καὶ νῦν μὲν εἰς τὸ ἐμπόριον ἥκων, οὗ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, οὐκ ὀκνεῖς ἀποστερεῖν τὸν δανείσαντα· ἐν Βοσπόρῳ δὲ πλείω τῶν δικαίων φῂς ποιεῖν, οὗ
28 δίκην οὐκ ἔμελλες δώσειν; καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ τὰ ἀμφοτερόπλοα δανειζόμενοι, ὅταν ἀποστέλλωνται ἐκ τῶν ἐμπορίων, πολλοὺς παρίστανται, ἐπιμαρτυρόμενοι ὅτι τὰ χρήματα ἤδη κινδυνεύεται τῷ δανείσαντι· σὺ δ' ἑνὶ σκήπτει μάρτυρι αὐτῷ τῷ συναδικοῦντι, καὶ οὔτε τὸν παῖδα τὸν ἡμέτερον παρέλαβες ἐν Βοσπόρῳ ὄντα οὔτε τὸν κοινωνόν, οὐδὲ τὰς ἐπιστολὰς ἀπέδωκας αὐτοῖς, ἃς ἡμεῖς ἐπεθήκαμεν, ἐν αἷς ἐγέ-
29 γραπτο παρακολουθεῖν σοι οἷς ἂν πράττῃς; καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί οὐκ ἂν πράξειεν ὁ τοιοῦτος, ὅστις γράμματα λαβὼν μὴ ἀποδέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως; ἢ πῶς οὐ φανερόν ἐστιν ὑμῖν τὸ τούτου κακούργημα ἐξ αὐτῶν ὧν ἔπραττεν; καίτοι, ὦ γῆ καὶ θεοί, προσῆκέν γε τοσοῦτο χρυσίον ἀποδιδόντα, καὶ πλέον τοῦ δανείσματος, περιβόητον ποιεῖν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, καὶ παρακαλεῖν πάντας ἀνθρώπους, πρῶτον δὲ τὸν παῖδα τὸν
30 τούτου καὶ τὸν κοινωνόν· ἴστε γὰρ δήπου πάντες ὅτι δανεί-

1 ἀπέδωκε S : ἀποδέδωκε vulg. (-έναι A) μνᾶς S¹, corr. ead. m. ἑτεροπλοια S 2 τἀρχαῖον S : τἀρχαῖα vulg. συνέπλεον A 5 ἀπέτεινες S¹ 7 τοῦ δανείου om. A 8 post ἐξ ἀρχῆς add. ὥς φησιν S, ὥς φασιν vulg. : om. A 13 ἀμφοτερόπλοα A : ἑτερόπλοα S et (-οια) F Q 15 ἤδη om. F Q ἑνὶ σκήπτει Wolf : σκήπτει A : ἐπισκήπτῃ vulg. 16 συνδικοῦντι S F D 17 οὐδὲ Bekker : οὔτε codd. 18 ἐπεθήκαμεν S A Harpocr. : ἀπεδώκαμεν vulg. 20 δικασταί S : Ἀθηναῖοι vulg. 21 ἀποδέδωκεν S A : ἀπέδωκεν F Q D 22 ἔπραττεν;⌉ huc καὶ οἵδε . . . τοῦτον § 32 transtulit Thalheim 24 πλέον A : πλεῖον vulg. 25 τὸν ante τούτου om. F Q D

ζονται μὲν μετ᾽ ὀλίγων μαρτύρων, ὅταν δ᾽ ἀποδιδῶσιν,
πολλοὺς παρίστανται μάρτυρας, ἵνα ἐπιεικεῖς δοκῶσιν εἶναι [916]
περὶ τὰ συμβόλαια. σοὶ δ᾽ ἀποδιδόντι τό τε δάνειον καὶ
τοὺς τόκους ἀμφοτέρους, ἑτερόπλῳ τῷ ἀργυρίῳ κεχρημένῳ,
καὶ προστιθέντι ἑτέρας τρεῖς καὶ δέκα μνᾶς, πῶς οὐχὶ πολ-
λοὺς ἦν παραληπτέον μάρτυρας; καὶ εἰ τοῦτο ἔπραξας, οὐδ᾽
ἂν εἷς σοῦ μᾶλλον τῶν πλεόντων ἐθαυμάζετο. σὺ δ᾽ ἀντὶ 31
τοῦ πολλοὺς μάρτυρας τούτων ποιεῖσθαι πάντας ἀνθρώπους
λανθάνειν ἐπειρῶ, ὥσπερ ἀδικῶν τι. καὶ εἰ μὲν ἐμοὶ τῷ
δανείσαντι ἀπεδίδους, οὐδὲν ⟨ἂν⟩ ἔδει μαρτύρων· τὴν γὰρ
συγγραφὴν ἀνελόμενος ἀπήλλαξο ἂν τοῦ συμβολαίου· νῦν
δ᾽ οὐκ ἐμοί, ἀλλ᾽ ἑτέρῳ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποδιδούς, καὶ οὐκ Ἀθή-
νησιν, ἀλλ᾽ ἐν Βοσπόρῳ, καὶ τῆς συγγραφῆς σοι κειμένης
Ἀθήνησι καὶ πρὸς ἐμέ, καὶ ᾧ τὸ χρυσίον ἀπεδίδους ὄντος
θνητοῦ καὶ πέλαγος τοσοῦτον μέλλοντος πλεῖν, μάρτυρα
οὐδένα ἐποιήσω, οὔτε δοῦλον οὔτ᾽ ἐλεύθερον. ἡ γὰρ συγ- 32
γραφή με, φησί, τῷ ναυκλήρῳ ἐκέλευεν ἀποδοῦναι τὸ χρυ-
σίον. μάρτυρας δέ γ᾽ οὐκ ἐκώλυεν παρακαλεῖν, οὐδὲ τὰς
ἐπιστολὰς ἀποδοῦναι. καὶ οἵδε μὲν πρὸς σὲ δύο συγγραφὰς
ἐποιήσαντο ὑπὲρ τοῦ συμβολαίου, ὡς ἂν οἱ μάλιστ᾽ ἀπι-
στοῦντες· σὺ δὲ μόνος μόνῳ φῂς δοῦναι τῷ ναυκλήρῳ τὸ
χρυσίον, εἰδὼς κατὰ σοῦ κειμένην Ἀθήνησι συγγραφὴν πρὸς
τοῦτον.

Λέγει δὲ ὡς ἡ συγγραφὴ σωθείσης τῆς νεὼς αὐτὸν ἀπο- 33
δοῦναι κελεύει τὰ χρήματα. καὶ γὰρ ἐνθέσθαι τἀγοράσματα
εἰς τὴν ναῦν κελεύει σε, εἰ δὲ μή, πεντακισχιλίας δραχμὰς
ἀποτίνειν. σὺ δὲ τοῦτο μὲν τῆς συγγραφῆς οὐ λαμβάνεις,
παραβεβηκὼς δ᾽ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ τὰ χρήματα οὐκ ἐνθέ-

4 ἑτερόπλῳ A : ἑτεροπλόῳ vulg. 9 τι] τις A 10 ⟨ἂν⟩ add. Blass 11 ἀπήλλαξο S A : ἀπήλλαξα F D : ἀπηλλάξω Q 12 ἀποδιδούς A : ἀπεδίδου S[1] : ἀπεδίδους vulg. 17 με om. A 18 δέ γε vulg. : δέ τοι S παρακαλεῖν S vulg., cf. § 29 : παραλαβεῖν A 20 οἱ S : σοι vulg. 25 γὰρ ἐνθέσθαι] παρενθέσθαι S D 27 παρα-λαμβάνεις A

[917] μενος ἀμφισβητεῖς πρὸς ἓν ῥῆμα τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, καὶ
τοῦτ' ἀνῃρηκὼς αὐτός. ὁπότε γὰρ ἐν τῷ Βοσπόρῳ φὴς μὴ
τὰ χρήματα ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, ἀλλὰ τὸ χρυσίον τῷ
ναυκλήρῳ ἀποδοῦναι, τί ἔτι περὶ τῆς νεὼς διαλέγει; οὐ γὰρ
34 μετέσχηκας τοῦ κινδύνου διὰ τὸ μηδὲν ἐνθέσθαι. καὶ τὸ
μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥρμησεν ἐπὶ ταύτην τὴν
σκῆψιν, ὡς ἐντεθειμένος τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν· ἐπειδὴ
δὲ τοῦτο ἐκ πολλῶν ἔμελλεν ἐλεγχθήσεσθαι ψευδόμενος, ἔκ
τε τῆς ἀπογραφῆς τῆς ἐν Βοσπόρῳ παρὰ τοῖς ἐλλιμενισταῖς
καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐπιδημούντων κατὰ τὸν αὐτὸν
χρόνον, τηνικαῦτα μεταβαλόμενος συνίσταται μετὰ τοῦ Λάμ-
35 πιδος καί φησιν ἐκείνῳ τὸ χρυσίον ἀποδεδωκέναι, ἐφόδιον
μὲν λαβὼν τὸ τὴν συγγραφὴν κελεύειν, οὐκ ἂν ἡγούμενος δ'
ἡμᾶς εὐπόρως ἐξελέγξαι ὅσα μόνοι πρὸς αὑτοὺς αὐτοὶ πρά-
ξειαν. καὶ ὁ Λάμπις, ὅσα μὲν εἶπεν πρὸς ἐμὲ πρὶν ὑπὸ
τούτου διαφθαρῆναι, οὐκ ἐντὸς ὢν αὑτοῦ φησιν εἰπεῖν·
ἐπειδὴ δὲ τὸ χρυσίον τοὐμὸν ἐμερίσατο, τότ' ἐντὸς εἶναί
φησιν αὑτοῦ καὶ πάντ' ἀκριβῶς μνημονεύειν.

36 Εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐμοῦ μόνου κατεφρόνει
Λάμπις, οὐδὲν ἂν ἦν θαυμαστόν· νῦν δὲ πολλῷ δεινότερα
τούτου πέπρακται αὐτῷ πρὸς πάντας ὑμᾶς. κήρυγμα γὰρ
ποιησαμένου Παιρισάδου ἐν Βοσπόρῳ, ἐάν τις βούληται
Ἀθήναζε εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον σιτηγεῖν, ἀτελῆ τὸν σῖτον
ἐξάγειν, ἐπιδημῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὁ Λάμπις ἔλαβε τὴν
ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου καὶ τὴν ἀτέλειαν ἐπὶ τῷ τῆς πόλεως
ὀνόματι, γεμίσας δὲ ναῦν μεγάλην σίτου ἐκόμισεν εἰς
[918] Ἄκανθον κἀκεῖ διέθετο ⟨ὁ⟩ προσκοινωνήσας τούτῳ ἀπὸ τῶν
37 ὑμετέρων χρημάτων. καὶ ταῦτ' ἔπραξεν, ὦ ἄνδρες δικασταί,

2 ἀνειρηκως S 5 μηδὲν] μὴ A : μηδὲ Dobree 6 δικασταί S : Ἀθηναῖοι vulg. 7 ἐνθέμενος A 8 ἐλεγχθήσεσθαι S : ἐξελ. vulg. 9 ἐνλιμενισταῖς S A 11 μεταβαλόμενος F Q D : μεταβαλλόμενος S A 14 ἐλέγξαι Q D αὐτοὶ] οὗτοι A 15 πρὸς ἐμὲ om. F D, in γρ. hab. Q 21 κηρύγματα A 22 Παιρισάδου cf. § 8 27 προσκοινωνήσας S vulg. : κοινωνήσας A : ὁ κοινωνήσας Blass, unde ὁ recepi 28 ὑμετέρων Voemel : ἡμετέρων codd. χρημάτων om. A, sed cf. lvi 17

οἰκῶν μὲν Ἀθήνησιν, οὔσης δ' αὐτῷ γυναικὸς ἐνθάδε καὶ παίδων, τῶν δὲ νόμων τὰ ἔσχατα ἐπιτίμια προτεθηκότων, εἴ τις οἰκῶν Ἀθήνησιν ἄλλοσέ ποι σιτηγήσειεν ἢ εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον, ἔτι δ' ἐν τοιούτῳ καιρῷ, ἐν ᾧ ὑμῶν οἱ μὲν ἐν τῷ ἄστει οἰκοῦντες διεμετροῦντο τὰ ἄλφιτα ἐν τῷ ᾠδείῳ, οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐν τῷ νεωρίῳ ἐλάμβανον κατ' ὀβολὸν τοὺς ἄρτους καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς στοᾶς τὰ ἄλφιτα, καθ' ἡμίεκτον μετρούμενοι καὶ καταπατούμενοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τήν τε μαρτυρίαν καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΝΟΜΟΣ.

Φορμίων τοίνυν τούτῳ χρώμενος κοινωνῷ καὶ μάρτυρι 38
οἴεται δεῖν ἀποστερῆσαι τὰ χρήματα ἡμᾶς, οἵ γε σιτηγοῦντες διατετελέκαμεν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, καὶ τριῶν ἤδη καιρῶν κατειληφότων τὴν πόλιν, ἐν οἷς ὑμεῖς τοὺς χρησίμους τῷ δήμῳ ἐξητάζετε, οὐδενὸς τούτων ἀπολελείμμεθα, ἀλλ' ὅτε μὲν εἰς Θήβας Ἀλέξανδρος παρῄει, ἐπεδώκαμεν ὑμῖν τάλαντον ἀργυρίου· ὅτε δ' ὁ σῖτος ἐπετιμήθη 39
⟨τὸ⟩ πρότερον καὶ ἐγένετο ἑκκαίδεκα δραχμῶν, εἰσαγαγόντες πλείους ἢ μυρίους μεδίμνους πυρῶν διεμετρήσαμεν ὑμῖν τῆς καθεστηκυίας τιμῆς, πέντε δραχμῶν τὸν μέδιμνον, καὶ ταῦτα πάντες ἴστε ἐν τῷ πομπείῳ διαμετρούμενοι· πέρυσι δὲ εἰς τὴν σιτωνίαν τὴν ὑπὲρ τοῦ δήμου τάλαντον ὑμῖν ἐπεδώκαμεν ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφός. καί μοι ἀνάγνωθι τούτων τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. [919]

Ἀλλὰ μὴν εἴ γε δεῖ καὶ τούτοις τεκμαίρεσθαι, οὐκ εἰκὸς 40
ἦν ἐπιδιδόναι μὲν ἡμᾶς τοσαῦτα χρήματα, ἵνα παρ' ὑμῖν

2 *επίμια* S *προστεθεικότων* codd. : *προτεθεικότων* Wolf 3 *ἄλλοσέ ποι* Dobree : *ἄλλοθί που* codd. 5 *διεμετρουν* S *τὰ* om. F Q D 6 *ἐλάμβανον* S : *διελάμβανον* vulg. 7 *ἐπὶ*] *ἔτι* S 9 *μοι*] *μου* S *τε* om. A 12 *γε* om. A 14 *τῇ πόλει* S 15 *ἐξετάζετε* A 16 *εἰς Θήβας Ἀλέξανδρος* S A : *Ἀ. εἰς Θήβας* vulg. 18 ⟨*τὸ*⟩ add. Blass 19 ⟨*ἀντὶ*⟩ *τῆς* Koehler 26 *εἴ γε*] *εἴ τι* A 27 *ὑμῶν* F Q D

εὐδοξῶμεν, συκοφαντεῖν δὲ Φορμίωνα, ἵνα καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιείκειαν ἀποβάλωμεν. δικαίως ἂν οὖν βοηθήσαιτε ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπέδειξα γὰρ ὑμῖν οὔτ᾽ ἐξ ἀρχῆς τὰ φορτία ἐνθέμενον τοῦτον εἰς τὴν ναῦν ἁπάντων ὧν ἐδανείσατο Ἀθήνηθεν, τῶν τ᾽ ἐν τῷ Βοσπόρῳ πραθέντων τοὺς
41 τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντας μόλις διαλύσαντα, ἔτι δ᾽ οὔτ᾽ εὐποροῦντα οὐθ᾽ οὕτως ὄντ᾽ ἀβέλτερον ὥστ᾽ ἀντὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ ἐννέα ἀποδοῦναι, πρός τε τούτοις, ὅτε ἀποδοῦναί φησιν τὸ χρυσίον τῷ Λάμπιδι, οὔτε τὸν παῖδα παραλαβόντα τὸν ἐμὸν οὔτε τὸν κοινωνὸν ἐπιδημοῦντα ἐν Βοσπόρῳ. ἐμοὶ δὲ Λάμπις αὐτὸς μαρτυρῶν φαίνεται ὡς οὐκ ἀπείληφεν τὸ χρυσίον, πρὶν ὑπὸ
42 τούτου διαφθαρῆναι. καίτοι εἰ καθ᾽ ἓν ἕκαστον οὕτως ἐδείκνυεν Φορμίων, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἂν ἄλλως ἄμεινον ἀπελογήσατο. ὑπὲρ δὲ τοῦ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον εἶναι ὁ νόμος αὐτὸς διαμαρτύρεται, κελεύων τὰς δίκας εἶναι τὰς ἐμπορικὰς τῶν συμβολαίων τῶν Ἀθήνησιν καὶ εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον, καὶ οὐ μόνον τῶν Ἀθήνησιν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἂν γένηται ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε. λαβὲ δή μοι τοὺς νόμους.

ΝΟΜΟΙ.

43 Ὡς μὲν τοίνυν γεγονέ μοι τὸ συμβόλαιον πρὸς Φορμίων᾽ Ἀθήνησιν, οὐδ᾽ αὐτοὶ ἔξαρνοί εἰσιν, παραγράφονται δὲ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμον τὴν δίκην οὖσαν. ἀλλ᾽ εἰς ποῖον δικαστή-
[920] ριον εἰσέλθωμεν, ἄνδρες δικασταί, εἰ μὴ πρὸς ὑμᾶς, οὗπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμεθα; δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ μὲν ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε ἠδικούμην, εἶναι ⟨ἄν⟩ μοι παρ᾽ ὑμῖν τὸ δίκαιον λαβεῖν παρὰ Φορμίωνος, ἐπειδὴ δὲ τὸ συμ-

1 εὐδοξῶμεν S A : δόξαν ἔχωμεν vulg. καὶ om. F Q D 2 βοηθήσετε S : βοηθήσητε A 5 τῷ om. r D 7 οὐδ᾽ οὕτως D 9 τε codd. : δὲ Fuhr ὅτε A : ὅτι F Q D : οὔτε S τῷ S A : om. vulg. 12 μαρτυρῶν om. S 19 δή om. A 22 ὡς om. F Q D 23 τὴν δίκην post δὲ (l. 22) F Q D : post οὖσαν A 24 ἄνδρες S A (me teste) D : ὦ ἄνδρες vulg. 26 ἠδικούμην τι A D ἄν add. Blass

βόλαιον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἐμπορίῳ γέγονεν, μὴ φάσκειν παρ'
ὑμῖν τούτους ὑφέξειν τὴν δίκην. καὶ ὅτε μὲν Θεοδότῳ τὴν 44
δίαιταν ἐπετρέψαμεν, ὡμολόγησαν εἶναι καθ' αὐτῶν ἐμοὶ τὴν
δίκην εἰσαγώγιμον· νυνὶ δὲ τοὐναντίον λέγουσιν ὧν πρότερον
αὐτοὶ συγκεχωρήκασιν, ὡς δέον παρὰ μὲν τῷ Θεοδότῳ τῷ
ἰσοτελεῖ ὑποσχεῖν αὐτοὺς δίκην ἄνευ παραγραφῆς, ἐπειδὴ δὲ
εἰς τὸ Ἀθηναίων δικαστήριον εἰσερχόμεθα, μηκέτ' εἰσαγώ-
γιμον τὴν δίκην εἶναι. ἐνθυμοῦμαι δ' ἔγωγε, τί ἄν ποτε 45
εἰς τὴν παραγραφὴν ἔγραψεν, εἰ ὁ Θεόδοτος ἀπέγνω τῆς
δίκης, ὅπου νῦν γνόντος τοῦ Θεοδότου ἀπιέναι ἡμᾶς εἰς τὸ
δικαστήριον οὔ φησι τὴν δίκην εἶναι εἰσαγώγιμον παρ' ὑμῖν,
πρὸς οὓς ἐκεῖνος ἔγνω ἀπιέναι. πάθοιμι μέντἂν δεινότατα,
εἰ οἱ μὲν νόμοι τῶν Ἀθήνησι συμβολαίων κελεύουσι τὰς
δίκας εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὑμεῖς δὲ ἀπογνοίητε τῆς
δίκης ὀμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι.

Τοῦ μὲν οὖν δανεῖσαι ἡμᾶς τὰ χρήματα αἵ τε συνθῆκαι 46
καὶ αὐτὸς οὗτός ἐστι μάρτυς· τοῦ δ' ἀποδεδωκέναι οὐδείς
ἐστι μάρτυς ἔξω τοῦ Λάμπιδος τοῦ συναδικοῦντος. καὶ οὗτος
μὲν εἰς ἐκεῖνον μόνον ἀναφέρει τὴν ἀπόδοσιν, ἐγὼ δ' εἴς τε
τὸν Λάμπιν αὐτὸν καὶ τοὺς ἀκούσαντας αὐτοῦ ὅτε οὐκ ἔφη
ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον. τούτῳ μὲν οὖν τοὺς ἐμοὺς μάρτυρας
ἔξεστι κρίνειν, εἰ μή φησι τἀληθῆ μαρτυρεῖν αὐτούς· ἐγὼ δ' [921]
οὐκ ἔχω τί χρήσωμαι τοῖς τούτου μάρτυσιν, οἵ φασιν εἰδέναι
τὸν Λάμπιν μαρτυροῦντα ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον. εἰ μὲν
γὰρ ἡ μαρτυρία ἡ τοῦ Λάμπιδος κατεβάλλετο ἐνταῦθα, ἴσως
ἂν ἔφασαν οὗτοι δίκαιον εἶναι ἐπισκήπτεσθαί μ' ἐκείνῳ·
νῦν δ' οὔτε τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἔχω, οὑτοσί τε οἴεται δεῖν
ἀθῷος εἶναι οὐδὲν βέβαιον ἐνέχυρον καταλιπὼν ὧν πείθει

1 ἡμετέρῳ S D 1–2 τούτους παρ' ὑμῖν F Q D 4 τἀναντία A
5 prius τῷ om. A 6 ἄνευ] ἂν S 8 τὴν δίκην εἶναι S : εἶναι
τὴν δίκην vulg. 9 ὁ om. A 12 μέντἂν vulg. : μέντἂν τα S : μὲν
τὰ D 18 οὗτος] αυτος S 20 ὅτε Schaefer : ὅτι codd. 22 φησι
τἀληθῆ S A : φησιν ἀλ. vulg. 23 χρήσομαι A F Q 25 κατε-
βάλετο S 26 αὐτοὶ F Q D 28 βέβαιον ἐνέχυρον vulg. : ἐχυρὸν A

47 ὑμᾶς ψηφίζεσθαι. πῶς δ' οὐκ ἂν εἴη ἄτοπον, εἰ αὐτοῦ
Φορμίωνος ὁμολογοῦντος δανείσασθαι, φάσκοντος δὲ ἀπο-
δεδωκέναι, τὸ μὲν ὁμολογούμενον ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἄκυρον
ποιήσαιτε, τὸ δὲ ἀμφισβητούμενον κύριον ψηφίσαισθε; καὶ
ὁ μὲν Λάμπις, ᾧ οὗτος σκήπτεται μάρτυρι, μαρτυρεῖ ἔξαρνος
γενόμενος τὸ ἐξ ἀρχῆς ὡς οὐκ ἀπείληφεν τὸ χρυσίον· ὑμεῖς
δὲ γνοίητε ὡς ἀπείληφεν ἐκεῖνος, ᾧ οὐκ εἰσὶ μάρτυρες τοῦ
48 πράγματος; καὶ ὅσα μὲν εἶπε μετὰ τῆς ἀληθείας, μὴ χρή-
σαισθε τεκμηρίῳ, ἃ δ' ἐψεύσατο ὕστερον, ἐπειδὴ διεφθάρη,
πιστότερα ταῦθ' ὑπολάβοιτε εἶναι; καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, πολὺ δικαιότερόν ἐστιν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ῥηθεῖσι τεκμαί-
ρεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς ὕστερον τεκταινομένοις. τὰ μὲν γὰρ
οὐκ ἐκ παρασκευῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀληθείας ἔλεγεν, τὰ δ'
49 ὕστερον ψευδόμενος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὑτῷ. ἀναμνή-
σθητε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ Λάμπις
ἔξαρνος ἐγένετο ὡς οὐκ εἴη εἰρηκὼς ὅτι οὐκ ἀπείληφεν τὸ
χρυσίον, ἀλλ' εἰπεῖν μὲν ὡμολόγει, οὐ μέντοι γε ἐντὸς
ὢν αὑτοῦ εἰπεῖν. οὔκουν ἄτοπον, εἰ τῆς ἐκείνου μαρτυρίας
[922] τὸ μὲν πρὸς τοῦ ἀποστεροῦντος πιστῶς ἀκούσεσθε, τὸ δ'
50 ὑπὲρ τῶν ἀποστερουμένων ἄπιστον ἔσται παρ' ὑμῖν; μηδα-
μῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὑμεῖς γάρ ἐστε [οἱ] αὐτοὶ οἱ τὸν
ἐπιδεδανεισμένον ἐκ τοῦ ἐμπορίου πολλὰ χρήματα καὶ τοῖς
δανεισταῖς οὐ παρασχόντα τὰς ὑποθήκας θανάτῳ ζημιώσαντες
εἰσαγγελθέντα ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ταῦτα πολίτην ὑμέτερον

1 ψηφίζεσθαι S : ψηφίσασθαι vulg 4 ποιήσαιτε S[1] A : ποιήσετε S corr. vulg. ψηφίσαισθε A : ψηφίσεσθε D : ψηφίσησθε Q : ψηφιεῖσθε S F 5 μάρτυρι μαρτυρεῖ Blass : μάρτυρι S A corr. : μαρτυρεῖ A[1] F Q D 6 post χρυσίον add. νῦν τὰ ἐναντία μαρτυρεῖ A : om. cett., del. Rehdantz 7 γνοίητε Reiske : γνόντες codd. post ὡς add. οὐκ vulg. : om. F Q ἀπείληφεν etiam S ᾧ om. A εἰσὶ] εισιτε S : ἐστὲ vulg. : εἴητε mg. ed. Paris. a. 1570 8 χρήσαισθε Blass : χρῷσθε Gebauer : χρῆσθαι S[1] : χρῆσθε S corr. vulg. 9 ὕστερον S : τὸ ὕστ. vulg. 10 ὑπολαμβάνοιτε A S m. rec. 12 τεκταινομένοις] μετακινουμένοις A 13 παρασκευῆς S A D γρ. : παιδεύσεως F Q D 18 οὔκουν scripsi : οὐκ οὖν vulg. 20 ἔσται] εἶναι S 21 οἱ αὐτοὶ om. A : secl. Blass coll. Dein. i 23 : prius οἱ delere malim 22 ἐπι-δανεισάμενον A

ὄντα καὶ πατρὸς ἐστρατηγηκότος. ἡγεῖσθε γὰρ τοὺς τοιού- 51
τους οὐ μόνον τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κοινῇ
βλάπτειν τὸ ἐμπόριον ὑμῶν, εἰκότως. αἱ γὰρ εὐπορίαι τοῖς
ἐργαζομένοις οὐκ ἀπὸ τῶν δανειζομένων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν
δανειζόντων εἰσίν, καὶ οὔτε ναῦν οὔτε ναύκληρον οὔτ' ἐπι-
βάτην ἔστ' ἀναχθῆναι, τὸ τῶν δανειζόντων μέρος ἂν ἀφαι-
ρεθῇ. ἐν μὲν οὖν τοῖς νόμοις πολλαὶ καὶ καλαὶ βοήθειαί 52
εἰσιν αὐτοῖς· ὑμᾶς δὲ δεῖ συνεπανορθοῦντας φαίνεσθαι καὶ
μὴ συγχωροῦντας τοῖς πονηροῖς, ἵν' ὑμῖν ὡς πλείστη ὠφέ-
λεια παρὰ τὸ ἐμπόριον ᾖ. ἔσται δέ, ἐὰν διαφυλάττητε τοὺς
τὰ ἑαυτῶν προϊεμένους, καὶ μὴ ἐπιτρέπητε ἀδικεῖσθαι ὑπὸ
τῶν τοιούτων θηρίων.

Ἐγὼ μὲν οὖν ὅσαπερ οἷός τ' ἦν εἴρηκα· καλῶ δὲ καὶ
ἄλλον τινὰ τῶν φίλων, ἐὰν κελεύητε.

3 ἡμῶν A εὐπορίαι A : ἐμπορίαι vulg. (-ειαι S) 6 ἀφαιρεθῇ vulg. : ἀφαιρῆτε S 8 αὐτοῖς S 9 τοῖς πονηροῖς συγχωροῦντας A ὠφέλεια] εὐπορία A 10 παρὰ] περὶ S A Q D φυλάττητε F Q 12 τῶν om. A

In S subscriptum

ΥΠΕΡ ΧΡΥΣΙΠΠΟΥ ΠΡΟΣ
ΤΗΝ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

XXXV

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀνδροκλῆς δανείσας χρήματα Ἀρτέμωνι Φασηλίτῃ τὸ γένος, ἐμπόρῳ, τελευτήσαντος ἐκείνου πρὶν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον,
[923] εἰσπράττει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Λάκριτον τὸν σοφιστήν, δύο προβαλλόμενος δίκαια, ὅτι τε παρόντος Λακρίτου καὶ ἀναδεξαμένου τὸ ἀργύριον ἐδάνεισε τῷ Ἀρτέμωνι, καὶ ὅτι κληρονόμος ἐστὶ τῶν Ἀρτέμωνος Λάκριτος. ὁ δὲ τῆς μὲν κληρονομίας ἀφίστασθαί φησι, παραγράφεται δὲ τὴν δίκην, λέγων μηδὲν ἑαυτῷ πρὸς Ἀνδροκλέα συμβόλαιον εἶναι μηδὲ συγγραφὴν μηδεμίαν. πάντως δὲ καὶ τὸ ἀναδεδέχθαι ἔξαρνος γίνεται· οὐδὲ γὰρ ἂν τοῦθ' ὁμολογῶν ἠγνωμόνει πρὸς τὴν ἔκτισιν.
2 Οὐκ ὀρθῶς δέ τινες ἐνόμισαν τὸν λόγον μὴ γνήσιον εἶναι, ἀμυδροῖς ἀπατηθέντες τεκμηρίοις. τὸ μὲν γὰρ τῆς φράσεως ἀνειμένον οὐκ ἀπρεπὲς ἰδιωτικοῖς ἀγῶσι, τὸν δὲ Δία τὸν ἄνακτα κατὰ τὴν τοῦ προσώπου ⟨τοῦ⟩ ὑποκειμένου συνήθειαν δῆλός ἐστιν ὠνομακώς, πρὸς δὲ τὴν παραγραφὴν ἀσθενέστερον ἀπήντηκε διὰ τοῦ πράγματος τὸ πονηρόν.

Οὐδὲν καινὸν διαπράττονται οἱ Φασηλῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἅπερ εἰώθασιν. οὗτοι γὰρ δεινότατοι μέν εἰσιν δανείσασθαι χρήματα ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἐπειδὰν δὲ λάβωσιν καὶ συγγραφὴν συγγράψωνται ναυτικήν, εὐθὺς ἐπελάθοντο καὶ τῶν συγγραφῶν καὶ τῶν νόμων καὶ ὅτι δεῖ
2 ἀποδοῦναι αὐτοὺς ἃ ἔλαβον, καὶ οἴονται, ἐὰν ἀποδῶσιν,
[924] ὥσπερ τῶν ἰδίων τι τῶν ἑαυτῶν ἀπολωλεκέναι, ἀλλ' ἀντὶ

14 ⟨τοῦ⟩ add. Wolf 16 τοῦ πράγματος scripsi : τὸ πρᾶγμα codd. 19 ἐμπορείῳ S in hac quoque oratione constanter 22 αὐτοὺς ἀπο δοῦναι A 23 ἀπολωλεκέναι A : ἀποδεδωκέναι vulg.

τοῦ ἀποδοῦναι σοφίσματα εὑρίσκουσιν καὶ παραγραφὰς καὶ
προφάσεις, καὶ εἰσὶν πονηρότατοι ἀνθρώπων καὶ ἀδικώτατοι.
τεκμήριον δὲ τούτου· πολλῶν γὰρ ἀφικνουμένων εἰς τὸ
ὑμέτερον ἐμπόριον καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, πλείους
δίκαι εἰσὶν ἑκάστοτε αὐτῶν τῶν Φασηλιτῶν ἢ τῶν ἄλλων
ἁπάντων. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσιν· ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες 3
δικασταί, χρήματα δανείσας Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ
κατὰ τοὺς ἐμπορικοὺς νόμους, εἰς τὸν Πόντον καὶ πάλιν
Ἀθήναζε, τελευτήσαντος ἐκείνου πρὶν ἀποδοῦναί μοι τὰ
χρήματα, Λακρίτῳ τουτῳὶ εἴληχα τὴν δίκην ταύτην κατὰ
τοὺς αὐτοὺς νόμους τούτους καθ' οὕσπερ τὸ συμβόλαιον
ἐποιησάμην, ἀδελφῷ ὄντι τούτῳ ἐκείνου καὶ ἔχοντι ἅπαντα 4
τὰ Ἀρτέμωνος, καὶ ὅσα ἐνθάδε κατέλιπεν καὶ ὅσα ἦν αὐτῷ
ἐν τῇ Φασήλιδι, καὶ κληρονόμῳ ὄντι τῶν ἐκείνου ἁπάντων,
καὶ οὐκ ἂν ἔχοντος τούτου δεῖξαι νόμον ὅστις αὐτῷ δίδωσιν
ἐξουσίαν ἔχειν μὲν τὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ διῳκηκέναι ὅπως
ἐδόκει αὐτῷ, μὴ ἀποδοῦναι δὲ τὰ ἀλλότρια χρήματα, ἀλλὰ
λέγειν νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν κληρονόμος, ἀλλ' ἀφίσταται τῶν
ἐκείνου. ἡ μὲν τουτουὶ Λακρίτου πονηρία τοιαύτη ἐστίν· 5
ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί
μου περὶ τοῦ πράγματος τουτουί· κἂν ἐξελέγξω αὐτὸν ἀδι-
κοῦντα ἡμᾶς τε τοὺς δανείσαντας καὶ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον,
βοηθεῖτε ἡμῖν τὰ δίκαια.

Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, αὐτὸς μὲν οὐδ' ὁπωστιοῦν 6
ἐγνώριζον τοὺς ἀνθρώπους τούτους· Θρασυμήδης δ' ὁ Διο- [925]
φάντου υἱός, ἐκείνου τοῦ Σφηττίου, καὶ Μελάνωπος ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ ἐπιτήδειοί μοί εἰσιν, καὶ χρώμεθα ἀλλήλοις ὡς
οἷόν τε μάλιστα. οὗτοι προσῆλθόν μοι μετὰ Λακρίτου
τουτουί, ὁπόθεν δήποτε ἐγνωρισμένοι τούτῳ (οὐ γὰρ οἶδα),

6 δέ] μὲν δέ S 9 ἐκείνου S A : δ' ἐκείνου F Q D πρὶν ἢ codd. : ἢ del. Dindorf 10 τουτω (S) vel τούτῳ codd. : corr. Blass 13 κατέλειπεν S 15 καὶ om. A 17 ἀποδιδόναι A 19 τουτουὶ] τούτου καὶ S 21 ἐλέγξω A 22 τε om. A 24 αὐτὸς μὲν om. F Q D 27 ἐχρώμεθ' A 29 δήποτε] δήποθεν F Q D ἐγνωσμένοι A

7 καὶ ἐδέοντό μου δανεῖσαι χρήματα εἰς τὸν Πόντον Ἀρτέμωνι
τῷ τούτου ἀδελφῷ καὶ Ἀπολλοδώρῳ, ὅπως ἂν ἐνεργοὶ ὦσιν,
οὐδὲν εἰδώς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ὁ Θρασυμήδης τὴν τού-
των πονηρίαν, ἀλλ' οἰόμενος εἶναι ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους καὶ
οἷοίπερ προσεποιοῦντο καὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ ἡγούμενος
ποιήσειν αὐτοὺς πάντα ὅσαπερ ὑπισχνεῖτο καὶ ἀνεδέχετο
8 Λάκριτος οὑτοσί. πλεῖστον δ' ἄρα ἦν ἐψευσμένος, καὶ
οὐδὲν ᾔδει οἵοις θηρίοις ἐπλησίαζε τοῖς ἀνθρώποις τούτοις.
κἀγὼ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θρασυμήδους καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
καὶ Λακρίτου τουτουὶ ἀναδεχομένου μοι πάντ' ἔσεσθαι τὰ
δίκαια παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὐτοῦ, ἐδάνεισα μετὰ ξένου
9 τινὸς ἡμετέρου Καρυστίου τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου. βού-
λομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς συγγραφῆς ἀκοῦσαι ὑμᾶς
πρῶτον, καθ' ἣν ἐδανείσαμεν τὰ χρήματα, καὶ τῶν μαρτύρων
τῶν παραγενομένων τῷ δανείσματι· ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων
ἐπιδείξομεν, οἷα ἐτοιχωρύχησαν οὗτοι περὶ τὸ δάνειον. λέγε
τὴν συγγραφήν, εἶτα τὰς μαρτυρίας.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

10 Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς Σφήττιος καὶ Ναυσικράτης Καρύστιος
Ἀρτέμωνι καὶ Ἀπολλοδώρῳ Φασηλίταις ἀργυρίου δραχμὰς
[926] τρισχιλίας Ἀθήνηθεν εἰς Μένδην ἢ Σκιώνην, καὶ ἐντεῦθεν εἰς
Βόσπορον, ἐὰν δὲ βούλωνται, τῆς ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι Βορυσθέ-
νους, καὶ πάλιν Ἀθήναζε, ἐπὶ διακοσίαις εἴκοσι πέντε τὰς χιλίας,
ἐὰν δὲ μετ' Ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ Πόντου ἐφ' Ἱερόν,
ἐπὶ τριακοσίαις τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις Μενδαίοις τρισ-
χιλίοις, ὃς πλεύσεται ἐκ Μένδης ἢ Σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ ἣν

2 ἂν om. F Q 3 οὐδ'] οὔτε S 6 ὅσαπερ] ὅσα A ὑπισχνεῖτο S F Q: ὑπισχνοῦντο A D 7 ἦν ἄρα F Q D 12 ἡμετέρου om. A 13 οὖν] δέ A 15 ἔπειτα] add. καὶ F Q D 16 ἐτυχωρύχησαν S F^1 17 εἶτα S: ἔπειτα vulg. 18 ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΑΡΤΥΡΕΣ S 19 sqq pactionis formulam om. S: post § 37 iterant F Q D 19 ἐδάνεισεν F Q D Ναυκράτης F Q D hic et infra 20 ἀργυρίου δραχμὰς τρισχιλίας A, cf. I. J. G. ii, pp. 282, 322: ἀργυρίου -ίον F^a corr. D τρισχιλίας δραχμὰς F Q D, cf. § 14 22 post βούλωνται add. εἰς τὸν Πόντον εἰσβάλλειν Drerup 23 ἐπὶ τόκῳ διακοσίαις F^b Q^b D^b χιλίας A: τρισχιλίας F^a Q^a D^a 26 πλευσεῖται F Q D

Ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτα, οὐκ ὀφείλοντες ἐπὶ 11 τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ' ἐπιδανείσονται. καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου ἀντιφορτισθέντα Ἀθήναζε πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα. σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων Ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφὴν ἡμερῶν εἴκοσιν, ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν Ἀθήναζε, ἐντελὲς πλὴν ἐκβολῆς, ἣν ἂν οἱ σύμπλοι ψηφισάμενοι κοινῇ ἐκβάλωνται, καὶ ἄν τι πολεμίοις ἀποτείσωσιν· τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἐντελές. καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὴν ὑποθήκην ἀνέπαφον κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ 12 συγκειμένῳ χρόνῳ, τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς· καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, ὃ δεῖ γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφήν, παρὰ Ἀρτέμωνος καὶ Ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι καὶ ἐκ τῶν τούτων ἁπάντων, καὶ ἐγγείων καὶ ναυτικῶν, πανταχοῦ ὅπου ἂν ὦσι, καθάπερ δίκην ὠφληκότων καὶ ὑπερημέρων ὄντων, [927] καὶ ἑνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισάντων καὶ ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ 13 εἰσβάλωσι, μείναντες ἐπὶ κυνὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐξελόμενοι ὅπου ἂν μὴ σῦλαι ὦσιν Ἀθηναίοις, καὶ ἐντεῦθεν καταπλεύσαντες Ἀθήναζε τοὺς τόκους ἀποδόντων τοὺς πέρυσι γραφέντας εἰς τὴν συγγραφήν. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον ἐν ᾗ ἂν πλέῃ τὰ χρήματα, σωτηρία δ' ἔσται τῶν ὑποκειμένων, τὰ περιγενόμενα κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασιν. κυριώτερον δὲ περὶ τούτων ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες Φορμίων Πειραιεύς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιθεύς.

Λέγε δὴ καὶ τὰς μαρτυρίας. 14

1–2 ἄλλῳ οὐδενὶ ἐπὶ τούτοις $F^b Q^b D^b$ 3 τὰ ἐκ] τὰ om. A $F^b Q^b D^b$ 3–4 πάλιν Ἀθήναζε F Q D 6 ante ἡμερῶν excidisse δόκιμον putat Blass coll. § 24 7 ἣν] ἧς A 8 κοινῇ ψηφ. A $F^b Q^b D^b$ βάλωνται A ἀποτίσωσιν A $F^a Q^a D^a$: ἐκτίσωσι $F^b Q^b D^b$ 9 δ' om. F Q D 10 κρατεῖν om. $F^a Q^a D^a$ 11 ἐν om. A 14 ὃ F Q D : οὗ A γίνεσθαι A 15 παρὰ A $F^b Q^b D^b$: κατὰ $F^a Q^a D^a$ F^b corr., fluctuat inscriptionum usus ἡ om. A 20 σῦλαι vulg. Harpocr. : σύλα A 23 σωτηρία δ' ἔσται . . . τὰ A : σ. ἔστω . . . τὰ δὲ F Q D : (σ. δ' ἔσται), τῶν ὑποκειμένων τὰ coni. Sieveking : σωτήρια ἔστω . . . τὰ δὲ Sandys 26–28 Μάρτυρες usque ad μαρτυρίας om. A 26 Κηφισόδοτος] Κηφισόδωρος $F^b Q^b D^b$ 27 Πιτθεύς codd. hic et § 14 § 14 om. S

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀρχενομίδης Ἀρχεδάμαντος Ἀναγυράσιος μαρτυρεῖ συνθήκας παρ' ἑαυτῷ καταθέσθαι Ἀνδροκλέα Σφήττιον, Ναυσικράτην Καρύστιον, Ἀρτέμωνα, Ἀπολλόδωρον Φασηλίτας, καὶ εἶναι παρ' ἑαυτῷ ἔτι κειμένην τὴν συγγραφήν.

Λέγε δὴ καὶ τὴν τῶν παραγενομενων μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Θεόδοτος ἰσοτελής, Χαρῖνος Ἐπιχάρους Λευκονοεύς, Φορμίων Κτησιφῶντος Πειραιεύς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιθεὺς μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτ' ἐδάνεισεν Ἀνδροκλῆς Ἀπολλοδώρῳ καὶ Ἀρτέμωνι ἀργυρίου τρισχιλίας δραχμάς, καὶ εἰδέναι τὴν συγγραφὴν καταθεμένους παρὰ Ἀρχενομίδῃ Ἀναγυρασίῳ.

15 Κατὰ τὴν συγγραφὴν ταύτην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐδάνεισα [928] τὰ χρήματα Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ, κελεύοντος τούτου καὶ ἀναδεχομένου ἅπαντα ἔσεσθαί μοι τὰ δίκαια κατὰ τὴν συγγραφήν, καθ' ἣν ἐδάνεισα τούτου αὐτοῦ γράφοντος καὶ συσσημηναμένου, ἐπειδὴ ἐγράφη. οἱ μὲν γὰρ ἀδελφοὶ οἱ τούτου ἔτι νεώτεροι ἦσαν, μειράκια κομιδῇ, οὑτοσὶ δὲ Λάκριτος Φασηλίτης, μέγα πρᾶγμα, Ἰσοκράτους μαθητής·
16 οὗτος ἦν ὁ πάντα διοικῶν, καὶ ἑαυτῷ με τὸν νοῦν προσέχειν ἐκέλευεν· αὐτὸς γὰρ ἔφη ποιήσειν μοι τὰ δίκαια ἅπαντα καὶ ἐπιδημήσειν Ἀθήνησιν, τὸν δὲ ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ Ἀρτέμωνα πλεύσεσθαι ἐπὶ τοῖς χρήμασιν. καὶ τότε μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτ' ἐβούλετο τὰ χρήματα λαβεῖν παρ' ἡμῶν, καὶ ἀδελφὸς ἔφη εἶναι καὶ κοινωνὸς τοῦ Ἀρτέμωνος,
17 καὶ λόγους θαυμασίως ὡς πιθανοὺς ἔλεγεν· ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τοῦ ἀργυρίου, τοῦτο μὲν διενεί-

1 ΜΑΡΤΥΡΙΑ Reiske, sed cf. Drerup Urk. p. 317   3 *παρ' ἑαυτὸν* F Q D   9 *Κτησιφῶντος* Kirchner coll. C. I. A. ii 2. 804 : *Κηφισοφῶντος* codd.   9–10 *Ἡλιόδωρος Πιθεὺς* om. F Q D   17 *συνσημηναμένου* S   18 *ἔτι* om. A   *μειράκια κομιδῇ*] *καὶ μειράκια παντάπασιν* S A   20 *με*] *μὲν* S[1]   *προσέχειν τὸν νοῦν* A   22 *τὸν αὑτοῦ* vulg. : *ἑαυτοῦ* S   23 *πλευσεῖσθαι* codd.   26 *ὡς* S solus

μαντο καὶ ἐχρῶντο ὅ τι ἐδόκει τούτοις, κατὰ δὲ τὴν συγγρα-
φὴν τὴν ναυτικήν, καθ' ἣν ἔλαβον τὰ χρήματα, οὔτε μέγα οὔτε
μικρὸν ἔπραττον, ὡς αὐτὸ τὸ ἔργον ἐδήλωσεν. οὑτοσὶ δὲ
Λάκριτος ἁπάντων ἦν τούτων ὁ ἐξηγητής. καθ' ἕκαστον δὲ
τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ ἐπιδείξω τούτους οὐδ'
ὁτιοῦν πεποιηκότας ὑγιές.

Πρῶτον μὲν γὰρ γέγραπται ὅτι ἐπ' οἴνου κεραμίοις 18
τρισχιλίοις ἐδανείζοντο παρ' ἡμῶν τὰς τριάκοντα μνᾶς, ὡς
ὑπαρχούσης αὐτοῖς ὑποθήκης ἑτέρων τριάκοντα μνῶν, ὥστε
εἰς τάλαντον ἀργυρίου τὴν τιμὴν εἶναι τοῦ οἴνου καθισταμέ-
νην, σὺν τοῖς ἀναλώμασιν, ὅσα ἔδει ἀναλίσκεσθαι εἰς τὴν
κατασκευὴν τὴν περὶ τὸν οἶνον· τὰ δὲ τρισχίλια κεράμια [929]
ἄγεσθαι ταῦτα εἰς τὸν Πόντον ἐν τῇ εἰκοσόρῳ ἣν Ὑβλήσιος
ἐναυκλήρει. γέγραπται μὲν ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες 19
δικασταί, ἧς ὑμεῖς ἀκηκόατε· οὗτοι δὲ ἀντὶ τῶν τρισχιλίων
κεραμίων οὐδὲ πεντακόσια κεράμια εἰς τὸ πλοῖον ἐνέθεντο,
ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἠγοράσθαι αὐτοῖς τὸν οἶνον, ὅσον προσῆκεν,
τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο ὅ τι ἐδόκει τούτοις, τὰ δὲ κεράμια τὰ
τρισχίλια οὐδ' ἐμέλλησαν οὐδὲ διενοήθησαν ἐνθέσθαι εἰς τὸ
πλοῖον κατὰ τὴν συγγραφήν. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτα λέγω,
λαβὲ τὴν μαρτυρίαν τῶν συμπλεόντων ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ
τούτοις.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ κυβερνᾶν τὴν ναῦν ἣν Ὑβλήσιος ἐναυ- 20
κλήρει, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον ἀγόμενον ἐν τῷ πλοίῳ οἴνου
Μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, καὶ οὐ πλείω· ἄλλο
δὲ μηδὲν ἀγώγιμον ἄγεσθαι ἐν τῷ πλοίῳ Ἀπολλόδωρον εἰς τὸν
Πόντον.

Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν ἐν τῇ
Ὑβλησίου νηὶ διοπεύων τὴν ναῦν, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον τὸν

8 ἐδανείζοντο S : ἐδανείζετο F Q D : ἐδανείσαντο A (Blass coll. § 10)
11 ὅσα S vulg. : οἷς A 13 ἄγεσθαι ταῦτα S A : ταῦτα ἄγεσθαι vulg.
19 οὐδὲ διενοήθησαν del. Cobet 20 ταῦτα λέγω S : λέγω ταῦτα vulg.
§ 20 om. S 25 ἐν τῷ πλοίῳ om. F Q D 30 διοπεύων
Meursius ex Hesychio : διοπτεύων codd., Harpocr.

Φασηλίτην ἀγόμενον ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ Μένδης εἰς τὸν Πόντον οἴνου Μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, ἄλλο δὲ μηδὲν φορτίον.

Πρὸς τούσδ' ἐξεμαρτύρησεν· Ἀρχιάδης Μνησωνίδου Ἀχαρνεύς, Σώστρατος Φιλίππου Ἑστιαιόθεν, Εὐμάριχος Εὐβοίου Ἑστιαιόθεν, Φιλτάδης Κτησίου Ξυπεταιών, Διονύσιος Δημοκρατίδου Χολλήδης.

21 Περὶ μὲν οὖν τοῦ πλήθους τοῦ οἴνου, ὅσον ἔδει αὐτοὺς ἐνθέσθαι εἰς τὸ πλοῖον, ταῦτα διεπράξαντο, καὶ ἤρξαντο [930] εὐθὺς ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ πρώτου γεγραμμένου παραβαίνειν καὶ μὴ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. μετὰ δὲ ταῦτ' ἔστιν ἐν τῇ συγγραφῇ ὅτι ὑποτιθέασιν ταῦτα ἐλεύθερα καὶ οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες, καὶ ὅτι οὐδ' ἐπιδανείσονται ἐπὶ τούτοις παρ' οὐδενός. ταῦτα διαρρήδην γέγραπται, ὦ ἄνδρες δικασταί.
22 οὗτοι δὲ τί ἐποίησαν; ἀμελήσαντες τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ δανείζονται παρά τινος νεανίσκου, ἐξαπατήσαντες ὡς οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες· καὶ ἡμᾶς τε παρεκρούσαντο καὶ ἔλαθον δανεισάμενοι ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν τε τὸν νεανίσκον τὸν δανείσαντα ἐξηπάτησαν ὡς ἐπ' ἐλευθέροις τοῖς χρήμασιν δανειζόμενοι· τοιαῦτα τούτων ἐστὶν τὰ κακουργήματα. ταῦτα δὲ πάντ' ἐστὶν τὰ σοφίσματα Λακρίτου τουτουί. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω καὶ ἐπεδανείσαντο χρήματα παρὰ τὴν συγγραφήν, μαρτυρίαν ἀναγνώσεται ὑμῖν αὐτοῦ τοῦ ἐπιδα-
23 νείσαντος. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

4 τούσδ' Blass coll. § 34, cf. Isae. iii 25, Aeschin. ii 19: τοῖσδ' codd. ἐξεμαρτύρησεν· interpunxit Drerup Ἀρχιάδης Reiske: Ἀχράδης vel Ἀχράνδης codd. 5 Ἱστιαιόθεν codd., cf. Meister.[3] 32 n. 166 Εὐμάχιρος (corr. L. Dindorf) . . . Ἱστιαιόθεν A: om. vulg. 6 Φιλτάδης Voemel, Kirchner coll. C. I. A. ii 812: Φιατάδης A: Φιλτιάδης vulg. Ξυπεταιών] ἐξυπεταίων vulg.: ξυμπετεών A Χολλίδης codd., cf. Meister.[3] 37 n. 207 8 οὖν S: δὴ vulg. αὐτοὺς ἔδει A 9 καὶ ἤρξαντο om. F Q 10 παραβαίνειν ἀρξάμενοι F Q D 13 num ἐνοφείλοντες? καὶ ὅτι οὐκ A: καὶ οὐδὲ F Q D 15 τῶν ἐν τῇ σ. γεγραμμένων F Q D 17 τε om. A 19 ὡς S A: οὐκ vulg. 20 post δανειζόμενοι add. -οῖς ἡμετέροις A 22 τὰ χρήματα S

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἄρατος Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ δανεῖσαι Ἀπολλοδώρῳ ἕνδεκα μνᾶς ἀργυρίου ἐπὶ τῇ ἐμπορίᾳ, ἣν ἦγεν ἐν τῇ Ὑβλησίου νηὶ εἰς τὸν Πόντον, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν ἀνταγορασθεῖσι, καὶ μὴ εἰδέναι αὐτὸν δεδανεισμένον παρὰ Ἀνδροκλέους ἀργύριον· οὐ γὰρ ἂν δανεῖσαι αὐτὸς Ἀπολλοδώρῳ τὸ ἀργύριον.

Αἱ μὲν πανουργίαι τοιαῦται τῶν ἀνθρώπων τούτων εἰσίν. 24
γέγραπται δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ἐπειδὰν ἀποδῶνται ἐν τῷ Πόντῳ ἃ ἦγον, πάλιν ἀνταγοράζειν
χρήματα καὶ ἀντιφορτίζεσθαι καὶ ἀπάγειν Ἀθήναζε τὰ ἀντι- [931]
φορτισθέντα, καὶ ἐπειδὰν ἀφίκωνται Ἀθήναζε, ἀποδοῦναι
εἴκοσιν ἡμερῶν τὸ ἀργύριον ἡμῖν δόκιμον· ἕως δ' ἂν ἀποδῶσιν,
κρατεῖν τῶν χρημάτων ἡμᾶς, καὶ ἀνέπαφα ταῦτα παρέχειν
τούτους, ἕως ἂν ἀπολάβωμεν. γέγραπται μὲν ταῦτα οὑτωσὶ 25
ἀκριβῶς ἐν τῇ συγγραφῇ· οὗτοι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ἐνταῦθα καὶ ἐπεδείξαντο μάλιστα τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀναί-
δειαν τὴν ἑαυτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ μικρὸν προσεῖχον τοῖς
γράμμασι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλ' ἡγοῦντο
εἶναι τὴν συγγραφὴν ἄλλως ὕθλον καὶ φλυαρίαν. οὔτε γὰρ
ἀντηγόρασαν οὐδὲν ἐν τῷ Πόντῳ οὔτε ἀντεφορτίσαντο ὥστε
ἄγειν Ἀθήναζε· ἡμεῖς τε οἱ δανείσαντες τὰ χρήματα ἡκόν-
των αὐτῶν τούτων ἐκ τοῦ Πόντου οὐκ εἴχομεν ὅτου ἐπιλα-
βοίμεθα οὐδ' ὅτου κρατοῖμεν, ἕως κομισαίμεθα τὰ ἡμέτερ'
αὐτῶν· οὐδ' ὁτιοῦν γὰρ εἰσήγαγον εἰς τὸν λιμένα τὸν ὑμέτερον
οὗτοι. ἀλλὰ πεπόνθαμεν καινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐν 26
γὰρ τῇ πόλει τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν, οὐδὲν ἀδικοῦντες οὐδὲ δίκην
οὐδεμίαν ὠφληκότες τούτοις, σεσυλήμεθα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν

3 ἀργύριον ἕνδεκα μνᾶς A D 3–4 ἐν . . . Πόντον om. A 6 τὸ om. F Q 9 ἤγαγον A πάλιν ἀνταγοράζειν S : ἀνταγοράζειν πάλιν vulg. 10 ἀντιφορτίζεσθαι A F : ἀντιφορτίζειν S al. 12 ἡμῖν ante τὸ ἀργύριον A F D 13 χρημάτων S : χρημάτων ἁπάντων vulg. ταῦτα S : πάντα A : om. F Q D 14 μὲν vulg. : μὲν γὰρ S 16 καὶ μάλιστα ἐπεδείξαντο Reiske 20 ἠγόρασαν F Q D 21 τε] δὲ A 23 ἕως A : ἕως ὅτου cett. Bekk. Anecd. p. 145. 4 24 ἡμέτερον A 27 οὐδεμίαν ante ὠφληκότες S A : post ὠφληκότες F Q D, cf. lvii 13

ὑπὸ τούτων Φασηλιτῶν ὄντων, ὥσπερ δεδομένων συλῶν Φασηλίταις κατ' Ἀθηναίων. ἐπειδὰν γὰρ μὴ ἐθέλωσιν ἀποδοῦναι ἃ ἔλαβον, τί ἄν τις ἄλλο ὄνομα ἔχοι θέσθαι τοῖς τοιούτοις ἢ ὅτι ἀφαιροῦνται βίᾳ τὰ ἀλλότρια; ἐγὼ μὲν οὐδὲ ἀκήκοα πώποτε πρᾶγμα μιαρώτερον ἢ ὃ οὗτοι διαπεπραγμένοι εἰσὶ περὶ ἡμᾶς, καὶ ταῦτα ὁμολογοῦντες λαβεῖν παρ' ἡμῶν τὰ
27 [932] χρήματα. ὅσα μὲν γὰρ ἀμφισβητήσιμά ἐστι τῶν συμβολαίων, κρίσεως δεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί· τὰ δὲ παρ' ἀμφοτέρων ὁμολογηθέντα τῶν συντιθεμένων, καὶ περὶ ὧν συγγραφαὶ κεῖνται ναυτικαί, τέλος ἔχειν ἅπαντες νομίζουσιν, καὶ χρῆσθαι προσήκει τοῖς γεγραμμένοις. ὅτι δὲ κατὰ τὴν συγγραφὴν οὐδ' ὁτιοῦν πεποιήκασιν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀρξάμενοι ἐκακοτέχνουν καὶ ἐπεβούλευον μηδὲν ὑγιὲς ποιεῖν, ὑπό τε τῶν μαρτυριῶν καὶ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ἐλέγχονται οὑτωσὶ καταφανῶς.

28 Ὃ δὲ πάντων δεινότατον διεπράξατο Λάκριτος οὑτοσί, δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι· οὗτος γὰρ ἦν ὁ πάντα ταῦτα διοικῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἀφίκοιντο δεῦρο, εἰς μὲν τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐ καταπλέουσιν, εἰς φωρῶν δὲ λιμένα ὁρμίζονται, ὅς ἐστιν ἔξω τῶν σημείων τοῦ ὑμετέρου ἐμπορίου, καὶ ἔστιν ὅμοιον εἰς φωρῶν λιμένα ὁρμίσασθαι, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἰς Αἴγιναν ἢ εἰς Μέγαρα ὁρμίσαιτο· ἔξεστι γὰρ ἀποπλεῖν ἐκ τοῦ λιμένος τούτου ὅποι ἄν τις βούληται καὶ ὁπηνίκ' ἂν δοκῇ
29 αὐτῷ. καὶ τὸ μὲν πλοῖον ὥρμει ἐνταῦθα πλείους ἢ πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμέρας, οὗτοι δὲ περιεπάτουν ἐν τῷ δείγματι τῷ ἡμετέρῳ, καὶ ἡμεῖς προσιόντες διελεγόμεθα, καὶ ἐκελεύομεν

1 *τούτων* et *ὄντων* om. Harpocr. s. v. *Σύλας* : *Φασηλιτῶν ὄντων* del. Drerup *συλῶν* Harpocr. : *σύλων* codd. 3 *ἃ* om. S[1] *ἄν* om. F *τις ἄλλο ὄνομα ἔχοι* S A : *ἄλλο τις ἔχοι ὄνομα* vulg. : *τις ἔχοι ἄλλο ὄνομα* Harpocr. *τοῖς τοιούτοις* codd. : *τῷ τοιούτῳ* Harpocr. 4 *ἀφαιροῦνται βίᾳ*] *ἀναιροῦνται* Harpocr. *μὲν* S : *μὲν γὰρ* vulg. 14 *μαρτυριῶν* S : *μαρτύρων* vulg. *ἑαυτῶν ἐλέγχονται* S : *αὑτῶν ἐξελέγχονται* vulg. 16 post *πάντων* add. *τούτων* S (me teste) : om. vulg. *Λακρίσιος* S 17 *ταῦτα πάντα* A 18 *ἡμέτερον* A 19 *εἰς φωρῶν*] cf. Bekk. Anecd. p. 315. 14 20 *ἡμετέρου* S Q

τούτους ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἂν ὡς τάχιστα ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα. οὗτοι δὲ ὡμολόγουν τε καὶ ἔλεγον ὅτι αὐτὰ ταῦτα περαίνοιεν. καὶ ἡμεῖς τούτοις προσῆμεν, καὶ ἅμα ἐπεσκοποῦμεν εἴ τι ἐξαιροῦνταί ποθεν ἐκ πλοίου ἢ πεντηκοστεύονται. ἐπειδὴ δὲ ἡμέραι τε ἦσαν συχναὶ ἐπιδημοῦσι 30 τούτοις, ἡμεῖς τε οὐδ' ὁτιοῦν εὑρίσκομεν οὔτ' ἐξῃρημένον οὔτε πεπεντηκοστευμένον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ τούτων, ἐνταῦθα ἤδη [933] μᾶλλον προσεκείμεθα ἀπαιτοῦντες. καὶ ἐπειδὴ ἠνωχλοῦμεν αὐτοῖς, ἀποκρίνεται Λάκριτος οὑτοσί, ἀδελφὸς ὁ Ἀρτέμωνος, ὅτι οὐκ ἂν οἷοί τ' εἴησαν ἀποδοῦναι, ἀλλ' ἀπόλωλεν ἅπαντα τὰ χρήματα· καὶ ἔφη Λάκριτος δίκαιόν τι ἔχειν λέγειν περὶ τούτων. καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠγανακτοῦμεν ἐπὶ τοῖς 31 λεγομένοις, πλέον δὲ οὐδὲν ἦν ἀγανακτοῦσιν ἡμῖν· τούτοις γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἔμελεν. οὐδὲν δ' ἧττον ἠρωτῶμεν αὐτούς, ὅντινα τρόπον ἀπολωλότα εἴη τὰ χρήματα. Λάκριτος δὲ οὑτοσὶ ναυαγῆσαι ἔφη τὸ πλοῖον παραπλέον ἐκ Παντικαπαίου εἰς Θεοδοσίαν, ναυαγήσαντος δὲ τοῦ πλοίου ἀπολωλέναι τὰ χρήματα τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ἃ ἔτυχεν ἐν τῷ πλοίῳ ἐνόντα· ἐνεῖναι δὲ τάριχός τε καὶ οἶνον Κῷον καὶ ἄλλ' ἄττα, καὶ ταῦτα ἔφασαν πάντα ἀντιφορτισθέντα μέλλειν ἀπάγειν Ἀθήναζε, εἰ μὴ ἀπώλετο ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ 32 ἃ μὲν ἔλεγεν, ταῦτ' ἦν· ἄξιον δὲ ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ τὴν ψευδολογίαν. πρός τε γὰρ τὸ πλοῖον τὸ ναυαγῆσαν οὐδὲν ἦν αὐτοῖς συμβόλαιον, ἀλλ' ἦν ἕτερος ὁ δεδανεικὼς Ἀθήνηθεν ἐπὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν Πόντον καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ πλοίῳ (Ἀντίπατρος ὄνομα ἦν τῷ δεδανεικότι, Κιτιεὺς τὸ γένος)· τό τε οἰνάριον τὸ Κῷον ὀγδοήκοντα

1 ἀπολάβωμεν A : ἀπολάβοιμεν cett. 3 περενοιεν S¹ 4 ἐσκόπουμεν A 6 τε οὐν̃ οὐδὲ S ἐξειρημένον S¹ 7 τῷ τούτων A : τούτων vulg. 8 ἠνωχλοῦμεν F corr. : ἐνωχλοῦμεν vulg. : ἐνοχλοῦμεν A 9 αδελφος S : ὁ ἀδ. vulg. ὁ om. F Q D 12 τούτων] τούτου A post ἠγανακτοῦμεν add. μὲν Reiske 17 Θεοδοσίαν S D : Θευδοσίαν vulg. 18 τῷ om. F Q D 19 τάρειχος S¹ 20 ἔφασαν πάντα S A : πάντα ἔφασαν vulg. 21 ἀπάγειν Schaefer coll. § 37 : αὐτὰ ἄγειν codd. 23 τούτων S : τουτωνὶ vulg. 26 αὐτῷ om. F Q D 27 τό τε] τὸ δ' A

στάμνοι ἐξεστηκότος οἴνου, καὶ τὸ τάριχος ἀνθρώπῳ τινὶ γεωργῷ παρεκομίζετο ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ Παντικαπαίου εἰς Θεοδοσίαν τοῖς ἐργάταις τοῖς περὶ τὴν γεωργίαν χρῆσθαι. τί οὖν ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσιν; οὐδὲν γὰρ προσήκει. [934] καί μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν, πρῶτον μὲν τὴν Ἀπολλωνίδου, 33 ὅτι Ἀντίπατρος ἦν ὁ δανείσας ἐπὶ τῷ πλοίῳ, τούτοις δ' οὐδ' ὁτιοῦν προσήκει τῆς ναυαγίας, ἔπειτα τὴν Ἐρασικλέους καὶ τὴν Ἱππίου, ὅτι ὀγδοήκοντα μόνον κεράμια παρήγετο ἐν τῷ πλοίῳ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀπολλωνίδης Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ εἰδέναι δανείσαντα Ἀντίπατρον, Κιτιέα τὸ γένος, χρήματα Ὑβλησίῳ εἰς τὸν Πόντον ἐπὶ τῇ νηὶ ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν Πόντον· κοινωνεῖν δὲ καὶ αὐτὸν τῆς νεὼς Ὑβλησίῳ, καὶ συμπλεῖν ἑαυτοῦ οἰκέτας ἐν τῇ νηί, καὶ ὅτε διεφθάρη ἡ ναῦς, παρεῖναι τοὺς οἰκέτας τοὺς ἑαυτοῦ καὶ ἀπαγγέλλειν ἑαυτῷ, καὶ ὅτι ἡ ναῦς κενὴ διεφθάρη παραπλέουσα εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου.

34 Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ κυβερνῶν τὴν ναῦν εἰς τὸν Πόντον, καὶ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, εἰδέναι κενὴν τὴν ναῦν παραπλέουσαν, καὶ Ἀπολλοδώρου αὐτοῦ τοῦ φεύγοντος νυνὶ τὴν δίκην μὴ εἶναι οἶνον ἐν τῷ πλοίῳ, ἀλλὰ παράγεσθαι τῶν ἐκ Θευδοσίας τινὶ οἴνου Κῷα κεράμια περὶ ὀγδοήκοντα.

Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ διοπεύων τὴν ναῦν, καὶ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, ἐνθέσθαι Ἀπολλόδωρον εἰς τὴν ναῦν ἐρίων ἀγγεῖον ἓν ἢ δύο καὶ ταρίχους κεράμια ἕνδεκα ἢ δώδεκα καὶ δέρματ' αἴγεια, δύο δέσμας ἢ τρεῖς, ἄλλο δ' οὐδέν.

Πρὸς τούσδ' ἐξεμαρτύρησεν· Εὐφίλητος Δαμοτίμου Ἀφιδναῖος, Ἱππίας Τιμοξένου Θυμαιτάδης, Σώστρατος Φιλίππου Ἑστιαιόθεν,

1–2 τινὶ γεωργῷ om. A 6 ἐπὶ τῷ πλοίῳ om. F D, in γρ. hab. Q 8 μόνον S: μόνα vulg. (post κεράμια A) 10 ΜΑΡΤΥΡΙΑ A 11 sqq. testimonia om. S 14 αὐτὸν scripsi, cf. § 44, lix 61: αὑτὸν codd.: αὐτὸς Blass 16 κενὴ] ἐκείνη A 19 prius εἰς] τὴν εἰς Blass 21 νυνὶ τὴν δ.] τὴν δ. νῦν A 22 ἐκ vulg.: ἐκ τῆς A οἴνου Reiske: οἰκούντων codd. 25 διοπτεύων codd., cf. § 20 29 τούσδ' F Q: τοῖσδ' A ἐξεμαρτύρησεν·] sic distinxit Drerup 30 Ἱστιαιόθεν codd., cf. § 20

Ἀρχενομίδης Στράτωνος Θριάσιος, Φιλτάδης Κτησικλέους Ξυπεταιών. [935]

Ἡ μὲν ἀναίδεια τοιαύτη τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐστίν. 35 ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, εἴ τινας πώποτ' ἴστε ἢ ἠκούσατε οἶνον Ἀθήναζε ἐκ τοῦ Πόντου κατ' ἐμπορίαν εἰσαγαγόντας, ἄλλως τε καὶ Κῷον. πᾶν γὰρ δήπου τοὐναντίον εἰς τὸν Πόντον ὁ οἶνος εἰσάγεται ἐκ τῶν τόπων τῶν περὶ ἡμᾶς, ἐκ Πεπαρήθου καὶ Κῶ καὶ Θάσιος καὶ Μενδαῖος καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν πόλεων παντοδαπός· ἐκ δὲ τοῦ Πόντου ἕτερά ἐστιν ἃ εἰσάγεται δεῦρο. κατεχόμενοι δὲ ὑφ' ἡμῶν καὶ ἐλεγχόμενοι εἴ τι περιγένοιτο 36 τῶν χρημάτων ἐν τῷ Πόντῳ, ἀπεκρίνατο Λάκριτος οὑτοσί, ὅτι ἑκατὸν στατῆρες Κυζικηνοὶ περιγένοιντο, καὶ τοῦτο τὸ χρυσίον δεδανεικὼς εἴη ἁδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Πόντῳ ναυκλήρῳ τινὶ Φασηλίτῃ, πολίτῃ καὶ ἐπιτηδείῳ ἑαυτοῦ, καὶ οὐ δύναιτο κομίσασθαι, ἀλλὰ σχεδόν τι ἀπολωλὸς εἴη καὶ τοῦτο. ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἔλεγεν Λάκριτος οὑτοσί. ἡ δὲ συγ- 37 γραφὴ οὐ ταῦτα λέγει, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἀντιφορτισαμένους ἀπάγειν κελεύει Ἀθήναζε, οὐ δανείζειν τούτους ὅτῳ ἂν βούλωνται ἐν τῷ Πόντῳ τὰ ἡμέτερα ἄνευ ἡμῶν, ἀλλ' Ἀθήναζε παρέχειν ἀνέπαφα ἡμῖν, ἕως ἂν ἡμεῖς ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα ὅσα ἐδανείσαμεν. καί μοι ἀναγίγνωσκε τὴν συγγραφὴν πάλιν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

[937]
Πότερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζειν κελεύει τούτους ἡ 38 συγγραφὴ τὰ ἡμέτερα, καὶ ταῦτα ἀνθρώπῳ ὃν ἡμεῖς οὔτε

1 Φιλτάδης Voemel : Φιατάδης A : Φιλτιάδης vulg. 3 τούτων S : τουτωνί A : τούτων γ' vulg. 5 ἀκηκόατε A ἐκ τοῦ Πόντου ante οἶνον A 6 κατ' S A : εἰς vulg. εἰσαγαγόντας Blass : εἰσάγοντας codd. 7 δή γαρ πόυ S ὁ οἶνος S : οἶνος vulg. 9 τινῶν om. A 14 ἁδελφός Dind. : ὁ ἀδ. A : ἀδ. vulg. (sine spiritu S) 15 Φ. πολίτῃ om. S 16–17 καὶ τοῦτο om. S 17 ταῦτ'] τοιαῦτ' S corr. (οι in ras.) 19 τούτοις S ὅτῳ] ὅπου A 21 ἡμεῖς om. A 24 pactionis formulam (v. §§ 10–13) repetunt F Q D 25 τούτοις S

γιγνώσκομεν οὔθ' ἑοράκαμεν πώποτε, ἢ ἀντιφορτισαμένους
κομίσαι Ἀθήναζε καὶ φανερὰ ποιῆσαι ἡμῖν καὶ ἀνέπαφα
39 παρέχειν; ἡ μὲν γὰρ συγγραφὴ οὐδὲν κυριώτερον ἐᾷ εἶναι
τῶν ἐγγεγραμμένων, οὐδὲ προσφέρειν οὔτε νόμον οὔτε
ψήφισμα οὔτ' ἄλλ' οὐδ' ὁτιοῦν πρὸς τὴν συγγραφήν· τούτοις
δ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν ἐμέλησε τῆς συγγραφῆς ταύτης,
ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο τοῖς ἡμετέροις ὥσπερ ἰδίοις
οὖσιν αὑτῶν· οὕτως εἰσὶν οὗτοι κακοῦργοι σοφισταὶ καὶ
40 ἄδικοι ἄνθρωποι. ἐγὼ δέ, μὰ τὸν Δία τὸν ἄνακτα καὶ τοὺς
θεοὺς ἅπαντας, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα οὐδ' ἐπετίμησα,
ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις βούλεται σοφιστὴς εἶναι καὶ
Ἰσοκράτει ἀργύριον ἀναλίσκειν· μαινοίμην γὰρ ἄν, εἴ τί μοι
τούτων ἐπιμελὲς εἴη. οὐ μέντοι μὰ Δία οἶμαί γε δεῖν
ἀνθρώπους καταφρονοῦντας καὶ οἰομένους δεινοὺς εἶναι
ἐφίεσθαι τῶν ἀλλοτρίων, οὐδὲ ἀφαιρεῖσθαι, τῷ λόγῳ
[938] πιστεύοντας· πονηροῦ γὰρ ταῦτ' ἐστὶν σοφιστοῦ καὶ οἰμω-
41 ξομένου. Λάκριτος δ' οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ τῷ
δικαίῳ πιστεύων εἰσελήλυθε ταύτην τὴν δίκην, ἀλλ' ἀκρι-
βῶς εἰδὼς τὰ πεπραγμέν' αὐτοῖς περὶ τὸ δάνεισμα τοῦτο,
καὶ ἡγούμενος δεινὸς εἶναι καὶ ῥᾳδίως λόγους πoριεῖσθαι
περὶ ἀδίκων πραγμάτων, οἴεται παράξειν ὑμᾶς ὅποι ἂν
βούληται. ταῦτα γὰρ ἐπαγγέλλεται δεινὸς εἶναι, καὶ
ἀργύριον αἰτεῖ καὶ μαθητὰς συλλέγει περὶ αὐτῶν τούτων
42 ἐπαγγελλόμενος παιδεύειν. καὶ πρῶτον μὲν τοὺς ἀδελφοὺς
τοὺς αὑτοῦ ἐπαίδευσεν τὴν παιδείαν ταύτην, ἣν ὑμεῖς αἰσθά-
νεσθε πονηρὰν καὶ ἄδικον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζεσθαι
ἐν τῷ ἐμπορίῳ ναυτικὰ χρήματα καὶ ταῦτ' ἀποστερεῖν καὶ μὴ

1 ἑοράκαμεν F[1] : ἑωρ. vulg. 3 παρέξειν S γὰρ om. F Q D ἐᾷ om. S 4 προφέρειν A 5 πρὸς] τὸ πρὸς S 6 ἔμελε A 8 ἑαυτῶν οὖσιν F Q D 10 οὐδενὶ vulg., cf. Plat. Apol. 33 A: οὐδὲν S 12 ἂν om. A 13 ἐπιμελὲς εἴη S corr. vulg. : ἐπιμεληθείη S[1] μέντοι] μέντοι γε A 14 καταφρονοῦντας] μέγα φρονοῦντας Hirschig 16 ταῦτ'] ταῦτά γε A (Blass coll. xviii 16), sed cf. Hyper. Lycophr. § 20 20 ἡγούμενος S A : οἰόμενος vulg. 21 παράξειν] παρέξειν F[1] Q D ἡμᾶς S ὅποι Reiske : ὅπου codd. 22 δεινὸς S A : καὶ δεινὸς vulg. 25 ἐπαίδευε A

ἀποδιδόναι. πῶς ἂν γένοιντο πονηρότεροι ἄνθρωποι ἢ τοῦ
παιδεύοντος τὰ τοιαῦτα ἢ αὐτῶν τῶν παιδευομένων; ἐπεὶ
δ' οὖν δεινός ἐστιν καὶ πιστεύει τῷ λέγειν καὶ ταῖς χιλίαις
δραχμαῖς ἃς δέδωκεν τῷ διδασκάλῳ, κελεύσατε αὐτὸν διδάξαι 43
ὑμᾶς, ἢ ὡς τὰ χρήματα οὐκ ἔλαβον παρ' ἡμῶν, ἢ ὡς λαβόντες
ἀποδεδώκασιν, ἢ ὅτι τὰς ναυτικὰς συγγραφὰς οὐ δεῖ κυρίας
εἶναι, ἢ ὡς δεῖ ἄλλο τι χρήσασθαι τοῖς χρήμασιν ἢ ἐφ' οἷς
ἔλαβον κατὰ τὴν συγγραφήν. τούτων ὅ τι βούλεται πεισάτω
ὑμᾶς. καὶ ἔγωγε καὶ αὐτὸς συγχωρῶ σοφώτατον εἶναι τοῦτον,
ἐὰν ὑμᾶς πείσῃ τοὺς περὶ τῶν συμβολαίων τῶν ἐμπορικῶν
δικάζοντας. ἀλλ' εὖ οἶδ' ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων οἷός τ'
εἴη οὗτος οὔτε διδάξαι οὔτε πεῖσαι.

Χωρὶς δὲ τούτων, φέρε πρὸς τῶν θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 44
εἰ τοὐναντίον συνεβεβήκει, μὴ ὁ τούτου ἀδελφὸς ὁ τετελευ- [939]
τηκὼς ἐμοὶ ὤφειλε χρήματα, ἀλλ' ἐγὼ τῷ τούτου, τάλαντον
ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἢ πλέον ἢ ἔλαττον, ἆρ' ἂν οἴεσθε Λάκρι-
τον τουτονί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς αὐτοὺς λόγους λέγειν
οἷσπερ νυνὶ κατακέχρηται, ἢ φάσκειν αὐτὸν οὐκ εἶναι κληρο-
νόμον ἢ ἀφίστασθαι τῶν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ οὐκ ἂν πάνυ
πικρῶς εἰσπράττειν με, ὥσπερ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων εἰσπέ-
πρακται, εἴ τίς τι ἐκείνῳ τῷ τετελευτηκότι ὤφειλεν ἢ ἐν
Φασήλιδι ἢ ἄλλοθί που; καὶ εἴ γέ τις ἡμῶν φεύγων δίκην 45
ὑπὸ τούτου παραγραφὴν ἐτόλμησε παραγράφεσθαι, μὴ εἰσα-
γώγιμον εἶναι τὴν δίκην, εὖ οἶδ' ὅτι ἠγανάκτει ἂν αὐτὸς καὶ
ἐσχετλίαζε πρὸς ὑμᾶς, δεινὰ φάσκων πάσχειν καὶ παρανο-
μεῖσθαι, εἰ μή τις αὐτῷ τὴν δίκην ψηφιεῖται εἰσαγώγιμον
εἶναι, ἐμπορικὴν οὖσαν. ἔπειτα, ὦ Λάκριτε, σοὶ μὲν τοῦτο

1 πονηροι S: πονηρότατοι F Q D 2 αὐτῶν S A: αὐτῶν τούτων vulg. 2–3 ἐπεὶ δ' Bekker: ἐπεὶ vulg.: ἐπειδὴ A 4 ἃς] αἷς A 7 ἄλλο τι om. S 12 prius οὔτε om. S¹ 14 συμβεβήκει codd. μὴ S A: καὶ μὴ vulg. 15 χρήματα A: τὰ χρ. vulg. τῷ τούτου S vulg.: τούτῳ A 16 πλέον A: πλεῖον cett. ἂν om. F Q D 18 οἷσπερ] οἷς F Q D καταχρῆται A φάσκειν S A: φάσκειν ἂν F Q D 19 ἢ S A D: καὶ F Q 22 εἴ γέ τις A F Q D: εἴ τις S 24 αὐτὸς S vulg.: οὗτος A 25 παρανομιεισθαι S

δίκαιον δοκεῖ εἶναι, ἐμοὶ δὲ διὰ τί οὐκ ἔσται; οὐχ ἅπασιν
ἡμῖν οἱ αὐτοὶ νόμοι γεγραμμένοι εἰσὶν καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον
46 περὶ τῶν ἐμπορικῶν δικῶν; ἀλλ' οὕτως βδελυρός τίς ἐστι
καὶ ὑπερβάλλων ἅπαντας ἀνθρώπους τῷ πονηρὸς εἶναι, ὥστ'
ἐπιχειρεῖ πείθειν ὑμᾶς ψηφίσασθαι μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν
ἐμπορικὴν δίκην ταύτην, δικαζόντων ὑμῶν νυνὶ τὰς ἐμπορικὰς
δίκας. ἀλλὰ τί κελεύεις, ὦ Λάκριτε; μὴ ἱκανὸν εἶναι ἡμᾶς
ἀποστερεῖσθαι ἃ ἐδανείσαμεν χρήματα ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ
δεσμωτήριον παραδοθῆναι ὑφ' ὑμῶν προσοφλόντας τὰ ἐπι-
47 τίμια, ἐὰν μὴ ἐκτίνωμεν. καὶ πῶς οὐκ ἂν δεινὸν εἴη
[940] καὶ σχέτλιον καὶ αἰσχρὸν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οἱ
δανείσαντες ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ χρήματα ναυτικὰ καὶ
ἀποστερούμενοι ὑπὸ τῶν δανεισαμένων καὶ ἀποστερούντων
ἀπάγοιντο εἰς τὸ δεσμωτήριον; ταῦτ' ἐστίν, ὦ Λάκριτε,
ἃ τουτουσὶ πείθεις. ἀλλὰ ποῦ χρὴ λαβεῖν δίκην, ὦ ἄνδρες
δικασταί, περὶ τῶν ἐμπορικῶν συμβολαίων; παρὰ ποίᾳ ἀρχῇ
ἢ ἐν τίνι χρόνῳ; παρὰ τοῖς ἕνδεκα; ἀλλὰ τοιχωρύχους καὶ
κλέπτας καὶ τοὺς ἄλλους κακούργους τοὺς ἐπὶ θανάτῳ οὗτοι
48 εἰσάγουσιν. ἀλλὰ παρὰ τῷ ἄρχοντι; οὐκοῦν ἐπικλήρων καὶ
ὀρφανῶν καὶ τῶν τοκέων τῷ ἄρχοντι προστέτακται ἐπιμε-
λεῖσθαι. ἀλλὰ νὴ Δία παρὰ τῷ βασιλεῖ. ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν
γυμνασίαρχοι, οὐδὲ ἀσεβείας οὐδένα γραφόμεθα. ἀλλ'
ὁ πολέμαρχος εἰσάξει. ἀποστασίου γε καὶ ἀπροστασίου.
οὐκοῦν ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοί. ἀλλὰ τοὺς τριηράρ-
χους καθιστᾶσιν, ἐμπορικὴν δὲ δίκην οὐδεμίαν εἰσάγουσιν.
49 ἐγὼ δ' εἰμὶ ἔμπορος, καὶ σὺ ἀδελφὸς καὶ κληρονόμος ἑνὸς
τῶν ἐμπόρων, τοῦ λαβόντος παρ' ἡμῶν τὰ ἐμπορικὰ χρήματα.

1 διὰ τί] διὰ σὲ Gebauer 3 οὕτως S^1 : οὗτος A : οὕτω vulg. τίς om. F Q D 6 ταύτην S : ταυτηνί vulg. : om. A 9 προσοφείλοντας S : προσοφειλοῦντας A 10 ἐκτείνωμεν S οὐ δεινὸν ἂν F Q D 17 post ἐν spatium ii litt. in S ἢ . . . χρόνῳ del. Schaefer 20 τοκέων] γονέων Dobree, recte puto, sed cf. Lyc. § 147 22 παραγραφόμεθα S 25 post καθιστᾶσιν add. οὗτοι εἰσαγαγόντες εἰς τὸ δικαστήριον codd. (in γρ. F Q): del. Dind. post εἰσάγουσιν add. εἰς τὸ δικαστήριον S 26-27 ἑνὸς τῶν ἐμπόρων] τοῦ ἐμπόρου A 27 τοῦ S A : καὶ τοῦ vulg. num ⟨ταῦτα⟩ χρήματα?

ποῖ οὖν δεῖ ταύτην εἰσελθεῖν τὴν δίκην; δίδαξον, ὦ Λάκριτε, μόνον δίκαιόν τι λέγων καὶ κατὰ τοὺς νόμους. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτω δεινὸς ἄνθρωπος οὐδεὶς ὅστις ἂν περὶ τοιούτων πραγμάτων ἔχοι τι δίκαιον εἰπεῖν.

Οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεινὰ ἐγὼ 50 πάσχω ὑπὸ Λακρίτου τουτουί, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τοῦ ἀποστερεῖσθαι τὰ χρήματα καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους ἂν κινδύνους ἀφικόμην τὸ τούτου μέρος, εἰ μή μοι ἡ συγγραφὴ ἐβοήθει ἡ [941] πρὸς τούτους, καὶ ἐμαρτύρει ὅτι εἰς τὸν Πόντον ἔδωκα τὰ χρήματα καὶ πάλιν Ἀθήναζε. ἴστε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νόμον ὡς χαλεπός ἐστιν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ ποι σιτηγήσῃ ἢ Ἀθήναζε, ἢ χρήματα δανείσῃ εἰς ἄλλο τι ἐμπόριον ἢ τὸ Ἀθηναίων, οἷαι ζημίαι περὶ τούτων εἰσίν, ὡς μεγάλαι καὶ δειναί. μᾶλλον δὲ αὐτὸν ἀνάγνωθι αὐτοῖς τὸν 51 νόμον, ἵν' ἀκριβέστερον μάθωσιν.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι ἐκδοῦναι Ἀθηναίων καὶ τῶν μετοίκων τῶν Ἀθήνησι μετοικούντων μηδενί, μηδὲ ὧν οὗτοι κύριοί εἰσιν, εἰς ναῦν ἥτις ἂν μὴ μέλλῃ ἄξειν σῖτον Ἀθήναζε, καὶ τἄλλα τὰ γεγραμμένα περὶ ἑκάστου αὐτῶν. ἐὰν δέ τις ἐκδῷ παρὰ ταῦτα, εἶναι τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἀργυρίου πρὸς τοὺς ἐπιμελητάς, καθάπερ τῆς νεὼς καὶ τοῦ σίτου εἴρηται, κατὰ ταὐτά. καὶ δίκη αὐτῷ μὴ ἔστω περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἂν ἐκδῷ ἄλλοσέ ποι ἢ Ἀθήναζε, μηδὲ ἀρχὴ εἰσαγέτω περὶ τούτου μηδεμία.

Ὁ μὲν νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω χαλεπός ἐστιν· 52 οὗτοι δὲ οἱ μιαρώτατοι ἀνθρώπων ἁπάντων, γεγραμμένον διαρρήδην ἐν τῇ συγγραφῇ Ἀθήναζε πάλιν ἥκειν τὰ χρήματα,

3 *τοιούτων*] *τούτων τῶν* A 7 *καὶ* om. A, at cf. lix 52 *ἂν* post *ἀφικόμην* colloc. F Q D 8 alterum *ἡ* om. A 10 *γάρ* S D: *γὰρ δήπου* vulg. 11-12 *ἄλλοσέ ποι*] *εποι* S addito in mg. *ἄλλως* a m. ant. 12 *εἰς ἄλλο τι*] *ἢ εἰς ἄλλο* S 14 *αὐτὸν* om. A 16 legem om. S 18 *μηδενί* om. F Q D *μηδὲ* om. A 22 *καθάπερ* F Q D: *καθὰ περὶ* A 23 *ταὐτά* Reiske: *ταῦτα* codd. *ὃ*] *οὗ* A 26 *γεγραμμένον* A: *γεγραμμένου* vulg.

εἰς Χίον ἐπέτρεψαν καταχθῆναι ἃ ἐδανείσαντο Ἀθήνηθεν
παρ' ἡμῶν. δανειζομένου γὰρ ἐν τῷ Πόντῳ τοῦ ναυ-
κλήρου τοῦ Φασηλίτου ἕτερα χρήματα παρά τινος Χίου
ἀνθρώπου, οὐ φάσκοντος δὲ τοῦ Χίου δανείσειν, ἐὰν μὴ ὑπο-
θήκην λάβῃ ἅπαντα ὅσα ἦν περὶ τὸν ναύκληρον, καὶ ἐπι-
τρέπωσι ταῦτα οἱ πρότερον δεδανεικότες, ἐπέτρεψαν ταῦτα
[942] ὑποθήκην γενέσθαι τῷ Χίῳ τὰ ἡμέτερα καὶ κύριον ἐκεῖνον
53 γενέσθαι ἁπάντων, καὶ οὕτως ἀπέπλεον ἐκ τοῦ Πόντου μετὰ
τοῦ Φασηλίτου ναυκλήρου καὶ μετὰ τοῦ Χίου τοῦ δεδανει-
κότος, καὶ ὁρμίζονται ἐν φωρῶν λιμένι, εἰς δὲ τὸ ὑμέτερον
ἐμπόριον οὐχ ὡρμίσαντο. καὶ νυνί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ
Ἀθήνηθεν δανεισθέντα χρήματα εἰς τὸν Πόντον καὶ πάλιν
ἐκ τοῦ Πόντου Ἀθήναζε εἰς Χίον κατηγμένα ἐστὶν ὑπὸ τούτων.
54 ὅπερ οὖν ἐν ἀρχῇ ὑπεθέμην τοῦ λόγου, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀδι-
κεῖσθε οὐδὲν ἧττον τῶν δόντων ἡμῶν τὰ χρήματα. σκοπεῖτε
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πῶς οὐκ ἀδικεῖσθε, ἐπειδάν τις τῶν
νόμων τῶν ὑμετέρων κρείττων ἐγχειρῇ εἶναι, καὶ τὰς συγ-
γραφὰς τὰς ναυτικὰς ἀκύρους ποιῇ καὶ καταλύῃ, καὶ τὰ χρή-
ματα τὰ παρ' ἡμῶν εἰς Χίον ᾖ διαπεσταλκώς, πῶς οὐκ ἀδικεῖ
ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος καὶ ὑμᾶς;

55 Ἐμοὶ μὲν οὖν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τούτους ὁ
λόγος (τούτοις γὰρ ἔδωκα τὰ χρήματα)· τούτοις δ' ἔσται πρὸς
τὸν ναύκληρον ἐκεῖνον τὸν Φασηλίτην, τὸν πολίτην τὸν
αὑτῶν, ᾧ φασὶν δανεῖσαι τὰ χρήματα ἄνευ ἡμῶν παρὰ τὴν
συγγραφήν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ἴσμεν τίνα ἐστὶν τὰ πεπραγμένα
τούτοις πρὸς τὸν ἑαυτῶν πολίτην, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι ἴσασιν.
56 ταῦτα ἡγούμεθα δίκαια εἶναι, καὶ ὑμῶν δεόμεθα, ὦ ἄνδρες
δικασταί, βοηθεῖν ἡμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ κολάζειν τοὺς
κακοτεχνοῦντας καὶ σοφιζομένους, ὥσπερ οὗτοι σοφίζονται.

7 γίνεσθαι S 10 ὑμέτερον A: ἡμέτερον cett. 13 τούτου A 15 ἡμῶν τῶν δόντων A 16 πῶς οὐκ ἀδ. S[1] vulg., cf. xlviii 55: πῶς συναδ. S corr. Q γρ. 19 ἀπεσταλκώς A 22 γὰρ om. A ἔσται S: ἔστω vulg. 23 τὸν πολίτην om. S 25 οὐδὲ S: οὐδὲν vulg. 28 ἡμῖν om. F Q D τοὺς S A: τούς τε vulg.

καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, ὑμῖν τε αὐτοῖς τὰ συμφέροντα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι, καὶ περιαιρήσεσθε τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὰς [943] *πανουργίας ἁπάσας, ἃς ἔνιοι πανουργοῦσι περὶ τὰ συμβόλαια τὰ ναυτικά.*

1 *ποιήσητε* Herwerden 2 *ἐψηφισμένοι καὶ περιαιρήσεσθε* om. S[1], in mg. add. ead. m. 3 *ἃς*] *αἷς* S F D

In S subscriptum

H̄ H̄ H̄ H̄ Δ̄ Δ̄ Δ̄
(Δ Γ add. Burger)
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ

XXXVI

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πασίων ὁ τραπεζίτης τελευτῶν ἐπὶ δύο παισὶν ἐξ Ἀρχίππης, Ἀπολλοδώρῳ καὶ Πασικλεῖ, Φορμίων' οἰκέτην ἑαυτοῦ γενόμενον, τετυχηκότα δ' ἔτι πρότερον ἐλευθερίας, ἐπίτροπον τοῦ νεωτέρου τῶν παίδων Πασικλέους κατέλιπε, καὶ τὴν μητέρ' αὐτῶν, παλλακὴν ἑαυτοῦ γενομένην, ἔδωκεν ἐπὶ προικὶ γυναῖκα. Ἀπολλόδωρος οὖν νέμεται πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν πατρῴαν οὐσίαν πλὴν τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου· ταῦτα γὰρ Φορμίων ἐμεμίσθωτο παρὰ Πασίωνος εἰς ὡρισμένον χρόνον τινά. καὶ τέως μὲν ἐλάμβανε τὸ ἥμισυ τῆς μισθώσεως ἑκάτερος, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὰ νέμονται, καὶ γίνεται τὸ μὲν ἀσπιδοπηγεῖον Ἀπολλοδώρου,
2 Πασικλέους δ' ἡ τράπεζα. ἀποθανούσης δὲ καὶ τῆς μητρὸς ὕστερον, νειμάμενος καὶ τὴν ἐκείνης οὐσίαν ἐνεκάλει τῷ Φορμίωνι, ὡς πόλλ' ἔχοντι ἑαυτοῦ χρήματα. καθίσαντες οὖν αὐτοὺς διαιτητάς, ὥς φησι Φορμίων, Ἀπολλοδώρῳ προσήκοντες, Νικίας καὶ Δεινίας ⟨καὶ Λυσῖνος⟩ καὶ Ἀνδρομένης, ἔπεισαν Ἀπολλόδωρον διαλύσασθαι πρὸς Φορμίωνα τὰ ἐγκλήματα λαβόντα πεντακισχιλίας. ὁ μὲν οὖν Ἀπολλόδωρος μετὰ ταῦτα πάλιν εἴληχε
[944] δίκην Φορμίωνι, ἀφορμῆς (ἀφορμὴν δ' οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν ὅπερ
3 ἡμεῖς ἐνθήκην)· ὁ δὲ Φορμίων παραγράφεται, νόμον παρεχόμενος τὸν κελεύοντα περὶ ὧν ἂν ἅπαξ ἀφῇ τις καὶ διαλύσηται μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι. ἅπτεται μέντοι καὶ τῆς εὐθείας ὁ ῥήτωρ, δεικνὺς ὡς οὐκ εἶχεν ἡ τράπεζα χρήματ' ἴδια τοῦ Πασίωνος. τοῦτο δὲ πεποίηκεν, ἵν' ἡ παραγραφὴ μᾶλλον ἰσχύῃ, τῆς εὐθείας δεικνυμένης τῷ Ἀπολλοδώρῳ σαθρᾶς.

Τὴν μὲν ἀπειρίαν τοῦ λέγειν, καὶ ὡς ἀδυνάτως ἔχει Φορμίων, αὐτοὶ πάντες ὁρᾶτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀνάγκη δ'

5 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ Rüger coll. xlv 84 10 αὐτὰ] ταῦτα Wolf 11 alterum δὲ Wolf: γὰρ codd. 15 καὶ Λυσῖνος add. Voemel coll. § 15 26 αὐτοὶ om. Rufus (Walz iii 450), habet tamen eius codex P (Hammer) ἄνδρες Ἀθηναῖοι] δικασταί Rufus

ἐστὶν τοῖς ἐπιτηδείοις ἡμῖν, ἃ σύνισμεν πολλάκις τούτου
διεξιόντος ἀκηκοότες, λέγειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, ἵν' εἰδότες
καὶ μεμαθηκότες ὀρθῶς τὰ δίκαια παρ' ἡμῶν, ἂν ᾖ δίκαια
καὶ εὔορκα, ταῦτα ψηφίσησθε. τὴν μὲν οὖν παραγραφὴν 2
ἐποιησάμεθα τῆς δίκης, οὐχ ἵν' ἐκκρούοντες χρόνους ἐμ-
ποιῶμεν, ἀλλ' ἵνα τῶν πραγμάτων, ἐὰν ἐπιδείξῃ μηδ' ὁτιοῦν
ἀδικοῦνθ' ἑαυτὸν οὑτοσί, ἀπαλλαγή τις αὐτῷ γένηται παρ'
ὑμῖν κυρία. ὅσα γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἀνθρώποις
ἰσχυρὰ καὶ βέβαια ἄνευ τοῦ παρ' ὑμῖν ἀγωνίσασθαι, ταῦτα [945]
πάντα πεποιηκὼς Φορμίων οὑτοσί, καὶ πολλὰ μὲν εὖ πε-
ποιηκὼς Ἀπολλόδωρον τουτονί, πάντα δ', ὅσων κύριος τῶν 3
τούτου κατελείφθη, διαλύσας καὶ παραδοὺς δικαίως, καὶ
πάντων ἀφεθεὶς μετὰ ταῦτα τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως, ὡς
ὁρᾶτε, ἐπειδὴ φέρειν τοῦτον οὐχ οἷός τ' ἐστίν, δίκην ταλάν-
των εἴκοσι λαχὼν αὐτῷ ταύτην συκοφαντεῖ. ἐξ ἀρχῆς οὖν
ἅπαντα τὰ πραχθέντα τούτῳ πρὸς Πασίωνα καὶ Ἀπολλό-
δωρον ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι,
ἐξ ὧν εὖ οἶδ' ὅτι ἥ τε τούτου συκοφαντία φανερὰ γενή-
σεται, καὶ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἡ δίκη γνώσεσθ' ἅμα ταῦτ'
ἀκούσαντες.

Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς συνθήκας, καθ' ἃς 4
ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν τούτῳ καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον.
καί μοι λαβὲ τὰς συνθήκας καὶ τὴν πρόκλησιν καὶ τὰς
μαρτυρίας ταυτασί.

ΣΥΝΘΗΚΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Αἱ μὲν οὖν συνθῆκαι, καθ' ἃς ἐμίσθωσεν ὁ Πασίων τούτῳ τὴν τράπεζαν καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἤδη καθ' ἑαυτὸν

3 *τὰ δίκαια* secl. Herwerden, cf. xxxiii ad fin. 6 *ἵν' ἐκ τῶν* A 7 *οὑτοσί* om. F Q D *ἀπαλλαγηι τίς* S 7–8 *παρ' ὑμῖν* vulg. : *παρ' ὑμῶν* D Harpocr. 10 *πεποίηκε* A 14 *τοῦτον οὐχ* S : *οὐκέτι τοῦτον* vulg. 14–15 *εἴκοσι ταλάντων* A 19 *ὡς* om. A *ἅμα*] *δ' ἅμα* A 20 *ἀκούσαντες* S : *ἀκούοντες* vulg. 22 *ἀσπιδοπήγιον* codd. hic et §§ 11, 13, 23, 35 24 *ταύτας* A 27 *τὴν τράπεζαν τούτῳ* F Q D

ὄντι, αὗταί εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· δεῖ δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι
καὶ μαθεῖν ἐκ τίνος τρόπου προσώφειλεν τὰ ἕνδεκα τάλανθ'
5 ὁ Πασίων ἐπὶ τὴν τράπεζαν. οὐ γὰρ δι' ἀπορίαν ταῦτ'
ὤφειλεν, ἀλλὰ διὰ φιλεργίαν. ἡ μὲν γὰρ ἔγγειος ἦν οὐσία
Πασίωνι μάλιστα ταλάντων εἴκοσιν, ἀργύριον δὲ πρὸς ταύτῃ
δεδανεισμένον [ἴδιον] πλέον ἢ πεντήκοντα τάλαντα. ἐν [οὖν]
[946] τοῖς πεντήκοντα ταλάντοις τούτοις ἀπὸ τῶν παρακαταθηκῶν
6 τῶν τῆς τραπέζης ἕνδεκα τάλαντ' ἐνεργὰ ἦν. μισθούμενος
οὖν ὅδε τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τῆς τραπέζης καὶ τὰς παρακατα-
θήκας [λαμβάνων], ὁρῶν ὅτι, μήπω τῆς πολιτείας αὐτῷ παρ'
ὑμῖν οὔσης, οὐχ οἷός τ' ἔσοιτ' εἰσπράττειν ὅσα Πασίων ἐπὶ
γῇ καὶ συνοικίαις δεδανεικὼς ἦν, εἵλετο μᾶλλον αὐτὸν τὸν
Πασίωνα χρήστην ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων ἢ τοὺς ἄλλους
χρήστας, οἷς προειμένος ἦν. καὶ οὕτω διὰ ταῦτ' ἐγράφη εἰς
τὴν μίσθωσιν προσοφείλων ὁ Πασίων ἕνδεκα τάλαντα, ὥσπερ
καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν.
7 Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡ μίσθωσις ἐγένετο, μεμαρτύρηται
ὑμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπικαθημένου· ἐπιγενομένης δ' ἀρρωστίας
τῷ Πασίωνι μετὰ ταῦτα, σκέψασθ' ἃ διέθετο. λαβὲ τῆς
διαθήκης τὸ ἀντίγραφον καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνὶ καὶ τὰς
μαρτυρίας ταυτασί[, παρ' οἷς αἱ διαθῆκαι κεῖνται].

ΔΙΑΘΗΚΗ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

8 Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Πασίων ἐτετελευτήκει ταῦτα διαθέμενος,
Φορμίων οὑτοσὶ τὴν μὲν γυναῖκα λαμβάνει κατὰ τὴν δια-
θήκην, τὸν δὲ παῖδ' ἐπετρόπευεν. ἁρπάζοντος δὲ τούτου καὶ
πόλλ' ἀπὸ κοινῶν ὄντων τῶν χρημάτων ἀναλίσκειν οἰομένου

4 εγγιος S[1] 5 ταύτῃ] ταύτην A 6 ἴδιον secl. Sandys 6–7 οὖν . . . ταλάντοις om. A, secl. Blass, sed cf. iii 10, xli 3, xlviii 4: οὖν ego seclusi 9 αὐτὴν S: αὐτὴν τὴν A: ταύτην τὴν vulg. 10 λαμβάνων secl. Blass coll. § 13 14 προειμένος Wolf: προειεμενος S: προιέμενος vulg. 15 τὰ ἕνδεκα A 18 post ἐπικαθημένου add. ἐπὶ τῇ τραπέζῃ vulg.: om. S A 20 ταυτηνὶ vulg.: ταύτην S A, cf § 40 21 ταύτας A παρ' . . . κεῖνται secl. Huettner 22 ΔΙΑΘΗΚΗ] ἀντίγραφον S A, sed cf. Aeschin. i 115 24 alt. τὴν om. F Q D 26 κοινῶν ὄντων τῶν S A: κοινῶν τῶν vulg, cf. § 39

δεῖν, λογιζόμενοι πρὸς ἑαυτοὺς οἱ ἐπίτροποι, ὅτι, εἰ δεήσει κατὰ τὰς διαθήκας, ὅσ᾽ ἂν οὗτος ἐκ κοινῶν τῶν χρημάτων ἀναλώσῃ, τούτοις ἐξελόντας ἀντιμοιρεὶ τὰ λοιπὰ νέμειν, οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἔσται περιόν, νείμασθαι τὰ ὄνθ᾽ ὑπὲρ τοῦ παιδὸς [947] ἔγνωσαν. καὶ νέμονται τὴν ἄλλην οὐσίαν πλὴν ὧν ἐμε- 9 μίσθωθ᾽ οὑτοσί· τούτων δὲ τῆς προσόδου τὴν ἡμίσειαν τούτῳ ἀπεδίδοσαν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου τοῦ χρόνου πῶς ἔνεστ᾽ ἐγκαλεῖν αὐτῷ μισθώσεως; οὐ γὰρ νῦν, ἀλλὰ τότ᾽ εὐθὺς ἔδει χαλεπαίνοντα φαίνεσθαι. καὶ μὴν οὐδὲ τὰς ἐπιγιγνομένας μισθώσεις ὡς οὐκ ἀπείληφεν ἔστ᾽ εἰπεῖν αὐτῷ. οὐ γὰρ ἄν ποτ᾽, ἐπειδὴ δοκιμασθέντος Πασικλέους ἀπηλλάτ- 10 τετο τῆς μισθώσεως ὅδε, ἀφῆκατ᾽ ἂν αὐτὸν ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ τότ᾽ ἂν παραχρῆμ᾽ ἀπῃτεῖτ᾽, εἴ τι προσώφειλεν ὑμῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐνείμαθ᾽ οὗτος πρὸς τὸν ἀδελφὸν παῖδ᾽ ὄντα, καὶ ἀφῆκαν τῆς μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων, λαβὲ ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Εὐθὺς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἀφεῖσαν τουτονὶ 11
τῆς μισθώσεως, νέμονται τὴν τράπεζαν καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον, καὶ λαβὼν αἵρεσιν Ἀπολλόδωρος αἱρεῖται τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἀντὶ τῆς τραπέζης. καίτοι εἰ ἦν ἰδία τις ἀφορμὴ τούτῳ πρὸς τῇ τραπέζῃ, τί δή ποτ᾽ ἂν εἵλετο τοῦτο μᾶλλον ἢ ᾽κείνην; οὔτε γὰρ ἡ πρόσοδος ἦν πλείων, ἀλλ᾽ ἐλάττων (τὸ μὲν γὰρ τάλαντον, ἡ δ᾽ ἑκατὸν μνᾶς ἔφερεν), οὔτε τὸ κτῆμ᾽ ἥδιον, εἰ προσῆν χρήματα τῇ τραπέζῃ ἴδια. ἀλλ᾽ οὐ προσῆν. διόπερ σωφρονῶν εἵλετο τὸ ἀσπιδοπηγεῖον οὗτος· τὸ μὲν γὰρ κτῆμ᾽ ἀκίνδυνόν ἐστιν, [948]

3 τούτοις] τούτους S   αντιμοιρει S : ἀντιμοιρεῖ F Q : τὰς ἀντιμοιρίας A   5 ἐμισθώσατο F Q D   9 ἐπιγενομένας A   16 ἁπάντων om. A   ταυτηνὶ (ex ταύτην) S : ταύτην vulg.   20 καὶ . . . ἀσπιδοπηγεῖον om. S   22 ἰδία] καί S   26 ἡδεῖον A : ἴδιον vulg.   27 ἴδια secl. Blass   σωφρονῶν S A : σωφρόνως vulg.   28 οὗτος S : οὑτοσί vulg. : om. A

ἡ δ' ἐργασία προσόδους ἔχουσ' ἐπικινδύνους ἀπὸ χρημάτων
ἀλλοτρίων.

12 Πολλὰ δ' ἄν τις ἔχοι λέγειν καὶ ἐπιδεικνύναι σημεῖα τοῦ
τοῦτον συκοφαντεῖν ἐγκαλοῦντ' ἀφορμήν. ἀλλ' οἶμαι μέγι-
στον μέν ἐστιν ἁπάντων τεκμήριον τοῦ μηδεμίαν λαβεῖν
ἀφορμὴν εἰς ταῦτα τουτονὶ τὸ ἐν τῇ μισθώσει γεγράφθαι
προσοφείλοντα τὸν Πασίων' ἐπὶ τὴν τράπεζαν, οὐ δεδωκότ'
ἀφορμὴν τούτῳ, δεύτερον δὲ τὸ τοῦτον ἐν τῇ νομῇ μηδὲν
ἐγκαλοῦντα φαίνεσθαι, τρίτον δ', ὅτι μισθῶν ἑτέροις ὕστερον
ταὐτὰ ταῦτα τοῦ ἴσου ἀργυρίου οὐ φανήσεται προσμεμισθωκὼς
13 ἰδίαν ἀφορμήν. καίτοι εἰ, ἣν ὁ πατὴρ παρέσχεν, ὑπὸ τοῦδ'
ἀπεστερεῖτο, αὐτὸν νῦν προσῆκεν ἐκείνοις ἄλλοθεν πορίσαντα
δεδωκέναι. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐμίσθωσεν
ὕστερον Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι καὶ Καλλιστράτῳ,
καὶ οὐδὲ τούτοις παρέδωκεν ἰδίαν ἀφορμήν, ἀλλὰ τὰς παρα-
καταθήκας καὶ τὴν ἀπὸ τούτων ἐργασίαν αὐτὴν ἐμισθώσαντο,
λαβέ μοι τὴν τούτων μαρτυρίαν, καὶ ὡς τὸ ἀσπιδοπηγεῖον
εἵλετο.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Μεμαρτύρηται μὲν τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι
καὶ τούτοις ἐμίσθωσαν καὶ οὐ παρέδωκαν ἰδίαν ἀφορμὴν
οὐδεμίαν, καὶ ἐλευθέρους ἀφεῖσαν ὡς μεγάλ' εὖ πεπονθότες,
καὶ οὐκ ἐδικάζοντ' οὔτ' ἐκείνοις τότ' οὔτε τούτῳ. ὃν μὲν
τοίνυν χρόνον ἡ μήτηρ ἔζη, ἡ πάντ' ἀκριβῶς ταῦτ' εἰδυῖα,
οὐδὲν ἔγκλημα πώποτ' ἐποιήσατο πρὸς τουτονὶ Φορμίων'
[949] Ἀπολλόδωρος· ὡς δ' ἐτελεύτησεν ἐκείνη, τρισχιλίας ἐγκα-

4 *συκοφάντην* S¹ *ἀφορμήν* S (*ἐγκλῆμα* sscr. m. rec.): *Φορμίωνι* vulg. 6 *τουτονὶ* S A : *τοῦτον* vulg. 8 *τὸ* om. S¹ (in mg. add. ead. m.) Q D *μηδὲν*] *μηδὲ* S 9 *ὕστερον* om. F Q 10 *ταὐτὰ* om. A *ἀργυρίου*] *μαρτυρίου* S¹ *οὐ* om. F Q D 12 *ἀπεστερεῖτο* S A : *ἀποστεροῖτο* F Q : *ἀπεστέρητο* D *ἐκείνοις* om. F Q D 16 *ἀπὸ* om. A *ἐμισθώσαντο* S A¹ : *ἐμισθώσατο* vulg. 17–18 *καὶ . . . εἵλετο* del. Schaefer 20 *μὲν τοίνυν*] *μέντοι* A 22 *τ' ἀφεῖσαν* F Q D 24 *ταῦτα* post *ἀκριβῶς* S : post *πάντα* A : post *εἰδυῖα* vulg.

λέσας ἀργυρίου δραχμὰς πρὸς αἷς ἔδωκεν ἐκείνη δισχιλίαις
τοῖς τούτου παιδίοις, καὶ χιτωνίσκον τινὰ καὶ θεράπαιναν,
ἐσυκοφάντει. καὶ οὐδ᾽ ἐνταῦθα τούτων οὐδὲν ὧν νῦν ἐγκα- 15
λεῖ λέγων φανήσεται. ἐπιτρέψας δὲ τῷ τε τῆς ἑαυτοῦ
γυναικὸς πατρὶ καὶ τῷ συγκηδεστῇ τῷ αὐτοῦ καὶ Λυσίνῳ καὶ
᾽Ανδρομένει, πεισάντων τούτων Φορμίωνα τουτονὶ δοῦναι
δωρεὰν τὰς τρισχιλίας καὶ τὸ προσόν, καὶ φίλον μᾶλλον
ἔχειν τοῦτον ἢ διὰ ταῦτ᾽ ἐχθρὸν αὐτὸν εἶναι, λαβὼν τὸ
σύμπαν πεντακισχιλίας, καὶ πάντων ἀφεὶς τῶν ἐγκλημάτων
τὸ δεύτερον εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ᾽Αθηνᾶς ἐλθών, πάλιν, ὡς 16
ὁρᾶτε, δικάζεται, πάσας αἰτίας συμπλάσας καὶ ἐγκλήματ᾽
ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοῦ πρὸ τούτου (τοῦτο γάρ ἐστιν
μέγιστον ἁπάντων), ἃ οὐδεπώποτ᾽ ᾐτιάσατο. ὡς τοίνυν
ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν γνῶσιν τὴν γενομένην ἐν
ἀκροπόλει, καὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων, ὅτ᾽ ἀφίει
τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων ᾽Απολλόδωρος, λαμβάνων τοῦτο
τὸ ἀργύριον.

ΓΝΩΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

᾽Ακούετε τῆς γνώσεως, ἄνδρες δικασταί, ἣν ἔγνω Δεινίας, 17
οὗ τὴν θυγατέρ᾽ οὗτος ἔχει, καὶ Νικίας ὁ τὴν ἀδελφὴν τῆς
τούτου γυναικὸς ἔχων. ταῦτα τοίνυν λαβὼν καὶ ἀφεὶς
ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ὥσπερ ἢ πάντων τεθνεώτων τού-
των ἢ τῆς ἀληθείας οὐ γενησομένης φανερᾶς, δίκην τοσού-
των ταλάντων λαχὼν τολμᾷ δικάζεσθαι.

Τὰ μὲν οὖν πεπραγμένα καὶ γεγενημένα Φορμίωνι 18
πρὸς ᾽Απολλόδωρον ἐξ ἀρχῆς ἅπαντ᾽ ἀκηκόατ᾽, ὦ ἄνδρες
᾽Αθηναῖοι. οἶμαι δ᾽ ᾽Απολλόδωρον τουτονί, οὐδὲν ἔχοντα [950]
δίκαιον εἰπεῖν περὶ ὧν ἐγκαλεῖ, ἅπερ παρὰ τῷ διαιτητῇ
λέγειν ἐτόλμα, ταῦτ᾽ ἐρεῖν, ὡς τὰ γράμμαθ᾽ ἡ μήτηρ ἠφάνικε

1 δισχιλίας S 5 συνκηδεστῇ S 7 τρισχιλίας δραχμὰς A
8 αὐτὸν εἶναι S A (me teste): εἶναι vulg. 15 ἠφίει F corr.
19 ἄνδρες S : ὦ ἄνδρες vulg. 29 ἐτόλμησε A ταῦτ᾽ ἠφάνικε S

πεισθεῖσ᾽ ὑπὸ τούτου, καὶ τούτων ἀπολωλότων οὐκ ἔχει τίνα
19 χρὴ τρόπον ταῦτ᾽ ἐξελέγχειν ἀκριβῶς. περὶ δὴ τούτων καὶ
ταύτης τῆς αἰτίας σκέψασθ᾽ ἡλίκ᾽ ἄν τις ἔχοι τεκμήρι᾽ εἰπεῖν
ὅτι ψεύδεται. πρῶτον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τίς
ἂν ἐνείματο τὰ πατρῷα μὴ λαβὼν γράμματα, ἐξ ὧν ἔμελλεν
εἴσεσθαι τὴν καταλειφθεῖσαν οὐσίαν; οὐδὲ εἷς δήπου. καίτοι
δυοῖν δέοντ᾽ εἴκοσιν ἔτη ἐστὶν ἐξ ὅτου ἐνείμω, καὶ οὐκ ἂν
ἔχοις ἐπιδεῖξαι, ὡς ἐνεκάλεσας πώποθ᾽ ὑπὲρ τῶν γραμμάτων.
20 δεύτερον δέ, τίς οὐκ ἄν, ἡνίχ᾽ ὁ Πασικλῆς ἀνὴρ γεγονὼς
ἐκομίζετο τὸν λόγον τῆς ἐπιτροπῆς, εἰ δι᾽ αὐτοῦ τὰ γράμματ᾽
ὤκνει τὴν μητέρ᾽ αἰτιᾶσθαι διεφθαρκέναι, τούτῳ ταῦτ᾽ ἐδή-
λωσεν, ὅπως διὰ τούτου ταῦτ᾽ ἠλέγχθη; τρίτον δ᾽, ἐκ ποίων
γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγχανες; οὗτος γὰρ πολλοῖς τῶν
πολιτῶν δίκας λαγχάνων πολλὰ χρήματ᾽ εἰσπέπρακται,
γράφων εἰς τὰ ἐγκλήματα 'ἔβλαψέ με ὁ δεῖνα οὐκ ἀποδιδοὺς
ἐμοὶ τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ ὀφείλοντα αὐτὸν ἐν
21 τοῖς γράμμασιν'. καίτοι εἰ ἠφάνιστο τὰ γράμματα, ἐκ ποίων
γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγχανεν; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ
λέγω, τὴν μὲν νομὴν ἀκηκόαθ᾽ ἣν ἐνείματο, καὶ μεμαρτύρηται
ὑμῖν· τῶν δὲ λήξεων τούτων ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.
λαβὲ τὰς μαρτυρίας μοι.

[951] ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκοῦν ἐν ταύταις ταῖς λήξεσιν ὡμολόγηκεν ἀπειληφέναι τὰ τοῦ πατρὸς γράμματα· οὐ γὰρ δὴ συκοφαντεῖν γε, οὐδ᾽ ὧν οὐκ ὤφειλον οὗτοι δικάζεσθαι φήσειεν ἄν.

22 Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλων καὶ πολλῶν
ὄντων ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν οὐκ ἀδικοῦντα Φορμίωνα τουτονί,
μέγιστον ἁπάντων εἶναι, ὅτι Πασικλῆς, ἀδελφὸς ὢν Ἀπολ-
λοδώρου τουτουί, οὔτε δίκην εἴληχεν οὔτ᾽ ἄλλ᾽ οὐδὲν ὧν

4–5 τίς ἐνείματ᾽ ἂν Blass 6 οὐδεὶς A 9 ὁ om. F Q D 12 ἐλεγχθῇ A 16 κατέλειπεν S 17 τὰ γράμματα] τὸ γράμμα S 18 ἐλάγχανεν S A D : ἐλάγχανες F Q 22 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S

οὗτος ἐγκαλεῖ. καίτοι οὐ δήπου τὸν μὲν παῖδ᾿ ὑπὸ τοῦ
πατρὸς καταλειφθέντα, καὶ οὗ τῶν ὄντων κύριος ἦν, ἐπίτρο-
πος καταλελειμμένος, οὐκ ἂν ἠδίκει, σὲ δέ, ὃς ἀνὴρ κατε-
λείφθης τέτταρα καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς, καὶ ὑπὲρ σαυτοῦ
ῥᾳδίως ἂν τὰ δίκαι᾿ ἐλάμβανες εὐθύς, εἴ τι ἠδικοῦ. οὐκ ἔστι
ταῦτα. ὡς τοίνυν ταῦτ᾿ ἀληθῆ λέγω καὶ ὁ Πασικλῆς οὐδὲν
ἐγκαλεῖ, λαβέ μοι τὴν τούτου μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἃ τοίνυν ἤδη περὶ αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν 23
δίκην δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ταῦτ᾿ ἀναμνήσθητ᾿ ἐκ τῶν εἰρημένων.
ἡμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένου μὲν διαλογισμοῦ
καὶ ἀφέσεως τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου τῆς μισθώ-
σεως, γεγενημένης δὲ διαίτης καὶ πάλιν πάντων ἀφέσεως,
οὐκ ἐώντων τῶν νόμων δίκας ὧν ἂν ἀφῇ τις ἅπαξ λαγχάνειν,
συκοφαντοῦντος τούτου καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου 24
παρεγραψάμεθ᾿ ἐκ τῶν νόμων μὴ εἶναι τὴν δίκην εἰσαγώγιμον.
ἵν᾿ οὖν εἰδῆθ᾿ ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, τόν τε νόμον ὑμῖν
τοῦτον ἀναγνώσεται καὶ τὰς μαρτυρίας ἐφεξῆς τῶν παρόν-
των, ὅτ᾿ ἀφίει τῆς μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων [952]
ἐγκλημάτων Ἀπολλόδωρος. λαβέ μοι τὰς μαρτυρίας ταυ-
τασὶ καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε τοῦ νόμου λέγοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τά τ᾿ 25
ἄλλ᾿ ὧν μὴ εἶναι δίκας, καὶ ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν.
εἰκότως· εἰ γάρ ἐστι δίκαιον, ὧν ἂν ἅπαξ γένηται δίκη,
μηκέτ᾿ ἐξεῖναι δικάζεσθαι, πολὺ τῶν ἀφεθέντων δικαιότερον
μὴ εἶναι δίκας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὑμῖν ἡττηθεὶς τάχ᾿ ἂν εἴποι

9 ἤδη S : ἤδη καὶ A : om. vulg. 11 μὲν om. F Q D 13 πάλιν πάντων ἀφέσεως S : πάντων πάλιν ἀφέσεως vulg. : πάλιν ἀφέσεως πάντων A 16 εἶναι εἰσαγ. τ. δ. A : εἰσαγ. εἶναι τ. δ. F Q D 17 εἰδῆθ᾿] ηδητε S¹ : ἰδῆτε S corr. 20 post Ἀπολλόδωρος add. Φορμίωνα F Q : om. S A, cf. § 16 24–27 καὶ . . . δίκας om. S, in margine add. m. rec. 25 ἂν om. Q D S mg.

τοῦθ᾽ ὡς ἐξηπατήθηθ᾽ ὑμεῖς· ὁ δ᾽ αὑτοῦ φανερῶς καταγνοὺς καὶ ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας, τίν᾽ ἂν ἑαυτὸν αἰτίαν αἰτιασάμενος τῶν αὐτῶν πάλιν εἰκότως δικάζοιτο; οὐδεμίαν δήπου. διόπερ τοῦτο πρῶτον ἔγραψεν ὁ τὸν νόμον θεὶς ὧν μὴ εἶναι δίκας, ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν. ἃ τῳδε γέγονεν ἀμφότερα· καὶ γὰρ ἀφῆκεν καὶ ἀπήλλαξεν. ὡς δ᾽ ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

Λαβὲ δή μοι καὶ τὸν τῆς προθεσμίας νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

26 Ὁ μὲν τοίνυν νόμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σαφῶς οὑτωσὶ τὸν χρόνον ὥρισεν· Ἀπολλόδωρος δ᾽ οὑτοσὶ παρεληλυθότων ἐτῶν πλέον ἢ εἴκοσιν τὴν ἑαυτοῦ συκοφαντίαν ἀξιοῖ περὶ πλείονος ὑμᾶς ποιήσασθαι τῶν νόμων, καθ᾽ οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε. καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς νόμοις προσέχειν εἰκός ἐσθ᾽
27 ὑμᾶς, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτῳ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δοκεῖ γάρ μοι καὶ ὁ Σόλων οὐδενὸς ἄλλου ἕνεκα θεῖναι αὐτὸν ἢ τοῦ μὴ συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς. τοῖς μὲν γὰρ ἀδικουμένοις τὰ πέντ᾽
[953] ἔτη ἱκανὸν ἡγήσατ᾽ εἶναι εἰσπράξασθαι· κατὰ δὲ τῶν ψευδομένων τὸν χρόνον ἐνόμισεν σαφέστατον ἔλεγχον ἔσεσθαι. καὶ ἅμ᾽ ἐπειδὴ ἀδύνατον ἔγνω ὂν τούς τε συμβάλλοντας καὶ τοὺς μάρτυρας ἀεὶ ζῆν, τὸν νόμον ἀντὶ τούτων ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς εἴη τοῦ δικαίου τοῖς ἐρήμοις.

28 Θαυμάζω τοίνυν ἔγωγ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί ποτ᾽ ἐστὶν ἃ πρὸς ταῦτ᾽ ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπολλόδωρος οὑτοσί. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ᾽ ὑπείληφεν, ὡς ὑμεῖς, μηδὲν ὁρῶντες εἰς χρήματα τοῦτον ἠδικημένον, ὀργιεῖσθ᾽ ὅτι τὴν μητέρ᾽ ἔγημεν αὐτοῦ

1 τοῦτο S A : om. vulg. 2 αἰτίαν om. S αἰτιασάμενος] αιτιαναμενος S¹ 4 θεὶς ὧν] θήσων S (θη in litura litt. τι in fine versus) D 11 δ᾽ sscr. habet S 14–15 ἐσθ᾽ ὑμᾶς εἰκός A 17 συκοφαντεισθ᾽ ὑμᾶς S 18–19 εἰσπράξεσθε . . . ἔσεσθε S¹ 19 ἐνόμιζε A 20 ἅμα vulg. : ἅμα καὶ S συμβάλλοντας S D : συμβαλόντας vulg. 22 μάρτυς εἴη] μαρτυρησει η S 23 ποτ᾽ ἐστὶν om. A ἃ vulg. : ὃ S: om. A 25 μηδὲν S A : οὐδὲν vulg. 26 αὐτοῦ ἔγημεν S

Φορμίων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτο, οὐδ᾽ αὐτὸν λέληθεν, οὐδ᾽
ὑμῶν πολλούς, ὅτι Σωκράτης ὁ τραπεζίτης ἐκεῖνος, παρὰ τῶν
κυρίων ἀπαλλαγεὶς ὥσπερ ὁ τούτου πατήρ, ἔδωκε Σατύρῳ
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτοῦ ποτὲ γενομένῳ. ἕτερος Σωκλῆς 29
τραπεζιτεύσας ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Τιμοδήμῳ τῷ νῦν
ἔτ᾽ ὄντι καὶ ζῶντι, γενομένῳ ποθ᾽ αὐτοῦ. καὶ οὐ μόνον
ἐνθάδε ταῦτα ποιοῦσιν οἱ περὶ τὰς ἐργασίας ὄντες ταύτας,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ᾽ ἐν Αἰγίνῃ ἔδωκεν Στρυμόδωρος
Ἑρμαίῳ τῷ ἑαυτοῦ οἰκέτῃ τὴν γυναῖκα, καὶ τελευτησάσης
ἐκείνης ἔδωκε πάλιν τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ. καὶ πολλοὺς
ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν τοιούτους. εἰκότως· ὑμῖν μὲν γάρ, ὦ 30
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γένει πολίταις, οὐδὲ ἓν πλῆθος χρη-
μάτων ἀντὶ τοῦ γένους καλόν ἐστιν ἑλέσθαι· τοῖς δὲ τοῦτο
μὲν δωρεὰν ἢ παρ᾽ ὑμῶν ἢ παρ᾽ ἄλλων τινῶν λαβοῦσιν, τῇ
τύχῃ δ᾽ ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ χρηματίσασθαι καὶ ἑτέρων πλείω
κτήσασθαι καὶ αὐτῶν τούτων ἀξιωθεῖσιν, ταῦτ᾽ ἐστὶν φυ-
λακτέα. διόπερ Πασίων ὁ πατὴρ ὁ σὸς οὐ πρῶτος οὐδὲ
μόνος, οὐδ᾽ αὐτὸν ὑβρίζων οὐδ᾽ ὑμᾶς τοὺς υἱεῖς, ἀλλὰ μόνην [954]
ὁρῶν σωτηρίαν τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασιν, εἰ τοῦτον ἀνάγκῃ
ποιήσειεν οἰκεῖον ὑμῖν, ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, μητέρα
δ᾽ ὑμετέραν τούτῳ. πρὸς μὲν οὖν τὰ συμφέροντ᾽ ἐὰν ἐξετάζῃς, 31
καλῶς βεβουλευμένον αὐτὸν εὑρήσεις· εἰ δὲ πρὸς γένους
δόξαν ἀναίνει Φορμίωνα κηδεστήν, ὅρα μὴ γελοῖον ᾖ σὲ
ταῦτα λέγειν. εἰ γάρ τις ἔροιτό σε, ποῖόν τιν᾽ ἡγεῖ τὸν
πατέρα τὸν σεαυτοῦ εἶναι, χρηστὸν εὖ οἶδ᾽ ὅτι φήσειας ἄν.
πότερον οὖν οἴει μᾶλλον ἐοικέναι τὸν τρόπον καὶ πάντα τὸν
βίον Πασίωνι σαυτὸν ἢ τουτονί; ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ᾽ ὅτι τοῦτον.

1–2 οὔθ᾽ ὑμῶν S D 5 τραπεζιτεύσας] ὁ τραπεζιτεύσας A 7 ταῦτα S A : τοῦτο vulg. ὄντες ταύτας S : ταύτας ὄντες vulg. 12 οὐδὲ ἓν codd. : οὐδὲν malim 15–16 καὶ . . . κτήσασθαι om. Huettner cum A 22 βεβουλευμένον αὐτὸν S A : αὐτὸν βεβ. vulg. 23 ἀναίνει S : ἀναίνῃ vulg. 25 ἑαυτοῦ S[1], corr. ead. m. 27 ἢ τουτονί S D : ἢ τοῦτον vulg. εὖ οἶδ᾽ ὅτι S : γὰρ εὖ οἶδ᾽ ὅτι vulg. : om. A

εἶθ' ὃς ἐστιν ὁμοιότερος σοῦ τῷ σῷ πατρί, τοῦτον, εἰ τὴν
32 *μητέρα τὴν σὴν ἔγημεν, ἀναίνει; ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δόντος*
καὶ ἐπισκήψαντος τοῦ σοῦ πατρὸς ταῦτ' ἐπράχθη, οὐ μόνον
ἐκ τῆς διαθήκης ἔστιν ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ
σὺ μάρτυς αὐτὸς γέγονας. ὅτε γὰρ τὰ μητρῷα πρὸς μέρος
ἠξίους νέμεσθαι, ὄντων παίδων ἐκ τῆς γυναικὸς Φορμίωνι
τουτῳί, τόθ' ὡμολόγεις κυρίως δόντος τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ
κατὰ τοὺς νόμους αὐτὴν γεγαμῆσθαι. εἰ γὰρ αὐτὴν εἶχε
λαβὼν ἀδίκως ὅδε μηδενὸς δόντος, οὐκ ἦσαν οἱ παῖδες κλη-
ρονόμοι, τοῖς δὲ μὴ κληρονόμοις οὐκ ἦν μετουσία τῶν
ὄντων. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται τὸ
τέταρτον μέρος λαβεῖν καὶ ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων.
33 *Κατ' οὐδὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον οὐδὲν*
ἔχων εἰπεῖν, ἀναιδεστάτους λόγους ἐτόλμα λέγειν πρὸς τῷ
[955] *διαιτητῇ, περὶ ὧν προακηκοέναι βέλτιόν ἐσθ' ὑμᾶς, ἕνα μὲν*
τὸ παράπαν μὴ γενέσθαι διαθήκην, ἀλλ' εἶναι τοῦτο πλάσμα
καὶ σκευώρημ' ὅλον, ἕτερον δ' ἕνεκα τούτου πάντα ταῦτα
συγχωρεῖν τὸν πρὸ τοῦ χρόνον καὶ οὐχὶ δικάζεσθαι, ὅτι
μίσθωσιν ἤθελεν αὐτῷ φέρειν Φορμίων πολλὴν καὶ ὑπι-
σχνεῖτ' οἴσειν· ἐπειδὴ δ' οὐ ποιεῖ ταῦτα, τηνικαῦτα, φησίν,
34 *δικάζομαι. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀμφότερ', ἐὰν λέγῃ, ψεύσεται καὶ*
τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις ἐναντί' ἐρεῖ, σκοπεῖτ' ἐκ τωνδί.
ὅταν μὲν τοίνυν τὴν διαθήκην ἀρνῆται, ἐκ τίνος τρόπου
πρεσβεῖα λαβὼν τὴν συνοικίαν κατὰ τὴν διαθήκην ἔχει,
τοῦτ' ἐρωτᾶτ' αὐτόν. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἐρεῖ, ὡς ἃ μὲν
πλεονεκτεῖν τόνδ' ἔγραψεν ὁ πατήρ, κύρι' ἐστὶν τῆς διαθή-
35 *κης, τὰ δ' ἄλλ' ἄκυρα. ὅταν δ' ὑπὸ τῶν τοῦδ' ὑποσχέσεων*
ὑπάγεσθαι φῇ, μέμνησθ' ὅτι μάρτυρας ὑμῖν παρεσχήμεθα,

1–2 *τοῦτον, εἰ . . . ἔγημεν*] *τουτονί, . . . εἰ ἔγημεν* F Q D 2 *ἀναίνῃ* S corr. vulg. 6 *αὐτὸς ἠξίους* F Q D 7 *τούτῳ* codd.: corr. Blass 8 *γεγαμεῖσθαι* S[1] : *γεγενῆσθαι* A 11 *τὸ* codd. : *τῷ τὸ* margo Lutetianae: *τῷ τὸ . . . ἁπάντων* post *γεγαμῆσθαι* (l. 8) transp. Rüger 20 *ἐπεὶ* S A 21 *ὅτι δὲ* codd. : *ὅτι δὴ* Blass 22 *τῶνδει* S[1]: *τῶνδε* A : *τωνδί* S corr. vulg. 23 *μὲν* S A : om. vulg. 25 *ωσαμὲν* S[1]: *ὅσα μὲν* S corr. D: *ὡς ὅσα μὲν* vulg. 27 *τοῦδ'*] *τούτου* F Q D

οἳ χρόνον πολὺν τοῦδ' ἀπηλλαγμένου μισθωταὶ τούτοις ἐγίγνοντο τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου. καίτοι τόθ', ὁπηνίκ' ἐμίσθωσεν ἐκείνοις, τῷδ' ἐγκαλεῖν παραχρῆμ' ἐχρῆν, εἴπερ ἀληθῆ ἦν ὑπὲρ ὧν τότ' ἀφεὶς νῦν τούτῳ δικάζεται. ὡς τοίνυν ἀληθῆ λέγω, καὶ πρεσβεῖά τε τὴν συνοικίαν ἔλαβεν κατὰ τὴν διαθήκην, καὶ τῷδ' οὐχ ὅπως ἐγκαλεῖν ᾤετο δεῖν, ἀλλ' ἐπῄνει, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα χρήματ' ἔχων 36
ἐκ τῶν μισθώσεων καὶ ἐκ τῶν χρεῶν ὡς ἀπορῶν καὶ πάντ' ἀπολωλεκὼς ὀδυρεῖται, βραχέ' ἡμῶν ἀκούσατε. οὗτος γὰρ ἐκ μὲν τῶν χρεῶν ὁμοῦ τάλαντ' εἴκοσιν εἰσπέπρακται ἐκ [956] τῶν γραμμάτων ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπεν, καὶ τούτων ἔχει πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα (πολλῶν γὰρ τὰ μέρη τὸν ἀδελφὸν ἀποστερεῖ)· ἐκ δὲ τῶν μισθώσεων, ὀκτὼ μὲν ἐτῶν ἃ Φορμίων 37
εἶχε τὴν τράπεζαν, ὀγδοήκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης μισθώσεως· καὶ ταῦτ' ἐστὶ δέκα τάλαντα καὶ τετταράκοντα μναῖ· δέκα δὲ τῶν μετὰ ταῦτα, ὧν ἐμίσθωσαν ὕστερον Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι καὶ Καλλιστράτῳ, τάλαντον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ 38
τούτων, ἐτῶν ἴσως εἴκοσι τῆς ἐξ ἀρχῆς νεμηθείσης οὐσίας, ἧς αὐτὸς ἐπεμελεῖτο, τὰς προσόδους, πλέον ἢ μνᾶς τριάκοντα. ἐὰν δ' ἅπαντα συνθῆτε, ὅσ' ἐνείματο, ὅσ' εἰσεπράξατο, ὅσ' εἴληφε μίσθωσιν, πλέον ἢ τετταράκοντα τάλαντ' εἰληφὼς φανήσεται, χωρὶς ὧν οὗτος εὖ πεποίηκεν, καὶ τῶν μητρῴων, καὶ ὧν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἔχων οὐκ ἀποδίδωσι πένθ' ἡμιτα-

4 εἴπερ S A : εἰ F Q D 5 ἀληθῆ S : ταῦτ' ἀληθῆ vulg. 11 ὀδύρεται S F Q, sed cf. xxxvii 48 12 ἐκ sscr. habet S 13 κατέλειπεν S 14 πλεῖον S : πλείω F Q D ἡμίση S πολλῶν] πολλῶν (ω sscr.) i.e. πωλῶν S corr. ἀποστερεῖ vulg. : ἀπεστερει S : ἀποστερῶν A (γὰρ omisso) 18 δὲ τῶν Blass : δ' ἐτῶν codd. 18–19 ἐμίσθωσαν ὕστερον S A : ἐμισθώσατο F Q D 21 νεμηθείσης A D : νεμιθείσης (η sscr.) S : νεμεθείσης F Q 23 συνθηται S 25 ευποίηκεν S

39 λάντων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦθ' ἡ πόλις εἴληφεν, καὶ δεινὰ πέπονθας πολλὰ καταλελῃτουργηκώς. ἀλλ' ἃ μὲν ἐκ κοινῶν ἐλῃτούργεις τῶν χρημάτων, σὺ καὶ ἁδελφὸς ἀνηλώσατε· ἃ δ' ὕστερον, οὐκ ἔστιν ἄξια μὴ ὅτι δυοῖν ταλάντοιν προσόδου, ἀλλ' οὐδ' εἴκοσι μνῶν. μηδὲν οὖν τὴν πόλιν αἰτιῶ, μηδ' ἃ σὺ τῶν ὄντων αἰσχρῶς
40 καὶ κακῶς ἀνήλωκας, ὡς ἡ πόλις εἴληφεν, λέγε. ἵνα δ' εἰδῆτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τό τε πλῆθος τῶν χρημάτων ὧν εἴληφε, καὶ τὰς λῃτουργίας ἃς λελῃτούργηκεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν
[957] καθ' ἓν ἕκαστον. λαβέ μοι τὸ βιβλίον τουτὶ καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνὶ καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

⟨ΒΙΒΛΙΟΝ.⟩ ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

41 Τοσαῦτα μὲν τοίνυν χρήματ' εἰληφὼς καὶ χρέα πολλῶν ταλάντων ἔχων, ὧν τὰ μὲν παρ' ἑκόντων, τὰ δ' ἐκ τῶν δικῶν εἰσπράττει, ἃ τῆς μισθώσεως ἔξω τῆς τραπέζης καὶ τῆς ἄλλης οὐσίας, ἣν κατέλιπεν Πασίων, ὠφείλετ' ἐκείνῳ καὶ νῦν παρειλήφασιν οὗτοι, καὶ τοσαῦτ' ἀνηλωκὼς ὅσ' ὑμεῖς ἠκούσατε, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῶν προσόδων, μὴ ὅτι τῶν ἀρχαίων, εἰς τὰς λῃτουργίας, ὅμως ἀλαζονεύσεται καὶ τριηρ-
42 χίας ἐρεῖ καὶ χορηγίας. ἐγὼ δ', ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐρεῖ, ἐπέδειξα, οἶμαι μέντοι, κἂν εἰ ταῦτα πάντ' ἀληθῆ λέγοι, κάλλιον εἶναι καὶ δικαιότερον τόνδ' ἀπὸ τῶν αὑτοῦ λῃτουργεῖν ὑμῖν ἢ τούτῳ δόντας τὰ τούτου, μικρὰ τῶν πάντων αὐτοὺς μετασχόντας, τόνδε μὲν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἐνδείαις ὁρᾶν, τοῦτον δ' ὑβρίζοντα καὶ εἰς ἅπερ εἴωθεν
43 ἀναλίσκοντα. ἀλλὰ μὴν περί γε τῆς εὐπορίας, ὡς ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ κέκτηται, καὶ ὧν ἐρωτήσειν ἔφησθα,

5 ταλάντων S¹ ut vid. 10 μοι om. S: λαβέ μοι om. F Q D 11 ταύτην S A 12 ΒΙΒΛΙΟΝ add. Reiske ΜΑΡΤΥΡΙΑ codd.: corr. Auger 14 ἔτ' ἔχων F Q D 21 ἀπέδειξα A μέντοι A: μὲν τοίνυν vulg. ταῦτα πάντα S: πάντα ταῦτα vulg.: πάντα Blass 23 τούτου codd.: τοῦδε Reiske 24 αὐτοὺς μ. S A: μ. αὐτούς vulg. 26–27 ὡς . . . κέκτηται del. Naber 27–1 pag. sq. καὶ . . . Φορμίων secl. Huettner

πόθεν τὰ ὄντα κέκτηται Φορμίων, μόνῳ τῶν ὄντων ἀνθρώ-
πων σοὶ τοῦτον οὐκ ἔνεστ᾽ εἰπεῖν τὸν λόγον. οὐδὲ γὰρ
Πασίων ὁ σὸς πατὴρ ἐκτήσαθ᾽ εὑρὼν οὐδὲ τοῦ πατρὸς αὐτῷ
παραδόντος, ἀλλὰ παρὰ τοῖς αὑτοῦ κυρίοις Ἀντισθένει καὶ
Ἀρχεστράτῳ τραπεζιτεύουσι πεῖραν δοὺς ὅτι χρηστός ἐστι
καὶ δίκαιος, ἐπιστεύθη. ἔστι δ᾽ ἐν ἐμπορίῳ καὶ χρήμασιν 44
ἐργαζομένοις ἀνθρώποις φιλεργὸν δόξαι καὶ χρηστὸν εἶναι
τὸν αὐτὸν θαυμαστὸν ἡλίκον. οὔτ᾽ οὖν ἐκείνῳ τοῦθ᾽ οἱ
κύριοι παρέδωκαν, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἔφυ χρηστός, οὔτε τῷδ᾽ ὁ σὸς
πατήρ· σὲ γὰρ ἂν πρότερον τοῦδε χρηστὸν ἐποίησεν, εἰ ἦν [958]
ἐπ᾽ ἐκείνῳ. εἰ δὲ τοῦτ᾽ ἀγνοεῖς, ὅτι πίστις ἀφορμὴ πασῶν
ἐστι μεγίστη πρὸς χρηματισμόν, πᾶν ἂν ἀγνοήσειας. χωρὶς
δὲ τούτων πολλὰ καὶ τῷ σῷ πατρὶ καὶ σοὶ καὶ ὅλως τοῖς
ὑμετέροις πράγμασι Φορμίων γέγονε χρήσιμος. ἀλλ᾽ οἶμαι
τῆς σῆς ἀπληστίας καὶ τοῦ σοῦ τρόπου τίς ἂν δύναιτ᾽ ἐφι-
κέσθαι; καὶ δῆτα θαυμάζω πῶς οὐ λογίζει πρὸς σεαυτόν, 45
ὅτι ἔστιν Ἀρχεστράτῳ τῷ ποτὲ τὸν σὸν πατέρα κτησαμένῳ
υἱὸς ἐνθάδε, Ἀντίμαχος, πράττων οὐ κατ᾽ ἀξίαν, ὃς οὐ
δικάζεταί σοι, οὐδὲ δεινά φησι πάσχειν, εἰ σὺ μὲν χλανίδα
φορεῖς, καὶ τὴν μὲν λέλυσαι, τὴν δ᾽ ἐκδέδωκας ἑταίραν, καὶ
ταῦτα γυναῖκ᾽ ἔχων ποιεῖς, καὶ τρεῖς παῖδας ἀκολούθους
περιάγει, καὶ ζῇς ἀσελγῶς ὥστε καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αἰσθά-
νεσθαι, αὐτὸς δ᾽ ἐκεῖνος πολλῶν ἐνδεής ἐστιν. οὐδὲ τὸν 46
Φορμίων᾽ ἐκεῖνος οὐχ ὁρᾷ. καίτοι εἰ κατὰ τοῦτ᾽ οἴει σοι
προσήκειν τῶν τούτου, ὅτι τοῦ πατρός ποτ᾽ ἐγένετο τοῦ σοῦ,
ἐκείνῳ προσήκει μᾶλλον ἢ σοί· ὁ γὰρ αὖ σὸς πατὴρ ἐκεί-
νων ἐγένετο, ὥστε καὶ σὺ καὶ οὗτος ἐκείνου γίγνεσθ᾽ ἐκ
τούτου τοῦ λόγου. σὺ δ᾽ εἰς τοῦθ᾽ ἥκεις ἀγνωμοσύνης ὥσθ᾽

1 κέκτηται D (Reiske): κέκτησαι vulg. 2 σοὶ om. F Q D ἔνεστ᾽ S: ἔνεστιν vulg.: ἔστιν A 4 ἀλλὰ] αλλη A: ἀλλ᾽ ἢ Reiske 8 τοῦθ᾽ S: ταῦθ᾽ cett. 11 τῶν πασῶν A, cf. xix 261 16 δῆτα om. F Q D λογίζῃ(ι) codd. προσεαυτον S 17 τὸν πατέρα τὸν σὸν F Q D 21 ποιεῖς del. Naber 22 περιάγει Cobet: περιάγεις codd. ὥστε S: οὕτως ὥστε vulg. 24 οὐχ om. F Q D 26 ἐκείνων] ἐκείνου A 28 τούτου S A: τοῦδε vulg.

ἃ προσήκει σοι τοὺς λέγοντας ἐχθροὺς νομίζειν, ταῦτ' αὐτὸς
47 ποιεῖς ἀνάγκην εἶναι λέγειν, καὶ ὑβρίζεις μὲν σαυτὸν καὶ
τοὺς γονέας τεθνεῶτας, προπηλακίζεις δὲ τὴν πόλιν, καὶ ἃ
τῆς τουτωνὶ φιλανθρωπίας ἀπολαύσας ηὕρεθ' ὁ σὸς πατὴρ
καὶ μετὰ ταῦτα Φορμίων οὑτοσί, ταῦτ' ἀντὶ τοῦ κοσμεῖν καὶ
[959] περιστέλλειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῦσιν ὡς εὐσχημονέστατ' ἐφαί-
νετο καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν, ἄγεις εἰς μέσον, δεικνύεις,
ἐλέγχεις, μόνον οὐκ ὀνειδίζεις οἷον ὄντα σ' ἐποιήσαντ'
48 Ἀθηναῖον. εἶτ' εἰς τοῦθ' ἥκεις μανίας (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις
εἴποι;) ὥστ' οὐκ αἰσθάνει ὅτι καὶ νῦν ἡμεῖς μὲν ἀξιοῦντες,
ἐπειδήπερ ἀπηλλάγη Φορμίων, μηδὲν ὑπόλογον εἶναι εἴ ποτε
τοῦ σοῦ πατρὸς ἐγένετο, ὑπὲρ σοῦ λέγομεν, σὺ δὲ μηδέποτ'
ἐξ ἴσου σοι γενέσθαι τοῦτον ἀξιῶν κατὰ σαυτοῦ λέγεις· ἃ
γὰρ ἂν σὺ δίκαια σαυτῷ κατὰ τούτου τάξῃς, ταὐτὰ ταῦθ'
ἥξει κατὰ σοῦ παρὰ τῶν τὸν σὸν πατέρ' ἐξ ἀρχῆς κτησα-
μένων. ἀλλὰ μὴν ὅτι κἀκεῖνος ἦν τινῶν, εἶτ' ἀπηλλάγη
τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ οὗτος ἀφ' ὑμῶν, λαβέ μοι ταυτασὶ
τὰς μαρτυρίας, ὡς ἐγένετο Πασίων Ἀρχεστράτου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

49 Εἶτα τὸν σώσαντα μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα καὶ πολλὰ
χρήσιμον αὑτὸν παρασχόντα τῷ πατρὶ τῷ τούτου, τοσαῦτα
δ' αὐτὸν τοῦτον ἀγάθ' εἰργασμένον, ὅσ' ὑμεῖς ἀκηκόατε,
τοῦτον οἴεται δεῖν ἑλὼν τηλικαύτην δίκην ἀδίκως ἐκβαλεῖν.
οὐ γὰρ ἄλλο γ' ἔχοις οὐδὲν ἂν ποιῆσαι. εἰς μὲν γὰρ τὰ
ὄντ' εἰ βλέπεις ἀκριβῶς, ταῦθ' εὑρήσεις ὧν ἔστιν, ἐάν, ὃ μὴ
50 γένοιτο, ἐξαπατηθῶσιν οὗτοι. ὁρᾷς τὸν Ἀριστόλοχον τὸν

1 προσήκειν A: προσῆκε Blass 4 τῆς] διὰ τῆς S τουτωνὶ S (me teste): τούτων vulg. 5 τοῦτ' ἀντὶ A 7–8 ἐλέγχεις δεικνύεις F Q D 9 Ἀθηναῖον S D al.: Ἀθηναῖοι A ἂν om. A 10 καὶ S: om. vulg. 11 μηδὲν ὑπόλογον D: μηδὲν ὑπὸλόγον (priore accentu in S A eraso) vulg.: μηδέν' ὑπόλογον Dobree 12 μηδέποτε] μήποτε S A 14 ταὐτὰ om. A 18 ὡς . . . Ἀρχεστράτου del. Huettner 21 παρασχόντα χ. αὑτὸν F Q D 23 ἐκβαλεῖν S A: ἐκβάλλειν vulg. 24 ἔχοις] ἔχοι S 25 βλέποις Blass ταῦτα A: αὐτὰ vulg. 26 Ἀριστόλοχον S A, cf. xlv 64: Ἀρχίλοχον vulg.

Χαριδήμου· ποτ' εἶχεν ἀγρόν, εἶτά γε νῦν πολλοί· πολλοῖς
γὰρ ἐκεῖνος ὀφείλων αὐτὸν ἐκτήσατο. καὶ τὸν Σωσίνομον
καὶ τὸν Τιμόδημον καὶ τοὺς ἄλλους τραπεζίτας, οἵ, ἐπειδὴ
διαλύειν ἐδέησεν οἷς ὤφειλον, ἐξέστησαν ἅπαντες τῶν ὄντων.
σὺ δ' οὐδὲν οἴει δεῖν σκοπεῖν οὐδ' ὧν ὁ πατὴρ σοῦ πολλῷ [960]
βελτίων ὢν καὶ ἄμεινον φρονῶν πρὸς ἅπαντ' ἐβουλεύσατο·
ὅς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, τοσούτῳ τοῦτον ἡγεῖτο σοῦ πλείονος 51
ἄξιον εἶναι καὶ σοὶ καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ὑμετέροις πράγμασιν
ὥστ' ἀνδρὸς ὄντος σοῦ τοῦτον, οὐ σὲ τῶν ἡμίσεων κατέλιπεν
ἐπίτροπον καὶ τὴν γυναῖκ' ἔδωκεν καὶ ζῶν αὐτὸν ἐτίμα,
δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τραπεζῖται
μίσθωσιν οὐ φέροντες, ἀλλ' αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐργαζόμενοι, πάν-
τες ἀπώλοντο, οὗτος δὲ μίσθωσιν φέρων δύο τάλαντα καὶ
τετταράκοντα μνᾶς ὑμῖν ἔσωσε τὴν τράπεζαν. ὧν ἐκεῖνος 52
μὲν χάριν εἶχεν, σὺ δ' οὐδένα ποιεῖ λόγον, ἀλλ' ἐναντία τῇ
διαθήκῃ καὶ ταῖς ἀπ' ἐκείνης ἀραῖς, γραφείσαις ὑπὸ τοῦ σοῦ
πατρός, ἐλαύνεις συκοφαντεῖς διώκεις. ὦ βέλτιστ', εἰ οἷόν
τε σὲ τοῦτ' εἰπεῖν, οὐ παύσει, καὶ γνώσει τοῦθ', ὅτι πολλῶν
χρημάτων τὸ χρηστὸν εἶναι λυσιτελέστερόν ἐστιν; σοὶ γοῦν,
εἴπερ ἀληθῆ λέγεις, χρήματα μὲν τοσαῦτ' εἰληφότι πάντ'
ἀπόλωλεν, ὡς φῄς· εἰ δ' ἦσθ' ἐπιεικής, οὐκ ἄν ποτ' αὔτ'
ἀνήλωσας.

Ἀλλ' ἔγωγε μὰ τὸν Δία καὶ θεοὺς πανταχῇ σκοπῶν 53
οὐδὲν ὁρῶ, δι' ὅ τι ἂν σοὶ πεισθέντες τουδὶ καταψηφίσαιντο.
τί γάρ; ὅτι πλησίον ὄντων τῶν ἀδικημάτων ἐγκαλεῖς; ἀλλ'
ἔτεσι καὶ χρόνοις ὕστερον αἰτιᾷ. ἀλλ' ὅτι τοῦτον ἀπράγμων

3 *καὶ τὸν Τιμόδημον* om. S *ἐπειδὴ* S corr. vulg. : *ἐπεὶ* S^1
4 *ἅπαντες* scripsi coll. § 51, xlv 64 : *ἁπάντων* codd. 6 *σου* post *ἄμεινον* add. S A 9 *ἡμίσεων* A F *γρ.* Q *γρ.* : *ημισθωσεων* S^1 : *μισθώσεων* vulg. *κατέλειπεν* S : *καταλείπειν* A 15 *ποιεῖ* S A^1 : *ποιῇ* A corr. : *ποιεῖς* vulg. 16 *ἐκείναις* S *σοῦ* S A : om. vulg. 17 *συκοφαντεῖς διώκεις* S A : *διώκεις συκοφαντεῖς* vulg., Tiberius *περὶ Σχημάτων* cap. 31 17–18 *οἷόν τε*] *ον τε* S^1 18 *παύσει . . . γνώσει* S^1 : *παύσῃ . . . γνώσῃ* vulg. 19 *ἐστιν* om. F Q D *σοὶ*] *σὺ* S^1 A^1 F Q 24 *διατί* S A 25 *ὅτι . . . ἐγκαλεῖς*] *ὅτι οὐ . . . ἐνεκαλεῖς* S A

ἦσθα τὸν χρόνον; καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὅσα πράγματα πράττων
οὐ πέπαυσαι, οὐ μόνον δίκας ἰδίας διώκων οὐκ ἐλάττους
ταυτησί, ἀλλὰ δημοσίᾳ συκοφαντῶν καὶ κρίνων τίνας οὔ;
οὐχὶ Τιμομάχου κατηγόρεις; οὐχὶ Καλλίππου τοῦ νῦν ὄντος
[961] ἐν Σικελίᾳ; οὐ πάλιν Μένωνος; οὐκ Αὐτοκλέους; οὐ Τι-
54 μοθέου; οὐκ ἄλλων πολλῶν; καίτοι πῶς ἔχει λόγον σέ,
Ἀπολλόδωρον ὄντα, πρότερον τῶν κοινῶν, ὧν μέρος ἠδικοῦ,
δίκην ἀξιοῦν λαμβάνειν, ἢ τῶν ἰδίων ὧν νῦν ἐγκαλεῖς,
ἄλλως τε καὶ τηλικούτων ὄντων, ὡς σὺ φῄς; τί ποτ' οὖν
ἐκείνων κατηγορῶν τόνδ' εἴας; οὐκ ἠδικοῦ, ἀλλ' οἶμαι
συκοφαντεῖς νῦν. ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πάντων μάλιστ' εἰς τὸ πρᾶγμ' εἶναι τούτων μάρτυρας παρα-
σχέσθαι· τὸν γὰρ συκοφαντοῦντ' ἀεὶ τί χρὴ νομίζειν νῦν
55 ποιεῖν; καὶ νὴ Δί' ἔγωγ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω πάνθ'
ὅσα τοῦ τρόπου τοῦ Φορμίωνός ἐστι σημεῖα καὶ τῆς τούτου
δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ταῦτ' εἰς τὸ πρᾶγμ' εἶναι
πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ὁ μὲν γὰρ περὶ πάντ' ἄδικος τάχ' ἄν, εἰ
τύχοι, καὶ τοῦτον ἠδίκει· ὁ δὲ μηδένα μηδὲν ἠδικηκώς,
πολλοὺς δ' εὖ πεποιηκὼς ἑκών, ἐκ τίνος εἰκότως ἂν τρόπου
τοῦτον μόνον ἠδίκει τῶν πάντων; τούτων τοίνυν τῶν
μαρτυριῶν ἀκούσαντες γνώσεσθε τὸν ἑκατέρου τρόπον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

56 Ἴθι δὴ καὶ τὰς κατ' Ἀπολλοδώρου τῆς πονηρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἆρ' οὖν ὅμοιος οὑτοσί; σκοπεῖτε. λέγε.

1 καὶ τίς F Q D : ἀλλὰ τίς S A 3 ἀλλὰ S A : ἀλλὰ καὶ vulg. τίνας οὔ; Dobree : τινάς; codd. 4 alterum οὐχὶ S A : οὐ F Q D 12 εἰς om. S : εἰς τὸ om. A 13–14 νομίζειν χρὴ ποιεῖν νυνί F Q D 19 εἰκότως ἂν S A : ἂν εἰκότως F Q D 22 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ del. Reiske 23 καὶ codd. : λέγε Schaefer, λέγε καὶ Dind., λαβὲ Blass : nil mutandum puto, cf. xviii 106 κατ' Ἀπολλοδώρου scripsi, cf. xxvii 26 : πρὸς Ἀπολλόδωρον codd. : del. Huettner 25 οὗτος A

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ ὅσα δημοσίᾳ χρήσιμος τῇ πόλει γέγονεν οὑτοσί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τοσαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φορμίων χρήσιμος 57
γεγονὼς καὶ τῇ πόλει καὶ πολλοῖς ὑμῶν, καὶ οὐδέν' οὔτ' ἰδίᾳ
οὔτε δημοσίᾳ κακὸν οὐδὲν εἰργασμένος, οὐδ' ἀδικῶν Ἀπολ-
λόδωρον τουτονί, δεῖται καὶ ἱκετεύει καὶ ἀξιοῖ σωθῆναι, καὶ
ἡμεῖς συνδεόμεθ' οἱ ἐπιτήδειοι ταῦθ' ὑμῶν. ἐκεῖνο δ' ὑμᾶς [962]
ἀκοῦσαι δεῖ. τοσαῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν
ἀνεγνώσθη προσηυπορηκώς, ὅσ' οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς
κέκτηται. πίστις μέντοι Φορμίωνι παρὰ τοῖς εἰδόσι καὶ
τοσούτων καὶ πολλῷ πλειόνων χρημάτων, δι' ἧς καὶ αὐτὸς
αὑτῷ καὶ ὑμῖν χρήσιμός ἐστιν. ἃ μὴ προῆσθε, μηδ' ἐπι- 58
τρέψητ' ἀνατρέψαι τῷ μιαρῷ τούτῳ ἀνθρώπῳ, μηδὲ ποιήσητ'
αἰσχρὸν παράδειγμα, ὡς τὰ τῶν ἐργαζομένων καὶ μετρίως
ἐθελόντων ζῆν τοῖς βδελυροῖς καὶ συκοφάνταις ὑπάρχει παρ'
ὑμῶν λαβεῖν· πολὺ γὰρ χρησιμώτερ' ὑμῖν παρὰ τῷδ' ὄνθ'
ὑπάρχει. ὁρᾶτε γὰρ αὐτοὶ καὶ ἀκούετε τῶν μαρτύρων, οἷον
ἑαυτὸν τοῖς δεηθεῖσι παρέχει. καὶ τούτων οὐδὲν εἵνεκα τοῦ 59
λυσιτελοῦντος εἰς χρήματα πεποίηκεν, ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ
καὶ τρόπου ἐπιεικείᾳ. οὔκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τὸν τοιοῦτον ἄνδρα προέσθαι τούτῳ, οὐδὲ τηνικαῦτ' ἐλεεῖν
ὅτ' οὐδὲν ἔσται τούτῳ πλέον, ἀλλὰ νῦν ὅτε κύριοι καθέστατε
σῶσαι· οὐ γὰρ ἔγωγ' ὁρῶ καιρὸν ἐν τίνι ἂν μᾶλλον βοηθή-
σειέ τις αὐτῷ. τὰ μὲν οὖν πόλλ' ὧν Ἀπολλόδωρος ἐρεῖ, 60
νομίζετ' εἶναι λόγον καὶ συκοφαντίας, κελεύετε δ' αὐτὸν

3 οὗτος S A 6 γεγονὼς καὶ τῇ πόλει S : γεγονὼς τῇ πόλει A : τῇ πόλει γεγονὼς F Q D 9 ταῦθ' Sandys 11 προευπορηκώς S 13 post χρημάτων add. ἐστίν S A : om. vulg. 14 προῆσθε A D : προεισθε S[1] : πρόησθε S corr. F Q 18 ὑμῖν om. A 20 παρέχειν S[1], corr. ead. m. εἵνεκα S A : ἕνεκα vulg. 24 νῦν] τοίνυν S 25 τίνι codd. : ᾧ τινι Blass, quod non Demosthenicum 27 αὐτὸν S : αὐτὸν ὑμῖν vulg., sed cf. xxiii 219, Lys. xii 39

ἐπιδεῖξαι, ἢ ὡς οὐ διέθετο ταῦθ' ὁ πατήρ, ἢ ὡς ἔστιν τις
ἄλλη μίσθωσις πλὴν ἧς ἡμεῖς δείκνυμεν, ἢ ὡς οὐκ ἀφῆκεν
αὐτὸν διαλογισάμενος τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων, ἃ ἔγνω
⟨θ'⟩ ὁ κηδεστὴς ὁ τούτου καὶ οὗτος αὐτὸς συνεχώρησεν, ἢ ὡς
διδόασιν οἱ νόμοι δικάζεσθαι τῶν οὕτω πραχθέντων, ἢ τῶν
61 τοιούτων τι δεικνύναι. ἐὰν δ' ἀπορῶν αἰτίας καὶ βλασφη-
[963] μίας λέγῃ καὶ κακολογῇ, μὴ προσέχετε τὸν νοῦν, μηδ' ὑμᾶς
ἡ τούτου κραυγὴ καὶ ἀναίδει' ἐξαπατήσῃ, ἀλλὰ φυλάττετε
καὶ μέμνησθ' ὅσ' ἡμῶν ἀκηκόατε. κἂν ταῦτα ποιῆτε, αὐτοί
τ' εὐορκήσετε καὶ τοῦτον δικαίως σώσετε, ἄξιον ὄντα νὴ τὸν
Δία καὶ θεοὺς ἅπαντας.
62 Ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ τὰς μαρτυρίας
τασδί.

ΝΟΜΟΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

2 ἧς] ἣν F Q D 3 αὐτὸν] αὐτὸς S (me teste) A 4 θ' post ἔγνω add. Blass 10 τουτονὶ A 11 καὶ τοὺς θεοὺς A 16 ἐξέρα τὸ ὕδωρ om. Q D
In S subscriptum

ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

XXXVII

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πανταίνετος παρὰ Τηλεμάχου τινὸς ἐργαστήριον μεταλλικὸν ἐν Μαρωνείᾳ (τόπος δ᾽ οὗτος τῆς Ἀττικῆς) καὶ μετὰ τοῦ ἐργαστηρίου τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν οἰκέτας ὠνούμενος, δανείζεται παρὰ μὲν Μνησικλέους τάλαντον, παρὰ δὲ Φιλέου καὶ Πλείστορος πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. καὶ ἦν ὠνητὴς ἐγγεγραμμένος ὁ Μνησικλῆς, καὶ τὰς ὠνὰς εἶχεν αὐτός. ὕστερον δ᾽ ἀπαιτούμενος τὸ ἀργύριον ὁ Πανταίνετος δευτέρους λαμβάνει δανειστὰς τόν τε παραγραφόμενον νῦν Νικόβουλον καὶ Εὔεργόν τινα, καὶ τούτοις ὑποθήκην δίδωσι τὸ ἐργαστήριον καὶ τὰ ἀνδράποδα. γραμματεῖον 2
δ᾽ οὐχ ὑποθήκης, ἀλλὰ πράσεως γράφεται. καὶ γίνεται πρατὴρ καὶ βεβαιωτὴς τοῖς δευτέροις δανεισταῖς ὁ πρότερος δεδανεικὼς ὁ Μνησικλῆς, ὁ τὰς ὠνὰς ἔχων. καὶ μισθοῦσι τῷ Πανταινέτῳ τά [964]
τ᾽ ἀνδράποδα καὶ τὸ ἐργαστήριον Εὔεργος καὶ ὁ Νικόβουλος, ὡς δεσπόται δῆθεν γεγονότες αὐτοῦ. τοσούτου δὲ μισθοῦσιν ὅσον τὸ δάνειον τόκον ἐποίει. ἐδεδανείκεσαν μὲν γὰρ ἑκατὸν πέντε μνᾶς, ἔδει δὲ κατὰ μνᾶν τόκον εἶναι δραχμήν. ἑκατὸν οὖν καὶ πέντε δραχμὰς λαμβάνειν συνέθεντο· καὶ ἦν τοῦτο τῷ μὲν ἔργῳ τόκος, τῷ δ᾽ ὀνόματι μίσθωσις. τούτων πραχθέντων ὁ μὲν 3
Νικόβουλος ἀπεδήμησε, παρὰ δὲ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἐκείνου Ἀθήνησι τάδε γίγνεται. ὁ Εὔεργος ὁ κοινωνὸς τοῦ δανείσματος, αἰτιώμενος τὸν Πανταίνετον ὡς οὐδὲν τῶν συγκειμένων ἐθέλοντα ποιεῖν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον κατεῖχεν αὐτοῦ, καὶ δὴ ἀργύριον φυλάξας ἐκ τῶν μετάλλων Πανταινέτῳ κομιζόμενον, ὅπερ ἔμελλεν εἰς τὸ δημόσιον καταβάλλειν, ἀφείλετο τὸν κομίζοντ᾽ οἰκέτην βίᾳ· παρὸ καὶ διπλῆν εἰς τὸ δημόσιον κατέβαλεν, ὡς ἔφη, τὴν καταβολὴν ὁ Πανταίνετος, τῆς προσηκούσης προθεσμίας δι᾽

Argumentum a manu saeculi xiv habet S 4 Φιλέου D : Φιλέτου vulg. 13 τὸ om. F S 16 οὖν Ald. : om. F D S 22 αὐτοῦ] αὐτό S καὶ δὴ ⟨καὶ⟩ ἀργύριον Blass

Εὔεργον ἐκπεσών. ἐπὶ τούτοις καὶ δίκην ἔλαχε τῷ Εὐέργῳ
4 βλάβης, καὶ εἷλεν αὐτόν. ὡς δ' ἐπανῆκε καὶ ὁ Νικόβουλος ἐκ
τῆς ἀποδημίας καὶ δανεισταὶ πολλοί τινες ἀνεφαίνοντο τοῦ
Πανταινέτου πρότερον ἀγνοούμενοι, λόγων πολλῶν λεγομένων
πέρας συνέβησαν ὥστε Νικόβουλον μὲν καὶ Εὔεργον ἀπολαμβά-
νοντας ἑκατὸν καὶ πέντε μνᾶς ἀποστῆναι τοῦ ἐργαστηρίου καὶ
τῶν ἀνδραπόδων, ταῦτα δὲ τοὺς ἑτέρους δανείσαντας ὠνεῖσθαι.
πάλιν δ' οὐκ ἐθελόντων τῶν δανειστῶν ὠνεῖσθαι τὰ κτήματα, εἰ
μὴ πρατῆρες αὐτοὶ καὶ βεβαιωταὶ γίγνοιντο Νικόβουλος καὶ
[965] Εὔεργος, πείθεται οὖν ὁ Νικόβουλος καὶ ὑπ' αὐτοῦ Πανταινέτου,
καθά φησιν, ἀξιούμενος, οὐ πρότερον δ' ἀνεδέξατο, πρὶν τὸν
5 Πανταίνετον ἄφεσιν αὐτῷ παντὸς ἐγκλήματος δοῦναι. ὁ δὲ
Πανταίνετος ἔδωκε μὲν τὴν ἄφεσιν καὶ ἐπράθη τὰ κτήματα, οὐδὲν
δ' ἧττον καὶ τούτῳ τὴν αὐτὴν ἥνπερ Εὐέργῳ δίκην εἴληχε, μεταλ-
λικὴν ἐπιγραφόμενος τὴν δίκην, ὡς δὴ τῶν τε τὰ μέταλλ'
ἐργαζομένων εἷς ὢν καὶ περὶ μέταλλον ἠδικημένος. ἐγκαλεῖ δὲ
τῷ Νικοβούλῳ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων ἀφαιρέσεως τῶν ὑπὸ
τοῦ οἰκέτου κομιζομένων, καὶ περὶ τῆς τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν
ἀνδραπόδων πράσεως ⟨ὡς⟩ παρὰ τὰς συνθήκας γεγενημένης, καὶ
6 μέντοι καὶ περὶ ἑτέρων τινῶν. ὁ δὲ Νικόβουλος παραγράφεται
τὸν ἀγῶνα καθ' ἕνα μὲν ἐκεῖνον νόμον τὸν κελεύοντα, περὶ ὧν ἂν
ἄφεσις καὶ ἀπαλλαγὴ γένηται, περὶ τούτων μηκέτ' ἐξεῖναι
δικάζεσθαι, καθ' ἕτερον δ' ἐκεῖνον, ὃς διαρρήδην καὶ σαφῶς ὁρίζει
περὶ τίνων δεῖ τὰς μεταλλικὰς δίκας εἰσάγειν, ὧν οὐδὲν πεπονθότα
Πανταίνετον ἀτόπως φησὶ μεταλλικὴν δικάζεσθαι δίκην. καὶ
μὴν καὶ τρίτον παρέχεται νόμον, ὃς διαιρεῖ περὶ ποίων ἐγκλημάτων
ποῖα χρὴ κρίνειν δικαστήρια καὶ ποίας ἀρχὰς εἰσάγειν τὰς δίκας·
Πανταίνετον δέ φησι παρὰ τοῦτον ποιεῖν τὸν νόμον, ποικίλ'
ἐγκλήματ' εἰς ταὐτὸν μίξαντα καὶ περὶ πάντων ⟨ἐν⟩ τῷ μεταλλικῷ
7 δικαστηρίῳ τὴν κατηγορίαν ποιούμενον. τῷ μὲν οὖν περὶ τῆς
ἀφέσεως νόμῳ κατ' ἀρχὰς κέχρηται, τοῖς δὲ δύο τοῖς ἑτέροις ἐπὶ
τοῦ τέλους, καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς καὶ λήγων εἰς
ταύτην. ἐν δὲ μέσῳ τὴν εὐθυδικίαν πεποίηκεν, ἧς μέγιστον καὶ
[966] ἰσχυρότατόν ἐστιν, ὅτι μηδ' ἐπιδημῶν ἐτύγχανε τότε Νικόβουλος,
ὅτ' ⟨ἔπασχεν⟩ Πανταίνετος ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς τότ' Εὐέργῳ καὶ νῦν
Νικοβούλῳ τὴν δίκην εἴληχεν.

10 οὖν F D S : μὲν Foerster omisso καὶ post Νικόβουλος 11 τὸν S : τοῦ vulg. quod defendere possis 15 ἐπιγραφόμενος Reiske : ἐπιγράφων Wolf : ἐπιγράφοντες F D S 19 ⟨ὡς⟩ add. Blass 29 ⟨ἐν⟩ add. Wolf 35 ⟨ἔπασχεν⟩ ante ἐκεῖνα add. Wolf. 'facilius exciderit ante Πανταίνετος' (edd. Turr.) τότ'] τῷ τε F D S

Δεδωκότων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν νόμων παραγράψα-
σθαι περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας δικάζηται, γεγε-
νημένων ἀμφοτέρων μοι τούτων πρὸς Πανταίνετον τουτονί,
παρεγραψάμην, ὡς ἠκούσατ' ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι
τὴν δίκην, οὐκ οἰόμενος δεῖν ἀφεῖσθαι τοῦ δικαίου τούτου,
οὐδ', ἐπειδὰν ἐξελέγξω πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις καὶ ἀφεικότα
τοῦτον ἐμαυτὸν καὶ ἀπηλλαγμένον, ἐγγενέσθαι τούτῳ μὴ
φάσκειν ἀληθῆ με λέγειν, καὶ ποιεῖσθαι τεκμήριον ὡς, εἴπερ
ἐπράχθη τι τοιοῦτον, παρεγραψάμην ἂν αὐτόν, ἀλλ' ἐπὶ
ταύτης τῆς σκήψεως εἰσελθὼν ἀμφότερ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, καὶ
ὡς οὐδὲν ἠδίκηκα τοῦτον καὶ ὡς παρὰ τὸν νόμον μοι δικάζε-
ται. εἰ μὲν οὖν ἐπεπόνθει τι τούτων Πανταίνετος ὧν νῦν 2
ἐγκαλεῖ, κατ' ἐκείνους ἂν τοὺς χρόνους εὐθὺς ἐφαίνετό μοι
δικαζόμενος, ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους
ἐγένετο, οὐσῶν μὲν ἐμμήνων τούτων τῶν δικῶν, ἐπιδη-
μούντων δ' ἡμῶν ἀμφοτέρων, ἁπάντων δ' ἀνθρώπων εἰωθότων
παρ' αὐτὰ τἀδικήματα μᾶλλον ἢ χρόνων ἐγγεγενημένων ἀγα-
νακτεῖν. ἐπειδὴ δ' οὐδὲν ἠδικημένος, ὡς καὶ ὑμεῖς οἶδ' ὅτι [967]
φήσετε, ἐπειδὰν τὰ πεπραγμέν' ἀκούσητε, τῷ κατορθῶσαι
τὴν πρὸς Εὔεργον δίκην ἐπηρμένος συκοφαντεῖ, ὑπόλοιπόν
ἐστι παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδείξαντ' ὡς οὐδ'
ὁτιοῦν ἀδικῶ, καὶ μάρτυρας ὧν ἂν λέγω παρασχόμενον,
πειρᾶσθαι σῴζειν ἐμαυτόν. δεήσομαι δὲ καὶ μέτρια καὶ 3
δίκαι' ὑμῶν ἁπάντων, ἀκοῦσαί τέ μου περὶ ὧν παρεγραψάμην
εὐνοϊκῶς, καὶ προσέχειν ὅλῳ τῷ πράγματι τὸν νοῦν· πολλῶν
γὰρ δικῶν ἐν τῇ πόλει γεγενημένων, οὐδένα πω δίκην οὔτ'
ἀναιδεστέραν οὔτε συκοφαντικωτέραν οἴομαι φανήσεσθαι

3 *τούτων* om. S, sed cf. § 19, xxxviii 1 7 *καὶ ἀπηλλαγμένον* secl. Paley *ἐνγενέσθαι* S *μὴ* sscr. add. S¹ 10 *ὑμῖν*] *αὐτῶν* Etym. Magn. 717. 11 : *αὐτὸν* Photius s. v. *σκῆψις* *ἐπιδείξω* S *ω* in ras. ii litt.), E. M., Phot. 11 *ἠδικηκότα* S 15 *ἐγίγνετο* F Q : *ἐγίνετο* D *τούτων τῶν δικῶν* S : *τῶν δικῶν τούτων* vulg. : *τούτων τῶν δικαίων* A 18 *εὖ οἶδ'* F Q 23 *πειρᾶσθαι* A, cf. xxx 3 : *πειράσομαι* F Q : *πειράσασθαι* S *μέτρια καὶ δίκαια* S et xxxviii 2 F Q : *δίκαια καὶ μέτρια* hic vulg. et xxxviii 2 S A 24 *τέ μου*] *τ' ἐμοῦ* A

δεδικασμένον ἧς νῦν οὑτοσὶ λαχὼν εἰσελθεῖν τετόλμηκεν.
ἐξ ἀρχῆς δ', ὡς ἂν οἷός τ' ὦ διὰ βραχυτάτων, ἅπαντα
τὰ πραχθέντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς.
4 Ἐδανείσαμεν πέντε καὶ ἑκατὸν μνᾶς ἐγὼ καὶ Εὔεργος, ὦ
ἄνδρες δικασταί, Πανταινέτῳ τουτῳί, ἐπ' ἐργαστηρίῳ τ' ἐν
τοῖς ἔργοις ἐν Μαρωνείᾳ καὶ τριάκοντ' ἀνδραπόδοις. ἦν δὲ
τοῦ δανείσματος τετταράκοντα μὲν καὶ πέντε μναῖ ἐμαί,
τάλαντον δ' Εὐέργου. συνέβαινε δὲ τοῦτον ὀφείλειν Μνη-
σικλεῖ μὲν Κολλυτεῖ τάλαντον, Φιλέᾳ δ' Ἐλευσινίῳ καὶ
5 Πλείστορι πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. πρατὴρ μὲν δὴ
τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν
γίγνεται (καὶ γὰρ ἐώνητ' ἐκεῖνος αὐτὰ τούτῳ παρὰ Τηλεμά-
χου τοῦ πρότερον κεκτημένου)· μισθοῦται δ' οὗτος παρ'
ἡμῶν τοῦ γιγνομένου τόκου τῷ ἀργυρίῳ, πέντε καὶ ἑκατὸν
δραχμῶν τοῦ μηνὸς ἑκάστου. καὶ τιθέμεθα συνθήκας, ἐν
αἷς ἥ τε μίσθωσις ἦν γεγραμμένη καὶ λύσις τούτῳ παρ' ἡμῶν
6 [968] ἔν τινι ῥητῷ χρόνῳ. πραχθέντων δὲ τούτων ἐλαφηβολιῶνος
μηνὸς ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος, ἐγὼ μὲν ἐκπλέων εἰς τὸν
Πόντον εὐθὺς ᾠχόμην, οὗτος δ' ἐνθάδ' ἦν καὶ Εὔεργος. τὰ
μὲν δὴ πραχθέντα τούτοις πρὸς αὑτούς, ἕως ἀπεδήμουν ἐγώ,
οὐκ ἂν ἔχοιμ' εἰπεῖν. οὔτε γὰρ ταὐτὰ λέγουσιν οὔτ' ἀεὶ
ταὔθ' οὗτός γε, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἐκπεσεῖν ὑπ' ἐκείνου βίᾳ παρὰ
τὰς συνθήκας ἐκ τῆς μισθώσεως, τοτὲ δ' αὐτὸν αἴτιον αὑτῷ
πρὸς τὸ δημόσιον γενέσθαι τῆς ἐγγραφῆς, τοτὲ δ' ἄλλ' ὅ τι
7 ἂν βούληται. ἐκεῖνος δ' ἁπλῶς οὔτε τοὺς τόκους ἀπολαμβά-
νων οὔτε τῶν ἄλλων τῶν ἐν ταῖς συνθήκαις ποιοῦντος οὐδὲν
τούτου, ἐλθὼν παρ' ἑκόντος τούτου λαβὼν ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ·
μετὰ δὲ ταῦτ' ἀπελθόντα τοῦτον ἥκειν τοὺς ἀμφισβητήσοντας

5 τούτῳ (τουτωι S) codd.: corr. Blass 6 ἐν Μαρωνείᾳ] ⟨τοῖς⟩ ἐν Μ. Dobree 9 Κολλυτεῖ S: Κολυττεῖ vulg. Ἐλευσινείῳ S 10 δὴ om. FQ 13 οὗτος SFQD: οὑτοσὶ A 19 καὶ] καὶ ὁ A 21–22 αἰεὶ ταυτα S 22 μὲν S: μέν φησιν vulg. 23 ἑαυτῷ S 26 τῶν ἐν om. S, ἐν add. sscr. ead. m. 27 ἔχειν] εἶχεν S 28 μετὰ ταῦτα δὲ Hoeck coll. § 15

ἄγοντα, αὐτὸς δ᾽ οὐχ ὑπεξελθεῖν ἐκείνοις, τοῦτον δ᾽ οὐχὶ κω-
λύειν ἔχειν ὅσαπερ ἐμισθώσατο, εἰ ποιοίη τὰ συγκείμενα.
τούτων μὲν δὴ τοιούτους ἀκούω λόγους. ἐκεῖνο δ᾽ οἶδ᾽ ὅτι, 8
εἰ μὲν οὗτος ἀληθῆ λέγει καὶ δεινὰ πέπονθεν, ὥσπερ φησίν,
ὑπὸ τοῦ Εὐέργου, ἔχει δίκην ἧς ἐτιμήσατ᾽ αὐτός· εἷλεν γὰρ
εἰσελθὼν αὐτὸν ὡς ὑμᾶς, καὶ οὐ δήπου τῶν αὐτῶν παρά τε
τοῦ πεποιηκότος δίκαιός ἐστιν δίκην λαβεῖν καὶ παρ᾽ ἐμοῦ
τοῦ μηδ᾽ ἐπιδημοῦντος· εἰ δ᾽ ὁ Εὔεργος ἀληθῆ λέγει, σεσυκο-
φάντηται μὲν ὡς ἔοικεν ἐκεῖνος, ἐγὼ δ᾽ οὐδ᾽ οὕτως τῶν
αὐτῶν φεύγοιμ᾽ ἂν δίκην εἰκότως. ὡς οὖν ταῦτα πρῶτον
ἀληθῆ λέγω, τούτων τοὺς μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ πρατὴρ ἦν ἡμῖν τῶν κτημάτων 9
ὅσπερ ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς ἐώνητο, καὶ κατὰ τὰς συνθήκας [969]
οὗτος ἐμισθώσαθ᾽ ἡμέτερον ὂν τὸ ἐργαστήριον καὶ τἀν-
δράποδα, καὶ οὔτε παρῆν ἐγὼ τοῖς μετὰ ταῦτα πρὸς
Εὔεργον τούτῳ πραχθεῖσιν οὔτ᾽ ἐπεδήμουν ὅλως, ἔλαχέν τε
δίκην ἐκείνῳ καὶ οὐδὲν πώποθ᾽ ἡμῖν ἐνεκάλει, ἀκούετε τῶν
μαρτύρων, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπειδὴ τοίνυν ἀφικόμην 10
σχεδόν τι πάντ᾽ ἀπολωλεκὼς ὅσ᾽ ἔχων ἐξέπλευσα, ἀκούσας
καὶ καταλαβὼν τοῦτον μὲν ἀφεστηκότα, τὸν δ᾽ Εὔεργον
ἔχοντα καὶ κρατοῦνθ᾽ ὧν ἐωνήμεθα, θαυμαστῶς ὡς ἐλυπήθην,
ὁρῶν τὸ πρᾶγμά μοι περιεστηκὸς εἰς ἄτοπον· ἢ γὰρ κοινω-
νεῖν ἔδει τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐπιμελειῶν τῷ Εὐέργῳ,
ἢ χρήστην ἀντὶ τούτου τὸν Εὔεργον ἔχειν, καὶ πρὸς ἐκεῖνον
πάλιν μίσθωσιν γράφειν καὶ συμβόλαιον ποιεῖσθαι· τούτων
δ᾽ οὐδέτερον προῃρούμην. ἀηδῶς δ᾽ ἔχων οἷς λέγω τούτοις, 11

2 ὅσαπερ ἐμ. vulg. S corr.: ὅσα παρεμ. S¹: ὅσα ἐμ. A 6 αὐτὸν εἰσελθὼν S A ὡς] εἰς A 8 δ᾽] δὲ καὶ A 9 οὕτως etiam A D 14 ὅσπερ vulg. A corr.: ὥσπερ S A¹ post ἐώνητο add. ὁ Μνησικλῆς A 18 δίκην vulg.: τὴν δίκην A (Blass coll. § 18) ἡμῖν πώποτ᾽ A 24 ἐπιμελιῶν S¹, cf. Crönert Mem. Graec. Herc. p. 31, n. 7 27 οὐδ᾽ ἕτερον S al.

ἰδὼν τὸν Μνησικλέα τὸν πρατῆρα τούτων ἡμῖν γεγενημένον, προσελθὼν ἐμεμφόμην αὐτῷ, λέγων οἷον ἄνθρωπον προὐξένησέ μοι, καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦντας καὶ τί ταῦτ᾽ ἐστὶν ἠρώτων. ἀκούσας δ᾽ ἐκεῖνος τῶν μὲν ἀμφισβητούντων κατεγέλα, συνελθεῖν δ᾽ ἔφη τούτους βούλεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ συνάξειν αὐτὸς ἡμᾶς, καὶ παραινέσειν τούτῳ πάντα
12 ποιεῖν τὰ δίκαι᾽ ἐμοί, καὶ οἴεσθαι πείσειν. ὡς δὲ συνήλθομεν, τὰ μὲν πολλὰ τί δεῖ λέγειν; ἧκον δ᾽ οἱ δεδανεικέναι φάσκοντες τούτῳ ἐπὶ τῷ ἐργαστηρίῳ καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις ἃ ἡμεῖς ἐπριάμεθα παρὰ Μνησικλέους, καὶ οὐδὲν ἦν ἁπλοῦν οὐδ᾽ ὑγιὲς τούτων. πάντα δ᾽ ἐξελεγχόμενοι ψευδῆ λέγοντες,
[970] καὶ τοῦ Μνησικλέους βεβαιοῦντος ἡμῖν, προκαλοῦνται πρόκλησιν ἡμᾶς ὡς οὐ δεξομένους, ἢ κομίσασθαι πάντα τὰ χρήματα παρ᾽ αὐτῶν καὶ ἀπελθεῖν, ἢ διαλῦσαι σφᾶς ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν, αἰτιώμενοι πολλῷ πλείονος ἄξι᾽ ἔχειν ὧν ἐδεδώ-
13 κεμεν χρημάτων. ἀκούσας δ᾽ ἐγώ, παραχρῆμα, οὐδὲ βουλευσάμενος, κομίσασθαι συνεχώρησα, καὶ τὸν Εὔεργον ἔπεισα. ἐπειδὴ δ᾽ ἔδει τὰ χρήμαθ᾽ ἡμᾶς ἀπολαμβάνειν καὶ τὸ πρᾶγμ᾽ εἰς τοῦτο προῆκτο, οὐκ ἔφασαν μετὰ ταῦτα δώσειν οἱ τότ᾽ ἐκεῖν᾽ ἐπαγγειλάμενοι, εἰ μὴ πρατῆρες γιγνοίμεθ᾽ ἡμεῖς τῶν κτημάτων αὐτοῖς, νοῦν ἔχοντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ᾽ αὐτό γε τοῦτο· ἑώρων γὰρ ἡμᾶς οἷ᾽ ἐσυκοφαντούμεθ᾽ ὑπὸ τούτου. ὡς οὖν καὶ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ πρᾶγμ᾽ ἐνταῦθ᾽ εἱστήκει, καὶ τὰ μὲν χρήματ᾽ οὐ προΐενθ᾽ οὓς ἐπήγαγεν οὗτος, ἡμεῖς δ᾽ εἰκότως

6 αὐτὸς om. F Q 7–8 συνηλθον μεν S¹ 10 ἡμεῖς ἐπριάμεθα] εωνημεθα S (εων ab alia m. superscripto) 15 ἐδεδώκειμεν codd. 17–18 καὶ . . . ἔπεισα om. A 18 ἐπειδὴ] ἐπεὶ S 20 ἐπαγγειλάμενοι S: ἐπαγγελλόμενοι vulg. 21 γενοίμεθ᾽ A 23 τούτου] τούτων S Q D: ὑπὸ τούτου secl. Blass 25 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S

ἐφαινόμεθ' ὧν ἐωνήμεθα κρατεῖν, ἱκέτευεν, ἐδεῖτο, ἠντεβόλει
πρατῆρας ἡμᾶς γενέσθαι. ἀξιοῦντος δὲ τούτου καὶ πολλὰ
δεηθέντος ἐμοῦ καὶ τί οὐ ποιήσαντος; καὶ τοῦθ' ὑπέμεινα.
ὁρῶν δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κακοήθη, καὶ τὸ μὲν ἐξ 15
ἀρχῆς τοῦ Μνησικλέους κατηγοροῦντα πρὸς ἡμᾶς, πάλιν
δ' ᾧ φίλος ἦν τὰ μάλιστα, τῷ Εὐέργῳ, τούτῳ προσκε-
κρουκότα, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἐγὼ κατέπλευσα, ἅσμενον
φάσκονθ' ἑορακέναι με, ἐπειδὴ δ' ἔδει τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐμοὶ
πάλιν δυσκολαίνοντα, καὶ ἅπασι μέχρι τοῦ προλαβεῖν καὶ
τυχεῖν ὧν δέοιτο φίλον ὄντα, μετὰ ταῦτα δ' ἐχθρὸν καὶ
διάφορον γιγνόμενον, ἠξίουν ἀπαλλαττόμενος καὶ πρατὴρ [971] 16
ὑπὲρ τούτου γιγνόμενος, πάντων ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων
καὶ ἀπαλλαγείς, οὕτω διαλύεσθαι. τούτων δὲ συγχωρη-
θέντων οὗτος μὲν ἀφῆκεν ἁπάντων ἐμέ, ἐγὼ δὲ πρατήρ,
ὥσπερ ἐδεῖθ' οὗτος, τῶν κτημάτων ἐγιγνόμην, καθάπερ
αὐτὸς ἐπριάμην παρὰ Μνησικλέους. κομισάμενος δὲ τἄμαυ
τοῦ καὶ τοῦτον οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶν, μὰ τοὺς θεούς, οὐδ' ἂν
εἴ τι γένοιτο, ᾠήθην ἂν δίκην μοι λαχεῖν ποτὲ τουτονί.

Τὰ μὲν δὴ γεγενημένα, καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον, 17
καὶ δι' ἃ τὴν δίκην συκοφαντούμενος παρεγραψάμην μὴ
εἰσαγώγιμον εἶναι, ταῦτ' ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. παρα-
σχόμενος δὲ μάρτυρας οἳ παρῆσαν ἡνίκ' ἀφιέμην ὑπὸ τούτου
καὶ ἀπηλλαττόμην, ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν
ἡ δίκη, μετὰ ταῦτ' ἐπιδείξω. καί μοι λέγε ταύτην τὴν
μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λέγε δή μοι καὶ τὴν τῶν ἐωνημένων μαρτυρίαν, ἵν'
εἰδῆθ' ὅτι τούτου κελεύοντος αὔτ' ἀπεδόμην οἷς οὗτος
ἐκέλευσεν.

1 ἠντιβόλει codd. 2 γενέσθαι vulg. etiam S : γίγνεσθαι Q D
4 καὶ ante κακοήθη add. S 8 ἐπειδὴ] ἐπεὶ S A δ' om. S[1] D
9 προσλαβεῖν S 10 δέοιτο] δεῖται A 12 τούτου Q (Dobree):
τῶν τούτου S F : τούτου τινῶν A πάντων] καὶ πάντων S 13 δὲ
S A : δὴ vulg. 14 με ἁπάντων A 18 γίγνοιτο S ἂν om. F Q
τοῦτον A 22 δὲ] δὲ τοὺς S A 23 οὐκ S : οὐδ' vulg.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

18 Οὐ τοίνυν μόνον ἡμῖν εἰσιν οὗτοι μάρτυρες, ὡς ἀφείμεθα καὶ νῦν συκοφαντούμεθα, ἀλλὰ καὶ Πανταινετος αὐτός. ὅτε γὰρ λαγχάνων Εὐέργῳ τὴν δίκην εἴασεν ἐμέ, τότ' ἐμαρτύρει [οὗτος] πρὸς ἔμ' αὑτῷ μηδὲν ἔγκλημ' ὑπόλοιπον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν δήπου, τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων παρόντων, ἀμφοῖν δ' ὁμοίως ἐγκαλῶν, τὸν μὲν εἴασεν τῷ δ' ἐδικάζετο. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων πάλιν
[972] λαγχάνειν, οἶμαι μὲν ὑμᾶς καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ γιγνώσκειν· ὅμως δὲ λέγ' αὐτοῖς καὶ τὸν νόμον τουτονί.

ΝΟΜΟΣ.

19 Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ὧν ἂν ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ τις, μηκέτι τὰς δίκας εἶναι. καὶ μὴν ὅτι γ' ἀμφότερ' ἐστὶ πεπραγμένα ταῦτα τούτῳ πρὸς ἡμᾶς, ἠκούσατε τῶν μαρτυριῶν. ἁπάντων μὲν τοίνυν τῶν ἐν τοῖς νόμοις ἀπειρημένων οὐ προσήκει δικάζεσθαι, ἥκιστα δὲ τούτων. ἃ μὲν γὰρ τὸ δημόσιον πέπρακεν, ἔχοι
20 τις ἂν εἰπεῖν ὡς ἀδίκως οὐ προσήκοντα πέπρακεν· καὶ περὶ ὧν ἔγνω τὸ δικαστήριον, ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἐξαπατηθὲν τοῦτ' ἐποίησεν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ νόμῳ καθ' ἑκάστου γένοιτ' ἄν τις εἰκότως λόγος. ἃ δ' αὐτὸς ἐπείσθη καὶ ἀφῆκεν, οὐκ ἔνι δήπουθεν εἰπεῖν οὐδ' αὑτὸν αἰτιάσασθαι, ὡς οὐ δικαίως ταῦτ' ἐποίησεν. οἱ μὲν οὖν παρά τι τῶν ἄλλων τούτων δικαζόμενοι τοῖς ὑφ' ἑτέρων δικαίοις ὡρισμένοις οὐκ ἐμμένουσιν, ὁ δ' ὧν ἂν ἀφῇ πάλιν λαγχάνων τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ. διὸ πάντων μάλιστ' ἄξιον τούτοις χαλεπαίνειν.

2 εἰσιν ἡμῖν A, οὗτοι omisso 5 οὗτος secl. Blass 6 δ' S: om. vulg. 6–7 παρόντοιν ἀμφοῖν ὁμοίως Blass: παρὸν ἀμφοῖν ὁμοίως Naber 7 ἐγκαλεῖν Naber 12 δικασταί S A D: Ἀθηναῖοι vulg. τοῦ] καὶ τοῦ A 14 ταῦτα om. A 15 μαρτυριῶν S (me teste): μαρτύρων vulg. 17 ἥκιστα S A: οὐχ ἥκιστα vulg. 17 et 18 πέπρακεν bis S: πέπραχεν (bis) vulg. 18 οὐ S A: ἢ οὐ vulg. 20 post νόμῳ add. κειμένων A 22 ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι A 23–24 παρὰ τῶν ἄλλων τι τούτων Blass 25 ἂν om. S

Οὐκοῦν ὡς μὲν ἀφῆκέ με πάντων, ὅτ᾽ ἐγιγνόμην τῶν 21
ἀνδραπόδων πρατήρ, ἐπέδειξα· ὅτι δ᾽ οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι
τούτων εἶναι δίκας, ἀκηκόατ᾽ ἀρτίως ἀναγιγνωσκομένου τοῦ
νόμου. ἵνα δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μή τις οἴηται τοῖς περὶ
τῶν πραγμάτων αὐτῶν δικαίοις ἁλισκόμενόν μ᾽ ἐπὶ τοῦτ᾽
ἀποχωρεῖν, καὶ καθ᾽ ἕκαστον ὧν ἐγκαλεῖ βούλομαι δεῖξαι
αὐτὸν ψευδόμενον. λέγε δ᾽ αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὅ μοι 22
δικάζεται.

ΕΓΚΛΗΜΑ. [973]

Ἔβλαψέ με Νικόβουλος ἐπιβουλεύσας ἐμοὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐμῇ, ἀφελέσθαι κελεύσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην τὸ ἀργύριον τοῦ ἐμοῦ οἰκέτου, ὃ ἔφερεν καταβολὴν τῇ πόλει τοῦ μετάλλου, ὃ ἐγὼ ἐπριάμην ἐνενήκοντα μνῶν, καὶ αἴτιος ἐμοὶ γενόμενος ἐγγραφῆναι τὸ διπλοῦν τῷ δημοσίῳ.

Ἐπίσχες. ταυτὶ πάντα, ἃ νῦν ἐγκέκληκεν ἐμοί, πρότερον 23
τὸν Εὔεργον αἰτιασάμενος τὴν δίκην εἷλε. μεμαρτύρηται
μὲν δὴ καὶ ἐν ἀρχῇ μοι τοῦ λόγου πρὸς ὑμᾶς ὡς ἀπεδήμουν,
ὅτε τούτοις αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνοντο διαφοραί· οὐ μὴν
ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τούτου δῆλόν ἐστιν. οὐδαμοῦ
γὰρ ὡς ἐγώ τι πεποίηκα τούτων ἔγραψεν, ἀλλ᾽ ὑπογράψας
ἐπιβουλεῦσαί με αὐτῷ καὶ τῇ οὐσίᾳ, προστάξαι φησὶ τῷ
παιδὶ ταῦτα ποιεῖν, ψευδόμενος· πῶς γὰρ ἐγὼ προσέταξα,
ὃς ὅτ᾽ ἐξέπλεον τῶν γενησομένων ἐνταῦθ᾽ οὐδ᾽ ὁτιοῦν
δήπουθεν ᾔδειν; εἶτα καὶ πόση μωρία, λέγονθ᾽ ὡς ἐπεβού- 24
λευον ἀτιμῶσαι καὶ τὰ ἔσχατα πρᾶξαι, οἰκέτῃ με ταῦτα
προστάξαι γεγραφέναι, ἃ οὐδὲ πολίτης πολίτην δύναιτ᾽ ἂν
ποιῆσαι; τί οὖν ἐστι τοῦτο; οὐκ ἔχων οἶμαι κατ᾽ οὐδὲν διὰ
τὴν ἀποδημίαν εἰς ἐμὲ τούτων ἀνενεγκεῖν τι, συκοφαντεῖν δὲ

5 τοῦτ᾽] τούτου F Q : τοῦτον D 11 Ἀντιγένη S hic et § 25 13 ἐνενήκοντα S A D : ἐννενήκοντα F Q 18 διαφοραὶ ἐγίγνοντο S[1], corr. ead. m. 21 post προστάξαι add. με A : om. S F Q D 24 ᾔδειν δήπουθεν A F Q D ποσηι μωριαι S 25 με A : μετὰ vulg.

βουλόμενος, ὡς προσέταξα, ἐνέγραψεν· οὐδὲ γὰρ λόγος ἦν,
25 εἰ μὴ τοῦτ' ἐποίησε. λέγε τἀκόλουθον.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ ἐπειδὴ ὦφλον ἐγὼ τῷ δημοσίῳ, καταστήσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην εἰς τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν τὸ ἐπὶ Θρασύλλῳ κύριον τῶν ἐμῶν, ἀπαγορεύοντος ἐμοῦ.

[974] Ἐπίσχες. πάλιν ταυτὶ πάνθ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος. γέγραφεν γὰρ καταστῆσαι μὲν ἐμέ, ἀπαγορεύειν δ' αὑτόν. ταῦτα δ' οὐχ οἷόν τε τὸν μὴ παρόντα. οὔτε γὰρ καθίστην ἐγώ, ὅ γ' ὢν ἐν τῷ Πόντῳ,
26 οὔτ' ἀπηγόρευεν οὗτος τῷ μὴ παρόντι· πῶς γάρ; πῶς οὖν εἰς ἀνάγκην ἦλθεν ταῦθ' οὕτω γράψαι; ὁ Εὔεργος τότ' οἶμαι πλημμελῶν ὧν δέδωκε δίκην, συνήθως ἔχων ἐμοὶ καὶ γνώριμος ὢν κατέστησεν τὸν οἰκέτην οἴκοθεν λαβὼν παρ' ἐμοῦ φυλάττειν ὡς αὑτόν. εἰ μὲν οὖν ἔγραψε τἀληθές, γέλως ἂν ἦν· τί γάρ, εἰ κατέστησεν Εὔεργος, ἐγώ σ' ἀδικῶ; φεύγων δὲ τοῦτο τοιαῦτ' ἠνάγκασται γράφειν, ἵν' ᾖ πρὸς ἔμ' αὐτῷ τὸ ἔγκλημα. λέγε τὰ ἐφεξῆς.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Κἄπειτα πείσας τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέζεσθαι εἰς τὸν κεγχρεῶνα ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ.

27 Τουτὶ παντελῶς ἤδη καὶ ἀναιδές ἐστιν· οὐ γὰρ μόνον ἐκ τοῦ προκαλεῖσθαι τούτους παραδοῦναι, τοῦτον δὲ μὴ 'θέλειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων δῆλόν ἐστιν ψεῦδος ὄν. τίνος γὰρ

2 τοῦτο ποιήσει F Q 5 τὸ ἐμὸν in ras. S: ἡμῶν fort. S[1] Θρασύλλῳ Harpocr., cf. Aeschin. i 101, C. I. A. ii 780 : Θρασύλλου codd. 9 αὑτόν scripsi cum S, cf. lviii 16 : αὐτόν vulg. : αὐτός Dobree 12 ὁ S A : om. vulg. τότ'] ταῦτ' A 13 δέδωκε vulg. : ἔδωκε S 14 τὸν S vulg. : τινα A 16 ἐγώ σ'] ἔγωγ' A 17 ᾖ] ᾖ μὴ S 18 τὸ ἐφεξῆς Blass 20 κἄπειτα additum ex Harpocr. s. v. κεγχρεών, Phot. 152. 1 πείσας] ἔπεισε Harpocr., Phot. καθέζεσθαι vulg., Harpocr., Phot. : καθίζεσθαι S A

εἵνεκ᾽ ἔπειθον; ἵνα νὴ Δί᾽ αὐτοὺς κτήσωμαι. ἀλλ᾽ αἱρέσεώς μοι δοθείσης ἢ ἔχειν ἢ κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ, εἱλόμην κομίσασθαι, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. λέγε δὴ τὴν πρόκλησιν ὅμως.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ταύτην τοίνυν οὐχὶ δεξάμενος τὴν πρόκλησιν, ἀλλὰ φυγών, σκέψασθ᾽ οἷον εὐθέως μετὰ ταῦτ᾽ ἐγκαλεῖ. λέγε τοὐχόμενον. 28

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ κατεργασάμενος τὴν ἀργυρῖτιν, ἣν οἱ ἐμοὶ οἰκέται ἠργάσαντο, καὶ ἔχων τὸ ἀργύριον τὸ ἐκ ταύτης τῆς ἀργυρίτιδος.

Πάλιν ταῦτα πῶς ἔνεστ᾽ ἐμοὶ πεπρᾶχθαι τῷ μὴ παρόντι, [975]
καὶ περὶ ὧν Εὐέργου κατεδικάσω; λέγε δ᾽ αὐτοῖς τὸ ἐφεξῆς. 29

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ ἀποδόμενος τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν καὶ τοὺς οἰκέτας παρὰ τὰς συνθήκας, ἃς ἔθετο πρός με.

Ἐπίσχες. τουτὶ πολὺ πάνθ᾽ ὑπερβέβληκεν τἄλλα. πρῶτον μὲν γὰρ παρὰ τὰς συνθήκας φησίν, ἃς ἔθετο πρὸς ἐμέ. αὗται δ᾽ εἰσὶ τίνες; ἐμισθώσαμεν τῶν τόκων τῶν γιγνομένων τούτῳ τὰ ἡμέτερ᾽ ἡμεῖς, καὶ ἄλλ᾽ οὐδέν· πρατὴρ μὲν γὰρ ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν ἐγεγόνει τούτου παρόντος καὶ κελεύοντος. μετὰ ταῦτα δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμεῖς ἑτέροις ἀπεδόμεθα, 30
ἐφ᾽ οἷσπερ αὐτοὶ ἐπριάμεθα, οὐ μόνον κελεύοντος ἔτι τούτου,

1 εἵνεκ᾽ S : ἕνεκ᾽ vulg. ἔπειθον] καὶ ἔπειθον Dobree, Cobet, sed cf. xlv 11 2 ἔχειν] κτήσασθαι F Q D 2–3 τὰ . . . κομίσασθαι om. S 3 δὴ] δὲ A 10 ἠργάσαντο S[1] : εἰργ. vulg. : κατειργ. A 11 τὸ ἐκ A : ἐκ S F Q D 12 ἔνεστ᾽ ἐμοὶ S[1] : ἐνέσται μοι S corr. 13 αὐτοῖς A : αὐτὸ vulg. τὸ ἐφεξῆς Blass: τὸ ἔγκλημα S : add. ἐφεξῆς A, ἑξῆς vulg. 16 πρός με S : πρὸς ἐμέ vulg. 18 πρός με r (Parisinus 2936). citans tamen saepe submutat orator 22 δὲ om. F Q 23 ἐφ᾽ . . . ἐπριάμεθα S A D γρ. Q γρ. : om. F[1] Q[1] : secl. Benseler

ἀλλὰ καὶ ἱκετεύοντος· οὐδεὶς γὰρ ἤθελεν δέχεσθαι τοῦτον πρατῆρα. τί οὖν αἱ τῆς μισθώσεως ἐνταῦθα συνθῆκαι; τί τοῦτ', ὦ φαυλότατ' ἀνθρώπων, ἐνέγραψας; ἀλλὰ μὴν ὅτι σοῦ κελεύοντος καὶ ἐφ' οἷσπερ ἐωνήμεθ' αὐτοὶ πάλιν ἀπεδόμεθα, λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

31 Μαρτυρεῖς τοίνυν καὶ σύ· ἃ γὰρ ἡμεῖς πέντε καὶ ἑκατὸν μνῶν ἐωνήμεθα, ταῦθ' ὕστερον τριῶν ταλάντων καὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων ἀπέδου σύ· καίτοι τίς ἂν καθάπαξ πρατῆρά σ' ἔχων σοὶ δραχμὴν ἔδωκε μίαν; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

32 Ἔχων μὲν τοίνυν ἣν ἐπείσθη τῶν αὑτοῦ τιμήν, δεηθεὶς [976] δ' ἐμοῦ τὸ γενέσθαι πρατῆρα καθ' ὃ συνέβαλον ἀργύριον, αὑτὸς δυοῖν ταλάντοιν προσδικάζεται. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐγκλημάτων ἔτ' ἐστὶ δεινότερα. λέγε δή μοι τὸ λοιπὸν τοῦ ἐγκλήματος.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

33 Ἐνταυθὶ πόλλ' ἄττα καὶ δεινά μοι ἅμ' ἐγκαλεῖ· καὶ γὰρ αἴκειαν καὶ ὕβριν καὶ βιαίων καὶ πρὸς ἐπικλήρους ἀδικήματα. τούτων δ' εἰσὶν ἑκάστου χωρὶς αἱ δίκαι καὶ οὔτε πρὸς ἀρχὴν τὴν αὐτὴν οὔθ' ὑπὲρ τιμημάτων τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ μὲν αἴκεια καὶ τὰ τῶν βιαίων πρὸς τοὺς τετταράκοντα, αἱ δὲ τῆς ὕβρεως πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅσα δ' εἰς ἐπικλήρους, πρὸς τὸν ἄρχοντα. οἱ δὲ νόμοι καὶ τούτων διδόασι τὰς παρα-

8 ἐωνήμεθα] ἀπεδόμεθα S A 9–10 πρατῆρά σ' ἔχων Wolf: πρατηρασέχων S: πρατῆρας ἔχων vulg. 11 τούτων S Q D: καὶ τούτων A 14 δ' ἐμοῦ A: δέ μου vulg. το S in fine versus: τότε vulg. 15 αὑτὸς Blass: αὐτὸς vulg. (sine spiritu S) 19 ἐνταυθοῖ A D F corr. ἅμα] αλλα S 20 αικειαν S: αἰκίαν vulg. 23 αἴκεια S: αἰκία vulg. τῶν] περὶ τῶν A 24 εἰς om. S

γραφὰς ἀντιλαγχάνειν, περὶ ὧν οὐκ εἰσὶν εἰσαγωγεῖς. λέγε δ' αὐτοῖς τουτονὶ τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Τοῦτο τοίνυν ἐμοῦ παραγεγραμμένου πρὸς τῇ ἄλλῃ παρα- 34
γραφῇ, 'καὶ οὐκ ὄντων εἰσαγωγέων τῶν θεσμοθετῶν ὑπὲρ ὧν λαγχάνει Πανταίνετος,' ἐξαλήλιπται καὶ οὐ πρόσεστι τῇ παραγραφῇ. τὸ δ' ὅπως, ὑμεῖς σκοπεῖτε· ἐμοὶ μὲν γάρ, ἕως ἂν ἔχω τὸν νόμον αὐτὸν δεικνύναι, οὐδ' ὁτιοῦν διαφέρει· οὐ γὰρ τὸ γιγνώσκειν καὶ συνιέναι τὰ δίκαι' ὑμῶν ἐξαλεῖψαι δυνήσεται.

Λαβὲ δὴ καὶ τὸν μεταλλικὸν νόμον· καὶ γὰρ ἐκ τούτου 35
δείξειν οἴομαι, οὔτ' οὖσαν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην, χάριτός τ' ὢν μᾶλλον ἄξιος ἢ τοῦ συκοφαντεῖσθαι. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Οὗτος σαφῶς ὁ νόμος διείρηκεν ὧν εἶναι δίκας προσήκει μεταλλικάς. οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος, ἐάν τις ἐξίλλῃ τινὰ τῆς ἐργασίας, ὑπόδικον ποιεῖ· ἐγὼ δ' οὐχ ὅπως αὐτὸς ἐξίλλω, [977]
ἀλλ' ὧν τοῦτον ἄλλος ἀπεστέρει, τούτων ἐγκρατῆ κατέστησα καὶ παρέδωκα, καὶ πρατὴρ τούτου δεηθέντος ἐγενόμην. ναί, 36
φησίν· ἀλλὰ κἂν ἄλλο τι ἀδικῇ τις περὶ τὰ μέταλλα, καὶ τούτων εἰσὶν δίκαι. ὀρθῶς γ', ὦ Πανταίνετε· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν; ἂν τύφῃ τις, ἂν ὅπλ' ἐπιφέρῃ, ἂν ἐπικατατέμνῃ τῶν μέτρων ἐντός. ταῦτ' ἐστὶν τἄλλα, ὧν οὐδὲν δήπου πέπρακται πρὸς ὑμᾶς ἐμοί, πλὴν εἰ τοὺς κομιζομένους ἃ προεῖντό σοι, μεθ' ὅπλων ἥκειν νομίζεις. εἰ δὲ ταῦθ' ἡγεῖ,

2 δ' om. A Q τουτονὶ S : τοῦτον vulg. 6 ἐξαλήλειπται S^1 7 μὲν om. A 8 τὸν νόμον αὐτὸν S : τὸν νόμον τοῦτον A D : τοῦτον τὸν νόμον F Q 11 δὴ] δή μοι A ἐκ] εἰς S 12 οὔτ' Fuhr : οὐκ codd. 15 διήρηκεν B mg. 16–17 ἐξίλλῃ . . . ἐξίλλω S corr., cf. Bekk. Anecd. p. 19. 14 : ἐξείλλῃ . . . ἐξείλλω vulg. 16 τῆς] ἐκ τῆς A 18 τοῦτον post ὧν S (me teste) : post ἐξίλλω vulg. 20 ἄλλο τι A : ἄλλος τι F : ἄλλος τις S Q : num ἄλλ' ἄττ'? 22 τύφῃ Bekker : τυφῇ A : ὑφῇ S : ὑφάψῃ vulg. 24 εἰ] εἰ μὴ F Q. vitium tralaticium, cf. Lucian. Soloec. 7 25 ἡγῇ S rec. vulg.

πρὸς ἅπαντας τοὺς προϊεμένους τὰ ἑαυτῶν εἰσί σοι δίκαι
37 μεταλλικαί. ἀλλ' οὐ δίκαιον. φέρε γάρ, ὅστις ἂν μέταλλον παρὰ τῆς πόλεως πρίηται, τοὺς κοινοὺς παρελθὼν νόμους, καθ' οὓς καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν πᾶσι προσήκει δίκας, ἐν ταῖς μεταλλικαῖς δικάσεται, ἐὰν δανείσηται παρά του; τί δ', ἂν κακῶς ἀκούσῃ; ἂν πληγὰς λάβῃ; ἂν κλοπὴν ἐγκαλῇ;
38 ἂν προεισφορὰν μὴ κομίζηται; ἂν ὅλως ἄλλο τι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ τὰς μεταλλικὰς εἶναι δίκας τοῖς κοινωνοῦσι μετάλλου καὶ τοῖς ἕτερον συντρήσασιν εἰς τὰ τῶν πλησίον καὶ ὅλως τοῖς ἐργαζομένοις τὰ μέταλλα καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ τι ποιοῦσιν, τῷ δὲ δανείσαντι Πανταινέτῳ, καὶ ταῦτ' ἀπειληφότι γλίσχρως καὶ μόλις παρὰ τούτου, οὐκ εἶναι δίκην μεταλλικὴν πρὸς φευκτέον, οὐδ' ἐγγύς.
39 Ὡς μὲν οὖν οὔτ' ἠδίκηκα τοῦτον οὐδὲν οὔτ' εἰσαγώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, ταῦτ' ἄν τις σκοπῶν ῥᾳδίως
[978] γνοίη. οὐδὲν τοίνυν δίκαιον ἔχων οὐδὲ καθ' ἓν λέγειν ὑπὲρ ὧν ἐγκαλεῖ, ἀλλὰ καὶ ψευδῆ γεγραφὼς εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ περὶ ὧν ἀφῆκε δικαζόμενος, τοῦ ἐξελθόντος μηνός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἔμελλον εἰσιέναι τὴν δίκην, ἤδη τῶν δικαστηρίων ἐπικεκληρωμένων, προσελθὼν καὶ περιστήσας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ, τὸ ἐργαστήριον τῶν συνεστώτων, πρᾶγμα
40 ποιεῖ πάνδεινον· ἀναγιγνώσκει μοι πρόκλησιν μακράν, ἀξιῶν, ὅν φησιν οἰκέτην ταῦτα συνειδέναι, βασανίζεσθαι, κἂν μὲν ᾖ ταῦτ' ἀληθῆ, τὴν δίκην ἀτίμητον ὀφλεῖν αὐτῷ, ἐὰν δὲ ψευδῆ, τὸν βασανιστὴν Μνησικλέα ἐπιγνώμον' εἶναι τῆς τιμῆς τῆς τοῦ παιδός. λαβὼν δ' ἐγγυητὰς τούτων παρ' ἐμοῦ, καὶ σημηναμένου τὴν πρόκλησιν ἐμοῦ, οὐχ ὡς δίκαιον

1 προϊεμένους] add. σοι A 5 post μεταλλικαῖς add. δίκαις A ἐὰν S : τί δέ, ἂν vulg. τί δέ (vel δαί) vulg. : τί (sic) S 6 ἐὰν κλοπὴν S 7 κομίσηται A ὅλως vulg. : ἄλλως S : om. A 8 οἴομαι S : οἶμαι vulg. 9 τοῖς ἕτερον συντρήσασιν εἰς τὰ (τὸ A) τῶν πλησίον codd. : τοῖς del. Lipsius : ἕτερον del. Wolf, Dobree : τοῖς εἰς ἕτερον συντρήσασιν deletis reliquis Reiske 11 καὶ αυτ S 12 γ' αισχρως S[1] 14 ἠδίκηκατ̇ὰ S 18 μηνός ante ὦ S : post 'A. vulg. 19 ἤδη om. A 25–26 τῆς τίμης εἶναι A 26 τῆς τοῦ S (me teste) : τοῦ vulg.

ὄν (ποῦ γάρ ἐστι δίκαιον, ἐν οἰκέτου σώματι καὶ ψυχῇ ἢ 41
δύ' ὠφληκέναι τάλαντα, ἢ μηδὲν τὸν συκοφαντοῦντα ζημιοῦ-
σθαι;) ἀλλ' ἐγὼ πολλῷ τῷ δικαίῳ περιεῖναι βουλόμενος
συνεχώρουν. καὶ μετὰ ταῦτα προσκαλεῖται μέν με τὴν δίκην
πάλιν, ἐπειδὴ θᾶττον ἀνείλετο τὰς παρακαταβολάς (οὕτως
εὐθὺς ἦν δῆλος οὐδ' οἷς αὐτὸς ὡρίσατ' ἐμμένων δικαίοις)·
ἐπειδὴ δ' ἥκομεν πρὸς τὸν βασανιστήν, ἀντὶ τοῦ τὴν πρό- 42
κλησιν ἀνοίξας δεῖξαι τὰ γεγραμμένα καὶ κατὰ ταῦτα πράτ-
τειν ὅ τι δόξαι (διὰ γὰρ τὸν θόρυβον τότε καὶ τὸ μέλλειν
καλεῖσθαι τὴν δίκην τοιοῦτον ἦν· προκαλοῦμαί σε ταυτί·
δέχομαι· φέρε δὴ τὸν δακτύλιον· λαβέ· τίς δ' ἐγγυητής;
οὑτοσί· οὐδὲν οὔτ' ἀντίγραφον οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἐποιησάμην
τοιοῦτον) ἀντὶ δὲ τοῦ ταῦθ' οὕτως ὥσπερ λέγω πράττειν
ἑτέραν ἧκεν ἔχων πρόκλησιν, ἀξιῶν αὐτὸς βασανίζειν τὸν [979]
ἄνθρωπον, καὶ ἐπιλαβόμενος εἷλκεν, καὶ ἐνέλειπεν οὐδὲν
ἀσελγείας. καὶ ἔγωγ' ἐνεθυμήθην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡλί- 43
κον ἐστὶ πλεονέκτημα τὸ καταπεπλάσθαι τὸν βίον. ἐγὼ γὰρ
ἐμαυτῷ ταῦτα πάσχειν ἐδόκουν καταφρονούμενος τῷ ἁπλῶς
καὶ ὡς πέφυκα ζῆν, καὶ δίκην διδόναι παμμεγέθη ταῦτ' ἀνε-
χόμενος. ὅτι δ' οὖν ἠναγκαζόμην, παρ' ἃ ἡγούμην δίκαι'
εἶναι, ἀντιπροκαλεῖσθαι, καὶ τὸν οἰκέτην παρεδίδουν, καὶ ὅτι
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὴν πρόκλησιν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Φυγὼν μὲν τοίνυν ταῦτα, φυγὼν δ' ἃ τὸ πρῶτον αὐτὸς 44
προὐκαλέσατο, ἔγωγ', ὅ τι ποτ' ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς, θαυμάζω.
ἵνα δ' εἰδῆθ' ὑφ' οὗ φησὶ καὶ τὰ δεινὰ πεπονθέναι, θεάσασθε.
οὗτός ἐστιν ὁ Πανταίνετον ἐκβαλών, οὗτός ἐσθ' ὁ κρείττων

6 δικαίοις ἐμμένων A 9 τότε S F Q : τὸν τότε A 11 φέρε δὴ S : φέρε vulg. 13 δὲ S, cf. Andoc. i 27 : δὴ vulg., cf. ix 71, xliii 24 15 ἐνέλειπεν S A : ἐνέλιπεν vulg. 17 τὸ (om. F Q D) καταπεπλῆχθαι codd. : τὸ μὴ καταπεπλῆχθαι Wolf : τὸ καταπεπλάσθαι Emperius opusc. p. 17, cf. xlv 68. Aristid. ii 524 καταπεπλασμένους τὸν βίον laudant edd. Turr. 18 ἐμαυτῷ A : ἐμαυτὸν vulg. 21 ἀντιπροκαλέσασθαι A 21–22 καὶ ὅτι . . . λέγω suspectat Blass 24 φεύγων (bis) A

τῶν φίλων τῶν Πανταινέτου καὶ τῶν νόμων. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐπεδήμουν, οὐδ' αὐτὸς ἐγκαλεῖ.

45 Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ δι' ὧν τοὺς πρότερον δικαστὰς ἐξαπατήσας εἷλε τὸν Εὔεργον εἰπεῖν, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι καὶ νῦν οὐδὲν οὔτ' ἀναιδείας οὔτε τοῦ ψεύδεσθαι παραλείψει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ περὶ ὧν ἐμοὶ δικάζεται νυνί, τὰς αὐτὰς οὔσας ἀπολογίας εὑρήσετε· ὅσπερ ἔλεγχος ἀκριβέστατός ἐστιν ὑπὲρ τοῦ τότ' ἐκεῖνον σεσυκοφαντῆσθαι. οὗτος γὰρ ᾐτιάσατ' ἐκεῖνον πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἐλθόντ' εἰς ἀγρὸν ὡς αὑτὸν ἐπὶ τὰς ἐπικλήρους εἰσελθεῖν καὶ τὴν μητέρα τὴν αὑτοῦ, καὶ τοὺς νόμους ἧκεν ἔχων τοὺς τῶν ἐπικλήρων πρὸς τὸ δικαστήριον. 46 καὶ πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα, ὃν τῶν τοιούτων οἱ [980] νόμοι κελεύουσιν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ παρ' ᾧ τῷ μὲν ἠδικηκότι κίνδυνος περὶ τοῦ τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι, τῷ δ' ἐπεξιόντι μετ' οὐδεμιᾶς ζημίας ἡ βοήθεια, οὐδέπω καὶ τήμερον ἐξήτασται, οὐδ' εἰσήγγειλεν οὔτ' ἔμ' οὔτε τὸν Εὔεργον ὡς ἀδικοῦντας, ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ ταῦτα κατηγόρει καὶ δυοῖν ταλάντοιν εἷλε δίκην. 47 ἣν γὰρ οἶμαι κατὰ μὲν τοὺς νόμους προειδότα τὴν αἰτίαν, ἐφ' ᾗ κρίνεται, ῥᾴδιον τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαι' ἐπιδείξαντ' ἀποφεύγειν, ἐν δὲ μεταλλικῇ δίκῃ, περὶ ὧν οὐδ' ἂν ἤλπισεν αὑτοῦ κατηγορηθήσεσθαι, χαλεπὸν παραχρῆμ' ἔχειν ἀπολύσασθαι τὴν διαβολήν· ἡ δ' ὀργὴ ⟨ἡ⟩ παρὰ τῶν ἐξηπατημένων ὑπὸ τούτου δικαστῶν, ἐφ' ᾧ τὴν ψῆφον εἶχον πράγματι, τούτου κατεψηφίσατο. 48 καίτοι τὸν ἐκείνους ἐξηπατηκότα τοὺς δικαστάς, ἆρ' ὀκνήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾶν οἴεσθε; ἢ πεπιστευκότ' εἰσιέναι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' οὐ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς συνεστῶσιν μεθ' αὑτοῦ μάρτυσιν, τῷ τ' ἀκαθάρτῳ καὶ μιαρῷ Προκλεῖ, τῷ μεγάλῳ τούτῳ, καὶ Στρατοκλεῖ τῷ

3 ἐξαπατήσας om. S 6 νυνὶ S : νῦν vulg. 7 ὅσπερ S¹ A : ὅπερ vulg. 8 σεσυκοφαντεισθαι S 15 μετ'] post ε iv litt. spatium in S τήμερον] νῦν F Q 17 κατηγορει S : κατηγορεῖ A : κατηγορεῖται (καὶ om.) F Q 19 προειδότα] προιδόντα S 20 ἀποφυγεῖν F Q δίκῃ in γρ. F Q 21 ἤλπιζεν A 22 ⟨ἡ⟩ παρὰ Schaefer 24 τούτου codd. : τοῦτο Blass 27 μεθ' αὑτοῦ] τούτοις A τῷ τ'] καὶ τῷ γ' F Q

πιθανωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων καὶ πονηροτάτῳ, καὶ τῷ μηδὲν
ὑποστελλόμενον μηδ᾽ αἰσχυνόμενον κλαήσειν καὶ ὀδυρεῖσθαι;
καίτοι τοσούτου δεῖς ἐλέου τινὸς ἄξιος εἶναι, ὥστε μισηθείης 49
ἂν δικαιότατ᾽ ἀνθρώπων ἐξ ὧν πεπραγμάτευσαι· ὅς γ᾽ ὀφεί-
λων μνᾶς ἑκατὸν καὶ πέντε καὶ οὐχ οἷός τ᾽ ὢν διαλῦσαι,
τοὺς ταῦτα συνευπορήσαντας καὶ γενομένους αἰτίους σοι τοῦ
τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς συμβαλοῦσιν ἐξ ἀρχῆς, χωρὶς ὧν [981]
περὶ αὐτὰ τὰ συμβόλαι᾽ ἠδίκεις, καὶ πρὸς ἀτιμῶσαι ζητεῖς.
καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς δανειζομένους ἴδοι τις ἂν ἐξισταμένους τῶν ὄντων· σοὶ δ᾽ ὁ συμβεβληκὼς τοῦτο πέπονθεν,
καὶ δανείσας τάλαντον δύ᾽ ὤφληκεν συκοφαντηθείς. ἐγὼ δὲ 50
τετταράκοντα μνᾶς δανείσας δυοῖν ταλάντοιν ταυτηνὶ φεύγω
δίκην. καὶ ἐφ᾽ οἷς δανείσασθαι μὲν οὐδεπώποτ᾽ ἐδυνήθης
ἑκατὸν μνῶν πλέον, πέπρακας δὲ καθάπαξ τριῶν ταλάντων
καὶ δισχιλίων, εἰς ταῦτα τέτταρ᾽ ὡς ἔοικεν ἠδίκησαι τάλαντα.
ὑπὸ τοῦ ταῦτα; ὑπὸ τοῦ οἰκέτου νὴ Δία τοῦ ἐμοῦ. τίς δ᾽
ἂν οἰκέτῃ παραχωρήσειε πολίτης τῶν αὑτοῦ; ἢ τίς ἂν φήσειεν, ὧν δίκην λαχὼν ᾕρηκεν οὗτος Εὔεργον, τούτων καὶ
τὸν ἐμὸν παῖδ᾽ ὑπεύθυνον εἶναι προσήκειν; χωρὶς δὲ τούτων 51
αὐτὸς αὐτὸν οὗτος ἀφῆκε τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἁπασῶν. οὐ
γὰρ νῦν ἔδει λέγειν, οὐδ᾽ εἰς τὴν πρόκλησιν γράφειν ἐν ᾗ
βασανίζειν ἐξῄτει, ἀλλὰ λαχόντ᾽ ἐκείνῳ τὴν δίκην τὸν κύριον
διώκειν ἐμέ. νῦν δ᾽ εἴληχεν μὲν ἐμοί, κατηγορεῖ δ᾽ ἐκείνου.
ταῦτα δ᾽ οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι· τίς γὰρ πώποτε τῷ δεσπότῃ
λαχών, τοῦ δούλου τὰ πράγματα, ὥσπερ κυρίου, κατηγόρησεν;

Ἐπειδὰν τοίνυν τις αὐτὸν ἔρηται ‘καὶ τί δίκαιον ἕξεις 52
λέγειν πρὸς Νικόβουλον;’ μισοῦσι, φησίν, Ἀθηναῖοι τοὺς
δανείζοντας· Νικόβουλος δ᾽ ἐπίφθονός ἐστι, καὶ ταχέως
βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγεται, καὶ βακτηρίαν φορεῖ· ταῦτα δ᾽

2 μηδ᾽ αἰσχυνόμενον S A D F γρ. Q γρ.: om. F[1] Q[1] ὀδύρεσθαι S A
3 τοσοῦτ᾽ οὐδεὶς S F D μισηθείης] μειθη- ειης S 4 γε Aldina: γὰρ codd. 8 ἠδίκεις A: ἠδικήκεις vulg.: ἠδίκηκας Schaefer πρὸς ἀτιμῶσαι divisim S 12 ταύτην A 16 Δία S A: τὸν Δία vulg.
22 λαχόντα A: λαχόντας cett. 29 βακτηρίαν] καμπυλὴν Goligher

ἐστὶν ἅπαντα, φησίν, πρὸς ἐμοῦ. καὶ ταῦτ' οὐκ αἰσχύνεται
λέγων, οὐδὲ τοὺς ἀκούοντας οἴεται μανθάνειν ὅτι συκοφαν-
53 τοῦντός ἐστι λογισμὸς οὗτος, οὐκ ἀδικουμένου. ἐγὼ δ' ἀδι-
[982] κεῖν μὲν οὐδένα τῶν δανειζόντων οἴομαι, μισεῖσθαι μέντοι
τινὰς ἂν εἰκότως ὑφ' ὑμῶν, οἳ τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιη-
μένοι μήτε συγγνώμης μήτ' ἄλλου μηδενός εἰσιν ἀλλ' ἢ τοῦ
πλείονος. διὰ γὰρ τὸ καὶ δεδανεῖσθαι πολλάκις, μὴ μόνον
αὐτὸς τούτῳ δανεῖσαι, οὐδ' ἐγὼ τούτους ἀγνοῶ, οὐδὲ φιλῶ,
54 οὐ μέντοι γ' ἀποστερῶ μὰ Δία, οὐδὲ συκοφαντῶ. ὅστις δ'
εἴργασται μὲν ὥσπερ ἐγὼ πλέων καὶ κινδυνεύων, εὐπορήσας
δὲ μικρῶν ἐδάνεισεν ταῦτα, καὶ χαρίσασθαι βουλόμενος καὶ
μὴ λαθεῖν διαρρυὲν αὑτὸν τἀργύριον, τί τις ἂν τοῦτον εἰς
ἐκείνους τιθείη; εἰ μὴ τοῦτο λέγεις, ὡς ὃς ἂν σοὶ δανείσῃ,
τοῦτον δημοσίᾳ μισεῖσθαι προσήκει. λέγε δή μοι τὰς μαρ-
τυρίας, τίς ἐγὼ πρὸς τοὺς συμβάλλοντας ἄνθρωπος καὶ πρὸς
τοὺς δεομένους εἰμί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

55 Τοιοῦτος, ὦ Πανταίνετε, ἐγώ, ὁ ταχὺ βαδίζων, καὶ τοιοῦ-
τος σύ, ὁ ἀτρέμας. ἀλλὰ μὴν περὶ τοῦ ἐμοῦ γε βαδί-
σματος ἢ τῆς διαλέκτου, τἀληθῆ πάντ' ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μετὰ παρρησίας. ἐγὼ γὰρ οὐχὶ λέληθ'
ἐμαυτόν, οὐδ' ἀγνοῶ, οὐ τῶν εὖ πεφυκότων κατὰ ταῦτ' ὢν
ἀνθρώπων, οὐδὲ τῶν λυσιτελούντως ἑαυτοῖς. εἰ γὰρ ἐν οἷς
μηδὲν ὠφελοῦμαι ποιῶν, λυπῶ τινάς, πῶς οὐκ ἀτυχῶ κατὰ
56 τοῦτο τὸ μέρος; ἀλλὰ τί χρὴ παθεῖν; ἂν τῷ δεῖνι δανείσω,
διὰ ταῦτα δίκην προσοφλεῖν; μηδαμῶς. κακίαν γὰρ ἐμοὶ

3 ἐστι A : ἐστιν ὁ cett. 5 ἂν εἰκότως vulg., Priscian xviii 285 : εἰκότως ἂν A 6 μηδενός] τινός Priscian 7 τὸ καὶ S : τὸ F Q : καὶ τὸ A 8 ἐγὼ] ἐγὼ αὐτὸς A 12 τί om. A 13 ἂν] ἐὰν S 15 ἄνθρωπος Reiske : ἀνθρώπους codd. : secl. Blass 19 γε post ἐμοῦ S : post περὶ vulg. 23 λυσιτελούντως Naber, cf. εὐτυχῶς πεφυκότων xlv 77 : λυσιτελούντων codd. ἑαυτοῖς Reiske : ἐμαυτῷ codd. 24 μηδὲν] οὐδὲν A 25 τὸ μέρος secl. Blass ἂν τῷ δεῖνι] ἄν τῳ τι A 26 προσοφείλειν S A ἐμοὶ] μοι A

καὶ πονηρίαν οὔθ᾿ οὗτος προσοῦσαν οὐδεμίαν δείξει, οὔθ᾿
ὑμῶν τοσούτων ὄντων οὐδὲ εἷς σύνοιδεν. τἄλλα δὲ ταῦθ᾿
ἕκαστος ἡμῶν, ὅπως ἔτυχεν, πέφυκεν οἶμαι. καὶ φύσει
μάχεσθαι μὲν ἔχοντ᾿ οὐκ εὔπορόν ἐστιν (οὐ γὰρ ἂν ἀλλήλων [983]
διεφέρομεν οὐδέν), γνῶναι δ᾿ ἰδόνθ᾿ ἕτερον καὶ ἐπιπλῆξαι
ῥᾴδιον. ἀλλὰ τί τούτων ἐμοὶ πρὸς σέ, Πανταίνετε; πολλὰ 57
καὶ δεινὰ πέπονθας; οὐκοῦν εἴληφας δίκην. οὐ παρ᾿ ἐμοῦ
γε; οὐδὲ γὰρ ἠδικήθης οὐδὲν ὑπ᾿ ἐμοῦ. οὐ γὰρ ἄν ποτ᾿
ἀφῆκας, οὐδ᾿, ὅτ᾿ Εὐέργῳ προῃροῦ λαγχάνειν, εἴασας ἐμέ,
οὐδὲ πρατῆρ᾿ ἠξίωσας ὑποστῆναι τόν γε δεινά σε καὶ πόλλ᾿
εἰργασμένον. εἶτα καὶ πῶς ἂν ὁ μὴ παρὼν μηδ᾿ ἐπιδημῶν
ἐγώ τί σ᾿ ἠδίκησα; εἰ τοίνυν ὡς οἷόν τε μέγιστ᾿ ἠδικῆσθαι 58
δοίη τις αὐτῷ καὶ ἐρεῖν ἅπαντ᾿ ἀληθῆ περὶ τούτων νυνί,
ἐκεῖνό γ᾿ οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμ-
βέβηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς χρήματα γιγνο-
μένων ἀδικημάτων· καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς
ἃ μὴ δεῖ καὶ πόλλ᾿ ἄλλα τοιαῦτα γίγνεται. ἀλλ᾿ ὅμως
ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι τέτακται τὸ
πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ᾿ οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν 59
ἰσχύει, ὥστ᾿ ἐὰν ἑλών τις ἀκουσίου φόνου καὶ σαφῶς ἐπι-
δείξας μὴ καθαρόν, μετὰ ταῦτ᾿ αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ᾿
ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. οὐδέ γ᾿, ἂν ὁ παθὼν
αὐτὸς ἀφῇ τοῦ φόνου, πρὶν τελευτῆσαι, τὸν δράσαντα,
οὐδενὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἔξεστ᾿ ἐπεξιέναι, ἀλλ᾿ οὓς
ἐκπίπτειν καὶ φεύγειν, ἂν ἁλίσκωνται, καὶ τεθνάναι προσ-
τάττουσιν οἱ νόμοι, τούτους, ἐὰν ἀφεθῶσιν ἅπαξ, ἁπάντων
ἐκλύει τῶν δεινῶν τοῦτο τὸ ῥῆμα. εἶθ᾿ ὑπὲρ μὲν ψυχῆς καὶ 60

2 οὐδὲ εἷς S D al. : οὐδεὶς vulg. 3 ἡμῶν] ὑμῶν S 9 προῃροῦ] προσῃροῦ S D[1] 10 πολλὰ S A : μεγάλα vulg. 13 ἀληθῆ A Q D : τἀληθῆ S F et xxxviii 21 omnes 14 ὑμᾶς ἂν S[1] 17 ἄλλα τοιαῦτα S A : τοιαῦτ᾿ ἄλλα vulg. : ἄλλα del. Blass coll. xxxviii 21 21 ἀφῇ vulg. et xxxviii 22 omnes : ἀφίῃ S hic 22 γ᾿] γὰρ F Q 25 προστάττουσιν] τάττουσιν A 26 ἀφεθῶσιν ἅπαξ S A : ἅπαξ ἀφεθῶσιν vulg. post ἅπαξ interpunxi cum S, cf. xxxvi 23 27 ψυχῆς A et xxxviii 22 omnes ; τῆς ψυχῆς S vulg.

τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μένει τὸ ἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ
χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον ἔσται; μηδαμῶς.
[984] οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ'
ἔστι δεινότατον, ἀλλ' εἰ πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον ἐκ παντὸς
τοῦ χρόνου νῦν καταλύσετ' ἐφ' ἡμῶν.

5 *νῦν* S Q hic et xxxviii 22 S A : *νυνὶ* vulg. *καταλύσετ'* S F Q D : *καταλυθήσεται* A et xxxviii 22 omnes, illic tamen *ἐφ' ἡμῶν* omisso
In S subscriptum

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ
ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ

XXXVIII

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ναυσίμαχος καὶ Ξενοπείθης ἐπετροπεύθησαν ὑπ' Ἀρισταίχμου, ἐγγραφέντες δ' εἰς ἄνδρας ἔλαχον δίκην ἐπιτροπῆς αὐτῷ, εἶτα διελύσαντο λαβόντες τρία τάλαντα, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων. καὶ ὁ μὲν τετελεύτηκε καταλιπὼν παῖδας τέτταρας, τούτοις δὲ μετὰ χρόνον συχνὸν ὁ Ναυσίμαχος καὶ Ξενοπείθης δικάζονται βλάβης, χρήματ' ἀπαιτοῦντες ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς. οἱ δὲ παραγράφονται, παρατιθέμενοι τὸν νόμον τὸν οὐκ ἐῶντα, περὶ ὧν ἄν τις ἄφεσιν δῷ καὶ ἀπαλλαγήν, πάλιν δικάζεσθαι.

Δεδωκότων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν νόμων παραγράψα-
σθαι περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας πάλιν δικάζηται,
γεγενημένων ἀμφοτέρων τούτων τῷ πατρὶ πρὸς Ναυσίμαχον
καὶ Ξενοπείθην τοὺς εἰληχότας ἡμῖν, παρεγραψάμεθα, ὥσπερ [985]
ἠκούσατ' ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. δεήσομαι 2
δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρι' ὑμῶν ἁπάντων, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς
ἀκοῦσαί μου λέγοντος, εἶτ', ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ καὶ μὴ
προσήκοντος ἐγκλήματος φεύγειν δίκην, βοηθῆσαί μοι τὰ
δίκαια. ὃ μὲν γὰρ ὑμεῖς ἐπὶ τῇ δίκῃ τίμημ' ἀκηκόατε, τριά-
κοντα μναῖ εἰσιν, ὧν δὲ φεύγομεν χρημάτων, τέτταρα τά-
λαντα. ὄντες γὰρ δύο τέτταρας εἰλήχασι δίκας ἡμῖν, τῶν

Titulus. Ξενοπείθην Harpocr. s. v. αἰδέσασθαι : Ξενοπείθη codd. Argumentum a manu saeculi xiv habet S 3 αὐτὸν Wolf : αὐτῷ codd. 4 τέσσαρας S 7 γράφονται codd.: corr. Wolf 8 ἀπαλλαγῇ F D 11 ἀμφοτέρων τούτων S A, cf. xxxvii 1 : τούτων ἀμφ. vulg. 14 μέτρια καὶ δίκαια F Q 15 καὶ] ἢ καὶ S 16 μοι om. S 18 μναῖ εἰσιν S A : εἰσὶ μναῖ F Q, cf. xxii 44 τέτταρα τάλαντα] τετταράκοντα S

αὐτῶν χρημάτων πάσας, τρισχιλίων ἑκάστην, βλάβης· καὶ
νυνὶ πρὸς τριάκοντα μνῶν ἐπίγραμμα, ὑπὲρ τοσούτων χρημά-
3 των εἰς ἀγῶνα καθέσταμεν. τὴν μὲν οὖν συκοφαντίαν τὴν
τούτων, καὶ μεθ' ὅσης ἐπιβουλῆς ἐληλύθασιν ἐφ' ἡμᾶς, ἐξ
αὐτῶν τῶν πεπραγμένων εἴσεσθε. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον
ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, ὡς ἀφεῖσαν τὸν πατέρ' ἡμῶν ὧν ἐνεκά-
λεσαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν· κατὰ γὰρ τοῦτο καὶ παρεγραψά-
μεθα μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. καί μοι λέγε ταυ-
τασὶ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

4 Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ δίκας ἔλαχον τῆς
ἐπιτροπῆς καὶ ἀφεῖσαν ταύτας καὶ τὰ συγχωρηθέντα χρήματ'
ἔχουσιν, ἀκούετε τῶν μαρτυριῶν. ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι
περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων αὖθις δικάζεσθαι, νομίζω μὲν
ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ αὐτῶν ἐγώ, βού-
λομαι δ' ὅμως καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνῶναι. λέγε
τὸν νόμον.

[986] ΝΟΜΟΣ.

5 Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου σαφῶς λέγοντος
ἕκαστα, ὧν μὴ εἶναι δίκας· ὧν ἕν ἐστιν, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις
κύριον, περὶ ὧν ἄν τις ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ, μὴ δικάζεσθαι.
οὕτω τοίνυν καὶ μετὰ πολλῶν μαρτύρων τῆς ἀφέσεως γεγο-
νυίας, καὶ φανερῶς ἀπολύοντος ἡμᾶς τοῦ νόμου, εἰς τοῦτ'
6 ἐληλύθασιν ἀναισχυντίας οὗτοι καὶ τόλμης, ὥστε τεττάρων
μὲν καὶ δέκ' ἐτῶν γεγενημένων ἀφ' οὗ τὸν πατέρ' ἡμῶν
ἀφεῖσαν, εἴκοσι δὲ καὶ δυοῖν ἀφ' οὗ τυγχάνουσιν ἐγγεγραμ-
μένοι, τετελευτηκότος δὲ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἡμετέρου, πρὸς
ὃν αὐτοῖς ἐγένονθ' αἱ διαλλαγαί, καὶ τῶν ἐπιτρόπων, οἳ μετὰ

1 ἑκάστην A: ἑκάστης vulg. 2 ὑπὲρ] ἐπὶ S^1 5 μὲν post πρῶτον omisi cum S A 6 ἀφεῖσαν] ει in ras. S hic et bis infra 11 καὶ om. F Q 13 μαρτυριῶν S A: μαρτύρων vulg. 15 ἅπαντας ὑμᾶς S: ὑμᾶς ἅπαντας vulg. 20 ἓν om. A 21 κυρίοις S 26 ἐγγεγραμμένοι A: γεγραμμένοι vulg. 28 διαλλαγαί S, cf. § 13: ἀπαλλαγαί vulg.

τὸν ἐκείνου θάνατον τῶν ἡμετέρων ἐγένοιτο κύριοι, καὶ τῆς
ἑαυτῶν μητρός, ἥτις ἅπαντα ταῦτ᾽ ᾔδει, καὶ διαιτητῶν καὶ
μαρτύρων καὶ πάντων [τῶν πλείστων] ὡς εἰπεῖν, τὴν ἡμε-
τέραν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἐξ ἀνάγκης ἄγνοιαν τῶν πεπραγ-
μένων ἕρμαιον νομίσαντες ἑαυτῶν, τὰς δίκας ἡμῖν ἔλαχον
ταυτασί, καὶ λόγον οὔτε δίκαιον οὔτ᾽ ἐπιεικῆ τολμῶσι λέγειν.
φασὶ γὰρ οὐκ ἀποδόσθαι τὰ πατρῷ᾽ ὧν ἐκομίζοντο χρημάτων, 7
οὐδ᾽ ἀποστῆναι τῶν ὄντων, ἀλλ᾽ ὅσ᾽ αὐτοῖς κατελείφθη χρέα
καὶ σκεύη καὶ ὅλως χρήματα, ταῦθ᾽ ἑαυτῶν γίγνεσθαι. ἐγὼ
δ᾽ οἶδ᾽ ἀκούων ὅτι τὴν οὐσίαν Ξενοπείθης καὶ Ναυσικράτης
ἅπασαν χρέα κατέλιπον, καὶ φανερὰν ἐκέκτηντο μικράν τινα·
εἰσπραχθέντων δὲ τῶν χρεῶν καί τινων σκευῶν πραθέντων,
ἔτι δ᾽ ἀνδραπόδων, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας ἐπρίανθ᾽
οἱ ἐπίτροποι, ἃ παρέλαβον οὗτοι. εἰ μὲν οὖν μηδὲν ἠμφεσβη- 8
τήθη περὶ τούτων πρότερον, μηδ᾽ ὡς οὐ καλῶς διῳκημένων [987]
εἰς δίκην ἦλθεν, ἄλλος ἂν ἦν λόγος· ἐπειδὴ δ᾽ ὅλην τὴν
ἐπιτροπὴν ἐγκαλέσαντες οὗτοι καὶ δίκας λαχόντες χρήματ᾽
ἐπράξαντο, πάντα ταῦτ᾽ ἀφεῖται τότε. οὔτε γὰρ οὗτοι τοὔνό-
ματος δήπου τοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τὰς δίκας ἐδίωκον, ἀλλὰ τῶν
χρημάτων, οὔτ᾽ ἐκεῖνοι τοὔνομα τοῦτ᾽ ἐωνοῦνθ᾽ ὧν ἀπέτεισαν
χρημάτων, ἀλλὰ τὰ ἐγκλήματα.

Ὅτι μὲν οὖν ὧν πρὸ τῶν ἀπαλλαγῶν εἰσέπραξεν χρεῶν 9
ὁ πατὴρ ἢ ὅλως ἔλαβεν χρημάτων ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς, οὐδενός
εἰσιν δίκαι τούτοις καθ᾽ ἡμῶν ἀπηλλαγμένοις, ἐξ αὐτῶν τῶν
νόμων καὶ τῆς ἀφέσεως ἱκανῶς πάντας ἡγοῦμαι ὑμᾶς μεμα-
θηκέναι. ὅτι δ᾽ ὕστερον οὐκ ἔνι τὴν κομιδὴν γεγενῆσθαι
τούτων τῶν χρημάτων (τοῦτο γὰρ πλάττουσιν οὗτοι καὶ παρά-
γουσιν), τοῦτο βούλομαι δεῖξαι. τὸν μὲν γὰρ πατέρ᾽ οὐδ᾽ ἂν 10

3 τῶν πλείστων del. Dobree   3–4 τὴν ἀπ. τὴν ἡμ. A   5 ἔλαχον ἡμῖν A   6 ταύτας A F Q   οὔτε δ. οὔτε] οὐκ F Q D   7 ἀποδόσθαι vulg.: ἀποδίδοσθαι S   9 ταυτα τὰ S   11 κατέλειπον S   13 καὶ τὰ S: τὰ vulg.   14 ἠμφισβητήθη S rec. vulg.   18 ταῦτα πάντα A: ταῦτα secl. Blass   19 τοῦ om. A   20 ἀπέτεισαν] απαιτησαν S^1: ἀπέτισαν S corr. vulg.   22 ὧν post ἀπαλλαγῶν add. S   25 ἡγοῦμαι ὑμᾶς S A: ὑμᾶς ἡγοῦμαι vulg.   28 οὐδ᾽ ἂν] οὐδὲν S

αἰτιάσαιντο λαβεῖν (τέτταρσι γὰρ ἢ τρισὶ μησὶν ὕστερον ἢ
διελύσατο πρὸς τούτους ἐτελεύτησεν). ὡς δ᾽ οὐδὲ Δημάρε-
τον τὸν καταλειφθένθ᾽ ἡμῶν ἐπίτροπον λαβεῖν οἷόν τε (καὶ
γὰρ τοῦτον ἔγραψαν εἰς τὸ ἔγκλημα), καὶ τοῦτ᾽ ἐπιδείξω.
11 μέγιστοι μὲν οὖν ἡμῖν εἰσιν οὗτοι μάρτυρες (οὐδαμοῦ γὰρ
φανήσονται δίκην εἰληχότες ζῶντι τῷ Δημαρέτῳ)· οὐ μὴν
ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμ᾽ ἄν τις αὐτὸ σκοπῶν καὶ θεωρῶν ἴδοι οὐ
μόνον οὐχὶ λαβόντα, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐνὸν αὐτῷ λαβεῖν. ἦν μὲν
γὰρ τὸ χρέως ἐν Βοσπόρῳ, ἀφίκετο δ᾽ οὐδεπώποτ᾽ εἰς τὸν
τόπον τοῦτον ὁ Δημάρετος· πῶς οὖν εἰσέπραξεν; ἔπεμψεν
12 νὴ Δί᾽, εἴποι τις ἄν, τὸν κομιούμενον. σκοπεῖτε δὴ τοῦθ᾽
[988] οὑτωσί. ὤφειλεν Ἑρμῶναξ στατῆρας ἑκατὸν παρὰ Ναυσι-
κράτους λαβὼν τούτοις. τούτων Ἀρίσταιχμος ἐπίτροπος καὶ
κηδεμὼν ἐγένεθ᾽ ἑκκαίδεκ᾽ ἔτη. οὐκοῦν ἅ γε τούτων ἀνδρῶν
γεγονότων δι᾽ ἑαυτοῦ διέλυε χρήμαθ᾽ ὁ Ἑρμῶναξ, οὐκ ἀπέ-
δωκεν ὅτ᾽ ἦσαν παῖδες· οὐ γὰρ δίς γε ταὐτὰ κατετίθει. ἔστιν
οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἄτοπος, ὥσθ᾽ ἃ τοὺς κυρίους διε-
κρούσατο μὴ καταθεῖναι τοσοῦτον χρόνον, ταῦτα τῷ μὴ κυρίῳ
πέμψαντι γράμμαθ᾽ ἑκὼν ἀποδοῦναι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι.
13 ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἐτελεύτησεν
εὐθέως μετὰ τὰς διαλύσεις, τῷ Δημαρέτῳ δ᾽ οὐδεπώποθ᾽
οὗτοι τούτων τῶν χρημάτων δίκην ἔλαχον, οὐδ᾽ ὅλως ἐξέπλευ-
σεν ἐκεῖνος οὐδ᾽ ἀπεδήμησεν ἐκεῖσε, λαβὲ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ὅτι μὲν τοίνυν οὔθ᾽ ὁ πατὴρ μετὰ τὴν ἄφεσιν τὰ χρήματ᾽
εἰσέπραξεν, οὔτ᾽ ἂν ἔδωκεν ἑκὼν οὐδείς, εἴ τιν᾽ ἔπεμψεν ὁ
Δημάρετος, οὔτ᾽ ἀνέπλευσεν αὐτὸς οὐδ᾽ ἀφίκετ᾽ ἐκεῖσε, δῆλον

2 δημαρατον S¹ erasis post hoc iii litt. 5 ἡμῖν εἰσιν] εἰσιν αὐτοὶ ἡμῖν A 7 αὐτὸ σκοπῶν S : σκοπῶν αὐτὸ vulg. 9 ἐν] ἐν τῷ F corr. D : εἰς τὸν F 11 δὴ] δὲ A 13 Ἀρίσταιχμος post κηδεμὼν A Αριστεχμος S καὶ A : ἦν καὶ S F Q D 15 διέλυσε A 18 τῷ μὴ] μητω S 19 πέμψαντι S A : γράψαντι F Q 22 τῶν χρημάτων τούτων A 24 ΜΑΡΤΥΡΙΑ S 25 οὔθ᾽] οὐδ᾽ S 26 ἔπεμψεν] ἔπεμπεν S 27 ἀνέπλευσεν Schaefer, cf. viii 15 : ἂν ἔπλευσεν codd.

ἐκ τῶν χρόνων καὶ τῶν μαρτυριῶν ὑμῖν γέγονεν. βούλομαι τοίνυν καὶ ὅλως ψευδομένους αὐτοὺς ὅλον τὸ πρᾶγμ᾽ ἐπιδεῖξαι. οὗτοι γὰρ γεγράφασιν εἰς ὃ νῦν ἔγκλημα διώκουσιν, ὀφείλειν ἡμᾶς τὸ ἀργύριον κομισαμένου τοῦ πατρὸς καὶ παραδόντος αὐτοῖς τοῦτο τὸ χρέως ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἐπιτροπῆς ὀφειλόμενον. καί μοι λέγ᾽ αὐτὸ τὸ ἔγκλημα λαβών.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἀκούετε γεγραμμένον ἐν τῷ ἐγκλήματι ‘παραδόντος ἐμοὶ 15
τοῦ Ἀρισταίχμου τὸ χρέως ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἐπιτροπῆς’. ὅτε τοίνυν ἐλάγχανον τῷ πατρὶ τῆς ἐπιτροπῆς, τἀναντί᾽ ἐγράψαντο τούτων· [989] ὡς γὰρ οὐκ ἀποδόντι λόγον τότ᾽ ἐγκαλοῦντες φαίνονται. λέγ᾽ αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὃ τότ᾽ ἔλαχον τῷ πατρί.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἐν ποίῳ δὴ λόγῳ νῦν ἐγκαλεῖθ᾽ ὡς παρέδωκεν, ὦ Ξενο- 16
πείθη καὶ Ναυσίμαχε; τότε μὲν γὰρ ὡς οὐκ ἀποδόντι δίκας ἐλαγχάνετε καὶ χρήματ᾽ ἐπράττεσθε. εἰ δ᾽ ἐπ᾽ ἀμφότερ᾽ ἔσται συκοφαντεῖν ὑμῖν, καὶ τοτὲ μὲν τοῦ μὴ παραδοῦναι χρήματ᾽ ἐπράξασθε, τοτὲ δ᾽ ὡς παραδόντος διώκετε, οὐδὲν κωλύει καὶ τρίτον τι σκοπεῖν μετὰ ταῦτα, ὅτου πάλιν δικάσεσθε. οἱ νόμοι δ᾽ οὐ ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ᾽ ἅπαξ περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτὸν εἶναι τὰς δίκας.

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ μόνον οὐκ 17
ἀδικοῦνται νῦν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντας ἡμῖν δικάζονται τοὺς νόμους, βούλομαι καὶ τοῦτον ὑμῖν τὸν νόμον εἰπεῖν, ὅστις διαρρήδην λέγει, ἐὰν πέντ᾽ ἔτη παρέλθῃ καὶ μὴ δικάσωνται,

11 τούτων] τούτῳ S τότ᾽ Sauppe : καὶ τότ᾽ S : καὶ τοῦτο vulg. (add. γε A) 12 λέγε S : λέγε δὲ vulg. τότ᾽ S D : om. A : in γρ. habent F Q 14 νῦν om. A 15 τότε S (me teste) : τοτὲ vulg. (correxerat Rehdantz) ἀποδόντι S : ἀποδιδόντι vulg. (et § 15 A Q) 16 post ἐπράττεσθε add. τοτὲ δ᾽ ὡς παραδόντος διώκετε vulg. : om. S A, del. Rehdantz 18 ἐπράξασθε S : πράξεσθε vulg. διώκετε Schaefer : διώξετε codd. 19 κωλύει S, cf. Lys. xxiv 13 : κωλύσει vulg. 20 ταῦτα] τοῦτο D 24 ὅστις codd. : ὃς Blass, sed cf. § 6

μηκέτ' εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς δίκην περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκλημάτων. καὶ ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

18 Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς,
ἐὰν μὴ πέντ' ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι δίκην. οὐκοῦν
ἐλάχομεν, φαῖεν ἄν. καὶ διελύσασθέ γε, ὥστ' οὐκ εἰσὶν
αὖθις ὑμῖν δίκαι. ἦ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς
ἀδικημάτων οὐ δίδωσιν ἔξω πέντ' ἐτῶν τὰς δίκας τοῖς ὀρφα-
νοῖς ὁ νόμος κατὰ τῶν οὐκ ἀφειμένων ἐπιτρόπων, πρὸς δὲ
[990] τοὺς ἐξ ἐκείνων ἡμᾶς, περὶ ὧν αὐτοὺς ἀφήκατε, εἰκοστῷ νῦν
ἔτει δίκην τελέσαισθ' ὑμεῖς.
19 Ἀκούω τοίνυν αὐτοὺς τὰ μὲν περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν
καὶ τῶν νόμων δίκαια φεύξεσθαι, παρεσκευάσθαι δὲ λέγειν
ὡς πολλὰ χρήματ' αὐτοῖς κατελείφθη καὶ ταῦτ' ἀπεστερή-
θησαν, καὶ τεκμηρίῳ χρήσεσθαι τούτου τῷ μεγέθει τῶν
δικῶν ἃς ἐξ ἀρχῆς ἔλαχον, καὶ τὴν ὀρφανίαν ὀδυρεῖσθαι,
καὶ τὸν τῆς ἐπιτροπῆς λόγον διεξιέναι· καὶ ταῦτ' εἶναι καὶ
τοιαῦθ' οἷς πεπιστεύκασι καὶ δι' ὧν ὑμᾶς ἐξαπατήσειν
20 οἴονται. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν τῶν δικῶν μέγεθος τῶν τότε
ληχθεισῶν μεῖζον ἡγοῦμαι τεκμήριον ἡμῖν [εἶναι] ὡς ἐσυ-
κοφαντεῖθ' ὁ πατήρ, ἢ τούτοις ὡς πόλλ' ἀπεστεροῦντο.
ὀγδοήκοντα μὲν γὰρ τάλαντ' ἔχων ἐξελέγχειν, οὐδὲ εἷς ἂν
τρία λαβὼν ἀπηλλάγη· τοσούτων δὲ χρημάτων ἐπιτροπῆς
φεύγων, οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν ἔδωκεν τρία τάλαντα, τὸν
κίνδυνον ὠνούμενος καὶ τὰ φύσει τότε τούτοις πλεονεκτήμαθ'
ὑπάρχοντα. καὶ γὰρ ὀρφανοὶ καὶ νέοι καὶ ὁποῖοί τινές εἰσιν

2 καὶ τοῦτον ὑμῖν A 9 κατὰ] οὐδὲ κατὰ A 13 φευξεισθε S[1] : φευξεισθαι S corr. 15 χρήσεσθαι Wolf: χρήσασθαι vulg. : χρῆσθαι A τούτου A · τούτῳ vulg. 17–18 ταῦτ' εἶναι καὶ τοιαῦθ' S : τοιαῦτ' εἶναι vulg. 19 τότε A : om. S F Q 20 ληχθεισῶν Wolf: λεχθεισῶν codd. εἶναι post ἡμῖν S : post πατήρ l. 21 vulg : secl. Blass 22 ἐξελέγχειν S : ἐλέγχειν vulg. οὐδὲ εἷς S : οὐδεὶς vulg. 23–24 φεύγων ἐπιτροπῆς A

ἀγνῶτες ἦσαν· ταῦτα δὲ πάντες φασὶν μεγάλων δικαίων
ἰσχύειν πλέον παρ᾽ ὑμῖν.

Ὅτι τοίνυν οὐδ᾽ ἀνάσχοισθ᾽ ἂν αὐτῶν εἰκότως οὐδὲν περὶ 21
τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοῦτ᾽ οἴομαι δείξειν. εἰ γὰρ ὡς οἷόν τε
μέγιστ᾽ ἠδικῆσθαι δοίη τις αὐτοῖς καὶ ἐρεῖν ἅπαντ᾽ ἀληθῆ
περὶ τούτων νυνί, ἐκεῖνό γ᾽ οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι,
ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς
χρήματα γιγνομένων ἀδικημάτων· καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι
καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ καὶ πολλὰ τοιαῦτ᾽ ἀδικήματα γίγνεται.
ἀλλ᾽ ὅμως τούτων ἁπάντων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσιν [991]
τέτακται τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ᾽ οὕτω τὸ δίκαιον 22
ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστ᾽ ἐὰν ἑλών τις ἀκουσίου φόνου καὶ
φανερῶς ἐπιδείξας μὴ καθαρόν, μετὰ ταῦτ᾽ αἰδέσηται καὶ
ἀφῇ, οὐκέτ᾽ ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. εἶθ᾽ ὑπὲρ
μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μένει τὸ
ἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον
ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ᾽ ὑμῖν
τεύξομαι, τοῦτ᾽ ἔστι δεινότατον, ἀλλ᾽ εἰ πρᾶγμα δίκαιον
ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου νῦν καταλυθήσεται.

Οὐκ ἐμίσθωσαν ἡμῶν τὸν οἶκον, ἴσως ἐροῦσιν. οὐ γὰρ 23
ἐβούλεθ᾽ ὁ θεῖος ὑμῶν Ξενοπείθης, ἀλλὰ φήναντος Νικίδου
τοὺς δικαστὰς ἔπεισεν ἐᾶσαι αὐτὸν διοικεῖν· καὶ ταῦτ᾽ ἴσασιν
πάντες. πολλὰ διήρπασαν ἡμῶν ἐκεῖνοι. οὐκοῦν ἣν ἐπεί-
σθητέ γε, τούτων δίκην παρ᾽ αὐτῶν ἔχετε, καὶ οὐ δήπουθεν
πάλιν δεῖ λαβεῖν ὑμᾶς παρ᾽ ἐμοῦ. ἵνα δὲ μηδ᾽ οἴησθ᾽ εἶναί 24
τι ταῦτα, ἔστι μὲν οὐκ ἴσον (πῶς γάρ;) πρὸς τοὺς πράξαντας
διαλυσαμένους τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν, ὅμως μέντοι, ὦ

2 πλεῖον S 4 οἷόν τε S¹ vulg. : οἴονται S corr. A 5 ἅπαντ᾽ ἀληθῆ Blass, cf. xxxvii 58 : πάντα (ἅπαντα S) τἀληθῆ codd. 6 πάντας . . . ὁμολογῆσαι] δείξειν F Q 7 μειζων S¹ 9 πολλὰ S A : ἄλλα πολλὰ vulg. ἀδικήματα non habet xxxvii 58 : om. Blass 10 ἁπάντων τούτων A et xxxvii 58 omnes 12 ἑκουσίου F Q 13 φανερῶς] σαφῶς A et xxxvii 59 omnes 14 ἐκβάλλειν A 17 παρ᾽ ὑμῶν Bekk. Anecd. 144. 14 18 δεινόν F Q 19 νῦν S A : νυνὶ vulg., cf. xxxvii 60 22 αὑτὸν (αυτον A) διοικεῖν S A : διοικεῖν αὐτόν F Q 24 γε S : om. cett. 25 οιεισθε S¹ 27 μέντοι] δὲ Q D

Ξενοπείθη καὶ Ναυσίμαχε, εἰ μεγάλ᾽ ὑμῖν καὶ θαυμάστ᾽ εἶναι τὰ δίκαια ταῦθ᾽ ὑπολαμβάνετε, ἀποδόντες τὰ τρία τάλαντα περαίνετε. ὧν δὲ τοῦ μὴ κατηγορῆσαι τοσαῦτα χρήματ᾽ ἐπράξασθε, πρὶν ἂν ταῦτ᾽ ἀποδῶτε, σιωπᾶν ἐστὲ δίκαιοι, καὶ μὴ κατηγορεῖν καὶ ἔχειν· ἔσχατον γὰρ ἤδη πραγμάτων τοῦτό γε.

25 Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τριηραρχίας ἐροῦσι, καὶ τὰ ὄνθ᾽ [992] ὡς ἀνηλώκασιν εἰς ὑμᾶς. ἐγὼ δ᾽ ὅτι μὲν ψεύσονται, καὶ πόλλ᾽ ἀπολωλεκότες τῶν ὄντων αὐτοῖς, μικρὰ τῆς πόλεως μετειληφυίας, οὐ δικαίαν οὐδὲ γιγνομένην χάριν ἀξιώσουσι κομίζεσθαι παρ᾽ ὑμῶν, ἐάσω. ἀξιῶ δὲ καὶ αὐτός, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἶναι τοῖς λῃτουργοῦσιν ὑμῖν ἅπασιν χάριν τιν᾽ ὑπάρχουσαν παρ᾽ ὑμῶν. τίσιν δὲ μεγίστην; τοῖς ὃ μὲν χρήσιμον τῇ πόλει τοῦ πράγματός ἐστι ποιοῦσιν, ὃ δ᾽ αἰσχρὸν ἅπαντες ἂν εἶναι φήσαιεν καὶ ὄνειδος, μὴ κατασκευάζουσιν. 26 οἱ μὲν τοίνυν μετὰ τοῦ λῃτουργεῖν τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν διεφθαρκότες τὴν βλασφημίαν ἀντὶ τῆς χρείας τῇ πόλει καταλείπουσιν (οὐδεὶς γὰρ αὐτὸς αὑτοῦ κατηγόρησεν πώποτε, ἀλλ᾽ ὡς ἡ πόλις τὰ ὄντ᾽ ἀφῄρηται λέγει)· οἱ δ᾽ ὅσα μὲν προστάττεθ᾽ ὑμεῖς ποιοῦντες προθύμως, τῇ περὶ τἄλλα δὲ σωφροσύνῃ τὰ ὄντα σῴζοντες, οὐ μόνον κατὰ τοῦτ᾽ ἐκείνων πλεονεκτοῖεν ἂν εἰκότως, ὅτι καὶ γεγόνασιν χρήσιμοι καὶ ἔσονται, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ χωρὶς ὀνείδους ταῦτα παρ᾽ αὐτῶν ὑμῖν γίγνεται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν τοιοῦτοι εἰς ὑμᾶς ἅπαντες φανούμεθ᾽ ὄντες· τούτους δ᾽ ἐάσω, μή με φῶσιν κακῶς αὐτοὺς λέγειν.

27 Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ᾽ ἄν, εἰ και δακρύειν καὶ ἐλεινοὺς ἑαυτοὺς πειρῷντο ποιεῖν. ἐγὼ δ᾽ ἀξιῶ πρὸς ταῦθ᾽ ὑπολαμ-

1 εἶναι post ὑμῖν Bekk. Anecd. 144. 8 5 ἤδη S : δὴ vulg. 7 ἴσως om. F Q 9 πολλὰ S : τὰ πολλὰ vulg. 17 τῇ πόλει ἀντὶ τῆς χρείας A 19 ἀφήρηται] η in ras. S : ἀφαιρεῖται F Q 22 ἂν ante κατὰ (l. 21), non ante εἰκότως A 24 τοιοῦτοι εἰς ὑμᾶς vulg. : add. ἅπαντες S : εἰς ὑμᾶς τοιοῦτοι Blass 27 ἐλεεινοὺς codd. 28 ἑαυτοὺς πειρῷντο ποιεῖν S : ποιεῖν ἑ. πειρῷντο A : πειρῷτο ποιεῖν Bekk. Anecd. 144. 18 : αὐτοὺς πειρῶνται ποιεῖν vulg.

βάνειν ἅπαντας ὑμᾶς, ὅτι τῶν αἰσχρῶν ἐστι, μᾶλλον δ' οὐδὲ δικαίων, τὰ μὲν ὄντα κατεσθίοντας καὶ παροινοῦντας μετ' Ἀριστοκράτους καὶ Διογνήτου καὶ τοιούτων ἑτέρων αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀνηλωκέναι, τὰ δ' ἀλλότρι' ὥστε λαβεῖν, δακρύειν νυνὶ καὶ κλάειν. ἐπ' ἐκείνοις ἐκλάετ' ἄν, οἷς ἐποιεῖτε, δικαίως. νῦν δ' οὐ δεῖ δακρύειν, ἀλλ' ὡς οὐκ ἀφήκατε δεικνύναι [993], ἢ ὡς εἰσὶν ὧν ἀφήκατ' αὖθις ὑμῖν δίκαι, ἢ ὡς εἰκοστῷ λαγχάνειν ἔτει δίκαιόν ἐστι, τοῦ νόμου πέντ' ἔτη τὴν προθεσμίαν δεδωκότος· ταῦτα γάρ ἐστιν ὑπὲρ ὧν οὗτοι δικάζουσιν. ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ταῦτα δεικνύναι, ὡς οὐ δυνήσονται, 28 ἡμεῖς ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεόμεθα μὴ ἡμᾶς προέσθαι τούτοις, μηδὲ τετάρτην οὐσίαν ἔτι δοῦναι τρεῖς ἑτέρας κακῶς διῳκηκόσιν, ἣν παρ' ἑκόντων ἔλαβον τῶν ἐπιτρόπων, ἣν ὑπὲρ τῶν δικῶν εἰσεπράξαντο, ἣν πρῴην ἀφείλοντ' Αἰσίου δίκην ἑλόντες, ἀλλ' ἡμᾶς τὰ ἡμέτερα, ὥσπερ ἐστὶν δίκαιον, ἐᾶν ἔχειν· ἃ καὶ ὑμῖν ἐστιν ἐν ὠφελείᾳ μείζονι παρ' ἡμῖν ὄντ' ἢ παρὰ τούτοις, καὶ δικαιότερον δήπου τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἐστιν ἔχειν ἢ τούτους.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

1 οὐδὲ] οὐ A 3 ἑτέρων] ἀνθρώπων F Q qui om. αἰσχρῶς 5 ἐκλεαιτ S : ἐκλαίετ' vulg. 7–8 δίκαι ἢ ὡς εἰκοστῷ . . . ἔτει Reiske : δίκαι ἢ ὡς εἰκὸς τὸ . . . ἔτ' εἰ A : δίκαι ἢ ὡς τὸ . . . ἔτι S : δικαίως τὸ . . . ἔτι F Q 10 δεικνύναι cf. Lys. xiii 49] om. A 16 ἐν S F Q D, cf. Xen. Cyr. viii 5. 15 : ἐπὶ A 17 καὶ δικαιότερον] δικαιότερον δὲ A

In S subscriptum

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥ
ΣΙΜΑΧΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗ
Η̅ Η̅ [Δ] Δ̅ Δ̅

XXXIX

ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μαντίας, εἷς τῶν πολιτευσαμένων Ἀθήνησι, γήμας γυναῖκα
κατὰ τοὺς νόμους ἐκ ταύτης παῖδ᾽ ἐκτήσατο τὸν νυνὶ δικαζόμενον.
προσῄει δέ τινι Πλαγγόνι κατ᾽ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν, Ἀττικῇ
γυναικί. ταύτης δύ᾽ υἱεῖς ἀνδρωθέντες ἐδικάζοντο τῷ Μαντίᾳ,
[994] ἑαυτῶν εἶναι πατέρα φάσκοντες· ὁ δ᾽ ἀντέλεγεν. ἔπειτ᾽ ἀνα-
λαμβάνει τοὺς παῖδας ἀναγκασθεὶς ἀπ᾽ ἰδίας προκλήσεως, ἣν
2 ἀπατηθεὶς ἐποιήσατο. προὐκαλέσατο μὲν γὰρ τὴν Πλαγγόν᾽
ὀμόσαι περὶ τῶν παίδων, εἰ ὄντως εἰσὶν ἐξ αὐτοῦ, ὑποσχόμενος,
εἰ ὀμόσειεν, ἐμμενεῖν τῷ ὅρκῳ· προὐκαλέσατο δ᾽ ἀπατηθεὶς ὡς
οὐ δεξομένης τὸν ὅρκον τῆς γυναικός· ὑπὲρ τούτου γὰρ καὶ μισθὸν
αὐτῇ συχνὸν ἐπηγγείλατο. ὡς δέ φησιν ὁ τὸν λόγον λέγων, καὶ
ὀμωμόκει ἡ Πλαγγὼν αὐτῷ λάθρᾳ προτεινόμενον τὸν ὅρκον μὴ
δέξεσθαι. προκαλεσαμένου τοίνυν παραβᾶσα τὰς συνθήκας
δέχεται τὸν ὅρκον. καὶ οὕτως μὲν ἀναγκάζεται τοὺς παῖδας
3 ἀναλαβεῖν, μετὰ τοῦτο δὲ τετελεύτηκεν. ὁ τοίνυν ἐκ τῆς νόμῳ
γαμηθείσης γυναικὸς παῖς δικάζεται τῷ ἑτέρῳ τῶν εἰσποιηθέντων
περὶ τοῦ ὀνόματος, λέγων αὐτὸν Βοιωτὸν καλεῖσθαι προσήκειν,
ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὠνομάζετο, καὶ μὴ Μαντίθεον· τοῦτο γὰρ αὐτῷ
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξ ἀρχῆς τεθεῖσθαι τοὔνομα. αὐτόθεν μὲν οὖν
δόξειεν ἄν τις φιλοπράγμων καὶ φιλόνεικος ὑπὲρ προσηγοριῶν
διαφερόμενος· ὁ μέντοι λόγος ἱκανὰς ἀποδείξεις παρέχεται τοῦ
καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ βλαβερὰν εἶναι τὴν ὁμωνυμίαν.

Οὐδεμιᾷ φιλοπραγμοσύνῃ μὰ τοὺς θεούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ταύτην ἔλαχον Βοιωτῷ, οὐδ᾽ ἠγνόουν ὅτι

Titulus. Πρὸς Βοιωτόν codd., Harpocr., Dionys. Hal. περὶ Δειν. cap. 13: immo Κατὰ Βοιωτοῦ, cf. Lipsii Das Attische Recht, pp. 247–8, 660 περὶ] ὑπὲρ Dionys. l. c. Argumentum a m. rec. habet S 8 αὐτοῦ D (Wolf): αὐτῆς F S 9 ἐμμενεῖν Blass: ἐμμένειν codd. 13 δέξεσθαι Schaefer: δέξασθαι codd. 15 τοῦτο δὲ F D S: δὲ τοῦτο Aldina 18 αὐτῷ F S 24 ταύτην ἔλαχον S: ἔλαχον ταυτηνὶ vulg.

πολλοῖς ἄτοπον δόξει τὸ δίκην ἐμὲ λαγχάνειν, εἴ τις ἐμοὶ [995]
ταὐτὸν ὄνομ᾽ οἴεται δεῖν ἔχειν· ἀλλ᾽ ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῶν
συμβησομένων, εἰ μὴ τοῦτο διορθώσομαι, ἐν ὑμῖν κριθῆναι.
εἰ μὲν οὖν ἑτέρου τινὸς οὗτος ἔφη πατρὸς εἶναι καὶ μὴ τοῦ 2
ἐμοῦ, περίεργος ἂν εἰκότως ἐδόκουν εἶναι φροντίζων ὅ τι
βούλεται καλεῖν οὗτος ἑαυτόν. νῦν δὲ λαχὼν δίκην τῷ
πατρὶ τῷ ἐμῷ καὶ μεθ᾽ ἑαυτοῦ κατασκευάσας ἐργαστήριον
συκοφαντῶν, Μνησικλέα τε, ὃν ἴσως γιγνώσκετε πάντες,
καὶ Μενεκλέα τὸν τὴν Νῖνον ἑλόντ᾽ ἐκεῖνον, καὶ τοιούτους
τινάς, ἐδικάζεθ᾽ υἱὸς εἶναι φάσκων ἐκ τῆς Παμφίλου θυγα-
τρὸς καὶ δεινὰ πάσχειν καὶ τῆς πατρίδος ἀποστερεῖσθαι. ὁ 3
πατὴρ δέ (πᾶσα γὰρ εἰρήσεται ἡ ἀλήθει᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί)
ἅμα μὲν φοβούμενος εἰς δικαστήριον εἰσιέναι, μή τις, οἷ᾽
ὑπὸ πολιτευομένου, ἑτέρωθί που λελυπημένος ἐνταυθοῖ ἀπαν-
τήσειεν αὐτῷ, ἅμα δ᾽ ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τῆς τουτουὶ μητρός,
ὀμοσάσης αὐτῆς ἦ μήν, ἐὰν ὅρκον αὐτῇ διδῷ περὶ τούτων,
μὴ ὀμεῖσθαι, τούτων δὲ πραχθέντων οὐδὲν ἔτ᾽ ἔσεσθαι αὐ-
τοῖς, καὶ μεσεγγυησαμένης ἀργύριον, ἐπὶ τούτοις δίδωσι τὸν
ὅρκον. ἡ δὲ δεξαμένη, οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὸν 4
ἀδελφὸν τὸν ἕτερον πρὸς τούτῳ κατωμόσατ᾽ ἐκ τοῦ πατρὸς
εἶναι τοῦ ἐμοῦ. ὡς δὲ τοῦτ᾽ ἐποίησεν, εἰσάγειν εἰς τοὺς
φράτερας ἦν ἀνάγκη τούτους καὶ λόγος οὐδεὶς ὑπελείπετο.
εἰσήγαγεν, ἐποιήσατο, ἵνα τἀν μέσῳ συντέμω, ἐγγράφει
τοῖς Ἀπατουρίοις τουτονὶ μὲν Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτερας,
τὸν δ᾽ ἕτερον Πάμφιλον· Μαντίθεος δ᾽ ἐνεγεγράμμην ἐγώ.
συμβάσης δὲ τῷ πατρὶ τῆς τελευτῆς πρὶν τὰς εἰς τοὺς δη- 5
μότας ἐγγραφὰς γενέσθαι, ἐλθὼν εἰς τοὺς δημότας οὑτοσὶ [996]
ἀντὶ Βοιωτοῦ Μαντίθεον ἐνέγραψεν ἑαυτόν. τοῦτο δ᾽ ὅσα

1 *ἐμὲ* S : *με* vulg. 6 *οὗτος* S A : *αὐτὸς* vulg. 10 *τῆς* om. A 12 *ἡ* om. F Q 13 *δικαστήριον* S : *τὸ δικ.* vulg. *οἷ᾽*] *οἷον εἰκὸς* A S *γρ.* F *γρ.* Q *γρ.* 14 *ἐνταῦθα* Blass 15 *τούτου* S *γρ.* A 16 *ὀμοσάσης* S *γρ.* vulg. : *ἐξαπατησάσης* S 17 *μὴ* om. S *οὐδὲν*] *μηδὲν* F Q *ἔτι* om. A D 22 *φράτερας* F[1] : *φράτορας* vulg. hic et infra 23 *τἀν μέσῳ* A : *τὰμ μέσῳ* vulg., cf. Crönert Mem. Graec. Herc. pp. 62–3 26 *τῆς* om. S A al. 27 *οὗτος* r

βλάπτει ποιῶν πρῶτον μὲν ἐμέ, εἶτα δὲ καὶ ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω, ἐπειδὰν ὧν λέγω παράσχωμαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

6 Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡμᾶς ἐνέγραψεν ὁ πατήρ, ἀκηκόατε τῶν μαρτύρων· ὅτι δ' οὐκ οἰομένου τούτου δεῖν ἐμμένειν, δικαίως καὶ ἀναγκαίως ἔλαχον τὴν δίκην, τοῦτ' ἤδη δείξω. ἐγὼ γὰρ οὐχ οὕτω δήπου σκαιός εἰμ' ἄνθρωπος οὐδ' ἀλόγιστος, ὥστε τῶν μὲν πατρῴων, ἃ πάντ' ἐμὰ ἐγίγνετο, ἐπειδήπερ ἐποιήσατο τούτους ὁ πατήρ, συγκεχωρηκέναι τὸ τρίτον νείμασθαι μέρος καὶ στέργειν ἐπὶ τούτῳ, περὶ δ' ὀνόματος ζυγομαχεῖν, εἰ μὴ τὸ μὲν ἡμᾶς μεταθέσθαι μεγάλην ἀτιμίαν ἔφερε καὶ ἀνανδρίαν, τὸ δὲ ταὐτὸν ἔχειν τοῦτον ἡμῖν ὄνομα διὰ πόλλ' ἀδύνατον ἦν.

7 Πρῶτον μὲν γάρ, εἰ δεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων εἰπεῖν πρότερον, τίν' ἡμῖν ἡ πόλις ἐπιτάξει τρόπον, ἄν τι δέῃ ποιεῖν; οἴσουσι νὴ Δί' οἱ φυλέται τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ καὶ τοὺς ἄλλους. οὐκοῦν Μαντίθεον Μαντίου Θορίκιον οἴσουσιν, ἐὰν χορηγὸν ἢ γυμνασίαρχον ἢ ἑστιάτορ' ἢ ἐάν τι τῶν ἄλλων φέρωσιν. τῷ δῆλον οὖν ἔσται πότερον σὲ φέρουσιν ἢ ἐμέ;

8 σὺ μὲν γὰρ φήσεις ἐμέ, ἐγὼ δὲ σέ. καὶ δὴ καλεῖ μετὰ τοῦθ' ὁ ἄρχων ἢ πρὸς ὅντιν' ἂν ᾖ ἡ δίκη. οὐχ ὑπακούομεν, οὐ λῃτουργοῦμεν. πότερος ταῖς ἐκ τῶν νόμων ἔσται ζημίαις
[997] ἔνοχος; τίνα δ' οἱ στρατηγοὶ τρόπον ἐγγράψουσιν, ἂν εἰς συμμορίαν ἐγγράφωσιν, ἢ ἂν τριήραρχον καθιστῶσιν; ἢ ἂν στρατεία τις ᾖ, τῷ δῆλον ἔσται πότερός ἐσθ' ὁ κατειλεγμένος;

9 τί δ', ἂν ἄλλη τις ἀρχὴ καθιστῇ λῃτουργεῖν, οἷον

1 εἶτα δὲ S : εἶτα vulg. 5 μαρτυριῶν A 6 δικαίως SA : τοῖς δικαίοις vulg., Schaefer deleto καὶ quo caret D 12 ανανδρειαν S ταὐτὸν ἡμῖν ὄνομα ἔχειν τοῦτον A 14 δεῖ ex δὴ S 15 επεταξε S^1 16 ἢ οἴσουσι codd., cf. Isae. vii 33 : ἢ del. Dobree 17 Θορ'κιον (sic) S οἴσουσιν ἐὰν Schaefer : οἴσουσί με ἂν (ἐὰν D) codd. 18 ἱστιάτορα SA ἐὰν S : ἄλλο vulg. 19 τῷ δῆλον] incipit Oxy. Pap. 1093 21 ᾖ ἡ δίκη vulg. Pap., cf. xliii 71 : ᾖ δίκη S : ἡ δίκη Sauppe : ᾖ Blass 22 ταῖς SA : οὖν ταῖς vulg. 26 λειτουργεῖν A : λειτουργίαν F Q : εἰς λειτουργίαν S

ἄρχων, βασιλεύς, ἀθλοθέται, τί σημεῖον ἔσται πότερον καθιστᾶσιν; προσπαραγράψουσι νὴ Δία τὸν ἐκ Πλαγγόνος, ἂν σὲ ἐγγράφωσιν, ἂν δ' ἐμέ, τῆς ἐμῆς μητρὸς τοὔνομα. καὶ τίς ἤκουσε πώποτε, ἢ κατὰ ποῖον νόμον προσπαραγράφοιτ' ἂν τοῦτο τὸ παράγραμμα ἢ ἄλλο τι πλὴν ὁ πατὴρ καὶ ὁ δῆμος; ὧν ὄντων ἀμφοῖν τῶν αὐτῶν πολλὴ ταραχὴ συμβαίνει. φέρε, εἰ δὲ κριτὴς καλοῖτο Μαντίθεος Μαντίου 10
Θορίκιος, τί ἂν ποιοῖμεν; ἢ βαδίζοιμεν ἂν ἄμφω; τῷ γὰρ ἔσται δῆλον πότερον σὲ κέκληκεν ἢ ἐμέ; πρὸς Διός, ἂν δ' ἀρχὴν ἡντινοῦν ἡ πόλις κληροῖ, οἷον βουλῆς, θεσμοθέτου, τῶν ἄλλων, τῷ δῆλος ὁ λαχὼν ἡμῶν ἔσται; πλὴν εἰ σημεῖον, ὥσπερ ⟨ἂν⟩ ἄλλῳ τινί, τῷ χαλκίῳ προσέσται· καὶ οὐδὲ τοῦθ' ὁποτέρου ἐστὶν οἱ πολλοὶ γνώσονται. οὐκοῦν ὁ μὲν ἑαυτόν, ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν φήσω τὸν εἰληχότ' εἶναι. λοιπὸν 11
εἰς τὸ δικαστήριον [ἡμᾶς] εἰσιέναι. οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστῳ τούτων δικαστήριον ἡμῖν ἡ πόλις καθιεῖ, καὶ τοῦ μὲν κοινοῦ καὶ ἴσου, τοῦ τὸν λαχόντ' ἄρχειν, ἀποστερησόμεθα, ἀλλήλους δὲ πλυνοῦμεν, καὶ ὁ τῷ λόγῳ κρατήσας ἄρξει. καὶ πότερ' ἂν βελτίους εἴημεν τῶν ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν ἀπαλλαττόμενοι, ἢ καινὰς ἔχθρας καὶ βλασφημίας ποιούμενοι; ἃς πᾶσ' ἀνάγκη συμβαίνειν, ὅταν ἀρχῆς ἤ τινος ἄλλου πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀμφισβητῶμεν. τί δ', ἂν ἄρα (δεῖ [998] 12
γὰρ ἅπαντα [ἡμᾶς] ἐξετάσαι) ἅτερος ἡμῶν πείσας τὸν ἕτερον, ἐὰν λάχῃ, παραδοῦναι αὐτῷ τὴν ἀρχήν, οὕτω κληρῶται, τὸ δυοῖν πινακίοιν τὸν ἕνα κληροῦσθαι τί ἄλλ' ἐστίν; εἶτ' ἐφ' ᾧ θάνατον ζημίαν ὁ νόμος λέγει, τοῦθ' ἡμῖν ἀδεῶς ἐξέσται πράττειν; 'πάνυ γε· οὐ γὰρ ἂν αὐτὸ ποιήσαιμεν.' οἶδα

3 γράφωσιν F Q 4 post καὶ omnia usque ad γυναι- (§ 26) in A desunt, duobus foliis deperditis ἢ del. Rüger 5 γράμμα F Q 7 εἰ δὲ δὴ F Q: εἰ δὲ καὶ Apsines p. 288 (Hammer) 10 θεσμοθέτου vulg.: ἢ θ. ἢ S 11 εἰ S: εἰ μὴ vulg. 12 ὥσπερ ⟨ἂν⟩ Blass coll. § 27 χαλκίῳ S[1] r Pap.: χαλκείῳ vulg. 15 ἡμᾶς S F corr.: ἡμῖν F[1]: om. Q Pap.: ego seclusi ἑκάστῳ S Pap.: ἑκάστου vulg. 20 καινὰς S Pap: κενὰς vulg. 23 ἡμᾶς post ἅπαντα S Pap.: ante ἅπαντα vulg.: secl. Blass ἡμῶν om. Pap. 24 αὐτῷ codd. Pap.: secl. Blass

κἀγώ, τό γοῦν κατ' ἐμέ· ἀλλ' οὐδ' αἰτίαν τοιαύτης ζημίας
ἐνίους ἔχειν καλόν, ἐξὸν μή.
13 Εἶεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ πόλις βλάπτεται· ἐγὼ δ' ἰδίᾳ
τί; θεάσασθ' ἡλίκα, καὶ σκοπεῖτ' ἄν τι δοκῶ λέγειν· πολὺ
γὰρ χαλεπώτερα ταῦθ' ὧν ἀκηκόατ' ἐστίν. ὁρᾶτε μὲν γὰρ
ἅπαντες αὐτὸν χρώμενον, ἕως μὲν ἔζη, Μενεκλεῖ καὶ τοῖς
περὶ ἐκεῖνον ἀνθρώποις, νῦν δ' ἑτέροις ἐκείνου βελτίοσιν
οὐδέν, καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐζηλωκότα καὶ δεινὸν δοκεῖν εἶναι
14 βουλόμενον· καὶ νὴ Δί' ἴσως ἔστιν. ἂν οὖν προϊόντος τοῦ
χρόνου τῶν αὐτῶν τι ποιεῖν τούτοις ἐπιχειρῇ (ἔστι δὲ ταῦτα
γραφαί, φάσεις, ἐνδείξεις, ἀπαγωγαί), εἶτ' ἐπὶ τούτων τινί
(πολλὰ γάρ ἐστι τἀνθρώπινα, καὶ τοὺς πάνυ δεινοὺς ἑκάστοτε,
ὅταν πλεονάζωσιν, ἐπίστασθ' ὑμεῖς κοσμίους ποιεῖν) ὄφλῃ
τῷ δημοσίῳ, τί μᾶλλον οὗτος ἐγγεγραμμένος ἔσται ἐμοῦ;
15 ὅτι νὴ Δί' εἴσονται πάντες πότερός ποτ' ὦφλεν. καλῶς.
ἂν δέ, ὃ τυχὸν γένοιτ' ἄν, χρόνος διέλθῃ καὶ μὴ ἐκτεισθῇ τὸ
ὄφλημα, τί μᾶλλον οἱ τούτου παῖδες ἔσονται τῶν ἐμῶν
ἐγγεγραμμένοι, ὅταν τοὔνομα καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ φυλὴ καὶ
πάντ' ᾖ ταὐτά; τί δ', εἴ τις δίκην ἐξούλης αὐτῷ λαχὼν
[999] μηδὲν ἐμοὶ φαίη πρὸς αὐτὸν εἶναι, κυρίαν δὲ ποιησάμενος
ἐγγράψαι, τί μᾶλλον ἂν εἴη τοῦτον ἢ ἔμ' ἐγγεγραφώς; τί δ', εἴ
16 τινας εἰσφορὰς μὴ θείη; τί δ', εἴ τις ἄλλη περὶ τοὔνομα γίγνοιτ'
ἢ λῆξις δίκης ἢ δόξ' ὅλως ἀηδής; τίς εἴσεται τῶν πολλῶν
πότερός ποθ' οὗτός ἐστιν, δυοῖν Μαντιθέοιν ταὐτοῦ πατρὸς
ὄντοιν; φέρε, εἰ δὲ δίκην ἀστρατείας φεύγοι, χορεύοι δ'
ὅταν στρατεύεσθαι δέῃ; καὶ γὰρ νῦν, ὅτ' εἰς Ταμύνας

4 ἡλίκα vulg. Pap. S mg. a m. ant. : om. S[1] 7–8 ἐκείνου βελτίοσιν οὐδέν S : οὐδὲν ἐκείνου βελτίοσιν vulg. Pap. 11 φάσεις om. S, at cf. Andoc. i 88 12 ἐστι τἀνθρώπινα vulg. : εστἀνθρώπινα S : ἐστιν ἀνθρώπινα r 13 ὄφλῃ S r : ἐὰν ὄφλῃ vulg. S γρ. 15 πάντες om. S[1], in mg. add. ead. m., Pap. habet 16 τυχὼν S ἐκτεισθῇ S[1] : ἐκτισθῇ S corr. vulg. Pap. τὸ] τω S 17 παῖδες ἔσονται S Pap. : ἔσονται παῖδες F Q D 20 αὐτὸν S 21 ἐνγράψαι S[1] : ἐγγράψα S corr. r Pap. : ἐγγεγράφθαι vulg. 24 Μαντιθέοιν S D F γρ. Q γρ.. om. F Q Pap. 25 εἰ δὲ vulg. S γρ.: δ' εἰ S et (ex δὴ) Pap. 26 δέῃ S corr. (pr. m.) Pap.: δέοι S[1] F Q D γὰρ om. Pap. : post νῦν ponit r

παρῆλθον οἱ ἄλλοι, ἐνθάδε τοὺς Χοᾶς ἄγων ἀπελείφθη καὶ
τοῖς Διονυσίοις καταμείνας ἐχόρευεν, ὡς ἅπαντες ἑωρᾶθ'
οἱ ἐπιδημοῦντες. ἀπελθόντων δ' ἐξ Εὐβοίας τῶν στρατιω- 17
τῶν λιποταξίου προσεκλήθη, κἀγὼ ταξιαρχῶν τῆς φυλῆς
ἠναγκαζόμην κατὰ τοὐνόματος τοῦ ἐμαυτοῦ πατρόθεν δέχε-
σθαι τὴν λῆξιν· καὶ εἰ μισθὸς ἐπορίσθη τοῖς δικαστηρίοις,
εἰσῆγον ἂν δῆλον ὅτι. ταῦτα δ' εἰ μὴ σεσημασμένων ἤδη
συνέβη τῶν ἐχίνων, κἂν μάρτυρας ὑμῖν παρεσχόμην. εἶεν. 18
εἰ δὲ ξενίας προσκληθείη; πολλοῖς δὲ προσκρούει, καὶ ὃν
ἠναγκάσθη τρόπον ὁ πατὴρ ποιήσασθαι αὐτόν, οὐ λέληθεν.
ὑμεῖς δ', ὅτε μὲν τοῦτον οὐκ ἐποιεῖθ' ὁ πατήρ, τὴν μητέρ'
ἀληθῆ λέγειν ἡγεῖσθ' αὐτοῦ· ἐπειδὰν δ' οὕτως γεγονὼς
οὗτος ὀχληρὸς ᾖ, πάλιν ὑμῖν ποτὲ δόξει 'κεῖνος ἀληθῆ λέγειν.
τί δ', εἰ ψευδομαρτυρίων ἁλώσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς
ἐρανίζει τούτοις τοῖς περὶ αὐτόν, ἐρήμην ἐάσειεν τελεσθῆναι
τὴν δίκην; ἆρά γε μικρὰν ἡγεῖσθε βλάβην, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ἐν κοινωνίᾳ τὸν ἅπαντα βίον τῆς τούτου δόξης καὶ
τῶν ἔργων εἶναι;

Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἃ διεξελήλυθ' ὑμῖν μάτην φοβοῦμαι, 19
θεωρήσατε. οὗτος γὰρ ἤδη καὶ γραφάς τινας, ὦ ἄνδρες [1000]
Ἀθηναῖοι, πέφευγεν, ἐφ' αἷς οὐδὲν αἴτιος ὢν ἐγὼ συνδια-
βάλλομαι, καὶ τῆς ἀρχῆς ἠμφεσβήτει, ἣν ὑμεῖς ἔμ' ἐχειρο-
τονήσατε, καὶ πολλὰ καὶ δυσχερῆ διὰ τοὔνομα συμβέβηκεν
ἡμῖν, ὧν, ἵν' εἰδῆτε, ἑκάστων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁρᾶτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμβαίνοντα, καὶ τὴν 20
ἀηδίαν τὴν ἐκ τοῦ πράγματος. εἰ τοίνυν μηδὲν ἀηδὲς ἦν

1 χόας codd. 7 ἂν S r Pap.: ἄν με F Q 10 ὁ πατὴρ ποιήσασθαι αὐτόν S Pap., cf. xl 28: ποιήσασθαι αὐτὸν ὁ πατήρ F Q 12 δ' om. S[1] οὕτως S Pap.: οὗτος D: οὕτω F Q 13 οὗτος om. F Q D 15 τούτοις τοῖς codd. Pap.: quid legerit Harpocr. incertum 17 πάντα Q D Pap. 22 ἠμφεσβήτει S Pap.: ἠμφισβήτει vulg. ἔμ' ἐχειροτονήσατε S corr. Q D: ἐπεχειροτονήσατε S[1]: ἐμὲ (με Pap.) ἐπεχειροτονήσατε Pap. vulg. 24 ἑκάστων S vulg. Pap.: ἕκαστα S γρ.: ἕκαστον Pap. in mg., D 26 ὦ om. Pap. 27 post πράγματος add. θεωρεῖτε vulg.: om. S r Pap. μηδὲν S corr. vulg. Pap.: μὴ S[1]

ἐκ τούτων, μηδ᾽ ὅλως ἀδύνατον ταὐτὸν ἔχειν ὄνομ᾽ ἡμῖν συνέβαινεν, οὐ δήπου τοῦτον μὲν δίκαιον τὸ μέρος τῶν [ἐμῶν] χρημάτων ἔχειν κατὰ τὴν ποίησιν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτὸν ἀναγκασθεὶς ἐποιήσατο, ἐμὲ δ᾽ ἀφαιρεθῆναι τοὔνομα, ὃ βουλόμενος καὶ οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς βιασθεὶς ἔθετο. οὐκ ἔγωγ᾽ ἡγοῦμαι. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὺς φράτερας οὕτως, ὡς μεμαρτύρηται, ὁ πατὴρ τὴν ἐγγραφὴν ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν δεκάτην ἐμοὶ ποιῶν τοὔνομα τοῦτ᾽ ἔθετο, λαβέ μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

21 Ἀκούετ᾽, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐγὼ μὲν εἰμ᾽ ἐπὶ τοὐνόματος τούτου πάντα τὸν χρόνον, τουτονὶ δὲ Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτερας, ἡνίκ᾽ ἠναγκάσθη, ἐνέγραψεν ὁ πατήρ. ἡδέως τοίνυν ἐροίμην ἂν αὐτὸν ἐναντίον ὑμῶν· εἰ μὴ ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, τί ἄν ποτ᾽ ἐποίεις πρὸς τοῖς δημόταις; οὐκ ἂν εἴας σεαυτὸν ἐγγράφειν Βοιωτόν; ἀλλ᾽ ἄτοπον δίκην μὲν λαγχάνειν τούτου, κωλύειν δὲ πάλιν. καὶ μὴν εἴ γ᾽ εἴας αὐτόν, ἐνέγραψεν ἄν σ᾽ εἰς τοὺς δημότας, ὅπερ εἰς τοὺς
[1001] φράτερας. οὐκοῦν δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, φάσκειν μὲν ἐκεῖνον αὑτοῦ πατέρ᾽ εἶναι, τολμᾶν δ᾽ ἄκυρα ποιεῖν ἁκεῖνος ἔπραξεν ζῶν.

22 Ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ πρᾶγμ᾽ ἀναιδέστατον λέγειν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ δεκάτην ἐποίησεν ὥσπερ ἐμοῦ καὶ τοὔνομα τοῦτ᾽ ἔθετ᾽ αὐτῷ, καὶ μάρτυράς τινας παρείχετο, οἷς ἐκεῖνος οὐδεπώποτ᾽ ὤφθη χρώμενος. ἐγὼ δ᾽ οὐδέν᾽ ὑμῶν ἀγνοεῖν οἴομαι, ὅτι οὔτ᾽ ἂν ἐποίησε δεκάτην οὐδεὶς

2–3 τῶν ἐμῶν S D F γρ. Q γρ. : τῶν F Q r Pap., cf. §§ 30, 35 5 ἡγοῦμαι S Pap. : οἶμαι F Q 6 φράτορας S ut saepius infra, Pap. 8 ἐμοὶ[β′] ποιῶν[α′] Pap. 11 ἄνδρες S Pap. : ὦ ἄνδρες vulg. εἰμὶ S : ἦν vulg. Pap. 12 τουτονὶ codd. Pap. : τοῦτον Blass, nescio an recte, cf. § 32 15 ποτε S : om. vulg. 16 σεαυτὸν vulg. : αὐτὸν r : σὺ αὐτὸν S^1 : σε αὐτὸν Schaefer 16–17 μὲν . . . τούτου] σὲ . . . τούτῳ F Q D 21 ζῶν om. r Pap. 25 ἐκεῖνος οὐδεπώποτ᾽] οὐδεπώποθ᾽ (οὐδέποτε D) ὁ πατὴρ F Q D

παιδίον μὴ νομίζων αὑτοῦ δικαίως εἶναι, οὔτε ποιήσας καὶ
στέρξας, ὡς ἂν υἱόν τις στέρξαι, πάλιν ἔξαρνος ἐτόλμησε
γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ εἴ τι τῇ μητρὶ πρὸς ὀργὴν ἦλθεν τῇ 23
τούτων, τούτους ἂν ἐμίσει, νομίζων αὑτοῦ εἶναι· πολὺ γὰρ
μᾶλλον εἰώθασιν, ὧν ἂν ἑαυτοῖς διενεχθῶσιν ἀνὴρ καὶ γυνή,
διὰ τοὺς παῖδας καταλλάττεσθαι ἢ δι' ἂν ἀδικηθῶσιν ὑφ'
αὑτῶν, τοὺς κοινοὺς παῖδας πρὸς μισεῖν. οὐ τοίνυν ἐκ τού-
των ἔστιν ἰδεῖν μόνον ὅτι ψεύσεται, ταῦτ' ἂν λέγῃ, ἀλλὰ
πρὶν ἡμέτερος φάσκειν συγγενὴς εἶναι, εἰς Ἱπποθωντίδ'
ἐφοίτα φυλὴν εἰς παῖδας χορεύσων. καίτοι τίς ἂν ὑμῶν 24
οἴεται τὴν μητέρα πέμψαι τοῦτον εἰς ταύτην τὴν φυλήν,
δεινὰ μέν, ὥς φησιν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεπονθυῖαν, δεκάτην
δ' εἰδυῖαν πεποιηκότ' ἐκεῖνον καὶ πάλιν ἔξαρνον ὄντα; ἐγὼ
μὲν οὐδέν' ἂν οἶμαι. εἰς γὰρ τὴν Ἀκαμαντίδ' ὁμοίως ἐξῆν
σοι φοιτᾶν, καὶ ἐφαίνετ' ἂν οὖσ' ἀκόλουθος ἡ φυλὴ τῇ θέσει
τοὐνόματος. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων μάρτυρας
ὑμῖν τοὺς συμφοιτῶντας καὶ τοὺς εἰδότας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. [1002]

Οὕτω τοίνυν φανερῶς παρὰ τὸν τῆς αὑτοῦ μητρὸς ὅρκον 25
καὶ τὴν τοῦ δόντος ἐκείνῃ τὸν ὅρκον εὐήθειαν πατρὸς τετυ-
χηκὼς καὶ ἀνθ' Ἱπποθωντίδος ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ γεγονώς,
οὐκ ἀγαπᾷ Βοιωτὸς οὑτοσί, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐμοὶ δύ' ἢ τρεῖς
εἴληχεν ἀργυρίου πρὸς αἷς καὶ πρότερόν μ' ἐσυκοφάντει.
καίτοι πάντας οἶμαι τοῦθ' ὑμᾶς εἰδέναι, τίς ἦν χρηματιστὴς
ὁ πατήρ. ἐγὼ δ' ἐάσω ταῦτα. ἀλλ' εἰ δίκαι' ὀμώμοκεν ἡ 26
μήτηρ ἡ τούτων, ἐπ' αὐτοφώρῳ συκοφάντην ἐπιδεικνύει τοῦ-
τον ταῖς δίκαις ταύταις. εἰ γὰρ οὕτω δαπανηρὸς ἦν, ὥστε

4 ἂν S : γ' ἂν F Q : γὰρ r 6 καταλλάττεσθαι S : διαλλάττεσθαι vulg. et xl 29 omnes ἂν Bekker : ἂν S : ἃ ἂν vulg. 7 πρὸς μισεῖν Schaefer : προσμισεῖν vulg. 9 φάσκει S Ἱπποθωντίδ' S : Ἱπποθοωντίδ' vulg. 12 δεινὰ] εἶναι S¹ δεκάτην] δεκαίτην S 15 et 17 φυτᾶν et συμφυτῶντας S 21 καὶ om. S r 22 καὶ om. F Q δύ' ἢ] δοιη S¹ 25 ὠμώμοκεν S 26 συκοφαντειν S¹ ἐπιδεικνύει S ante ras. (-νυσιν fort. S¹) : επιδεικνυμι (σ sscr.) F : ἐπιδείκνυσι Q

γάμῳ γεγαμηκὼς τὴν ἐμὴν μητέρα, ἑτέραν εἶχε γυναῖκα, ἧς
ὑμεῖς ἐστέ, καὶ δύ' οἰκίας ᾤκει, πῶς ἂν ἀργύριον τοιοῦτος ὢν
κατέλιπεν;

27 Οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Βοιωτὸς
οὑτοσὶ δίκαιον μὲν οὐδὲν ἕξει λέγειν, ἥξει δ' ἐπὶ ταῦθ' ἅπερ
ἀεὶ λέγει, ὡς ἐπηρέαζεν ὁ πατὴρ αὐτῷ πειθόμενος ὑπ' ἐμοῦ,
ἀξιοῖ δ' αὐτὸς ὡς δὴ πρεσβύτερος ὢν τοὔνομ' ἔχειν τὸ τοῦ
πρὸς πατρὸς πάππου. πρὸς δὴ ταῦτ' ἀκοῦσαι βέλτιον ὑμᾶς
βραχέα. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτον, ὅτ' οὔπω συγγενὴς ἦν ἐμοί,
ὁρῶν ὥσπερ ἂν ἄλλον τιν' οὑτωσί, νεώτερον ὄντ' ἐμοῦ καὶ
συχνῷ, ὅσ' ἐξ ὄψεως, οὐ μὴν ἰσχυρίζομαι τούτῳ (καὶ γὰρ
28 εὔηθες)· ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο Βοιωτὸν τουτονί, ὅτ' ἐν Ἱππο-
θωντίδι φυλῇ ἠξίους χορεύειν, οὔπω τοῦ πατρὸς εἶναι φάσκων
τοῦ ἐμοῦ υἱός, τί σαυτὸν ἔχειν δικαίως ἂν θείης ὄνομα; εἰ
γὰρ Μαντίθεον, οὐκ ἂν διὰ τοῦτό γε φαίης ὅτι πρεσβύτερος
[1003] εἶ ἐμοῦ. ὃς γὰρ οὐδὲ τῆς φυλῆς τότε σοι προσήκειν ἡγοῦ
τῆς ἐμῆς, πῶς ἂν τοῦ γε πάππου τοῦ ἐμοῦ ἠμφεσβήτεις;
29 ἔτι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν τῶν ἐτῶν χρόνον οὐδεὶς
οἶδεν ὑμῶν (ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμοὶ πλείονα, οὗτος δ' ἑαυτῷ
φήσει), τὸν δὲ τοῦ δικαίου λόγον ἅπαντες ἐπίστασθε. ἔστι
δ' οὗτος τίς; ἀφ' οὗ παῖδας ἐποιήσατο τούτους ὁ πατήρ,
ἀπὸ τούτου καὶ νομίζεσθαι. πρότερον τοίνυν ἔμ' εἰς τοὺς
δημότας ἐνέγραψε Μαντίθεον, πρὶν εἰσαγαγεῖν τοῦτον εἰς
τοὺς φράτερας. ὥστ' οὐ τῷ χρόνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ
30 δικαίῳ πρεσβεῖον ἔχοιμ' ἂν ἐγὼ τοὔνομα τοῦτ' εἰκότως. εἶεν.
εἰ δέ τίς σ' ἔροιτο, 'εἰπέ μοι, Βοιωτέ, πόθεν νῦν Ἀκαμαν-
τίδος φυλῆς γέγονας καὶ τῶν δήμων Θορίκιος καὶ υἱὸς Μαν-

1 γάμῳ] νόμῳ Schaefer 2 ἀργύριον ⟨τοσοῦτον⟩ Naber, sed cf. Isae. vi 30 8 πρὸς in mg. a pr. m. S 11 συχνῶς F Q D 13 ἠξίου (in fine versus S) χορεύειν codd. : χορεύειν ἠξίους Blass 14 υος S : υἱὸς vulg., quod post φάσκων transp. Blass : malim delere, cf. § 2, xl 9 15 γε om. F Q D 17 ἠμφεσβήτεις S : ἠμφισβήτεις vulg. 18 ἐτῶν om. S¹ in fine versus ; in mg. add. m. ant. χρόνον S A : ἀριθμὸν vulg. 26 τίς σ' ἔροιτο S : σ' ἔροιτό τις A F D : τις ἔροιτό σε Aristid. (Walz ix 389) 26–27 ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ F Q 27 τῶν δήμων S : τὸν δῆμον A : τῶν δημοτῶν Q D : τῶν δημωτῶν F ὑὸς S¹

τίον, καὶ τὸ μέρος τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων ἔχεις;'
οὐδὲν ἂν ἄλλ' ἔχοις εἰπεῖν, πλὴν ὅτι κἀμὲ ζῶν ἐποιήσατο
Μαντίας. τί τεκμήριον, εἴ τίς σ' ἔροιτο, ἢ μαρτύριόν ἐστί
σοι τούτου; εἰς τοὺς φράτεράς μ' εἰσήγαγε, φήσειας ἄν. τί
οὖν σ' ἐνέγραψεν ὄνομα, εἴ τις ἔροιτο, Βοιωτὸν ἂν εἴποις·
τοῦτο γὰρ εἰσήχθης. οὐκοῦν δεινὸν εἰ τῆς μὲν πόλεως καὶ 31
τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων διὰ τοὔνομα τοῦτο μέτεστί
σοι, τοῦτο δ' ἀξιοῖς ἀφεὶς ἕτερον μεταθέσθαι σαυτῷ. φέρ',
εἴ σ' ὁ πατὴρ ἀξιώσειεν ἀναστάς, ἢ μένειν ἐφ' οὗ σ' αὐτὸς
ἐποιήσατ' ὀνόματος, ἢ πατέρ' ἄλλον σαυτοῦ φάσκειν εἶναι,
ἆρ' οὐκ ἂν μέτρι' ἀξιοῦν δοκοίη; ταὐτὰ τοίνυν ταῦτ' ἐγώ σ'
ἀξιῶ, ἢ πατρὸς ἄλλου σεαυτὸν παραγράφειν, ἢ τοὔνομ'
ἔχειν ὃ 'κεῖνος ἔδωκέ σοι. νὴ Δί', ἀλλ' ὕβρει καὶ ἐπηρείᾳ 32
τινὶ τοῦτ' ἐτέθη σοι. ἀλλὰ πολλάκις μέν, ὅτ' οὐκ ἐποιεῖθ' [1004]
ὁ πατὴρ τούτους, ἔλεγον οὗτοι ὡς οὐδὲν χείρους εἰσὶν οἱ τῆς
μητρὸς τῆς τούτου συγγενεῖς τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ἔστι
δ' ὁ Βοιωτὸς ἀδελφοῦ τῆς τούτου μητρὸς ὄνομα. ἐπειδὴ δ'
εἰσάγειν ὁ πατὴρ τούτους ἠναγκάζετο, ἐμοῦ προεισηγμένου
Μαντιθέου, οὕτω τοῦτον εἰσάγει Βοιωτόν, τὸν ἀδελφὸν δ'
αὐτοῦ Πάμφιλον. ἐπεὶ σὺ δεῖξον, ὅστις Ἀθηναίων ταὐτὸν
ὄνομα τοῖς αὑτοῦ παισὶν ἔθετο δυοῖν· κἂν δείξῃς, ἐγὼ συγ-
χωρήσω δι' ἐπήρειάν σοι τοῦτο τοὔνομα θέσθαι τὸν πατέρα.
καίτοι εἴ γε τοιοῦτος ἦσθα, ὥστε ποιήσασθαι μὲν σαυτὸν 33
ἀναγκάσαι, ἐξ ὅτου δ' ἀρέσεις ἐκείνῳ τρόπου μὴ σκοπεῖν,
οὐκ ἦσθ' οἷον δεῖ τὸν προσήκοντ' εἶναι περὶ τοὺς γονέας,
οὐκ ὢν δ' οὐκ ἐπηρεάζου δικαίως ἄν, ἀλλ' ἀπωλώλεις. ἢ
δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
νομιζομένων παίδων οἱ περὶ τῶν γονέων ἰσχύσουσιν νόμοι,
κατὰ δὲ τῶν αὐτοὺς εἰσβιαζομένων ἄκοντας ποιεῖσθαι ἄκυροι
γενήσονται.

Ἀλλ', ὦ χαλεπώτατε Βοιωτέ, μάλιστα μὲν ὧν πράττεις 34

2 οὐδὲν ἄλλο ἂν Aristid. 3 σε om. A ἐστί secl. Blass 11 ταῦτα post ταὐτὰ S, post σε FQ 12 σεαυτὸν SD: σαυτὸν vulg. 21 τοῖς secl. Blass, cf. § 40 26 οὐδ' ἐπηρεάζου D ἀπολώλεις S F Q A¹

πάντων παῦσαι, εἰ δ' ἄρα μὴ βούλει, ἐκεῖνό γε πρὸς Διὸς πείθου· παῦσαι μὲν σαυτῷ παρέχων πράγματα, παῦσαι δ' ἐμὲ συκοφαντῶν, ἀγάπα δ' ὅτι σοι πόλις, οὐσία, πατὴρ γέγονεν. οὐδεὶς ἀπελαύνει σ' ἀπὸ τούτων, οὔκουν ἔγωγε. ἀλλ' ἂν μέν, ὥσπερ εἶναι φὴς ἀδελφός, καὶ τὰ ἔργ' ἀδελφοῦ ποιῇς, δόξεις εἶναι συγγενής, ἂν δ' ἐπιβουλεύῃς, δικάζῃ, φθονῇς, βλασφημῇς, δόξεις εἰς ἀλλότρι' ἐμπεσὼν ὡς οὐ
35 [1005] προσήκουσιν οὕτω χρῆσθαι. ἐπεὶ ἔγωγ' οὐδ' εἰ τὰ μάλισθ' ὁ πατὴρ ὄντα σ' ἑαυτοῦ μὴ ἐποιεῖτ' ἀδικῶ. οὐ γὰρ ἐμοὶ προσῆκεν εἰδέναι, τίνες εἰσὶν υἱεῖς ἐκείνου, ἀλλ' ἐκείνῳ δεῖξαι, τίν' ἐμοὶ νομιστέον ἔστ' ἀδελφόν. ὃν μὲν τοίνυν οὐκ ἐποιεῖτό σε χρόνον, οὐδ' ἐγὼ προσήκονθ' ἡγούμην, ἐπειδὴ δ' ἐποιήσατο, κἀγὼ νομίζω. τί τούτου σημεῖον; τῶν πατρῴων ἔχεις τὸ μέρος μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν· ἱερῶν, ὁσίων μετέχεις· ἀπάγει σ' οὐδεὶς ἀπὸ τούτων. τί βούλει; ἂν δὲ φῇ δεινὰ πάσχειν καὶ κλάῃ καὶ ὀδύρηται καὶ κατηγορῇ ἐμοῦ, ἃ μὲν ἂν λέγῃ, μὴ πιστεύετε (οὐ γὰρ δίκαιον μὴ περὶ τούτων ὄντος τοῦ λόγου νυνί), ἐκεῖνο δ' ὑπολαμβάνετε, ὅτι οὐ-
36 δὲν ἔστ' αὐτῷ ἧττον δίκην λαμβάνειν Βοιωτῷ κληθέντι. τί οὖν φιλονικεῖς; μηδαμῶς· μὴ ἔχ' οὕτω πρὸς ἡμᾶς ἐθελέχθρως· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ πρὸς σέ, ἐπεὶ καὶ νῦν, ἵνα μηδὲ τοῦτο λάθῃ σε, ὑπὲρ σοῦ λέγω μᾶλλον, ἀξιῶν μὴ ταὐτὸν ἔχειν ὄνομ' ἡμᾶς. εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο, ἀνάγκη τὸν ἀκούσαντ' ἐρέσθαι πότερος, δύ' ἂν ὦσιν Μαντίθεοι Μαντίου. οὐκοῦν, ὃν ἠναγκάσθη ποιήσασθαι, σὲ ἂν λέγῃ, ἐρεῖ. τί οὖν ἐπιθυμεῖς τούτων; ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν δύο ταυτασὶ μαρτυρίας, ὡς ἐμοὶ Μαντίθεον καὶ τούτῳ Βοιωτὸν ὁ πατὴρ ὄνομ' ἔθετο.

2 πιθοῦ Blass, sed cf. Andoc. ii 24, Plat. Crit. 44 B 2–3 δέ με S 5 μέν om. S in fine versus 7 φθονεῖς βλασφημεῖς S A 8 ἐπειδὴ A 9 οὐκ ante ἀδικῶ add. vulg.: om. S A ἐμοὶ] ἔμοιγε S A 11 τίν' ἐμοὶ . . . ἀδελφόν S A : τίνας μοι . . . ἀδελφούς vulg. 15 ἀπάγει] ἀπείργει Dobree 17 ἃ μὲν ἂν λέγῃ S F Q : ἃ μὲν δὴ λέγει A : ἃ μὲν λέγει D τούτων] τούτου S A 18 νυνί A : τοῦ νυνί cett. 22 λέγω . . . ἀξιῶν A : λέγειν . . . ἀξιῶ cett. 23 post ἡμᾶς add. ἢ ἐμαυτοῦ vulg. S mg., ἐμαυτοῦ Q : om. S solus 26–1 (pag. seq.) ἀνάγνωθι . . . ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ del. Rüger

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Λοιπὸν ἡγοῦμαι τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 37
ὡς οὐ μόνον εὐορκήσετε, ἂν ἀγὼ λέγω ψηφίσησθε, ἀλλὰ
καὶ ὡς οὗτος [αὐτὸς] αὑτοῦ κατέγνω Βοιωτόν, ἀλλ' οὐ Μαντί-
θεον ὄνομα δικαίως ἂν ἔχειν. λαχόντος γὰρ ἐμοῦ τὴν δίκην [1006
ταύτην Βοιωτῷ Μαντίου Θορικίῳ, ἐξ ἀρχῆς τ' ἠντεδίκει καὶ
ὑπώμνυθ' ὡς ὢν Βοιωτός, καὶ τὸ τελευταῖον, ἐπεὶ οὐκέτ'
ἐνῆν αὐτῷ διακρούσασθαι, ἐρήμην ἐάσας καταδιαιτῆσαι, σκέ-
ψασθε πρὸς θεῶν τί ἐποίησεν· ἀντιλαγχάνει μοι τὴν μὴ 38
οὖσαν Βοιωτὸν αὐτὸν προσαγορεύσας. καίτοι ἐξ ἀρχῆς τ'
ἔδει ἐὰν αὐτὸν τελέσασθαι τὴν δίκην κατὰ Βοιωτοῦ, εἴπερ
μηδὲν προσῆκεν αὐτῷ τοὐνόματος, ὕστερόν τε μὴ αὐτὸν φαί-
νεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀντιλαγχάνοντα τὴν μὴ οὖσαν.
ὃς οὖν αὐτὸς αὑτοῦ κατέγνω δικαίως ⟨ἂν⟩ εἶναι Βοιωτός, τί
ὑμᾶς ἀξιώσει τοὺς ὀμωμοκότας ψηφίζεσθαι; ὡς δὲ ταῦτ'
ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν ἀντίληξιν καὶ τὸ ἔγκλημα τουτί.

ΑΝΤΙΛΗΞΙΣ. ΕΓΚΛΗΜΑ.

Εἰ μὲν τοίνυν οὗτος ἔχει δεῖξαι νόμον ὃς ποιεῖ κυρίους 39
εἶναι τοὺς παῖδας τοῦ ἑαυτῶν ὀνόματος, ἃ λέγει νῦν οὗτος
ὀρθῶς ἂν ψηφίζοισθε. εἰ δ' ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπί-
στασθ' ὁμοίως ἐμοί, τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον
θέσθαι τοὔνομ' ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ κἂν πάλιν ἐξαλεῖψαι βού-
λωνται καὶ ἀποκηρῦξαι, ἐπέδειξα δ' ἐγὼ τὸν πατέρα, ὃς
κύριος ἦν ἐκ τοῦ νόμου, τούτῳ μὲν Βοιωτόν, ἐμοὶ δὲ Μαντί-
θεον θέμενον, πῶς ὑμῖν ἔστιν ἄλλο τι πλὴν ἀγὼ λέγω ψηφί-
σασθαι; ἀλλὰ μὴν ὧν γ' ἂν μὴ ὦσι νόμοι, γνώμῃ τῇ δικαιο- 40

2 Ἀθηναῖοι S A : δικασταί vulg. 4 οὗτος S D, cf. Lys. xiv 38, Dein. iii 21 : αὐτὸς A : οὗτος αὐτὸς vulg. 6 ἠντεδίκει S : ἠντιδίκει vulg. 7 ὢν S : ἂν A : ἦν vulg. 8 διακρούεσθαι A 10 τε S solus 11 αὐτὸν ἐὰν A 14 ⟨ἂν⟩ add. Blass 22 κἂν . . . βούλωνται] καὶ . . . ἐὰν β. F Q 25 ἔνεστιν A 26 μὴ ὦσι νόμοι A : μὴ νομ. ω. S[1] : μὴ νόμῳ vulg.

τάτῃ δικάσειν ὀμωμόκατε, ὥστ᾽ εἰ μηδεὶς ἦν περὶ τούτων κείμενος νόμος, κἂν οὕτω δικαίως πρὸς ἐμοῦ τὴν ψῆφον [1007] *ἔθεσθε. τίς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὅστις ταὐτὸν ὄνομα τοῖς αὑτοῦ παισὶν τέθειται δυοῖν; τίς δ᾽, ᾧ μήπω παῖδές εἰσί, θήσεται;*

41 *οὐδεὶς δήπου. οὐκοῦν ὃ δίκαιον τῇ γνώμῃ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶν ὑπειλήφατε, τοῦτο καὶ περὶ ἡμῶν εὐσεβὲς γνῶναι. ὥστε καὶ κατὰ τὴν δικαιοτάτην γνώμην καὶ κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τοὺς ὅρκους καὶ κατὰ τὴν τούτου προσομολογίαν ἐγὼ μὲν μέτρι᾽ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέομαι καὶ δίκαι᾽ ἀξιῶ, οὗτος δ᾽ οὐ μόνον οὐ μέτρια, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ εἰωθότα γίγνεσθαι.*

1 *δικάσειν ὀμωμόκατε*] *δικάζετε* A 2 *οὕτως* S D *πρὸς ἐμοῦ δικαίως* F Q D 3 *τοῖς* secl. Blass 4 *δυοῖν* S A : *δυοῖν οὖσι* vulg. *τίς . . . θήσεται;* om. S[1] 8 *τούτου προσομολογίαν* S vulg. : *τοῦ πρ͞ος* (i.e. *πατρὸς*) *ὁμολογίαν* S *γρ.* F *γρ.* Q *γρ.* 8–9 verba *καὶ κατὰ τὴν τούτου προσομολογίαν* et §§ 37–38 uncis rotundis inclusit Blass, ut postmodo demum ab oratore inserta 9 *δεήσομαι* A

In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Η̄ Η̄ Η̄ 𐅄 Δ̄ Δ̄ Δ̄

XL

ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΡΩΙΑΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Καὶ οὗτος παρὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ὁ λόγος εἴρηται. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα ταὐτά, ἡ Πλαγγών, ὁ ὅρκος, ἡ τῶν παίδων ἀναγκαία ποίησις. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μαντίου, οἱ παῖδες ὄντες τρεῖς, Μαντίθεος ὁ ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης καὶ Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος οἱ ἐκ τῆς Πλαγγόνος, ἐνέμοντο τὴν οὐσίαν. φάσκοντος δὲ τοῦ Μαντιθέου προῖκα ἑαυτῷ μητρῴαν ὀφείλεσθαι, Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος καὶ αὐτοὶ προικὸς ἠμφισβήτουν, ὡς καὶ τῆς Πλαγγόνος εἰσενεγκαμένης εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μαντίου μνᾶς
ἑκατόν. συνέδοξεν οὖν αὐτοῖς νείμασθαι πάντ᾽ ἐπ᾽ ἴσης πλὴν 2
τῆς οἰκίας, ἵν᾽ ὁποτέρων ἂν ἡ μήτηρ φανῇ προῖκ᾽ εἰσενεγκαμένη, τούτοις ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀποδοθῇ τὸ ἀργύριον, καὶ πλὴν τῶν
ἀνδραπόδων, ὅπως οἱ περὶ τὸν Βοιωτόν, ἐὰν ἐπιζητῶσί τι τῶν [1008
ἔνδον, ἔχωσιν ἔλεγχον. μετὰ ταῦτ᾽ ἀντενεκάλεσαν ἀλλήλοις, ὁ μὲν Μαντίθεος ὑπὲρ τῆς μητρῴας οὐσίας, ἐκεῖνοι δ᾽ ὑπὲρ ἄλλων τινῶν. καὶ ὁ διαιτητὴς Μαντιθέου μὲν ἀπεδιαίτησε, Βοιωτοῦ δὲ κατεδιαίτησεν ἐρήμην. λαγχάνει δὴ Μαντίθεος καὶ εἰς τὸ δικαστήριον αὐτῷ τὴν αὐτὴν δίκην, ἀπαιτῶν τὴν προῖκα.

Πάντων ἐστὶν ἀνιαρότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν τις ὀνόματι μὲν ἀδελφὸς προσαγορευθῇ τινῶν, τῷ δ᾽ ἔργῳ ἐχθροὺς ἔχῃ τούτους, καὶ ἀναγκάζηται πολλὰ καὶ δεινὰ παθὼν ὑπ᾽
αὐτῶν εἰσιέναι εἰς δικαστήριον, ὃ νῦν ἐμοὶ συμβέβηκεν. οὐ 2

Titulus. Πρὸς Βοιωτὸν codd., Harpocr. s. v. Δελφίνιον : rectius Πρὸς Μαντίθεον Dionys. Hal. περὶ Δειν. cap. 13, cf. § 18 infra περὶ S Dion. : ὑπὲρ vulg. μητρῴας om. F D S Dion. l. c. : add. A Argumentum a m. rec. habet S 1 παρὰ Wolf : περὶ codd. 5 οἱ Reiske : ὁ codd. 13 μετὰ F D S : μετὰ δὲ Reiske 16 δὴ S D : δὲ F 21 ὃ] ὅπερ A

γὰρ μόνον ἀτύχημά μοι ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, διότι Πλαγγὼν ἡ τούτων μήτηρ ἐξαπατήσασα τὸν πατέρα μου καὶ ἐπιορκήσασα φανερῶς, ἠνάγκασεν αὐτὸν ὑπομεῖναι τούτους ποιήσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο μέρη τῶν πατρῴων ἀπεστερήθην· ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐξελήλαμαι μὲν ἐκ τῆς πατρῴας οἰκίας ὑπὸ τούτων, ἐν ᾗ καὶ ἐγενόμην καὶ ἐτράφην, καὶ εἰς ἣν οὐχ ὁ πατὴρ
3 αὐτοὺς ἀλλ' ἐγὼ τελευτήσαντος ἐκείνου παρεδεξάμην, ἀπο-
[1009] στεροῦμαι δὲ τὴν προῖκα τῆς ἐμαυτοῦ μητρός, περὶ ἧς νυνὶ δικάζομαι, αὐτὸς μὲν τούτοις δίκας ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν μοι πάντων δεδωκώς, πλὴν εἴ τινα νῦν ἕνεκα τῆς δίκης ταύτης ἀντειλήχασίν μοι συκοφαντοῦντες, ὡς καὶ ὑμῖν ἔσται καταφανές, παρὰ δὲ τούτων ἐν ἕνδεκα ἔτεσιν οὐ δυνάμενος τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλὰ νῦν εἰς ὑμᾶς [βοηθοὺς] καταπεφευγώς.
4 δέομαι οὖν ἁπάντων ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ' εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι λέγοντος, κἂν ὑμῖν δοκῶ δεινὰ πεπονθέναι, συγγνώμην ἔχειν μοι ζητοῦντι κομίσασθαι τἀμαυτοῦ, ἄλλως τε καὶ εἰς θυγατρὸς ἔκδοσιν· συνέβη γάρ μοι δεηθέντος τοῦ πατρὸς ὀκτωκαιδεκέτῃ γῆμαι,
5 καὶ διὰ τοῦτο εἶναί μοι θυγατέρα ἤδη ἐπίγαμον. ὥστ' ἐμοὶ μὲν δικαίως ἂν ἀδικουμένῳ διὰ πολλὰ βοηθήσαιτε, τούτοις δὲ εἰκότως ἂν ὀργίζοισθε· οἵτινες, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ δίκαια ποιήσασι μὴ εἰσιέναι εἰς δικαστήριον, οὐκ αἰσχύνονται μὲν ἀναμιμνήσκοντες ὑμᾶς εἴ τι ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν μὴ ὀρθῶς διεπράξατο ἢ οὗτοι εἰς ἐκεῖνον ἥμαρτον, ἀναγκάζουσι δ' ἐμὲ δικάζεσθαι αὐτοῖς. ἵνα δὲ ἀκριβῶς

2 τούτων] τούτου A 5 ἐξελήλασμαι S A Q 6 ἐτράφην] ἐγράφην S A 11 καὶ om. F Q 12 τούτων S vulg. : τούτοιν A (Blass). iam autem obsoleverat dualis ἐν ἕνδεκα] ἐν δέκα S (sine accentu) Q D 13 βοηθοὺς habet S solus, non habet § 18 : del. Dind. 16 δοκῶ δεινὰ S, cf. § 35 : δεινὰ δοκῶ vulg. 18 μοι γαρ S[1] (corr. ead. m.) F Q ὀκτωκαίδεκ' ἔτη S sine accentu F Q : ὀκτωκαιδεκ' ἐτῆ A : ὀκτωκαιδεκέτῃ D 19 εἶναί μοι S : μοι εἶναι vulg. 20 διὰ πολλὰ S D : om. A : in γρ. hab. F Q 22 εἰς S : εἰς τὸ vulg. 23 μὲν om. Tzetzes Exeg. in Iliad, p. 85 ἢ ὁ S : ὁ vulg. Tzetzes 25 δ' ἐμὲ] δέ με S A D ἀκριβῶς om. F Q

εἰδῆτε, ὡς οὐκ ἐγὼ τούτου αἴτιός εἰμι ἀλλ' οὗτοι, ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἂν ἐν βραχυτάτοις δύνωμαι, διηγήσομαι τὰ πραχθέντα.

Ἡ γὰρ μήτηρ ἡ ἐμή, ὦ ἄνδρες δικασταί, θυγάτηρ μὲν 6
ἦν Πολυαράτου Χολαργέως, ἀδελφὴ δὲ Μενεξένου καὶ Βαθύλλου καὶ Περιάνδρου. ἐκδόντος δὲ αὐτὴν τοῦ πατρὸς Κλεομέδοντι τῷ Κλέωνος υἱεῖ, καὶ προῖκα τάλαντον ἐπιδόντος, τὸ μὲν πρῶτον τούτῳ συνῴκει· γενομένων δ' αὐτῇ τριῶν μὲν [1010
θυγατέρων, υἱοῦ δ' ἑνὸς Κλέωνος, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν Μενεξένου 7
καὶ Βαθύλλου (ὁ γὰρ Περίανδρος ἔτι παῖς ἦν) καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων, συνῴκησε τῷ ἐμῷ πατρί. καὶ γίγνομαι αὐτοῖς ἐγώ τε καὶ ἄλλος ἀδελφὸς νεώτερος ἐμοῦ, ὃς ἔτι παῖς ὢν ἐτελεύτησεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, περὶ τούτων ὑμῖν πρῶτον τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὴν μὲν τοίνυν μητέρα τὴν ἐμὴν οὕτως ὁ πατήρ μου γήμας 8
εἶχε γυναῖκα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἐμέ τε ἐπαίδευεν καὶ ἠγάπα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς ἅπαντες τοὺς ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε. τῇ δὲ τούτων μητρὶ Πλαγγόνι ἐπλησίασεν ὅντινα δή ποτ' οὖν τρόπον· οὐ γὰρ ἐμὸν τοῦτο λέγειν ἐστίν. καὶ οὕτως 9
οὐ πάντα γε ἦν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας κεκρατημένος, ὥστε οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς ἀποθανούσης ἠξίωσεν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν παρ' ἑαυτὸν εἰσδέξασθαι, οὐδὲ τούτους, ὡς υἱεῖς εἰσιν αὐτοῦ, πεισθῆναι· ἀλλὰ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὗτοι διῆγον οὐκ ὄντες τοῦ ἐμοῦ πατρός, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασιν,

1 *οὐκ ἐγὼ* S : *ἐγὼ* vulg. *τούτου* in mg. S pr. m. *αἴτιος* S corr., cf. xlviii 3 : *αἴτιος οὐκ* S¹ vulg. 5 *Χολαργέως* S : *τοῦ* Χ. vulg. 7 *υἱεῖ* S¹ 8 *αὐτῇ*] *αὐτῷ* S : *αὐτοῖς* coni. Blass ut § 7 9 *Κλέωνος* om. S qui signum adnotationis habet, cui nihil respondet in margine 10 *αὐτῆς* A 21 *ἐπλησίαζεν* A (Blass coll. § 27, loco tamen non plane simili) 24 *μητρὸς τῆς ἐμῆς* S : *ἐμῆς μητρὸς* vulg.

ἐπειδὴ δὲ οὗτος αὐξηθεὶς καὶ μεθ' αὑτοῦ παρασκευασάμενος ἐργαστήριον συκοφαντῶν, ὧν ἡγεμὼν ἦν Μνησικλῆς καὶ Μενεκλῆς ἐκεῖνος ὁ τὴν Νῖνον ἑλών, μεθ' ὧν οὗτος ἐδικάζετό
10 μου τῷ πατρὶ φάσκων υἱὸς εἶναι ἐκείνου—συνόδων δὲ γιγνομένων πολλῶν ὑπὲρ τούτων, καὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἂν φάσκον-
[1011] τος πεισθῆναι, ὡς οὗτοι γεγόνασιν ἐξ αὐτοῦ, τελευτῶσα ἡ Πλαγγών, ὦ ἄνδρες δικασταί (πάντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς), μετὰ τοῦ Μενεκλέους ἐνεδρεύσασα τὸν πατέρα μου καὶ ἐξαπατήσασα ὅρκῳ, ὃς μέγιστος δοκεῖ καὶ δεινότατος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι, ὡμολόγησεν τριάκοντα μνᾶς λαβοῦσα τούτους μὲν τοῖς αὑτῆς ἀδελφοῖς εἰσποιήσειν υἱεῖς, αὐτὴ δέ, ἂν πρὸς τῷ διαιτητῇ προκαλῆται αὐτὴν ὁ πατήρ μου ὀμόσαι ἦ μὴν τοὺς παῖδας ἐξ αὑτοῦ γεγονέναι, οὐ δέξεσθαι τὴν πρόκλησιν· τούτων γὰρ γενομένων οὔτε τούτους ἀποστερήσεσθαι τῆς πολιτείας, τῷ τε πατρί μου οὐκέτι δυνήσεσθαι αὐτοὺς πράγματα παρέχειν, τῆς μητρὸς
11 αὐτῶν οὐ δεξαμένης τὸν ὅρκον. συγχωρηθέντων δὲ τούτων—τί ἂν ὑμῖν μακρολογοίην; ὡς γὰρ πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπήντησεν, παραβᾶσα πάντα τὰ ὡμολογημένα ἡ Πλαγγὼν δέχεταί τε τὴν πρόκλησιν καὶ ὄμνυσιν ἐν τῷ Δελφινίῳ ἄλλον ὅρκον ἐναντίον τῷ προτέρῳ, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασιν· περιβόητος γὰρ ἡ πρᾶξις ἐγένετο. καὶ οὕτως ὁ πατήρ μου διὰ τὴν ἑαυτοῦ πρόκλησιν ἀναγκασθεὶς ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ, ἐπὶ μὲν τοῖς γεγενημένοις ἠγανάκτει καὶ βαρέως ἔφερεν, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν οὐδ' ὣς εἰσδέξασθαι τούτους ἠξίωσεν, εἰς δὲ τοὺς φράτερας ἠναγκάσθη εἰσαγαγεῖν. καὶ τοῦτον μὲν ἐνέγραψε Βοιωτόν, τὸν δ' ἕτερον
12 Πάμφιλον. ἐμὲ δ' εὐθὺς ἔπειθε περὶ ὀκτωκαίδεκ' ἔτη γεγενημένον τὴν Εὐφήμου γῆμαι θυγατέρα, βουλόμενος παῖδας

1 οὗτος S Q D : οὑτοσὶ vulg. μεθ' αὑτοῦ Bekker : μεταυτοῦ S : μεθ' ἑαυτοῦ vulg. 4 μου om. A δὲ om. A 14 οὐ δέξεσθαι S : οὐ δέξασθαι A : μὴ δέξασθαι F Q 15 πολιτείας S F γρ. Q γρ., cf. Isocr. iv 105 : πόλεως vulg. 23 ἑαυτοῦ S : αὑτοῦ vulg. : om. A 27 ἐνέγραψε] ἔγραφεν S 28 ἔπειθε Blass, cf. xix 93 : ἔπεισε codd. 29 γῆμαι θυγατέρα S : θυγατέρα γῆμαι vulg.

ἐξ ἐμοῦ γενομένους ἐπιδεῖν. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
νομίζων δεῖν καὶ πρότερον καὶ ἐπειδὴ οὗτοι ἐλύπουν αὐτὸν [1012]
δικαζόμενοι καὶ πράγματα παρέχοντες, ἐμὲ τοὐναντίον εὐ-
φραίνειν ἅπαντα ποιοῦντα ὅσα ἐκείνῳ χαριεῖσθαι μέλλοιμι,
ἐπείσθην αὐτῷ. γήμαντος δέ μου τὸν τρόπον τοῦτον, ἐκεῖνος 13
μὲν τὸ θυγάτριόν μοι ἐπιδὼν γενόμενον, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν
ὕστερον ἀρρωστήσας ἐτελεύτησεν· ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ζῶντος μὲν τοῦ πατρὸς οὐδὲν ᾤμην δεῖν ἐναντιοῦσθαι αὐτῷ,
τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου εἰσεδεξάμην τε τούτους εἰς τὴν οἰ-
κίαν καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων μετέδωκα, οὐχ ὡς ἀδελφοῖς
οὖσιν (οὐδὲ γὰρ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς λελήθασιν ὃν τρόπον
οὗτοι γεγόνασιν), νομίζων δ᾽ ἀναγκαῖον εἶναί μοι, ἐπειδὴ ὁ
πατὴρ ἐξηπατήθη, πείθεσθαι τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις.
καὶ οὕτως ὑπ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσδεχθέντες, ὡς ἐνεμό- 14
μεθα τὰ πατρῷα, ἀξιοῦντος ἐμοῦ ἀπολαβεῖν τὴν τῆς μητρὸς
προῖκα ἀντενεκάλουν καὶ οὗτοι, καὶ ἔφασαν ὀφείλεσθαι καὶ
τῇ αὑτῶν μητρὶ τὴν ἴσην προῖκα. συμβουλευσάντων δ᾽
ἡμῖν τῶν παρόντων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐνειμάμεθα, τὴν δὲ
οἰκίαν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς διακόνους τοῦ πατρὸς ἐξαιρέτους
ἐποιησάμεθα, ἵν᾽ ἐκ μὲν τῆς οἰκίας, ὁποτέροις ἂν ἡμῶν φαί- 15
νηται ὀφειλομένη ἡ προίξ, οὗτοι αὐτὴν κομίσωνται, ἐκ δὲ
τῶν παίδων κοινῶν ὄντων, ἐάν τι οὗτοι τῶν πατρῴων ἐπιζη-
τῶσιν, πυνθάνωνται, καὶ βασανίζοντες αὐτοὺς καὶ ἄλλῳ ὅτῳ
ἂν τρόπῳ βούλωνται ζητοῦντες. ὅτι δὲ καὶ ταῦτ᾽ ἀληθῆ
λέγω, ἐκ τούτων τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. [1013]

Μετὰ ταῦτα τοίνυν οὗτοί τε ἐμοὶ δίκας ἔλαχον ὑπὲρ ὧν 16
ἐνεκάλουν κἀγὼ τούτοις ὑπὲρ τῆς προικός. καὶ τὸ μὲν

2 *οὗτοι* S : *καὶ οὗτοι* vulg. 6 *πολλοῖς*] *πολλὺς* S 8 *οὐδὲν* S : *οὐκ* vulg. 11 *τοὺς πολλοὺς ὑμῶν* F Q 15 *ἐμοῦ* S : *μου* vulg. post *μητρὸς* add. *μου* vulg. : om. S 19 *τοὺς παῖδας τοὺς διακόνους* S A, cf. Hyper. fr. 70 : *τοὺς διακόνους παῖδας* F Q *τοῦ*] *τοὺς τοῦ* F Q, Dobree (*διακόνους* deleto) 20 *ἵν᾽* S : *ἵν᾽ ᾖ* F : *ἵν᾽ εἴη* A Q *ἡμῶν φαίνηται* S A : *φαίνηται ἡμῶν* vulg. 24 *βούλωνται*] *βουλοιντω* S *ζητοῦντες*] *ζητεῖν* A *καὶ* om. A 25 *τουτωνὶ* A

πρῶτον παραγραψάμενοι Σόλωνα Ἑρχιέα διαιτητὴν τούτῳ ἐπετρέψαμεν δικάσαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦμεν ἀλλήλοις· ὡς δ' οὐκ ἀπήντων οὗτοι, ἀλλ' ἐφυγοδίκουν καὶ χρόνος διετρίβετο συχνός, τῷ μὲν Σόλωνι συνέβη τελευτῆσαι τὸν βίον, οὗτοι δὲ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς λαγχάνουσί μοι τὰς δίκας, καὶ ἐγὼ τούτῳ, προσκαλεσάμενος αὐτὸν καὶ ἐπιγραψάμενος ἐπὶ τὸ ἔγκλημα Βοιωτόν· τοῦτο γὰρ αὐτῷ ὁ πατὴρ ἔθετο τοὔνομα.

17 περὶ μὲν οὖν ὧν οὗτοί μοι ἐδικάζοντο, παρόντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος καὶ οὐκ ἔχοντος ἐπιδεῖξαι οὐδὲν ὧν ἐνεκάλουν, ἀπεδιῄτησέν μου ὁ διαιτητής· καὶ οὗτος συνειδὼς αὑτῷ ἀδίκως ἐγκαλοῦντι οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, οὔτε νῦν περὶ ἐκείνων εἴληχέ μοι δίκην οὐδεμίαν, ἀλλὰ περὶ ἄλλων τινῶν, λύσειν τοῖς ἐγκλήμασι τούτοις τὴν δίκην ταύτην οἰόμενος. ἣν δ' ἐγὼ τοῦτον ἐδίωκον τότε περὶ τῆς προικός, ἐπιδημοῦντος τούτου ἐνθάδε καὶ οὐκ ἀπαντήσαντος πρὸς τὸν

18 διαιτητήν, ἐρήμην κατεδιῄτησεν αὐτοῦ. οὑτοσὶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἠντεδίκει τότε παρὼν οὔτε ἔφη με καταδιαιτήσασθαι τὴν δίκην αὐτοῦ· οὐ γὰρ εἶναι Βοιωτὸν αὐτῷ ὄνομα, ἀλλὰ Μαντίθεον, καὶ οὕτως ὀνόματι ἀμφισβητῶν ἔργῳ τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς ἀποστερεῖ. ἀπορῶν δ' ἐγὼ τί ἄν τις χρήσαιτο τῷ πράγματι, οὕτω πάλιν τὴν αὐτὴν ταύτην

[1014] δίκην λαχὼν αὐτῷ Μαντιθέῳ ἐνδεκάτῳ ἔτει νῦν εἰς ὑμᾶς καταπέφευγα. ὡς δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν ⟨τὰς⟩ περὶ τούτων μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

19 Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥ τε μήτηρ μου τάλαντον ἐπενεγκαμένη προῖκα, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν

1 *παραγραψάμενος* S 2 *δικάσαι* secl. Schnodorf, sed cf. Andoc. i 5, Aeschin. i 63 5 *τὰς δίκας* vulg. : *δίκας* S 11 *ἐγκαλοῦντι* S : *μοι ἐγκαλῶν* vulg. 14 *δ'* om. F Q, *δὲ* post *ἐπιδημοῦντος* posito 16 *οὑτοσὶ* S : *οὗτος* vulg. 17 *ἠντεδίκει* S : *ἠντιδίκει* vulg. *καταδιητησασθαι* S 20 *με* post *προῖκα* S A : post *ἔργῳ* F Q 21 *τις* om. S *ταύτην* om. A 24 *ὑμῖν* om. A *τὰς* add. Wolf, cf. § 35

τῶν αὑτῆς, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, συνῴκησεν τῷ πατρί, καὶ ὃν τρόπον ἐγὼ τούτους εἰσεδεξάμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, καὶ ὅτι ἀπέφυγον αὐτοὺς τὰς δίκας ἅς μοι ἐνεκάλουν, ταῦτα μὲν πάντα καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν καὶ ἐπιδέδεικται. ἴθι δὴ λαβὲ καὶ τὸν περὶ τῆς προικὸς νόμον τουτονί.

ΝΟΜΟΣ.

Οὕτω τοίνυν τοῦ νόμου ἔχοντος, οἶμαι τουτονὶ Βοιωτὸν ἢ 20
Μαντίθεον ἢ ὅ τι ποτ' ἄλλο χαίρει προσαγορευόμενος, δικαίαν
μὲν ἀπολογίαν καὶ ἀληθινὴν οὐδεμίαν ἕξειν εἰπεῖν, ἐπιχει-
ρήσειν δὲ τῇ τόλμῃ καὶ τῇ θρασύτητι τῇ ἑαυτοῦ πιστεύοντα
περιιστάναι τὰς αὑτῶν συμφορὰς εἰς ἐμέ, ἅπερ καὶ ἰδίᾳ ποιεῖν
εἴωθεν, λέγων ὡς δημευθείσης τῆς [τοῦ] Παμφίλου οὐσίας, ὃς
ἦν πατὴρ τῆς Πλαγγόνος, τὰ περιγενόμενα χρήματα ὁ πατὴρ
ὁ ἐμὸς ἔλαβεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, καὶ οὕτως ἀποφαίνειν
πειρώμενος τὴν μὲν αὑτοῦ μητέρα ἐπενεγκαμένην προῖκα πλέον
ἢ ἑκατὸν μνᾶς, τὴν δ' ἐμὴν ἄπροικον φάσκων συνοικῆσαι.
ταῦτα διέξεισιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε μαρτυρίαν οὐδεμίαν 21
ἐμβεβλημένος ὑπὲρ τούτων οὔτ' ἀγνοῶν ὡς οὐδὲν ὑγιὲς λέγει,
ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἐν ὑμῖν οὐδείς
πω ἀπέφυγεν, ψευδόμενος δὲ καὶ παραγωγὰς λέγων ἤδη τις [1015
δίκην οὐκ ἔδωκεν. ἵνα οὖν μὴ ἐξαπατηθῆτε ὑπ' αὐτοῦ, βέλτιον
εἶναί μοι δοκεῖ βραχέα καὶ περὶ τούτου πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.
ἐὰν γὰρ λέγῃ ὡς ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα, ἡ 22
δὲ τούτων ἐπηνέγκατο, ἐνθυμεῖσθε ὅτι περιφανῶς ψεύδεται.
πρῶτον μὲν γὰρ ὁ Πάμφιλος ὁ πατὴρ τῆς τούτου μητρὸς πέντε
τάλαντα τῷ δημοσίῳ ὀφείλων ἐτελεύτησεν, καὶ τοσούτου

5 ἴθι] ἴσθι S A δὴ S F Q : δὲ A D τὸν sscr. S 12 αὑτῶν A : ἑαυτοῦ cett. 13 εἴωθεν] εἴωθα S Q τῆς τοῦ S A : τῆς vulg. hic et § 22 omnes 14 Πλαγγωνος S 16 πλέον F Q : πλεῖον S A : πλεῖν Dindorf 18 ταῦτα S : ταῦτα δὲ vulg. 21 ἀπέφυγε vulg. : ἀπέφευγεν S 22 οὐκ ἔδωκεν] οὐ δέδωκεν A 24 ἐὰν S : ἐὰν μὲν vulg. 26 ὁ Π. S, cf. Isae. ix 19 : Π. vulg. τούτου S A : τούτων vulg. 27 τοσοῦτον F Q

ἐδέησεν περιγενέσθαι τι τοῖς ἐκείνου παισὶν τῆς οὐσίας ἀπογραφείσης καὶ δημευθείσης, ὥστε οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτέτεισται, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ὁ Πάμφιλος ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐγγέγραπται. πῶς οὖν οἷόν τε τὸν ἐμὸν πατέρα χρήματα λαβεῖν ἐκ τῆς Παμφίλου οὐσίας, ἣ οὐδὲ αὐτὸ τὸ
23 ὄφλημα ἱκανὴ ἐγένετο τῇ πόλει ἐκτεῖσαι; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθε ὅτι, εἰ τὰ μάλιστα περιεγένετο τὰ χρήματα ταῦτα, ὥσπερ οὗτοί φασιν, οὐκ ἂν ὁ ἐμὸς πατὴρ αὐτὰ ἔλαβεν, ἀλλ' οἱ τοῦ Παμφίλου υἱεῖς, Βοιωτὸς καὶ Ἡδύλος καὶ Εὐθύδημος, οἳ οὐκ ἂν δήπου ἐπὶ μὲν τῷ τἀλλότρια λαμβάνειν ὅτι ἂν οὖν ἐποίουν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, τὰ δ' αὑτῶν
24 τὸν ἐμὸν πατέρα περιεῖδον κομισάμενον. ὅτι μὲν τοίνυν ἥ γε τούτων μήτηρ οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα, ἀλλ' οὗτοι τοῦτο ψεύδονται, ἱκανῶς ὑμᾶς μεμαθηκέναι νομίζω· ὅτι δὲ ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπηνέγκατο, ῥᾳδίως ἐγὼ δείξω. πρῶτον μὲν γὰρ Πολυαράτου θυγάτηρ ἦν, ὃς καὶ ὑφ' ὑμῶν ἐτιμᾶτο καὶ πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο· ἔπειτα μεμαρτύρηται ὑμῖν ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς
[1016] τοσαύτην προῖκα ἐπενεγκαμένη Ἐρυξιμάχῳ συνῴκησεν, τῷ
25 Χαβρίου κηδεστῇ. πρὸς δὲ τούτοις φαίνεταί μου ἡ μήτηρ τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσα Κλεομέδοντι, οὗ φασι τὸν πατέρα Κλέωνα τῶν ὑμετέρων προγόνων στρατηγοῦντα, Λακεδαιμονίων πολλοὺς ἐν Πύλῳ ζῶντας λαβόντα, μάλιστα πάντων ἐν τῇ πόλει εὐδοκιμῆσαι· ὥστε οὔτε τὸν ἐκείνου προσῆκεν υἱὸν ἄπροικον αὐτὴν γῆμαι, οὔτε Μενέξενον καὶ Βάθυλλον εἰκός ἐστιν, αὐτούς τε οὐσίαν πολλὴν κεκτημένους καὶ Κλεομέδοντος τελευτήσαντος κομισαμένους τὴν προῖκα, ἀποστερῆσαι τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτῶν, ἀλλὰ προσθέντας αὐτοὺς ἐκδοῦναι τῷ ἡμετέρῳ πατρί, καθάπερ καὶ αὐτοὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οἱ ἄλλοι μεμαρτυρή-
26 κασιν. χωρὶς δὲ τούτων ἐνθυμήθητε, διὰ τί ἄν ποτε ὁ πατήρ,

3 ἐκτέτισται vulg. : ἐκτετεισθαι S 6 τῇ πόλει post ἐγένετο S : post ὄφλημα vulg. ἐκτεῖσαι S : ἐκτῖσαι vulg. 8 ὥσπερ] ὡς F Q οὗτοι] αὐτοί S 13 μήτηρ] ἡ μήτηρ S 15 δείξω] διδάξω A 19 μου ante ἡ S : post μήτηρ vulg. 25 πολλὴν οὐσίαν F Q D 28 post ἄλλοι add. οἰκεῖοι A : οἱ οἰκεῖοι vulg. : om. S

εἴπερ ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ μὴ ἦν ἐγγυητὴ μηδὲ ἠνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἠνέγκατο, τοὺς μὲν οὐκ ἔφη αὑτοῦ υἱεῖς εἶναι, ἐμὲ δὲ καὶ ἐποιεῖτο καὶ ἐπαίδευεν; ὅτι νὴ Δία, ὡς οὗτοι φήσουσιν, ἐμοὶ χαριζόμενος καὶ τῇ ἐμῇ μητρὶ τούτους ἠτίμαζεν. ἀλλ' 27
ἐκείνη μὲν ἔτι παῖδα μικρὸν ἐμὲ καταλιποῦσα αὐτὴ τὸν βίον ἐτελεύτησεν, ἡ δὲ τούτων μήτηρ Πλαγγὼν καὶ πρότερον καὶ μετὰ ταῦτα εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν οὖσα ἐπλησίαζεν αὐτῷ· ὥστε πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἦν αὐτὸν διὰ τὴν ζῶσαν γυναῖκα, ἧς ἐρῶν ἐτύγχανε, τὸν τῆς τεθνεώσης υἱὸν ἀτιμάζειν, ἢ δι' ἐμὲ καὶ τὴν τετελευτηκυῖαν τοὺς ἐκ τῆς ζώσης καὶ πλησιαζούσης αὐτῷ παῖδας μὴ ποιεῖσθαι. καίτοι οὗτός γε εἰς τοῦτο τόλμης 28
ἥκει, ὥστε φησὶ τὸν πατέρα μου δεκάτην ὑπὲρ αὐτοῦ ἑστιᾶσαι. καὶ περὶ τούτου μόνον Τιμοκράτους καὶ Προμάχου ἐμβέβληται [101
μαρτυρίας, οἳ οὔτε γένει προσήκουσί μου τῷ πατρὶ οὐδὲν οὔτε φίλοι ἦσαν ἐκείνῳ. οὕτω δὲ φανερῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, ὥστε ὃν πάντων ὑμῶν εἰδότων οὑτοσὶ δίκην λαχὼν ἄκοντα ἠνάγκασε ποιήσασθαι αὑτόν, τοῦτον οὗτοι, ὥσπερ κλητῆρες, δύο μόνοι ὄντες μαρτυροῦσιν δεκάτην ὑπὲρ τούτου ἑστιᾶσαι. οἷς τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν; καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό 29
γε εἰπεῖν αὐτῷ ἐνδέχεται, ὡς μικρὸν μὲν ὄντα ἐποιεῖτο αὐτὸν ὁ πατήρ, μείζω δὲ γενόμενον τῇ μητρὶ ὀργισθείς τι τῇ τούτων ἠτίμαζεν· πολὺ γὰρ δήπου μᾶλλον εἰώθασιν, ὧν ἂν ἐν αὐτοῖς διενεχθῶσιν γυνὴ καὶ ἀνήρ, διαλλάττεσθαι διὰ τοὺς παῖδας ἢ διὰ τὰς πρὸς ἑαυτοὺς ὀργὰς τοὺς κοινοὺς παῖδας πρὸς μισεῖν. ὥστε ἐὰν μὲν ἐπιχειρῇ ταῦτα λέγειν, μὴ ἐπιτρέπετε ἀναισχυντεῖν. ἂν δὲ λέγῃ περὶ τῶν δικῶν ἃς ἀπεδιῄτησέν μου ὁ 30

1 *μὲν* om. S, cf. § 22 2 *τοὺς* S : *τούτους* vulg. 3 *φήσουσιν* S : *φασιν* vulg. 7 *ἐπλησίασεν* S A 9 *ὑὸν* S[1] 12 *εισтιασαι* S hic et infra 13 *τούτου*] *του* S *μόνον*] *μόνου* A : *μὲν* Naber *ἐμβέβληται* S : *ἀποδέδεικται* vulg. 16 *εἰδότων* om. S *οὗτος* A F 21 *ὀργισθείς τι τῇ τούτων* Aldina : *ὀργισθείς τι τῇ τούτου* A F Q D : *ὀργίζεσθε τῇ τούτων τι* S 22 *ἠτίμασε* F *ἐν αὐτοῖς* S : *ἐν ἑαυτοῖς* A : *αὐτοῖς* F Q : *ἑαυτοῖς* xxxix 23 25 *ἐπιτρέπεται* S *αὐτῷ* post *ἐπιτρέπετε* add. vulg. : om. S A 26 *ἃς* S A : *ὡς* Q *γρ.* : om. F Q D *ἀπεδιῄτησεν* S A Q *γρ.* : *κατεδιῄτησεν* F Q D

διαιτητής, καὶ φάσκῃ ὑπ' ἐμοῦ ἀπαράσκευος ληφθῆναι,
πρῶτον μὲν μέμνησθε ὅτι οὐκ ὀλίγος χρόνος ἐγένετο, ἐν ᾧ
ἔδει παρασκευάσασθαι αὐτόν, ἀλλ' ἔτη πολλά, ἔπειθ' ὅτι οὗτος
ἦν ὁ διώκων, ὥστε πολὺ μᾶλλον ἦν εἰκὸς ἐμὲ ὑπὸ τούτου ἀπα-
31 ράσκευον ληφθῆναι ἢ τοῦτον ὑπ' ἐμοῦ. ἔτι δὲ πάντες ὑμῖν οἱ
πρὸς τῷ διαιτητῇ παρόντες μεμαρτυρήκασιν ὡς οὗτος παρὼν
αὐτός, ὅτε ἀπεδιῄτησέ μου ὁ διαιτητής, οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ
δικαστήριον ἐνέμεινέ τε τῇ διαίτῃ. καίτοι ἄτοπον δοκεῖ μοι
εἶναι, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι, ὅταν οἴωνται ἀδικεῖσθαι, καὶ τὰς πάνυ
μικρὰς δίκας εἰς ὑμᾶς ἐφιᾶσιν, οὗτος δέ μοι περὶ προικὸς
[1018] δίκην ταλάντου λαχών, ταύτης, ὡς αὐτός φησιν, ἀδίκως
32 ἀποδιαιτηθείσης ἐνέμεινεν. νὴ Δί', ἀπράγμων γάρ τις ἴσως
ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ οὐ φιλόδικος. ἐβουλόμην τἄν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι. νυνὶ δὲ ὑμεῖς μὲν οὕτως ἐστὲ
κοινοὶ καὶ φιλάνθρωποι, ὥστε οὐδὲ τοὺς τῶν τριάκοντα υἱεῖς
φυγαδεῦσαι ἐκ τῆς πόλεως ἠξιώσατε· οὗτος δὲ ἐμοὶ μετὰ
Μενεκλέους τοῦ πάντων τούτων ἀρχιτέκτονος ἐπιβουλεύσας,
καὶ ἐξ ἀντιλογίας καὶ λοιδορίας πληγὰς συναψάμενος,
ἐπιτεμὼν τὴν κεφαλὴν ⟨τὴν⟩ αὑτοῦ τραύματος εἰς Ἄρειον
πάγον με προσεκαλέσατο, ὡς φυγαδεύσων ἐκ τῆς πόλεως.
33 καὶ εἰ μὴ Εὐθύδικος ὁ ἰατρός, πρὸς ὃν οὗτοι τὸ πρῶτον ἦλθον
δεόμενοι ἐπιτεμεῖν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, πρὸς τὴν ἐξ Ἀρείου
πάγου βουλὴν εἶπεν τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν, τοιαύτην ἂν δίκην
οὗτος εἰλήφει παρ' ἐμοῦ ⟨τοῦ⟩ μηδὲν ἀδικοῦντος, ἣν ὑμεῖς οὐδὲ
κατὰ τῶν τὰ μέγιστ' ἀδικούντων ὑμᾶς ἐπιχειρήσαιτ' ἂν

4 post διώκων add. τὴν δίκην S : om. cett. μᾶλλον ἦν εἰκὸς S : ἦν εἰκὸς μᾶλλον vulg. : ἦν ἂν μᾶλλον A 6 post παρὼν add. αὐτός S vulg., τότε A : del. Blass 7 εφηκον S 11 ταύτης Blass : ταύτῃ S : τότε vulg. 12 ἀποδιαιτηθείσης A (Blass) : ἀποδιαιτηθεὶς vulg. : καταδιαιτηθεὶς Wolf τις om. Q D 13 ἅνθρωπος Schaefer φιλόδικος S : φιλόνεικος vulg. τἄν S[1] F Q D : μέντἄν A S corr. 14 ὑμεῖς μὲν om. S, μὲν add. m. ant. 16 δὲ ἐμοὶ S : δέ μοι vulg. 19 ⟨τὴν⟩ addidi 20 προσεκαλέσατο A : προὐκαλέσατο (vel προεκ.) vulg. 22 αὐτοῦ A : αὐτὸς S vulg. 23–24 τοιαύτην ἂν δίκην οὗτος A : ταύτην δίκην οὗτος ἂν vulg. S corr. (δίκην om. S[1]) 24 τοῦ μηδὲν scripsi, cf. xxxvii 8, Isae. ii 11 : μηδὲν S : οὐδὲν cett.

ποιήσασθαι. ἵνα δὲ μὴ δοκῶ διαβάλλειν αὐτόν, ἀνάγνωθί μοι τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὕτω μέγαν καὶ φοβερὸν ἀγῶνά μοι οὐχ 34
ὡς εὐήθης ὤν, ἀλλ᾽ ὡς ἐπίβουλος καὶ κακοῦργος κατεσκεύασεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀντὶ τοῦ ὀνόματος οὗ ἔθετο αὐτῷ ὁ πατὴρ Βοιωτόν, ὥσπερ καὶ πρὸς ὑμᾶς μεμαρτύρηται, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐτελεύτησε, Μαντίθεον ἑαυτὸν ἐγγράψας εἰς τοὺς δημότας, καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐμοὶ καὶ πατρὸς καὶ δήμου προσαγορευόμενος, οὐ μόνον τὴν δίκην ταύτην, περὶ ἧς νυνὶ δικάζομαι, ἀνάδικον ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ χειροτονησάντων ὑμῶν ἐμὲ ταξίαρχον, ἧκεν αὐτὸς ἐπὶ τὸ δικαστήριον δοκιμασθησόμενος, δίκην δὲ
ἐξούλης ὠφληκώς, ταύτην οὐκ αὐτὸς ὠφληκέναι φησίν, ἀλλ᾽ [101
ἐμέ. ὡς δ᾽ ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, κακά μοι παρέχων ἠνάγκασέ 35
με λαχεῖν αὐτῷ δίκην περὶ τοῦ ὀνόματος, οὐχ ἵνα χρήματα παρ᾽ αὐτοῦ λάβω, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ᾽ ἵνα, ἐὰν ὑμῖν δοκῶ δεινὰ πάσχειν καὶ βλάπτεσθαι μεγάλα, οὑτοσὶ καλῆται Βοιωτός, ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτῷ ἔθετο. ὅτι τοίνυν ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, λαβέ μοι καὶ τὰς περὶ τούτων μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Πρὸς τούτοις τοίνυν καὶ ὅτι ἐγὼ στρατευόμενος καὶ μετὰ 36
Ἀμεινίου ξενολογήσας, ἄλλοθέν τε χρήματα εὐπορήσας καὶ ἐκ Μυτιλήνης παρὰ τοῦ ὑμετέρου προξένου Ἀπολλωνίδου καὶ παρὰ τῶν φίλων τῆς πόλεως λαβὼν τριακοσίους στατῆρας Φωκαϊᾶς, ἀνήλωσα εἰς τοὺς στρατιώτας, ἵνα πρᾶξίς τις
πραχθείη καὶ ὑμῖν καὶ ἐκείνοις συμφέρουσα, περὶ τούτων μοι 37

4 οὕτω om. S 6 ὁ πατὴρ αὐτῷ A : ὁ πατὴρ αὐτοῦ F Q 8 ἑαυτὸν om. A 10 νυνὶ S : νῦν vulg. 11 καὶ om. A 12 ἐπὶ S : εἰς vulg. δὲ S : τε vulg. 14 μοι] μοι μυρία Naber 17 οὑτοσὶ S : οὗτος vulg. 18–19 καὶ ταῦτ᾽ ἀληθῆ Q D 22 Ἀμινίου S ξενολογήσας] στρατολογήσας S[1] 23 Μυτιλήνης S Q hic et infra : Μιτυλήνης vulg. τοῦ ὑμ. πρ. S : τοῦ πρ. τοῦ ὑμ. vulg. 25 Φωκαιᾶς Blass : Φωκαεῖς vulg. : φωκεαεις S

δικάζεται ὡς πατρικὸν κεκομισμένῳ χρέως παρὰ τῆς πόλεως τῆς Μυτιληναίων, Καμμῦ τῷ τυραννοῦντι Μυτιλήνης ὑπηρετῶν, ὃς καὶ ὑμῖν κοινῇ καὶ ἐμοὶ ἰδίᾳ ἐχθρός ἐστιν. ὅτι δὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἣν ἐψηφίσαντο αὐτῷ δωρεὰν οἱ Μυτιληναῖοι, εὐθὺς αὐτὸς ἐκομίσατο, καὶ ὡς οὐδὲν ὠφείλετο αὐτῷ χρέως ἐν Μυτιλήνῃ, τῶν ὑμετέρων φίλων παρέξομαι μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

38 Ἔχων τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ δεινὰ λέγειν, ἃ οὗτος καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ὑμῶν ἐνίους ἡμάρτηκεν, ἀναγκάζομαι διὰ τὸ ὀλίγον εἶναί μοι τὸ ὕδωρ
[1020] παραλιπεῖν. νομίζω δὲ καὶ ἐκ τούτων ὑμῖν ἱκανῶς ἐπιδεδεῖχθαι, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου ἐστίν, ἀγῶνα μέν μοι περὶ φυγῆς κατασκευάζειν καὶ δίκας οὐδὲν προσηκούσας δικάζεσθαι, πρὸς δὲ τὸν διαιτητὴν ἀπαντᾶν ἀπαράσκευον. ὥστε περὶ μὲν τούτων ἂν ἐπιχειρῇ λέγειν, οὐκ οἴομαι ὑμᾶς ἀποδέξε-
39 σθαι. ἂν δὲ λέγῃ ὡς ἀξιοῦντος αὐτοῦ ἐπιτρέψαι Κόνωνι τῷ Τιμοθέου περὶ ἁπάντων ἐγὼ οὐκ ἐβουλόμην ἐπιτρέπειν, ἐνθυμεῖσθε ὡς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς ἐπιχειρήσει. ἐγὼ γὰρ περὶ μὲν ὧν αἱ δίκαι οὔπω τέλος εἶχον, ἕτοιμος ἦν ἐπιτρέπειν καὶ Κόνωνι καὶ ἄλλῳ διαιτητῇ ἴσῳ, ὅτῳ οὗτος βούλοιτο· περὶ δὲ ὧν τρὶς πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπαντήσαντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος ὁ μὲν διαιτητὴς ἀπέγνω μου, οὗτος δὲ [ἐν] τοῖς γνωσθεῖσιν ἐνέμεινεν, ὡς καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηται, οὐκ ᾤμην
40 δίκαιον εἶναι ταῦτα πάλιν ἀνάδικα γίγνεσθαι· τί γὰρ ἂν ἦν πέρας ἡμῖν τοῦ διαλυθῆναι, εἰ τὰ κατὰ τοὺς νόμους διαιτηθέντα λύσας ἑτέρῳ διαιτητῇ ἐπέτρεψα περὶ τῶν αὐτῶν ἐγκλη-

1 χρέως S Q constanter : χρέος vulg. 2 Καμμῦ Sauppe, cf. Bekk. Anecd. p. 1195 : Καμμη (S) vel Κάμμῃ codd. 11 δὲ Schaefer : γάρ codd. 12 μέν S : om. vulg. 15 ἂν] ἃ ἂν F Q : ἂν Schaefer οὐκ οἴομαι S A F γρ. Q γρ. : δίκαιον καὶ F Q ἀποδέξεσθαι S F γρ. Q γρ. : ἀποδέξασθαι ἂν αὐτόν A F Q 18 ὡς] εἰ (ὡς sscr.) F : ᾗ A : ὡσεὶ D 19 αἱ δίκαι οὔπω] αι δι ουπω καὶ S 20 οὗτος] αὐτὸς A 22 ante τοῖς add. ἐν S F Q D, cf. xvii 12, 14 : om. A, cf. § 42, Fuhr Animadvv. in Orr. Att. p. 51 25 τοὺς om. A D διετηθέντα S

μάτων, ἄλλως τε καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι, εἰ καὶ πρὸς τοὺς
ἄλλους μὴ ἐπιεικές ἐστιν ταῖς διαίταις ἰσχυρίζεσθαι, πρός γε
τοῦτον ἁπάντων δικαιότατον ἦν οὕτως προσφέρεσθαι. φέρε 41
γάρ, εἴ τις αὐτὸν ξενίας γράψαιτο λέγων ὡς διομνύμενος ὁ
πατὴρ οὐκ ἔφη τοῦτον υἱὸν αὑτοῦ εἶναι, ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ
ἰσχυρίζοιτο πρὸς ταῦτα ἢ διότι τῆς μητρὸς αὐτῶν ὀμοσάσης
καὶ τοῦ διαιτητοῦ καταγνόντος ἠναγκάσθη ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐμ-
μεῖναι τῇ διαίτῃ; οὐκοῦν δεινόν, εἰ οὗτος αὐτὸς κατὰ γνῶσιν 42
διαιτητοῦ ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος καὶ πρὸς ἐμὲ τὴν [102
οὐσίαν νειμάμενος καὶ τυχὼν τῶν μετρίων ἁπάντων, ἃς ἐγὼ
δίκας τοῦτον ἀπέφυγον παρόντα καὶ ἀντιδικοῦντα καὶ τοῖς
γνωσθεῖσιν ἐμμένοντα, ταύτας ἀναδίκους ἀξιῶν γίγνεσθαι δί-
καιόν τι δοκοίη λέγειν ὑμῖν, ὥσπερ, ὅταν μὲν τούτῳ συμφέρῃ,
δέον εἶναι κυρίας τὰς διαίτας, ὅταν δὲ μὴ συμφέρῃ, προσῆκον
τὴν τούτου γνώμην κυριωτέραν γενέσθαι τῶν κατὰ τοὺς
ὑμετέρους νόμους γνωσθέντων. ὃς οὕτως ἐπίβουλός ἐστιν, 43
ὥστε καὶ τὴν δίαιταν ταύτην ἐπιτρέπειν με προὐκαλεῖτο, οὐχ
ὅπως ἀπαλλαγῇ πρός με, ἀλλ' ἵνα, ὥσπερ καὶ πρότερον
ἕνδεκα ἔτη διήγαγε κακουργῶν, οὕτως καὶ νῦν τὰ ἀποδιαι-
τηθέντα μου λύσας ἐξ ἀρχῆς με συκοφαντῇ καὶ τὴν δίκην
ταύτην ἐκκρούῃ. τεκμήριον δὲ τούτου μέγιστον· οὔτε γὰρ τὴν 44
πρόκλησιν ἐδέχετο, ἣν ἐγὼ κατὰ τοὺς νόμους προὐκαλούμην
αὐτόν, πρότερόν τε Ξενίππῳ, ὃν οὗτος προὐβάλετο διαιτητήν,
ἐπιτρέψαντός μου περὶ τῆς τοῦ ὀνόματος δίκης, ἀπηγόρευσεν
αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ὅτι δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ τῆς
μαρτυρίας καὶ τῆς προκλήσεως εἴσεσθε.

3 ἦν] ἂν ἦν S 7 καταγνόντος S vulg. : γνόντος A 10 τῶν μετρίων] δικῶν τῶν μεγίστων A 11 καὶ ἐν τοῖς F Q, cf. § 39 12 ἐμμένοντα S : ἐμμείναντα vulg. ἀξιῶν] αξιοι S γενέσθαι A 14 εἶναι κυρίας S : κυρίας εἶναι vulg. 15 τούτου vulg. : τούτων S 16 ὑμετέρους om. A 19 νῦν τὰ S : τὰ νῦν vulg. 20 συκοφαντεῖ S 23 προὐβάλετο B γρ. : προὐβάλλετο S D : προὐκαλεῖτο vulg. 24 ἐπιτρέποντος A ἀπηγόρευεν Herwerden, sed cf. lv 4, Meisterhans[3] 182

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

45 Ταύτην τοίνυν τὴν πρόκλησιν οὐ δεξάμενος, ἀλλ' ἐνεδρεύων
με καὶ τὴν δίκην ὅτι πλεῖστον χρόνον ἐκκρούειν βουλόμενος,
κατηγορήσει, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ
τοῦ πατρός, λέγων ὡς ἐκεῖνος ἐμοὶ χαριζόμενος πολλὰ
τοῦτον ἠδίκησεν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μέν,
ὥσπερ αὐτοὶ οὐκ ἂν ἀξιώσαιτε κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν
ὑμετέρων παίδων, οὕτω μηδὲ τούτῳ ἐπιτρέπετε περὶ τοῦ
[1022] πατρὸς βλασφημεῖν· καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, εἰ αὐτοὶ μὲν πρὸς
46 τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους
ἀποκτείναντας διαλλαγέντες ἐμμένετε ταῖς ὁμολογίαις, ὥσπερ
χρὴ τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἄνδρας, τούτῳ δὲ πρὸς τὸν πατέρα
ζῶντα καὶ διαλυθέντι καὶ πολλὰ παρὰ τὸ δίκαιον πλεονε-
κτήσαντι νῦν μνησικακεῖν ἐπιτρέψετε καὶ κακῶς λέγειν
47 ἐκεῖνον. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ μάλιστα μὲν
κωλύετε αὐτὸν ταῦτα ποιεῖν, ἂν δ' ἄρα βιάζηται ὑμᾶς καὶ
λοιδορῆται, ἐνθυμεῖσθε ὅτι αὐτὸς ἑαυτοῦ καταμαρτυρεῖ μὴ ἐξ
ἐκείνου γεγενῆσθαι. οἱ μὲν γὰρ φύσει παῖδες ὄντες, κἂν πρὸς
ζῶντας τοὺς πατέρας διενεχθῶσιν, ἀλλ' οὖν τελευτήσαντας
αὐτοὺς ἐπαινοῦσιν· οἱ δὲ νομιζόμενοι μὲν υἱεῖς, μὴ ὄντες δὲ
γένει ἐξ ἐκείνων, ῥᾳδίως μὲν αὐτοῖς διαφέρονται ζῶσιν, οὐδὲν
48 δὲ φροντίζουσι περὶ τεθνεώτων αὐτῶν βλασφημοῦντες. χωρὶς
δὲ τούτων ἐνθυμεῖσθε ὡς ἄτοπόν ἐστιν, εἰ οὗτος τὸν πατέρα ὡς
ἁμαρτόντα εἰς αὐτὸν λοιδορήσει, διὰ τὰ ἐκείνου ἁμαρτήματα
ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος. κἀγὼ μὲν διὰ τὴν τούτων
μητέρα τὰ δύο μέρη τῆς οὐσίας ἀφαιρεθείς, ὅμως ὑμᾶς
49 αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον· οὗτος δ', ὃν

7 ἀξιώσετε S 13 καὶ ante διαλυθέντι add. S sed lineolis deletum : om. vulg. 14–15 ἐκεῖνον λέγειν F Q 17 post λοιδορῆται add. αὐτῷ vulg. : om. S A 19 διενεχθῶσι τοὺς πατέρας F Q γε post τελευτήσαντας add. A : om. cett. 21 οὐδὲν] οὐ S^1, corr. m. ant. in mg. 22 αὐτῶν om. F Q 24 ἁμαρτάνοντα S A 25 πολίτης ὑμέτερος F Q 26 post οὐσίας add. ἀδίκως vulg. : om. S ⟨πρὸς⟩ ὑμᾶς Dobree, at cf. Xen. An. ii 3. 22 27 περὶ] ὑπὲρ A F^1 D

ἠνάγκασεν αὑτῷ πατέρα γενέσθαι, τοῦτον οὐκ αἰσχύνεται ψέγων ἐναντίον ὑμῶν, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀμαθίας ἥκει, ὥστε τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μηδὲ τοὺς τῶν ἄλλων πατέρας κακῶς λέγειν τεθνεῶτας, οὗτος, οὗ φησιν υἱὸς εἶναι, τοῦτον λοιδορήσει, ᾧ προσῆκεν καὶ εἴ τις ἄλλος ἐβλασφήμει περὶ [102 αὐτοῦ ἀγανακτεῖν.

Οἴομαι δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν τῶν ἄλλων 50 ἀπορῇ, κακῶς τέ με ἐπιχειρήσειν λέγειν καὶ διαβάλλειν πειράσεσθαι, διεξιόνθ' ὡς ἐγὼ μὲν καὶ ἐτράφην καὶ ἐπαιδεύθην καὶ ἔγημα ἐν τῇ τοῦ πατρὸς οἰκίᾳ, αὐτὸς δὲ οὐδενὸς τούτων μετέσχεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθ' ὅτι ἐμὲ μὲν ἡ μήτηρ παῖδα καταλιποῦσα ἐτελεύτησεν, ὥστε μοι ἱκανὸν ἦν ἀπὸ τοῦ τόκου τῆς προικὸς καὶ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι· ἡ δὲ 51 τούτων μήτηρ Πλαγγών, τρέφουσα μεθ' αὑτῆς τούτους καὶ θεραπαίνας συχνὰς καὶ αὐτὴ πολυτελῶς ζῶσα, καὶ εἰς ταῦτα τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν χορηγὸν ἑαυτῇ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἔχουσα καὶ πολλὰ δαπανᾶν ἀναγκάζουσα, οὐκ ἴσα δήπου τῆς ἐκείνου οὐσίας ἐμοὶ ἀνήλωκεν, ὥστε πολὺ μᾶλλον προσήκει ἐμὲ τούτοις ἐγκαλεῖν ἢ αὐτὸν ἐγκλήματ' ἔχειν ὑπὸ τούτων. ὃς πρὸς τοῖς ἄλλοις εἴκοσι μὲν μνᾶς δανεισάμενος μετὰ τοῦ 52 πατρὸς παρὰ Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου εἰς ὠνήν τινα μετάλλων, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐτελεύτησεν, τὰ μὲν μέταλλα πρὸς τούτους ἐνειμάμην, τὸ δάνειον δ' αὐτὸς εἰσεπράχθην, ἑτέρας δὲ χιλίας εἰς τὴν τοῦ πατρὸς ταφὴν παρὰ Λυσιστράτου Θορικίου δανεισάμενος ἰδίᾳ ἐκτέτεικα. ὡς δ' ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, ἐκ τούτων τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

1 αὑτῷ] ἑαυτοῦ S 9 ἐνετράφην A 12 ἱκανὸν] δίκαιον Bockmeijer 15 αὐτὴ om. F Q 18 προσήκει vulg. : προσήκειν S : προσῆκεν Wolf 20 ὃς πρὸς τοῖς ἄλλοις Reiske, cf. § 58, xii 20, Ep. iii 43 : πρὸς τ. ἄ. ὃς vulg. : πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις A 21 τινα] τινῶν F Q 23 ἐνειμάμην A : ἐγένετο cett. δάνειον δ' S D : δὲ δάνειον vulg. : δὲ om. A 25 ἴδια S ἐκτέτεικα S : ἐκτέτικα vulg.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

53 Τοσαῦτα τοίνυν ἐμοῦ ἐλαττουμένου φανερῶς, οὑτοσὶ νῦν
σχετλιάζων καὶ δεινοπαθῶν καὶ τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς
[1024] ἀποστερήσει; ἀλλ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς Διὸς καὶ
θεῶν, μὴ καταπλαγῆτε ὑπὸ τῆς κραυγῆς τῆς τούτου· πολὺς
γάρ, πολὺς καὶ τολμηρός ἐστιν ἅνθρωπος, καὶ οὕτως κακ-
οῦργος, ὥστε περὶ ὧν ἂν μὴ ἔχῃ μαρτυρίας παρασχέσθαι,
ταῦτα φήσει ὑμᾶς εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ πάντες
54 ποιοῦσιν οἱ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντες. ὑμεῖς οὖν, ἐάν τι τοιοῦτον
τεχνάζῃ, μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ, ἀλλ' ἐξελέγχετε, καὶ ὅ τι ἂν
μὴ ἕκαστος ὑμῶν εἰδῇ, μηδὲ τὸν πλησίον δοκιμαζέτω εἰδέναι,
ἀλλ' ἀξιούτω τοῦτον ἀποδεικνύναι σαφῶς ὑπὲρ ὧν ἂν λέγῃ,
καὶ μὴ ὑμᾶς φάσκοντα εἰδέναι, περὶ ὧν αὐτὸς οὐδὲν ἕξει
εἰπεῖν δίκαιον, ἀποδιδράσκειν τὴν ἀλήθειαν, ἐπεὶ καὶ ἐγώ,
ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων ὑμῶν εἰδότων ὃν τρόπον ἀναγκα-
σθεὶς ὁ πατήρ μου ἐποιήσατο τούτους, οὐδὲν ἧττον δικάζομαι
55 νῦν αὐτοῖς καὶ μάρτυρας ὑποδίκους παρέσχημαι. καίτοι οὐκ
ἴσος γ' ἡμῖν ἐστιν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ἐμοὶ μέν, ἐὰν ὑμεῖς νυνὶ
ὑπὸ τούτων ἐξαπατηθῆτε, οὐκ ἐξέσται ἔτι δικάσασθαι περὶ τῆς
προικός· τούτοις δ', εἰ φασὶν ἀδίκως ἀποδιαιτῆσαί μου τὸν
διαιτητὴν τὰς δίκας, καὶ τότ' ἐξῆν εἰς ὑμᾶς ἐφεῖναι καὶ νῦν
ἐγγενήσεται πάλιν, ἐὰν βούλωνται, παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἐν
56 ὑμῖν τὸ δίκαιον. καὶ ἐγὼ μέν, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ὑμεῖς με
ἐγκαταλίπητε, οὐχ ἕξω ὁπόθεν προῖκα ἐπιδῶ τῇ θυγατρί, ἧς
τῇ μὲν φύσει πατήρ εἰμι, τὴν δ' ἡλικίαν αὐτῆς εἰ ἴδοιτε, οὐκ

2 οὑτοσὶ codd., Oxy. Pap. 702 : οὗτος Blass νῦν S A D Pap.: νυνὶ F Q 3 καὶ τὴν] καὶ om. F Q Pap. με] μου A Pap. 6 ἅνθρωπος Bekker : ἄνθρωπος codd. 7 μαρτυρίας S A : μάρτυρας vulg. 10 τεχνάζῃ A : τεχνάζηται vulg. 11 δοκιμαζέτω S F γρ. Q γρ., cf. Isae. vii 36 : νομιζέτω vulg. 12 τοῦτον] litt. ουτο in ras. S 12–13 ὑπὲρ . . . εἰδέναι om. S 15 ὃν τρόπον om. S 16 post τούτους add. ὑπὲρ ὧν S 17 νῦν S : νυνὶ A : om. F Q 18 γ' om. A 21 καὶ τότ'] καίτοι S¹ ἐφιέναι S 22 ειτενησεται S¹: ἐγγεν. S rec.: εἰ γεν. F Q : ἐκγ. A 24 ἐγκαταλείπητε A et (ἐνκ.) S πόθεν F Q 25 εἰ ἴδοιτε vulg. : ἂν ἴδητε S

*ἂν θυγατέρα μου ἀλλ' ἀδελφὴν εἶναι αὐτὴν νομίσαιτε· οὗτοι
δέ, ἐὰν ὑμεῖς μοι βοηθήσητε, οὐδὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀποτείσουσιν,
ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκίας τὰ ἐμὰ ἐμοὶ ἀποδώσουσιν, ἣν ἐξειλόμεθα* [1025
*μὲν κοινῇ πάντες εἰς τὴν ἔκτεισιν τῆς προικός, οἰκοῦντες δὲ
αὐτὴν οὗτοι μόνοι διατελοῦσιν. οὔτε γὰρ ἁρμόττει μοι* 57
*θυγατέρα ἐπίγαμον ἔχοντι οἰκεῖν μετὰ τοιούτων, οἳ οὐ μόνον
αὐτοὶ ἀσελγῶς ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὁμοίους αὐτοῖς ἑτέρους
πολλοὺς εἰς τὴν οἰκίαν εἰσάγουσιν, οὔτε μὰ τὸν Δία ἀσφαλὲς
εἶναί μοι νομίζω συζῆν τούτοις ἐν τῷ αὐτῷ· ὅπου γὰρ οὕτω
φανερῶς μοι ἐπιβουλεύσαντες εἰς Ἄρειον πάγον ἀγῶνα
κατεσκεύασαν, τίνος ἂν οὗτοι ἢ φαρμακείας ἢ ἄλλης κακουργίας τοιαύτης ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκοῦσιν; οἵ γε πρὸς τοῖς* 58
*ἄλλοις (ἀρτίως γὰρ καὶ τοῦτο ἀνεμνήσθην) εἰς τοσαύτην
ὑπερβολὴν τόλμης ἥκουσιν, ὥστε καὶ Κρίτωνος μαρτυρίαν
ἐνεβάλοντο, ὡς ἐώνηται τὸ τρίτον παρ' ἐμοῦ μέρος τῆς οἰκίας·
ἥν, ὅτι ψευδής ἐστι, ῥᾳδίως εἴσεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ
οὕτω μετρίως ζῇ Κρίτων ὥστε παρ' ἑτέρου οἰκίαν ὠνεῖσθαι,
ἀλλ' οὕτως πολυτελῶς καὶ ἀσώτως ὥστε πρὸς τοῖς ἑαυτοῦ
καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀναλίσκειν· ἔπειτα οὐ μαρτυρεῖ τούτῳ
νῦν, ἀλλ' ἐμοὶ ἀντιδικεῖ· τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν ὅτι μάρτυρες μέν εἰσιν οὗτοι, οἷς μὴ μέτεστι τοῦ πράγματος περὶ οὗ
ἡ δίκη ἐστίν, ἀντίδικοι δ' οἱ κοινωνοῦντες τῶν πραγμάτων
περὶ ὧν ἂν δικάζηταί τις αὐτοῖς; ὃ Κρίτωνι συμβέβηκεν.
ἔτι δὲ τοσούτων ὑμῶν ὄντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν* 59
*ἄλλων Ἀθηναίων [πολλῶν], ἄλλος μὲν οὐδεὶς αὐτῷ παραγενέσθαι μεμαρτύρηκε, Τιμοκράτης δὲ μόνος, ὥσπερ ἀπὸ
μηχανῆς, μαρτυρεῖ μὲν δεκάτην ἑστιᾶσαι τούτῳ τὸν ἐμὸν* [1026

1 *νομίσετε* S D 2 *βοηθήσετε* S 6 *τοιούτων* vulg. A corr.: *τούτων* A[1] 8 *πολλοὺς* om. A 9 *συζῆν τούτοις* S (*συνζ.*), F *γρ.* Q *γρ.*: *ζῆν σὺν* (*τοῖς* add. A) *τοιούτοις* A F Q 11 *τίνος ἂν . . . ἢ ἄλλης* vulg.: *τίνος . . . αλλη* S: *τίνος . . . ἂν ἢ* Sauppe 14 *ἥκουσιν*] *ἐληλύθασιν* F Q 15 *παρ' ἐμοῦ μέρος* S: *μέρος παρ' ἐμοῦ* vulg. 16 *ουχ οτω* S 17 *ὁ Κρίτων* A 21 *μὴ μέτεστι* F Q, cf. ii 16: *μητέστι* S: *μηδὲν μέτεστι* A 23 *περὶ*] *ὑπὲρ* A *Κριτων* S 25 *πολλῶν* secl. Reiske; ex varia lectione *πολιτῶν* ortum puto 27 *ἵστιασαι* S

πατέρα, ἡλικιώτης ὢν τοῦ νυνὶ φεύγοντος τὴν δίκην, φησὶν δὲ πάντα ἁπλῶς εἰδέναι ἃ δὴ τούτοις συμφέρει, μαρτυρεῖ δὲ νυνὶ μόνος Κρίτωνι παρεῖναι, ὅτε παρ' ἐμοῦ τὴν οἰκίαν ἐωνεῖτο. ὃ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν; ἄλλως τε καὶ ὅτι οὐ περὶ τῆς οἰκίας, πότερα ἐώνηται Κρίτων αὐτὴν ἢ μή, νυνὶ δικάζομαι, ἀλλὰ περὶ προικός, ἣν ἐνεγκαμένης τῆς μητρὸς οἱ
60 *νόμοι κελεύουσιν ἐμὲ κομίζεσθαι. ὥστε καθάπερ ὑμῖν ἐγὼ καὶ ἐκ μαρτύρων πολλῶν καὶ ἐκ τεκμηρίων ἐπέδειξα, ἐπενεγκαμένην μὲν τὴν μητέρα μου τάλαντον προῖκα, οὐ κομισάμενον δὲ τοῦτ' ἐμὲ ἐκ τῆς πατρῴας οὐσίας, ἐξαίρετον δ' ἡμῖν γενομένην τὴν οἰκίαν εἰς ταῦτα, οὕτω κελεύετε καὶ τοῦτον ἐπιδεικνύναι ὑμῖν, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω, ἢ ὡς οὐ προσήκει μοι κομίσασθαι τὴν προῖκα· περὶ τούτων γὰρ ὑμεῖς*
61 *νυνὶ τὴν ψῆφον οἴσετε. ἐὰν δὲ μὴ ἔχων περὶ ὧν φεύγει τὴν δίκην μήτε μάρτυρας ἀξιόχρεως παρασχέσθαι μήτ' ἄλλο πιστὸν μηδέν, ἑτέρους παρεμβάλλῃ λόγους κακουργῶν, καὶ βοᾷ καὶ σχετλιάζῃ μηδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ, ἀλλὰ βοηθεῖτέ μοι τὰ δίκαια, ἐξ ἁπάντων τῶν εἰρημένων ἐνθυμούμενοι, ὅτι πολὺ δικαιότερόν ἐστι τὴν τῆς ἐμῆς μητρὸς προῖκα τῇ ἐμῇ θυγατρὶ εἰς ἔκδοσιν ὑμᾶς ψηφίσασθαι, ἢ Πλαγγόνα καὶ τούτους πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν οἰκίαν τὴν εἰς τὴν προῖκα ἐξαίρετον γενομένην ἀφελέσθαι ἡμᾶς παρὰ πάντα τὰ δίκαια.*

4 *ωνειτο* S : *ἐωνῆτο* D *πιστεύσει* S 5 *οἰκείας* S[1] Κρίτων αὐτὴν Q D : *κρείττων αὐτὴν* F : *αὐτὴν Κρίτων* S Λ 6 *ἐνεγκαμένης* S : *ἐπενεγκαμένης* vulg. 8 *μαρτύρων* S, cf. xxviii 23, Lys. vii 37, Isocr. xxi 4 : *μαρτυριῶν* vulg. 10 *τοῦτο ἐμὲ* S : *τοῦτό με* cett. 12 *ὑμῖν ἢ*] *ἢ* in ras. ii litt. S 16 *παρεμβάλλει* S A D

In S subscriptum

ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ
ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ
ΜΗΤΡΩΙΑΣ
𐅅 𐅄 Δ̄ Δ̄

OXFORD CLASSICAL TEXTS

All prices are subject to alteration without notice

GREEK

All prices are net

	Cloth	India Paper
AESCHYLUS. G. G. A. Murray	8*s* 6*d*	
ANTONINUS. J. H. Leopold	6*s*	
APOLLONIUS RHODIUS. R. C. Seaton	5*s*	
ARISTOPHANES. F. W. Hall, W. M. Geldart		
I. *Ach.*, *Eq.*, *Nubes*, *Vesp.*, *Pax*, *Aves*. Second edition	6*s*	
II. *Lys.*, *Thesm.*, *Ran.*, *Eccl.*, *Plutus*, *Fragmenta*. Sec. ed.	6*s*	
ARISTOTLE. I. Bywater, F. G. Kenyon		
De Arte Poetica. Second edition	3*s* 6*d*	
De Caelo	7*s* 6*d*	
Ethica	6*s* 6*d*	
Atheniensium Respublica	4*s* 6*d*	
BUCOLICI GRAECI. U. v. Wilamowitz-Moellendorff	5*s*	
DEMOSTHENES		30*s*
I. *Orationes* I–XIX. S. H. Butcher	7*s* 6*d*	
II. i. *Orationes* XX–XXVI. S. H. Butcher	6*s*	
II. ii. *Orationes* XXVII–XL. W. Rennie	6*s*	
III. *Or.* XLI–LXI; *Proœmia*; *Epistulae*. W. Rennie	7*s* 6*d*	
EURIPIDES. G. G. A. Murray		21*s*
I. *Cyc.*, *Alc.*, *Med.*, *Heracl.*, *Hip.*, *Andr.*, *Hec.*	6*s*	
II. *Suppl.*, *Herc.*, *Ion*, *Tro.*, *El.*, *I.T.* Third ed.	6*s*	
III. *Hel.*, *Phoen.*, *Or.*, *Bacch.*, *Iph. Aul.*, *Rhesus*	6*s*	
HELLENICA OXYRHYNCHIA *cum Theopompi et Cratippi fragmentis*. B. P. Grenfell, A. S. Hunt	10*s*	
HERODOTUS. K. Hude. Second edition		
I (Books I–IV), II (Books V–IX) each	7*s* 6*d*	
HOMER		30*s*
I–II. *Iliad*. D. B. Monro, T. W. Allen		15*s*
Books I–XII. Second edition	5*s*	
Books XIII–XXIV. Third edition	5*s*	
III–IV. *Odyssey*. T. W. Allen		15*s*
Books I–XII. Second edition	5*s*	
Books XIII–XXIV. Second edition	5*s*	
V. Hymns, &c. T. W. Allen	7*s* 6*d*	
HYPERIDES. F. G. Kenyon	5*s*	
LONGINUS. A. O. Prickard	4*s*	

November 1946

 All prices are net

	Cloth	India Paper
LYSIAS. K. Hude	6*s*	
PINDAR. C. M. Bowra	8*s* 6*d*	
PLATO. J. Burnet		
I. *Euth., Apol., Crit., Ph.; Crat. Tht., Soph., Polit.* Ed. 2	7*s* 6*d*	25*s* (I–III)
II. *Par., Phil., Symp., Phdr.; Alc. I, II, Hipp., Am.* Ed. 2	7*s* 6*d*	
III. *Thg., Chrm., Laches, Lysis, Euthd., Prot., Gorg., Meno, Hp. Ma. et Min., Io, Mnx.*	7*s* 6*d*	
IV. *Clitopho, Respublica, Timaeus, Critias* (*Respublica* separately, 7*s* 6*d*)	10*s*	22*s* 6*d* (IV–V)
V. *Minos, Leges; Ep., Epp., Def., Spuria*	10*s*	
SOPHOCLES, *Fabulae*. A. C. Pearson	7*s* 6*d*	
THEOPHRASTUS, *Characteres*. H. Diels	4*s* 6*d*	
THUCYDIDES. H. Stuart Jones and J. E. Powell		15*s*
Books I–IV	6*s*	
Books V–VIII	6*s*	
XENOPHON. E. C. Marchant		
I–V		35*s*
I. *Historia Graeca*, Ed. 2	5*s*	
II. *Libri Socratici* and III. *Anabasis*	each 6*s*	
IV. *Institutio Cyri* and V. *Opuscula*	each 7*s* 6*d*	

LATIN

	Cloth	India Paper
ASCONIUS. A. C. Clark	6*s*	
CAESAR, COMMENTARII. R. L. A. Du Pontet		10*s*
I. *Bellum Gallicum*	5*s*	
II. *Bellum Civile*	5*s*	
CATULLUS. R. Ellis	4*s* 6*d*	
CICERO		
EPISTULAE. L. C. Purser		
I. *ad Fam.*	10*s*	
II. *ad Att., Pars* i (1–8), *Pars* ii (9–16)	each 6*s*	
III. *ad Q. F., ad M. Brut., Fragm.*	5*s*	
ORATIONES. A. C. Clark and W. Peterson		
I. *Rosc. Am., I. Pomp., Clu., Cat., Mur., Cael.* Clark	5*s*	
II. *Pro Milone, Caesarianae, Philippicae.* Clark. Ed. 2	5*s*	
III. *Verrinae.* Peterson. Second edition	6*s*	
IV. *Quinct., Rosc. Com., Caec., Leg. Agr., Rab. Perduell., Flacc., Pis., Rab. Post.* Clark	5*s*	
V. *Post Reditum, De Domo, Har. Resp., Sest., Vat., Prov. Cons., Balb.* Peterson	5*s*	
VI. *Tull., Font., Sull., Arch., Planc., Scaur.* Clark	4*s* 6*d*	